# รายงานการประชุมวุฒิสภา

## ครั้งที่ ๒๐

## (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง)

## วันจันทร์ที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๖

# สารบัญ

**รายงานการประชุมวุฒิสภา**
**ครั้งที่ ๒๐ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง)**
**วันจันทร์ที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๖**
**ณ ห้องประชุมวุฒิสภา อาคารรัฐสภา**

---


| | หน้า |
|---|---|
| ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม | |
| - รับทราบพระบรมราชโองการประกาศแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา และพระบรมราชโองการประกาศแต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้ง | ๑ |
| ๑.๑ รับทราบผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง ระบบการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงของประเทศไทย ของคณะกรรมาธิการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส | ๕ |
| ๑.๒ รับทราบผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... | ๖ |
| **เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม ซึ่งไม่ปรากฏในระเบียบวาระการประชุม** | |
| ๑) รับทราบ เรื่อง สภาผู้แทนราษฎรพิจารณารับทราบรายงานประจำปีของหน่วยงาน จำนวน ๒ เรื่อง | ๗ |

**หน้า**

๒) รับทราบ เรื่อง กระทู้ถามเป็นหนังสือซึ่งไม่อาจบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุม ๘

**ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุม** ไม่มี ๘

**ระเบียบวาระที่ ๓ กระทู้ถาม**

๓.๑ กระทู้ถามเป็นหนังสือ

๓.๑.๑ กระทู้ถาม เรื่อง การแก้ปัญหาเจ้าหน้าที่ที่ได้รับผลกระทบจากการถ่ายโอน สอน./รพ.สต. ไป อบจ. ของกระทรวงสาธารณสุข นายเจตน์ ศิรธรานนท์ เป็นผู้ตั้งถาม ถามนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ๘

ผู้อภิปราย

- นายเจตน์ ศิรธรานนท์ ๙,๒๒,๒๓
- นายชลน่าน ศรีแก้ว ๑๖,๒๔

(รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข)

๓.๑.๒ กระทู้ถาม เรื่อง การเตรียมรับมือวิกฤตภัยแล้ง นายอำพล จินดาวัฒนะ เป็นผู้ตั้งถาม ถามนายกรัฐมนตรี (เลื่อนการตอบกระทู้ถาม) ๒๔

๓.๑.๓ กระทู้ถาม เรื่อง แนวทางการเชื่อมโยงระบบคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซีย นายสุรเดช จิรัฐิติเจริญ เป็นผู้ตั้งถาม ถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ๒๕

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

**วุฒิสภา (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง)** **ครั้งที่ ๒๐**

**หน้า**


ผู้อภิปราย

- นายสุรเดช จิรัฐิติเจริญ ๒๗,๓๒
- นายสุรพงษ์ ปิยะโชติ ๓๑

(รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม)

๓.๒ กระทู้ถามด้วยวาจา

๓.๒.๑ กระทู้ถาม เรื่อง การปราบปรามผู้มีอิทธิพล ๓๓

นายวันชัย สอนศิริ เป็นผู้ตั้งถาม ถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ผู้อภิปราย

- นายวันชัย สอนศิริ ๓๕,๓๙,๔๒
- นายชาดา ไทยเศรษฐ์ ๓๖,๔๐,๔๒

(รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย)

๓.๒.๒ กระทู้ถาม เรื่อง การดำเนินนโยบายต่างประเทศ ๔๓

ต่อสถานการณ์การสู้รบระหว่างอิสราเอลและกลุ่มฮามาส

นายสุวัฒน์ จิราพันธุ์ เป็นผู้ตั้งถาม ถามนายกรัฐมนตรี

ผู้อภิปราย

- นายสุวัฒน์ จิราพันธุ์ ๔๔,๔๙
- นายจักรพงษ์ แสงมณี ๔๘,๕๐

(รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ)

๓.๒.๓ กระทู้ถาม เรื่อง การปรับปรุงเพิ่มช่องจราจรถนนสาย ๓๒๓ ๕๐

ช่วงอำเภอทองผาภูมิ – อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

ว่าที่ร้อยตรี เชิดศักดิ์ จำปาเทศ เป็นผู้ตั้งถาม ถามรัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงคมนาคม

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

**วุฒิสภา (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง)** **ครั้งที่ ๒๐**

**หน้า**


ผู้อภิปราย

- ว่าที่ร้อยตรี เชิดศักดิ์ จำปาเทศ ๕๑,๕๕
- นายสุรพงษ์ ปิยะโชติ ๕๓
  (รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม)

**เรื่องด่วน**

- ขออนุญาตออกหมายเรียกตัวสมาชิกวุฒิสภาไปทำการสอบสวนในฐานะผู้ต้องหาในคดีอาญา (ตามมาตรา ๑๒๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย) ๕๕

ผู้อภิปราย

- นายอุปกิต ปาจรียางกูร ๕๗
- นายจัตุรงค์ เสริมสุข ๖๕,๖๖,๗๐
- พลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร์ ๖๖
- พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครืองาม ๗๔
- นายกิตติ วะสีนนท์ ๗๖
- นายอนุสิษฐ คุณากร ๗๘,๙๕
- นายวิวรรธน์ แสงสุริยะฉัตร ๘๑,๘๓
- นายคำนูณ สิทธิสมาน ๘๕
- นายอนุพร อรุณรัตน์ ๘๘
- นายสมชาย แสวงการ ๙๒
- พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช ๙๕
- นายไพฑูรย์ หลิมวัฒนา ๙๖,๙๘
- นายถวิล เปลี่ยนศรี ๙๖,๙๘

**วุฒิสภา (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง)** **ครั้งที่ ๒๐**

**หน้า**

- นายเกียว แก้วสุทอ ๙๖,๙๘
- พลตำรวจโท ศานิตย์ มหถาวร ๙๖
- นายประพันธุ์ คูณมี ๙๗

**ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องที่คณะกรรมาธิการพิจารณาเสร็จแล้ว**

๔.๑ รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการเพื่อจัดตั้งสำนักบริหารการมัธยมศึกษา (สบม.) ซึ่งคณะกรรมาธิการการศึกษาพิจารณาเสร็จแล้ว ๙๙

ผู้อภิปราย

- นายตวง อันทะไชย (ประธานคณะกรรมาธิการ) ๑๐๐,๑๒๗
- นายเฉลา พวงมาลัย (กรรมาธิการ) ๑๐๒
- นายกฤษฎา คำอาจ (ผู้ชี้แจง) ๑๐๕
- นายรณวริทธิ์ ปริยฉัตรตระกูล ๑๒๓

๔.๒ รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง ความคุ้มค่าของการขุดคลองเชื่อมสองฝั่งทะเลภาคใต้ของไทย ซึ่งคณะกรรมาธิการการคมนาคมพิจารณาเสร็จแล้ว ๑๒๗

ผู้อภิปราย

- พลเอก ยอดยุทธ บุญญาธิการ (ประธานคณะกรรมาธิการ) ๑๒๘
- พลเรือเอก พงศกร กุวานนท์ (ผู้ชี้แจง) ๑๓๑
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์มนต์ชัย พินิจจิตรสมุทร (ผู้ชี้แจง) ๑๔๗
- พลเรือเอก พัลลภ ตมิศานนท์ (กรรมาธิการ) ๑๕๘
- นายอนุสิษฐ คุณากร ๑๗๑

**วุฒิสภา (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง)** **ครั้งที่ ๒๐**

**หน้า**

**เรื่องที่ประธานวุฒิสภาขอหารือ**

- ขอเสนอเปลี่ยนระเบียบวาระการประชุม ๑๗๒

**ระเบียบวาระที่ ๗ เรื่องอื่น ๆ**

- ขอขยายเวลาการพิจารณาของคณะกรรมาธิการสามัญเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ออกไปอีก ๓๐ วัน ๑๗๓

**ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องที่ค้างพิจารณา** ไม่มี ๑๗๕

**ระเบียบวาระที่ ๖ เรื่องที่เสนอใหม่**

- รายงานประจำปี ๒๕๖๕ กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (ตามมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔) ๑๗๕

ผู้อภิปราย

- นายสุปรีดา อดุลยานนท์ (ผู้ชี้แจง) ๑๗๗,๒๑๕
- รองศาสตราจารย์ พลเอก ไตรโรจน์ ครุธเวโช ๑๗๙
- นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ ๑๘๘
- นายทวีวงษ์ จุลกมนตรี ๑๙๑
- นายเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ๑๙๕
- พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครืองาม ๒๐๐
- ศาสตราจารย์เกียรติคุณไกรสิทธิ์ ตันติศิรินทร์ ๒๐๔
- นายอนุศักดิ์ คงมาลัย ๒๐๗
- นายสมชาย ชาญณรงค์กุล ๒๑๑

รายงานการประชุมวุฒิสภา

ครั้งที่ ๒๐ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง)

วันจันทร์ที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๖

ณ ห้องประชุมวุฒิสภา อาคารรัฐสภา

---

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา

จำนวนสมาชิกที่มาประชุมทั้งหมด ๒๓๒ คน

(เนื่องจากศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานวุฒิสภา ติดราชการ นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง จึงปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง) : ท่านสมาชิกครับ บัดนี้ มีสมาชิกมาประชุม จำนวน ๑๓๘ ท่าน ครบองค์ประชุมแล้ว ผมขอเปิดการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒๐ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันจันทร์ที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๖

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม

- รับทราบพระบรมราชโองการประกาศแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา และพระบรมราชโองการประกาศแต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้ง

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ด้วยได้มีพระบรมราชโองการประกาศแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาและพระบรมราชโองการประกาศแต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้ง ขอเชิญท่านสมาชิกวุฒิสภาโปรดยืนขึ้นเพื่อรับฟังพระบรมราชโองการทั้ง ๒ ฉบับ

(สมาชิกวุฒิสภาและผู้ที่อยู่ในที่ประชุมได้ยืนขึ้นเพื่อรับฟังพระบรมราชโองการ)

นายพีระพจน์ รัตนมาลี (รองเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทนเลขาธิการวุฒิสภา) :

“พระบรมราชโองการ
ประกาศ
แต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา

---

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ
พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ประกาศว่า

ตามที่ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง สมาชิกวุฒิสภา จำนวน ๒๕๐ คน ตั้งแต่วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เนื่องด้วยนางสาวเรณู ตังคจิวางกูร สมาชิกวุฒิสภา ได้ลาออกจากตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา จึงเป็นเหตุให้ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่างลง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๖๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง พลเอก สุนทร ขำคมกุล เป็นสมาชิกวุฒิสภาแทนตำแหน่งที่ว่าง

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖ เป็นปีที่ ๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พรเพชร วิชิตชลชัย
ประธานวุฒิสภา”

นายพีระพจน์ รัตนมาลี (รองเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่แทนเลขาธิการวุฒิสภา) :

“พระบรมราชโองการ
ประกาศ
แต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้ง

---

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ
พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ประกาศว่า

ตามที่ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง นายธวัชชัย เทอดเผ่าไทย เป็นกรรมการการเลือกตั้ง ตามประกาศลงวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๑ นั้น ต่อมา นายธวัชชัย เทอดเผ่าไทย ได้พ้นจากตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้ง เนื่องจากมีอายุครบเจ็ดสิบปี เป็นเหตุให้ตำแหน่งว่างลง

บัดนี้ วุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบ นายชาย นครชัย ผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้ง ตามมาตรา ๒๒๒ (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบมาตรา ๘ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง นายชาย นครชัย เป็นกรรมการการเลือกตั้ง

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖ เป็นปีที่ ๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พรเพชร วิชิตชลชัย
ประธานวุฒิสภา”

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : เชิญนั่งครับ ท่านสมาชิกครับ ในวันนี้ พลเอก สุนทร ขำคมกุล ซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาอยู่ในที่ประชุมแห่งนี้แล้ว ผมจึงขอเชิญ พลเอก สุนทร ขำคมกุล ได้โปรดยืนขึ้นเพื่อกล่าวคำปฏิญาณตนก่อนเข้ารับหน้าที่ตามมาตรา ๑๑๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ตามที่ผมจะกล่าวนำ ดังนี้

(พลเอก สุนทร ขำคมกุล ได้ยืนขึ้นและกล่าวคำปฏิญาณตนต่อที่ประชุมตามที่ประธานวุฒิสภาได้กล่าวนำ)

"ข้าพเจ้า พลเอก สุนทร ขำคมกุล ขอปฏิญาณว่าข้าพเจ้าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ"

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณ เชิญนั่งครับ ท่านสมาชิกครับ ขณะนี้วุฒิสภาจึงมีจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมด ๒๔๕ ท่าน ดังนั้น ในการประชุมวุฒิสภาจะต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ หรือตั้งแต่ ๑๒๓ ท่านขึ้นไป จึงจะเป็นองค์ประชุม

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม

๑.๑ รับทราบผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามรายงานการพิจารณาศึกษาเรื่อง ระบบการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงของประเทศไทย ของคณะกรรมาธิการการพัฒนาสังคมและกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ด้วยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๖ รับทราบผลการพิจารณารายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง ระบบการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงของประเทศไทย ของคณะกรรมาธิการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส ตามที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เสนอ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่ได้จัดวางให้สมาชิกทุกท่านแล้ว

๑.๒ รับทราบผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ด้วยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๖ รับทราบผลการพิจารณาตามข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่จัดวางให้สมาชิกทุกท่านแล้ว

เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม ซึ่งไม่ปรากฏในระเบียบวาระการประชุม

๑) รับทราบ เรื่อง การพิจารณารายงานของสภาผู้แทนราษฎร ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๖ และครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพฤหัสบดีที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๖

ด้วยในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๖ ที่ประชุมได้พิจารณารับทราบรายงานของผู้สอบบัญชีและรายงานการเงินกองทุนจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ของกรมโยธาธิการและผังเมือง สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔

ด้วยในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพฤหัสบดีที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๖ ที่ประชุมได้พิจารณารับทราบรายงานผู้ตรวจการแผ่นดินประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ และรายงานของผู้สอบบัญชีและรายงานการเงินของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕ แล้ว

- ๒/๑

๒) รับทราบ เรื่อง กระทู้ถามเป็นหนังสือซึ่งไม่อาจบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุม

ด้วยขณะนี้มีกระทู้ถาม ซึ่งประธานวุฒิสภาได้พิจารณาและอนุญาตให้ตั้งเป็นกระทู้ถามเป็นหนังสือในที่ประชุมวุฒิสภา ซึ่งไม่อาจบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมภายในกำหนดเวลา ๑๕ วัน ตามข้อบังคับ ข้อ ๑๖๐ จำนวน ๑ กระทู้ คือ กระทู้ถาม เรื่อง การจัดสรรพื้นที่ป่าชายเลนให้เอกชนปลูกป่าชายเลนเพื่อประโยชน์จากคาร์บอนเครดิต นายอำพล จินดาวัฒนะ เป็นผู้ตั้งถาม ถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงขอเรียนแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

(ที่ประชุมรับทราบ)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุม ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๓ กระทู้ถาม

๓.๑ กระทู้ถามเป็นหนังสือ

ท่านสมาชิกครับ ในวันนี้มีกระทู้ถามเป็นหนังสือ จำนวน ๓ กระทู้ แต่เนื่องจากกระทู้ถามที่ ๓.๑.๒ กระทู้ถาม เรื่อง การเตรียมรับมือวิกฤตภัยแล้ง นายอำพล จินดาวัฒนะ เป็นผู้ตั้งถาม ถามนายกรัฐมนตรี ร้อยเอก ธรรมนัส พรหมเผ่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้มาตอบกระทู้ถามแทนนายกรัฐมนตรี ติดภารกิจสำคัญไม่อาจมาตอบกระทู้ถามในวันนี้ได้ จึงขอเลื่อนการตอบกระทู้ถามไปเป็นวันจันทร์ที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๖ ดังนั้น ในวันนี้จึงมีกระทู้ถามเป็นหนังสือ จำนวน ๒ กระทู้ ผมจึงขอกำหนดเวลาในการถาม – ตอบ กระทู้ถามละไม่เกิน ๒๐ นาที

๓.๑.๑ กระทู้ถาม เรื่อง การแก้ปัญหาเจ้าหน้าที่ที่ได้รับผลกระทบจากการถ่ายโอน สอน./รพ.สต. ไป อบจ. ของกระทรวงสาธารณสุข นายเจตน์ ศิรธรานนท์ เป็นผู้ตั้งถาม ถามนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ท่านสมาชิกครับ ในวันนี้ ท่านชลน่าน ศรีแก้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งได้รับมอบหมายจากนายกรัฐมนตรีและในฐานะผู้ถูกตั้งกระทู้ถาม เป็นผู้มาตอบกระทู้ถาม เชิญท่านรัฐมนตรีเข้าประจำที่ครับ

(รัฐมนตรีเข้าประจำที่)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ด้วยท่านเจตน์ ศิรธรานนท์ ผู้ตั้งกระทู้ถามได้มีหนังสือขออนุญาตฉายเพาเวอร์พอยต์ (PowerPoint) ประกอบการถามกระทู้ถาม เพื่อประโยชน์ในการพิจารณา ผมอนุญาตตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๕๕ เชิญนายเจตน์ ศิรธรานนท์ ผู้ตั้งกระทู้ถาม ถามครับ

(ฉายเพาเวอร์พอยต์ประกอบการอภิปราย)

นายเจตน์ ศิรธรานนท์ : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายเจตน์ ศิรธรานนท์ สมาชิกวุฒิสภา ท่านประธานครับ ก่อนอื่นต้องขอขอบคุณท่านชลน่าน ศรีแก้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ที่ท่านให้เกียรติและเห็นความสำคัญของวุฒิสภา มาตอบกระทู้ถามด้วยตัวท่านเองเป็นท่านแรกของคณะรัฐมนตรีชุดนี้ เมื่อวานนี้และในวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๖ ผมมีโอกาสได้ฟังท่านรัฐมนตรีกล่าวและบรรยาย สรุปได้ว่าท่านเป็นรัฐมนตรีที่รู้เรื่องของกระทรวงสาธารณสุขมากที่สุดในรอบ ๑๕ ปี ที่ผมทำงานในวุฒิสภาแห่งนี้ ท่านจึงเป็นความหวังของกระทรวงสาธารณสุข ประชาชน โดยเฉพาะผู้ที่ประสบปัญหาในการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) จากกระทรวงสาธารณสุขไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ที่ผมตั้งกระทู้ถามในวันนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ซึ่งเริ่มต้นวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ ปรากฏว่ามีการถ่ายโอน รพ.สต. จำนวน ๓,๒๖๓ แห่ง เจ้าหน้าที่ที่ถ่ายโอนจำนวน ๒๑,๗๗๙ คน เป็นขั้นตอนการถ่ายโอนที่รีบเร่ง รวบรัด และขาดการเตรียมความพร้อม ในวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๔ มีประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นจุดเริ่มต้น วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๔ เป็นวันสุดท้ายของการแจ้งชื่อบุคลากรที่ขอย้ายไปท้องถิ่น วันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๕ เสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ต่อคณะรัฐมนตรี แล้วสำนักงบประมาณจัดพิมพ์เอกสารเล่มขาวคาดแดง รพ.สต. ที่ถ่ายโอนมีทั้งสิ้น จำนวน ๕๑๒ แห่ง แต่ปรากฏว่ามีการแปรญัตติในชั้นคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ของสภาผู้แทนราษฎร และพิจารณาในวาระที่ ๒ และวาระที่ ๓ ในวันที่ ๑๗ – ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๕ พลิกมติคณะรัฐมนตรีจากเดิม จำนวน ๕๑๒ แห่ง เพิ่มเป็นจำนวน ๓,๒๖๓ แห่ง จึงมีคำถามถึงการเตรียมความพร้อมและเวลาที่รีบเร่ง ขาดข้อมูลประกอบการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ที่ถ่ายโอนที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ตรงนี้คือปัญหาที่เกิดขึ้น เจ้าหน้าที่ที่ได้ข้อมูลไม่สมบูรณ์ก่อนการถ่ายโอนแล้ว มีเวลาตัดสินใจน้อยมีความเดือดร้อน แยกออกได้เป็น ๓ กลุ่ม

กลุ่มที่ ๑ ไม่ประสงค์ถ่ายโอน มีจำนวนมากถึง ๕,๙๐๓ ราย ได้รับผลกระทบ คือ

๑. ข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ รพ.สต. เดิม และไม่สมัครใจถ่ายโอนจะถูกปลดโดยปริยาย ตัวเลขไม่ตรงกัน บางแห่งให้ข้อมูลว่ามีจำนวน ๔๐๐ ราย บางแห่งให้ข้อมูลว่ามีจำนวน ๖๐๘ ราย ต้องกลับไปครองตำแหน่งตามวิชาชีพเดิม เสียอำนาจในการบริหาร แต่ผู้อำนวยการเหล่านี้หวังจะได้เงินประจำตำแหน่งเพิ่ม หากได้เลื่อนเป็นตำแหน่งชำนาญการพิเศษหรือระดับ ๘ ท่านประธานครับ การถ่ายโอนที่รีบเร่งมีทั้งสัญญาว่าจะให้เป็นแรงดึง และแรงผลักจากการทำงานในพื้นที่ที่มีภาระงานมาก โดยเฉพาะการคีย์ข้อมูลจากกรม กองต่าง ๆ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข รวมถึงหน่วยงานต่าง ๆ ที่เป็นภารกิจที่เพิ่มเข้ามา เพราะฉะนั้น ภาระงานที่หนักไม่ได้จำนวนคนตามกรอบที่ควรจะเป็น เพราะมีปัญหาต่อจากสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) การกำหนดจำนวนตำแหน่งตรงนี้ต้องขอขอบคุณท่านรัฐมนตรีที่มีนโยบายระยะยาวที่จะแยกกระทรวงสาธารณสุขออกจาก ก.พ. เป็นความหวังเล็ก ๆ ของเจ้าหน้าที่ทุกคน

๒. เมื่อไม่สมัครใจถ่ายโอนต้องย้ายออกจากที่ทำงานเดิมไปหา รพ.สต. อื่น ๆ ที่ใกล้เคียง ยกเว้น ๖ จังหวัดที่ อบจ. ชี้เอา ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ หา รพ.สต. ไม่ได้ มีปัญหาว่าเขาต้องย้ายไปทำหน้าที่ที่สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ (สสอ.) ที่ทำหน้าที่เป็นเรกูเลเตอร์ (regulator) แล้วงานก็ไม่เหมือนเดิม การส่งเสริมป้องกัน บริการ ฟื้นฟูที่เป็นงานบริหาร หรือแม้กระทั่งย้ายไปโรงพยาบาลชุมชน (รพช.) โรงพยาบาลทั่วไป (รพท.) หรือโรงพยาบาลศูนย์ (รพศ.) ซึ่งต้องปรับเปลี่ยนที่ทำงาน

๓. ความก้าวหน้าในชีวิตราชการหยุดชะงัก เพราะเปลี่ยนสถานที่ทำงานและชนิดของงานโดยความจำเป็นและถูกบังคับให้เปลี่ยน

๔. เงินค่าตอบแทน ฉ. ๕ ฉ. ๑๑ หายไป ฉ. ๕ คืออะไร ฉ. ๕ เกิดปี ๒๕๕๒ เป็นเงินเหมือนกับเงินของวิชาชีพนักวิทยาศาสตร์ พยาบาลวิชาชีพ นักวิชาการด้านสาธารณสุข เวรหนึ่งได้ ๖๐๐ บาท คือ เพิ่มขึ้น ฉ. ๑๑ เกิดขึ้นในปี ๒๕๕๙ เป็นหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจ่ายค่าตอบแทนให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานให้สถานพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข เริ่มตั้งแต่ปีที่ ๑ – ปีที่ ๓ ปีที่ ๔ – ปีที่ ๑๐ และปีที่ ๑๑ ขึ้นไป ในระดับค่าตอบแทนต่างกัน

กลุ่มที่ ๒ ถ่ายโอนไปแล้วทำงานกับ อบจ. มีปัญหาจึงขอย้ายกลับ หลายรายอยากเปลี่ยนใจหลังจากรับรู้ข้อมูลมากขึ้นแต่ทำไม่ได้ เพราะคณะอนุกรรมการบริหารภารกิจถ่ายโอนด้านสาธารณสุขให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระบุส่งชื่อแล้วตั้งแต่วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๔ เปลี่ยนไม่ได้ จำนวนดูเหมือนไม่มาก ข้อมูลที่ส่งชื่อไปแล้วจะขอกลับกระทรวง ๔๔๑ ราย ข้อมูล ณ วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๖ รายชื่อที่แจ้งความจำนงอีก ๑๔๐ ราย บวกเข้าไปแล้ว รวมจำนวน ๕๘๑ ราย ไม่มากครับ เขารอความหวัง เขาตัดสินใจผิดด้วยข้อมูลผิด ๆ ไปทำงานที่ทำงานใหม่กับ อบจ. แล้วมีปัญหาจึงขอย้ายกลับ แต่ขณะนี้ผมขอตัวเลขแล้วเกลี่ยกลับได้เพียง ๓ คน จากตำแหน่งที่ว่าง ส่วนตำแหน่งอื่นต้องรอการเกลี่ยของกระทรวงจากผู้เกษียณอายุราชการ เป็นความหวังที่ผมจะสรุปสุดท้ายต่อไป

เหตุผลที่ย้ายกลับกระทรวงสาธารณสุขเพราะอะไร ยกตัวอย่าง ไม่มีความชัดเจนในแนวทางการดำเนินงานระบบใหม่ยังไม่ลงตัว อบจ. ยังไม่มีความพร้อม ภาระงานเพิ่มมากขึ้น บุคลากรไม่เพียงพอต่องาน การปรับเงินเดือนขึ้นน้อยกว่า เงินเวรน้อยกว่า สิทธิรักษาพยาบาลได้ไม่เท่าเดิม แนวทางการปฏิบัติงานยุ่งยากซับซ้อน ขั้นตอนมาก บุคลากร อบจ. ไม่พอและไม่มีความรู้ด้านสาธารณสุข ทันตภิบาลเหมาะที่จะอยู่ภายใต้การดูแลของทันตแพทย์ในโรงพยาบาลหรือสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (สสจ.) บางท่านอยากอยู่ รพ.สต. ชอบการทำงานที่ รพ.สต. อยากกลับไปกระทรวง การถ่ายโอนเจ้าหน้าที่ทำได้ง่าย ลงชื่อสมัครใจถ่ายโอนที่ อบจ. ก็ไปเลย การขาดข้อมูลที่สมบูรณ์รอบด้าน แต่หลังจากถ่ายโอนไปแล้วต้องการย้ายกลับกระทรวงกลับไม่ได้ ทำไม่ได้ เพราะตำแหน่งเดิมถูกตัดโอนไปให้ อบจ. แล้ว สสอ. เป็นสถานที่ที่น้อง ๆ เหล่านี้อยากจะย้ายกลับไปทำงานมากที่สุดแม้บางแห่งจะต้องเดินทางไกลมากขึ้น แต่ลักษณะงานใกล้เคียงกับงานเดิม แตกต่างกันในบริบทการทำงานที่เปลี่ยนจากโอเปอเรเตอร์เป็นเรกูเลเตอร์ตามที่ผมกล่าว

กลุ่มที่ ๓ ขอยกเลิกการถ่ายโอนในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ แต่ทำไม่ได้ ทั้ง ๆ ที่ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ยังไม่ได้พิจารณาในสภาผู้แทนราษฎร เพราะคณะอนุกรรมการบริหารภารกิจถ่ายโอนด้านสาธารณสุขให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งว่า ลงชื่อแล้วขอถอนไม่ได้ กระทรวงสาธารณสุขคุยกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๖ เป็นตัวเลขที่ตรวจสอบสุดท้ายได้รายชื่อบุคลากรที่แจ้งความประสงค์จะถ่ายโอน แต่พอมาตรวจสอบมีปัญหาต่าง ๆ มากมาย ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ มีผู้ประสงค์ถ่ายโอน จำนวน ๖,๙๘๑ ราย มีผู้ไม่ประสงค์ถ่ายโอน จำนวน ๓,๕๕๒ ราย มีผู้ไม่ประสงค์ถ่ายโอนและขอช่วยราชการ จำนวน ๑๓๖ ราย กลุ่มที่เหมือนกับลักไก่ ตัวเองไม่ได้ทำงานที่ รพ.สต. ทำงานที่ ๕ หน่วย คือ สสจ. สสอ. รพศ. รพท. รพช. และสังกัดอื่น ๆ ขอพ่วงตามน้ำถ่ายโอนไปด้วย ผลที่เกิดขึ้น คือ ปี ๒๕๖๖ มีจำนวนทั้งสิ้น ๑,๓๕๖ คน กระทรวง

ต้องเสียคนทำงานไป ๑,๓๕๖ คน บางคนอยู่ในไอซียู บางคนอยู่ในโออาร์ (Operating Room : OR) ชื่ออาจจะฝากไว้ที่ รพ.สต. ปัญหา คือ หน่วยงานขาดคนทำงาน กระทรวงสาธารณสุขจึงแก้เกมในปี ๒๕๖๗ ว่าจะต้องให้ผู้บังคับบัญชาอนุญาตถึงจะทำได้ นอกจากการถ่ายโอนที่เพิ่มขึ้นในปี ๒๕๖๗ ยังมีจำนวนรวมกับผู้ที่ถ่ายโอนไปแล้วขอถ่ายโอนเพิ่ม ไม่ได้บอกว่า การไม่ถ่ายโอนจะดีกว่าการถ่ายโอน คณะกรรมาธิการการสาธารณสุขพิจารณาแล้ว การถ่ายโอนนี้มีประโยชน์ต่อพี่น้องประชาชน แต่มีปัญหาอีกมาก ประเด็น คือ การถ่ายโอนที่รวบรัด รีบเร่ง จึงต้องการให้การถ่ายโอนเป็นแบบค่อยเป็นค่อยไปท่ามกลางความยินยอมของผู้ที่ถ่ายโอนและผู้ที่รับถ่ายโอน ซึ่งจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนสูงสุด ข้อสำคัญผู้ที่ถ่ายโอนด้วยความหลงผิดหรืออย่างไรก็ตาม ควรจะได้กลับคืน ท่านรัฐมนตรีต้องหาทางช่วยพวกนี้ เพราะการถ่ายโอนเป็นแบบรวบรัด ขาดการเตรียมความพร้อม เพราะฉะนั้น เมื่อเขาได้รับความรู้เรียบร้อยมีประสบการณ์ในการทำงานจริงเขาอยากย้ายกลับ ต้องทำให้เขาได้ย้ายกลับ ข้อสำคัญ คือ จะบอกว่าโดยระเบียบเดิมถ่ายโอนตัดตำแหน่งไปแล้ว กลับมาต้องหาตำแหน่งใหม่ ผมคิดว่าไม่เป็นธรรมกับเจ้าหน้าที่เหล่านี้ เพราะการถ่ายโอนเป็นไปอย่างรวบรัดตามที่กล่าวมาแล้ว ผู้ไม่ประสงค์ถ่ายโอน สอน./รพ.สต. ใหม่ผมพูดรวมไปเป็น รพ.สต. เพราะมีการถ่ายโอนสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษานวมินทราชินีรวมอยู่ด้วย

ผลการตรวจสอบคุณสมบัติผู้ประสงค์ถ่ายโอนพบว่า คุณสมบัติไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ในปี ๒๕๖๗ จำนวน ๕๑๔ คน ผมพูดไปก่อนแล้วว่าในกรณีคุณสมบัติของผู้ที่ไม่ได้ทำงานใน รพ.สต. หลักเกณฑ์ในการถ่ายโอน รพ.สต. ควรจะถ่ายโอนสำหรับผู้ที่ทำงานอยู่ใน รพ.สต. เท่านั้น ผู้ที่ฝากชื่อไว้ ผู้ที่เคยมีประสบการณ์ในการผ่านงานใน รพ.สต. แล้วไปอยู่ในโรงพยาบาลใหญ่ไม่ควรจะได้สิทธิในการถ่ายโอน ถ้าหากว่าคำนึงถึงสิทธิในการถ่ายโอนต้องให้ผู้บังคับบัญชารับผิดชอบตรงนี้ แต่เท่าที่สอบถามดูในช่วงนี้ ความเห็นของผู้บังคับบัญชาไม่แสดงความเห็น ๑๖๙ ราย เกิดจากระบบการเกรงใจต่อผู้ที่แจ้งความประสงค์ในการถ่ายโอน และการตรวจสอบคุณสมบัติ ผู้บังคับบัญชาเห็นชอบเพียง ๑๐๐ ราย ไม่เห็นชอบ ๒๔๕ ราย ยังไม่มาก

แต่ไม่แสดงความเห็น คือระบบการเกรงใจต่อผู้ที่ประสงค์จะถ่ายโอน กระทรวงสาธารณสุขต้องวางหลักการว่า ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องจะทำอย่างไร เขาไม่ควรได้สิทธิในการถ่ายโอน มิฉะนั้นจะมีการถ่ายโอนกันทั้งกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งถ้าหากว่าท่านประสงค์จะให้มีการถ่ายโอนจากใครก็ได้โดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ ผมว่าจะกระทบต่อบุคลากรที่แต่ละหน่วยได้จัดเตรียมไว้ บางคนช่วยงานผ่าตัดมาหลายปี บางท่านอาจจะถึง ๑๐ ปี ประสบการณ์ และทักษะในการทำงานไม่สามารถหาคนทดแทนได้ในเวลาอันสั้น

- ๔/๑

สรุปผลการศึกษาที่สำคัญจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) กระทรวงสาธารณสุข ผมเสียดายตรงที่ว่า เขาจะประเมินผลการถ่ายโอนของปี ๒๕๖๖ จะเริ่มทำในปี ๒๕๖๗ เพราะฉะนั้น วันนี้อาจจะยังไม่มีผลการประเมินที่สมบูรณ์ โดยเฉพาะคณะอนุกรรมการติดตามการถ่ายโอนของสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สำนักงาน กกถ.) เท่าที่เราเชิญอาจารย์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ทำมาและได้ข้อมูลเบื้องต้น สรุปผลการศึกษาที่สำคัญ คือ มีสัญญาณเตือนการเปลี่ยนแปลงที่บ่งชี้ความเสี่ยงต่อสุขภาพของประชาชน งานบริการปฐมภูมิมีปัญหาในการเข้าถึงบริการและความต่อเนื่องของบริการ สภาพแวดล้อมและบรรยากาศการทำงานที่กัดกินความเป็นทีมและการทำงานร่วมกันอย่างมีความสำคัญ สัญญาณเตือนผลกระทบทางสาธารณสุข การติดตามประเมินสถานการณ์ วางแผน และดำเนินการกิจกรรมทางสาธารณสุขที่สำคัญมีปัญหา การควบคุมโรคติดต่อที่สำคัญ เช่น ไข้เลือดออก อาจจะทำให้เกิดความล่าช้าและซับซ้อนกว่าเดิม การตอบสนองภัยพิบัติทางสาธารณสุข ซึ่งจะเกิดขึ้นในอนาคตแน่ ๆ จะมีปัญหาเสนอให้ทบทวนบริบทการจัดการทางสาธารณสุขใหม่ทั้งระบบ และกระทรวงสาธารณสุขควรวิเคราะห์และกำหนดบทบาทหน้าที่ของสาธารณสุขอำเภอใหม่ นี่คือสิ่งที่ผมเรียบเรียงและได้นำเสนอท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ผมมีคำถาม ๓ ข้อ

๑. กระทรวงสาธารณสุขจะช่วยเหลือเยียวยาเจ้าหน้าที่ที่ได้รับผลกระทบที่จะขอโอนกลับอย่างไร รวมทั้งผู้ที่ไม่สมัครใจถ่ายโอนในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ด้วย

๒. เจ้าหน้าที่ถ่ายโอนปี ๒๕๖๗ ที่ส่งชื่อไป จะขอยกเลิกได้หรือไม่ อย่างไร ถ้าไม่ได้ท่านจะมีแนวทางในการช่วยเหลือเขาอย่างไร

๓. การถ่ายโอนในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ – ๒๕๖๘ ควรรอผลการประเมินผลกระทบต่อประชาชนหรือไม่ อย่างไร

ทั้งหมดนี้ผมถือว่าจริง ๆ แล้วไม่ใช่กระทู้ถาม เป็นสิ่งที่จะหารือกับท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ว่าท่านจะช่วยเหลือลูกน้องของท่านอย่างไรให้ดีที่สุดเท่าที่ผมได้บรรยายถึงปัญหาที่เกิดขึ้น วันนี้ทุกคนรับฟังและรอฟังการแก้ปัญหาจากท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณท่านเจตน์ ศิรธรานนท์ ใช้เวลาในการถามกระทู้ถาม ๑๙ นาที เหลือเวลาอีก ๑ นาที ตามกรอบที่จะให้ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขตอบ แต่เนื่องจากมีคำถามมากมาย ผมจึงอนุญาตให้ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขตอบเกินเวลาได้ เชิญท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขตอบกระทู้ถามครับ

นายชลน่าน ศรีแก้ว (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข) : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ ท่านสมาชิกวุฒิสภาทุกท่าน กระผม นายแพทย์ชลน่าน ศรีแก้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ได้รับมอบหมายจากท่านเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรีให้มาตอบกระทู้ถามของท่านเจตน์ ศิรธรานนท์ ประธานคณะกรรมาธิการการสาธารณสุข วุฒิสภา ก่อนอื่นผมต้องกราบขอบพระคุณท่านประธานวุฒิสภาผ่านไปยังท่านเจตน์ ศิรธรานนท์ ประธานคณะกรรมาธิการการสาธารณสุข ด้วยความเคารพยิ่ง ที่ท่านได้ให้ความสำคัญ ทำหน้าที่อย่างเข้มข้นอย่างเข้มแข็ง ในการติดตาม ตรวจสอบ เสนอแนะ เกี่ยวกับเรื่องการดูแลสุขภาพของพี่น้องประชาชน โดยเฉพาะประเด็น เรื่อง การถ่ายโอนภารกิจในการบริการปฐมภูมิไปให้กับท้องถิ่น ผมต้องกราบขอบพระคุณในการนำเอาผลการศึกษาข้อมูล และข้อเสนอแนะมานำเสนอ ต้องขอบคุณท่านประธานด้วย ท่านใช้เวลาไป ๑๙ นาที แล้วให้ผมได้มีโอกาสได้ตอบใน ๓ คำถาม ผมสรุปประเด็นคำถามง่าย ๆ สั้น ๆ ดังนี้

คำถามที่ ๑ กระทรวงสาธารณสุขจะช่วยเหลือเยียวยาเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับผลกระทบจากการถ่ายโอนและมีความประสงค์จะโอนกลับมาที่กระทรวงสาธารณสุขอย่างไร หรือผู้ที่ไม่ได้มีความประสงค์จะถ่ายโอนเราจะเยียวยาเขาอย่างไร

คำถามที่ ๒ เป็นเรื่องคำถามในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ซึ่งกำลังจะดำเนินการจะมีการยกเลิกการถ่ายโอนได้หรือไม่ อย่างไร

คำถามที่ ๓ เรื่อง การประเมินผล จะนำเอาผลการประเมินของปี ๒๕๖๗ – ๒๕๖๘ ซึ่งกำลังจะประเมินผลมาดู เพื่อจะชะลอการถ่ายโอนหรือยกเลิกการถ่ายโอนหรือไม่

ผมต้องขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานครับ ผมจะตอบทั้ง ๓ ข้อ เรียงกันไป ก่อนอื่นผมขออนุญาตท่านประธานด้วยความเคารพ สิ่งที่ท่านอาจารย์เจตน์ ศิรธรานนท์ ได้กรุณานำเสนอนั้นเป็นภาพรวมภาพใหญ่ที่เป็นประเด็นปัญหาอยู่ เรายอมรับครับ

ประการที่ ๑ เรื่องการกระจายอำนาจ ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ตรงนี้เราปฏิเสธไม่ได้ว่าจะต้องมีการกระจายอำนาจถ่ายโอนภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดบริการสาธารณะดูแลพี่น้องประชาชนในพื้นที่ในท้องถิ่นชุมชนได้ ให้เป็นไปตามกฎหมายฉบับนั้น และกฎหมายฉบับนั้นกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ กำหนดแผนออกมา ๓ ระยะ

ระยะที่ ๑ เริ่มตั้งแต่ปี ๒๕๔๕ - ๒๕๔๙ เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้มีการทบทวนแผนทุก ๕ ปี

ระยะที่ ๒ ปี ๒๕๔๙ – ๒๕๕๓ คือ ๒ แผนที่ผ่านมาจากการประเมิน ถ่ายโอนไปยังโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) หรือสถานีอนามัยเดิม หรือสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี มีผู้ประสงค์ถ่ายโอนไป ถ่ายโอนได้จริง ๆ แค่ ๘๔ แห่ง จาก ๙,๐๐๐ กว่าแห่ง

อันนี้คือ แผน ๑ และแผน ๒ ดังนั้น คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชมรมสาธารณสุขที่เกี่ยวข้อง มาพูดคุยประเมินกันก่อนจะเข้าถึงระยะที่ ๓

ระยะที่ ๓ ข้อสรุป คือ การถ่ายโอนไปยังท้องถิ่นขนาดเล็กเป็นปัญหา ไม่มีความพร้อม จึงมีมติ มีความเห็นร่วมกันว่าจะถ่ายโอนไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับสูง คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) หลังจากนั้น มีการกำหนดแนวทางการถ่ายโอนหรือการกระจายอำนาจใหม่ ในปี ๒๕๖๔ ก่อนที่จะเข้าแผน ๓ แผน ๓ ยังไม่ได้เริ่ม ปัจจุบันยังเป็นแผน ๒ อยู่ ปี ๒๕๖๔ มีแนวทางแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่น คือ อบจ. เป็นที่มาของการถ่ายโอนในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๖๘ ปี ๒๕๖๖ ที่เริ่มดำเนินการ เป็นไปตามแผนที่กำหนด เริ่มตั้งแต่ปี ๒๕๖๕ เพราะมีการแจ้งความประสงค์ที่จะถ่ายโอน ภายในเดือนตุลาคมทั้งเดือน ปี ๒๕๖๕ ผู้ที่มีความประสงค์ถ่ายโอน การถ่ายโอนเรื่องคน เรื่องเงินประจำตำแหน่ง อัตราตำแหน่งและแนวทางที่กำหนด ๔ เรื่อง ต้องมีความสมัครใจ เป็นที่มาของการเปิดโอกาสให้มีการแจ้งความประสงค์ เมื่อเดือนตุลาคมปี ๒๕๖๕ มีการแจ้งความประสงค์ที่จะถ่ายโอนไปทั้งหมด เหมือนที่อาจารย์ได้กรุณานำเสนอในภาพฉายเพาเวอร์พอยต์ ทั้งหมด ๓,๒๖๓ แห่ง รวม รพ.สต. และสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี มีบุคลากรทั้งหมด รวม ๕ สายงาน ทุกประเภท จำนวน ๒๑,๕๕๗ อัตรา และในส่วนนี้เป็นข้าราชการกึ่งหนึ่ง จำนวน ๑๑,๗๗๒ อัตรา คือ ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ ที่แจ้งความประสงค์เมื่อเดือนตุลาคม ปี ๒๕๖๕ ระยะเวลา ๗ วัน หลังจากแจ้ง ถ้ามีการยกเลิกไม่ประสงค์จะถ่ายโอนให้แจ้งภายใน ๗ วัน ถ้าไม่แจ้งภายใน ๗ วัน ถือว่าการแจ้งเป็นผลสำเร็จ จึงเป็นที่มาที่อาจารย์เจตน์ ศิรธรานนท์ บอกว่า มีการเร่งรัดจากเดิมที่กำหนดเพียง ๕๐๐ กว่าแห่ง กลายเป็น ๓,๒๖๓ แห่ง เพราะมีการไปจดแจ้งความประสงค์ในเดือนตุลาคม ปี ๒๕๖๕ ทั้งหมด และไม่มีการยกเลิกภายใน ๗ วัน เป็นที่มาเรื่องการถ่ายโอน ปี ๒๕๖๕ กราบเรียนท่านประธานผ่านไปยังท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ บุคลากรที่ถ่ายโอนไปแล้วโดยหลักมี ๒ กลุ่ม

กลุ่มที่ประสงค์ถ่ายโอน

๑. บุคลากรที่มีภารกิจหน้าที่ในการปฏิบัติงานในสถานีอนามัยหรือ รพ.สต. โดยตรง กลุ่มนี้แจ้งความประสงค์

๒. บุคลากรที่ไม่มีหน้าที่และไม่ได้ปฏิบัติงานในสถานีอนามัย เช่น อยู่โรงพยาบาล อยากจะถ่ายโอน คนกลุ่มนี้มาแจ้งความประสงค์เหมือนที่อาจารย์ยกประเด็นขึ้นมา

กลุ่มที่ไม่ประสงค์ถ่ายโอน

กลุ่มไม่ประสงค์ถ่ายโอนแต่ตำแหน่งเป็นของ รพ.สต. โดยหลักถ้ามีการถ่ายโอนแล้วจะแจ้งความประสงค์ที่จะถ่ายโอน ทั้งคน เงิน และอัตราถ้าเข้าหลักเกณฑ์ถือว่าถ่ายโอน โดยหลักต้องไปทั้งหมด แต่ระยะเปลี่ยนผ่านให้สมัครใจ พอเราสมัครใจมีคน ๒ ประเภท คือ ที่ไปแล้วประสงค์ขอโอนกลับกับคนไม่ประสงค์ตั้งแต่แรก ซึ่งไม่ประสงค์ถ่ายโอนตั้งแต่แรกมีมาก วิธีการที่เราจะเยียวยาดูแลคน ๒ กลุ่ม เอากลุ่มที่ไปแล้วประสงค์จะถ่ายโอนกลับ คนกลุ่มนี้ในปี ๒๕๖๖ เป็นข้าราชการ ๒๐๐ กว่าตำแหน่งที่อยากจะกลับ กับกลุ่มไม่ได้แจ้งความประสงค์ตั้งแต่แรก

กลุ่มที่ ๑ การดำเนินการของกระทรวงสาธารณสุข เมื่อแจ้งความประสงค์ถ่ายโอนไปแล้ว การที่เยียวยารับกลับต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน ปี ๒๕๕๑ ถือว่าถ่ายโอนไปแล้ว เพราะฉะนั้น ถ้าประสงค์จะกลับกระทรวงสาธารณสุขรับตามระเบียบนี้ คือ ถ่ายโอนกลับ ต้องมีตำแหน่งรองรับเท่านั้น มีตำแหน่งว่างรองรับถึงจะโอนกลับมาได้เหมือนโอนปกติ บุคคลที่ถ่ายโอนกลับไม่สามารถเอาตำแหน่งตัวเองที่โอนติดตัวไปตั้งแต่แรกกลับมาได้ เพราะว่าหลักเกณฑ์ คือ ต้องไปทั้งตัว ตำแหน่ง และอัตรา ถ้าโอนกลับเหมือนกับโอนข้ามกระทรวงปกติ คือ ตัวมาได้ ไปขอตำแหน่งใหม่กับกระทรวงที่จะโอนกลับ หมายความว่ากระทรวงสาธารณสุขแม้เป็นเจ้าของเดิม ถือว่าเป็นกระทรวงใหม่ที่ต้องกลับมา เป็นเรื่องที่เขียนไว้ในแนวทางและระเบียบ ถ้าแก้ไขต้องไปแก้ไขที่ระเบียบว่าจะให้โอกาสหรือไม่ อย่างไร

กลุ่มที่ ๒ กลุ่มที่ไม่ประสงค์จะถ่ายโอน มีวิธีการจัดการดำเนินการ ๒ เรื่อง

ข้อ ๑ กลุ่มที่ประสงค์จะถ่ายโอนให้แสดงเจตจำนงช่วยราชการ คือ ทำงานช่วยราชการ ๑ ปี และสามารถต่ออายุได้อีก ๒ ครั้ง ครั้งละ ๖ เดือน รวมเป็น ๒ ปี แนวทางนี้จะทำให้ภาระงานต่าง ๆ เป็นไปอย่างราบรื่น กลุ่มนี้มีอยู่ส่วนหนึ่ง มีไม่มาก แต่ส่วนที่ไม่ประสงค์จะถ่ายโอน กลุ่มนี้คือกลุ่มที่มีปัญหา ผมต้องขอบพระคุณที่ท่านทำการศึกษามาและทำให้คนกลุ่มนี้ได้รับรู้และทราบว่า สิ่งที่เขาไม่ได้ประสงค์จะถ่ายโอนไป เลือกได้ เกิดปัญหากับกฎหมาย ระเบียบ และแนวทางการปฏิบัติ เพราะคนกลุ่มนี้เหมือนกับตำแหน่งของเขาไปอยู่ที่ รพ.สต. เรียบร้อยแล้ว ถ้าจะกลับมากระทรวงสาธารณสุขก็มีวิธีการเกลี่ยอัตราหาตำแหน่งว่างรองรับเท่านั้น ภาพจริงที่อาจารย์ยกขึ้นมา คือ เอาไปถ่ายโอนที่สาธารณสุขอำเภอ ไปหน่วยบริหารเรกูเลเตอร์ อัตราตำแหน่งนี้จะไปกองอยู่ เพราะมีตำแหน่งว่างรองรับคนที่ไม่ประสงค์ไป ซึ่งเรื่องนี้เป็นปัญหา ผมเห็นปัญหาตรงนี้พยายามหาแนวทางที่จะพูดคุยกัน คนกลุ่มนี้เราช่วยเหลือเยียวยาอย่างนี้ คือหาตำแหน่งว่างให้ ถ้าไม่มีตำแหน่งว่างแม้ไม่ประสงค์ที่จะอยู่ ผู้รอรับการถ่ายโอนต้องรอตำแหน่งว่างเป็นตำแหน่งที่มีตำแหน่งจริง ๆ ช่วงที่รอสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่เคยได้รับ เงินค่าวิชาชีพเงินเพิ่มต่าง ๆ ถูกตัดไปแล้ว อันนี้เป็นปัญหา ซึ่งผมต้องขอบพระคุณจะต้องไปแก้ไข อันนี้คือกลุ่มในคำถามข้อ ๑

ข้อ ๒ ถามว่า จะยกเลิกการถ่ายโอนได้หรือไม่ กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภา ผ่านไปยังท่านเจตน์ ศิรธรานนท์ และท่านสมาชิก เป็นไปตามตัวบทกฎหมายกำหนดไว้ ไม่สามารถที่จะยกเลิกได้ และขั้นตอนกระจายอำนาจไม่ได้เขียนบังคับไว้ว่าต้องเสร็จเมื่อไร กระทรวงสาธารณสุขใช้บนพื้นฐานว่ามีความพร้อมและสมัครใจ แต่ไม่ยกเลิกการถ่ายโอน ต้องไปเตรียมความพร้อมบนพื้นฐานความสมัครใจ อันนี้เป็นภารกิจของกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงมหาดไทยที่ต้องทำงานร่วมกัน คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมาปรึกษาหารือร่วมกัน

ข้อ ๓ รอผลการประเมิน เพื่อมาชะลอหรือยกเลิกการถ่ายโอนหรือไม่ ใกล้เคียงกับคำตอบที่ ๒ แม้ผลการประเมินออกมา แต่ผลการประเมินนั้นไม่ได้บอกว่า ประเมินเพื่อไม่ให้ถ่ายโอน เป็นการประเมินดูเรื่องปัญหาอุปสรรค แนวทาง วิธีการแก้ไข ผมตอบด้วยความเคารพว่า แม้ผลการประเมินออกมาอย่างไร สามารถชะลอได้ เพราะว่าแผน ๓ ยังไม่ออก เอาแผน ๒ ให้จบก่อนว่ามีความพร้อมขนาดไหน ไปได้ขนาดไหน อย่างไร ยกเลิกไม่ได้ แต่ชะลอได้ เพราะฉะนั้น ผมกราบเรียนผ่านท่านประธานเพื่อตอกย้ำว่าบนเงื่อนไขการถ่ายโอนเรายอมรับเรื่องการกระจายอำนาจ เราเชื่อมั่นว่าการกระจายอำนาจไปสู่พื้นที่สู่ชุมชนและให้มีส่วนร่วมได้มากที่สุด จะเป็นการดูแลพี่น้องประชาชนได้ดีที่สุด และบนพื้นฐานที่ผมเข้ามารับหน้าที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเราทำแนวนโยบายในการจัดบริการสาธารณสุข เพื่อดูแลสุขภาพพี่น้องประชาชนคนไทยภายใต้บริบทการผสมผสาน ไม่ยึดติดว่าจะสังกัดกระทรวงไหน กรมใด ยึดประชาชนในพื้นที่เป็นตัวตั้งและบูรณาการการทำงานร่วมกัน ขณะนี้แนวคิดนี้ได้ดำเนินการมีคณะกรรมการพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ โดยมีท่านนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน คณะกรรมการพัฒนาสุขภาพแห่งชาติเข้าไปดูแลการจัดบริการที่เป็นเอกภาพในเชิงนโยบายและหลากหลายทางปฏิบัติ เพื่อยึดเอาคนเป็นศูนย์กลางในการดูแล ทุกหน่วยงานมาบูรณาการกัน เช่นแนวคิดที่เราคิดขึ้นมา ๑ จังหวัด ๑ โรงพยาบาล คำว่า โรงพยาบาล หมายถึง สถานบริการทุกแห่งเป็นไปได้หรือไม่ ขณะนี้กำลังใช้แนวคิดนี้ ด้วยเทคโนโลยีที่เข้ามาระบบดิจิทัลสุขภาพ การบริการปฐมภูมิที่จะครอบคลุมต่อไปในอนาคต ระดับทุติยภูมิที่กำลังวางโครงข่ายรองรับ ระดับตติยภูมิที่เชื่อมโยงสำหรับผู้ป่วยที่มีภาวะค่อนข้างที่จะมีความแทรกซ้อน มีความจำเพาะ จะเชื่อมโยงกันอย่างนี้ ทุกกระทรวง ทบวง กรม เพราะฉะนั้น ผมมั่นใจว่าในอนาคตอันใกล้นี้ ปัญหาการถ่ายโอนที่จะพูดบนพื้นฐานความพร้อมในการจัดสรรตำแหน่งต่าง ๆ

ขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานผ่านไปยังท่านสมาชิกด้วยความเคารพ จริง ๆ รูปแบบของการจัดบริการ แม้จะมีการถ่ายโอน ไม่มีการถ่ายโอน นั่นเป็นเชิงนโยบาย แต่วิธีปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี หรือโรงพยาบาลชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ น่าจะทำหน้าที่ของตัวเองไม่ด้อยกว่าเดิม ไปตามระบบระเบียบ ส่วนเรื่องของกลไกการบริหารจัดการก็ว่าไป อย่าไปกระทบกับการจัดบริการ ผมจะนำเรื่องนี้ไปปรึกษาหารือในคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่า เราอาจจะมีบทเฉพาะกาลว่าทุกอย่างก่อนที่จะมีความพร้อมหรือขณะที่จะถ่ายโอน ต้องจัดบริการในรูปแบบเดิมอย่างน้อย หรือเติมเต็มในสิ่งใหม่ที่จะเป็นเชิงนโยบายไป อันนี้เป็นแนวทางที่จะแก้ไขปัญหา กราบขอบพระคุณท่านประธานผ่านไปยังท่านอาจารย์เจตน์ ศิรธรานนท์ ที่กรุณาตั้งคำถามทั้ง ๓ คำถาม ผ่านไปยังพี่ ๆ น้อง ๆ ผู้ทำหน้าที่ไม่ว่าจะสังกัดกระทรวงใด กรมใด เรายินดีที่จะช่วยกันเพื่อสุขภาพของพี่น้องประชาชนคนไทย ขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณท่านรัฐมนตรี ท่านนายแพทย์เจตน์ ศิรธรานนท์ มีสิทธิซักถามได้อีก ๑ ครั้ง เชิญครับ

นายเจตน์ ศิรธรานนท์ : ขออนุญาตท่านประธาน กระผม นายแพทย์เจตน์ ศิรธรานนท์ ผมจะอภิปรายตั้งข้อสังเกต แล้วผมไม่ได้ปรารถนาให้ท่านรัฐมนตรีตอบ เพราะว่าเป็นประเด็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจะชี้ให้ท่านเห็นว่ามีอะไรเกิดขึ้นบ้าง ในการถ่ายโอนปี ๒๕๖๖ มีหน่วยบริการปฐมภูมิถูกถ่ายโอนไป ๗๑๔ แห่ง เป็นเครือข่าย ๑,๖๖๒ แห่ง พระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. ๒๕๖๒ เกิดขึ้นในปี ๒๕๖๒ แต่พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นต้นเรื่องของการถ่ายโอนเกิดขึ้นในปี ๒๕๔๒ แล้วมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ในปี ๒๕๖๐ มีพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕

เพราะฉะนั้น บริบทเปลี่ยนไปมาก เปลี่ยนจากสถานีอนามัยไปเป็น รพ.สต. ซึ่งการเปลี่ยนนี้เกิดขึ้นในปี ๒๕๕๒ ปฐมภูมิที่เป็นหน่วยบริการต้องมีแพทย์อยู่ แล้วทุกวันนี้ใช้การหมุนเวียนแพทย์จากโรงพยาบาลใหญ่ไปช่วยจนกว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะหาแพทย์ได้ เท่าที่คณะกรรมาธิการการสาธารณสุขลงพื้นที่พบแพทย์เพียงคนเดียวของ อบจ. ที่เขาสมัครใจมา แล้วไม่รู้ว่าเขาจะไปเมื่อไร การที่จะหาแพทย์มาอยู่ อบจ. ไม่ง่าย เพราะว่า อบจ. ไม่ใช่โรงพยาบาลเอกชนที่จะตั้งเงินเดือนสูง ๆ ตามใจชอบ เมื่อไม่มีแพทย์จะกระทบต่อระบบสุขภาพปฐมภูมิ ทุกวันนี้ที่ไม่เป็นปัญหาเพราะว่ากระทรวงสาธารณสุขโดยโรงพยาบาลใหญ่ใช้วิธีการประคองสถานการณ์ให้แพทย์ไปช่วยก็ยังให้ช่วยอยู่ ให้ครุภัณฑ์ทางการแพทย์ ให้ยา ก็ยังช่วยอยู่ ตรงนี้จะมีปัญหาว่าแล้วจะเลิกช่วยเมื่อไร ในเมื่อถ้าไม่มีแพทย์สักทีจะเลิกช่วยไม่ได้ ตรงนี้ฝากท่านรัฐมนตรีไว้ด้วย

ข้อ ๒ ท่านรัฐมนตรีทราบหรือไม่ว่า การถ่ายโอนในปี ๒๕๖๖ มี รพ.สต. ที่ถูกชี้โดยไม่มีบุคลากรไปแม้แต่คนเดียว ผมใช้คำว่า แม้แต่คนเดียว ถึง ๑๔๐ แห่ง ยกตัวอย่าง จังหวัดสุพรรณบุรี ๑๑ แห่ง จังหวัดสกลนคร ๘ แห่ง โดย อบจ. ใช้อำนาจในการชี้เอา เพราะเขาถูกประเมินว่าดีเยี่ยม จะเอา รพ.สต. เท่าไรก็ได้

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : นายแพทย์เจตน์ ศิรธรานนท์ เชิญสรุปครับ ตามระเบียบวาระกระทู้ถามนะครับ

นายเจตน์ ศิรธรานนท์ : ขออนุญาตท่านประธานอีก ๑ นาทีครับ ปัญหาที่เกิดขึ้น ต้องไม่เกิดขึ้นอีก แล้วปัญหา มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านหัวเหล่า จังหวัดศรีสะเกษ เขาฟ้องศาลปกครองแล้ว เพราะว่า ๗ คน เขาขอโอนกลับ เขาขอถอน ถอนไม่ได้ ตามที่คณะอนุกรรมการบริหารภารกิจถ่ายโอนด้านสาธารณสุขให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งผมให้ข้อสังเกตว่า เมื่อเปลี่ยนผู้รับผิดชอบคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะว่าบางคนเกษียณ บางคนเปลี่ยนตำแหน่งต้องล้างไพ่กันใหม่ แม้กระทั่งประธานคณะอนุกรรมการบริหารภารกิจถ่ายโอนด้านสาธารณสุขให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเปลี่ยน ท่านรัฐมนตรีช่วยประสานกับคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหาคนที่เป็นมิตร ทำให้การถ่ายโอนราบรื่น และเป็นไปได้ ไม่ใช่ตั้งแง่เป็นศัตรูกัน ซึ่งจะทำให้การถ่ายโอนเป็นไปตามเจตนารมณ์ ผมและคณะกรรมาธิการการสาธารณสุขทุกคนสนับสนุนการถ่ายโอน แต่ว่าถ่ายโอนใน รพ.สต. ที่มีความพร้อมแล้วไม่ได้รีบเร่งรวบรัดอย่างนี้ ขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณนายแพทย์เจตน์ ศิรธรานนท์ เชิญท่านรัฐมนตรีครับ

นายชลน่าน ศรีแก้ว (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข) : ท่านประธานที่เคารพ กระผม นายชลน่าน ศรีแก้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ต้องขอบพระคุณท่านประธานผ่านไปยังท่านนายแพทย์เจตน์ ศิรธรานนท์ ที่กรุณาตั้งข้อสังเกต เรื่องปฐมภูมิเป็นเรื่องใหม่ที่ต้องผสมผสานเรื่องการถ่ายโอน ต่อไปทุกที่จะต้องไปขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิ และมีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว แฟมิลีเมดิซีน (family medicine) กำหนดไว้ในกฎหมายเขาใช้คำว่า “มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวและผู้ให้บริการ” ไม่มีคำว่า “หรือ” เพราะฉะนั้นหน่วยที่ขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิจะต้องมีแพทย์ ซึ่งตรงนี้ผมรับภาระหน้าที่ที่จะต้องไปประสานทำให้โครงการที่เราจะขยายการบริการที่จะใช้บัตรประชาชนใบเดียวให้เกิดประโยชน์สูงสุดไปดำเนินการในเรื่องนี้ มีแนวทางพยายามที่จะผลักดันและจัดสรรแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวลงไปในหน่วยบริการปฐมภูมิ ขอบพระคุณสำหรับข้อเสนอแนะในประเด็นที่เป็นปัญหา ผมขออนุญาตรับไปเพื่อไปดำเนินการ แล้วจะกราบเรียนอาจารย์เป็นเรื่องที่ต่อเนื่องต่อไป กราบขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณท่านรัฐมนตรีครับ จบการพิจารณากระทู้ถามเป็นหนังสือที่ ๓.๑.๑ ๓.๑.๒ กระทู้ถาม เรื่อง การเตรียมรับมือวิกฤตภัยแล้ง

นายอำพล จินดาวัฒนะ เป็นผู้ตั้งถาม ถามนายกรัฐมนตรี

(เลื่อนการตอบกระทู้ถาม)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ๓.๑.๓ กระทู้ถาม เรื่อง แนวทางการเชื่อมโยงระบบคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซีย

นายสุรเดช จิรัฐิติเจริญ เป็นผู้ตั้งถาม ถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ท่านสมาชิกครับ ในวันนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ได้มอบหมายให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม ท่านสุรพงษ์ ปิยะโชติ เป็นผู้มาตอบกระทู้ถาม ขอเชิญท่านรัฐมนตรีเข้าประจำที่

(รัฐมนตรีเข้าประจำที่)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ด้วยท่านสุรพงษ์ ปิยะโชติ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม ผู้ตอบกระทู้ถามได้มีหนังสือขออนุญาตฉายเพาเวอร์พอยต์ (PowerPoint) ประกอบการตอบกระทู้ถาม เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาผมอนุญาตตามข้อบังคับ ข้อ ๕๕ ขอเชิญท่านสุรเดช จิรัฐิติเจริญ ผู้ตั้งกระทู้ถาม ถามครับ

- ๗/๑

นายสุรเดช จิรัฐิติเจริญ : เรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายสุรเดช จิรัฐิติเจริญ สมาชิกวุฒิสภา ต้องขอขอบคุณท่านสุรพงษ์ ปิยะโชติ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคมที่มาตอบกระทู้ถามในวันนี้ ถือว่าเป็นวันแรกของท่านรัฐมนตรี ผมอยู่ในคณะกรรมาธิการการคมนาคม แล้วผมเป็นประธานคณะอนุกรรมาธิการด้านการคมนาคมทางบกและทางราง ซึ่งเรื่องนี้เรามองว่า นโยบายรัฐบาลจะมีการกระตุ้นเศรษฐกิจและเพิ่มขีดความสามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวและส่งเสริมการส่งออก ประเทศมาเลเซียเป็นประเทศที่มีนักท่องเที่ยวมากที่สุดของประเทศไทย ข้อมูลระหว่างเดือนมกราคมถึงกรกฎาคม ๒๕๖๖ มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวประเทศไทยทั้งหมด ๑๕,๔๐๕,๓๓๔ คน ประเทศมาเลเซียมาเที่ยว ๒,๔๗๕,๙๑๔ คน ประเทศจีน ๑,๘๕๓,๔๓๐ คน ถือว่าประเทศมาเลเซียมีความนิยมชมชอบที่จะมาเที่ยวประเทศไทยมาก การท่องเที่ยวจากประเทศอื่นมาท่องเที่ยวในประเทศไทยส่วนใหญ่เดินทางมาทางเครื่องบิน แต่กรณีคนมาเลเซียนอกจากเดินทางโดยเครื่องบินมาทางอากาศแล้ว มีการเดินทางมาทางบก เพราะประเทศมาเลเซียติดกับประเทศไทย ที่นิยมมากที่สุด คือ เดินทางมาทางด่านบูกิตกายูฮีตัม ฝั่งมาเลเซียมายังด่านสะเดาที่อำเภอหาดใหญ่ ซึ่งประเทศมาเลเซียชื่นชมมาก สืบเนื่องจากที่คณะกรรมาธิการการคมนาคมได้ไปศึกษาดูงานที่ประเทศมาเลเซียที่ผ่านมา และไปดูงานที่จังหวัดสงขลา เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๖ คณะกรรมาธิการการคมนาคม ไปเยี่ยมคารวะท่านสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม และท่านสุรพงษ์ ปิยะโชติ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม ฝากประเด็นต่าง ๆ อยู่มาก รวมทั้งประเด็นเรื่องนี้ด้วย แต่เนื่องจากเวลาจำกัดไม่สามารถที่จะชี้แจงในรายละเอียดได้ จึงถือโอกาสนี้ถามกระทู้ถามเรื่อง แนวทางการเชื่อมโยงระบบคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซียต่อไป

อย่างที่นำเรียนแล้วว่า การเชื่อมโยงถ้าเกิดไม่ใช่ทางอากาศแล้ว มีทางบกจากประเทศมาเลเซียมายังประเทศไทย จากด่านมาเลเซียมายังหาดใหญ่ คือ ด่านสะเดา ด่านสะเดามีปริมาณนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ที่ผ่านมามี ๔ ช่องการจราจร คือ ทางหลวงแผ่นดิน

หมายเลข ๔ ถนนเพชรเกษม และมีชุมชนแออัดหนาแน่นและไฟแดงค่อนข้างมาก ทำให้ชาวบ้านหรือนักท่องเที่ยวไม่สะดวกที่จะมาท่องเที่ยวในฝั่งประเทศไทย จึงมีโครงการของกรมทางหลวงกระทรวงคมนาคมที่เสนอทำโครงการมอเตอร์เวย์ทางหลวงพิเศษ หมายเลข ๘๔ เอ็ม ๘๔ (M 84) คือ หาดใหญ่ - สะเดา ระยะทาง ๔๐ กิโลเมตร งบประมาณ ประมาณ ๖,๐๐๐ ล้านบาท ซึ่งคณะกรรมาธิการเห็นด้วยที่จะเร่งผลักดันและส่งเสริม อีกส่วนหนึ่งที่เป็นห่วง คือ ชายแดนหรือด่าน เพราะด่านที่สะเดาฝั่งประเทศไทยแออัด แล้วรัฐบาลมีการก่อสร้างด่านสะเดาแห่งที่ ๒ สร้างเสร็จแล้วแต่ไม่สามารถที่จะเชื่อมโยงกับมาเลเซียได้ เนื่องจากว่ามาเลเซียมีนโยบายทำด่านเดียว แต่ด่านที่ ๒ ฝั่งประเทศไทยที่สร้างแล้ว ทหารทำให้ มาเลเซียไม่เชื่อมเอง ดังนั้น ฝากท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม และท่านรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม ช่วยเรื่องนี้ เพราะเรื่องนี้อาจจะไม่พูดไว้ก่อนว่าด่านจุดเชื่อมโยงเป็นอย่างไร เพราะตอนนี้จังหวัดมอบหมายให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดสร้าง ผมคิดว่าคงไม่ได้มาตรฐานให้ช่วยไปดูเรื่องถนนให้หน่อย แต่หัวใจสำคัญ คือ เรื่องระบบราง ที่เชื่อมต่อกับมาเลเซียที่ปาดังเบซาร์มีข้อตกลงระหว่างรัฐบาลสหพันธรัฐมลายากับรัฐบาลสยาม เมื่อปี ๒๔๕๖ เมื่อสมัยก่อนผ่านมา ๑๐๑ ปี สมัยก่อนเรียกว่า “รัฐบาลสยาม” บริเวณดังกล่าวที่ปาดังเบซาร์ เป็นสถานีร่วมที่ใช้ร่วมกันในการตรวจสอบสินค้าระหว่างกัน เพราะถือว่าด่านดังกล่าวเป็นด่านร่วมไทย – มาเลเซีย แต่เมื่อ ๑๐ ปีที่แล้วมีการปักปันเขตแดน สุดท้ายเป็นข้อสรุปว่า พื้นที่ด่านปาดังเบซาร์อยู่ในเขตมาเลเซีย ทำให้ไม่สามารถที่จะตรวจสอบสินค้าในปาดังเบซาร์ได้ เนื่องจากว่าสถานีดังกล่าวอยู่ในเขตแดนมาเลเซีย ทำให้ต้องมีการตรวจสอบสินค้าในพื้นที่ปาดังเบซาร์ซึ่งคับแคบ ไม่สะดวก เพราะว่าสินค้าขนส่งทางรางคือสินค้าจากภาคใต้โดยเฉพาะจากหาดใหญ่ เพราะหาดใหญ่เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจของภาคใต้ และสินค้าส่วนใหญ่เป็นสินค้าเกษตร ยางพารา ไม้ยางพารา หรือไม้แปรรูป ส่งไปยังประเทศต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่ไปส่งยังท่าเรือปีนังประเทศมาเลเซีย ไม่นิยมไปใช้ท่าเรือแหลมฉบัง เนื่องจากเป็นระยะทางที่ไกลและเสียเวลาขนถ่ายสินค้า จึงเป็นที่นิยมในการขนถ่ายสินค้าไปยังท่าเรือปีนัง แต่ว่าทางรางที่ด่านปาดังเบซาร์

ไม่สะดวกสบายเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซีย ปัจจุบันมาเลเซียมีโครงการที่จะทำด่านแห่งใหม่ โครงการชูปิงวัลเลย์อินดัสเทรียลแอเรีย ซึ่งเข้าไปในเขตแดนอีก ๕ กิโลเมตร ถามว่ารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคมมีโครงการที่จะปรับปรุงพัฒนาด่านตรวจสอบสินค้าอย่างไร จะส่งเสริมด้านการขนส่งสินค้า การพัฒนาด้านคมนาคม แต่ที่คณะกรรมาธิการการคมนาคมติดตามไม่มีสถานที่ในการทำซีวาย (Container Yard : CY) เมื่อวันก่อนได้คุยกับท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ท่านรับข้อสังเกต ถือว่าควรจะปรับปรุง ซึ่งจากการสอบถามพื้นที่ในเขตประเทศไทยซึ่งห่างจากชายแดนประมาณ ๕ กิโลเมตร คือ บ้านธาตุข่อย เป็นเขตของการรถไฟแห่งประเทศไทยสามารถที่จะคัดแยกได้ เพื่อจะปรับปรุงให้ทันสมัย ไอซีดี (Inland Container Depot : ICD) รองรับการขนถ่ายสินค้าทางรางให้มากขึ้น เพิ่มประสิทธิภาพในการขนส่ง ประเทศไทยมีจุดแข็งด้านอินแลนด์ (Inland) โครงการสิงคโปร์ มาเลเซีย ลาว จีน คุนหมิง ไปถึงทวีปยุโรปเป็นโครงการที่เชื่อมโยงในภูมิภาค ดีพอต (depot) แต่ประเทศไทยเป็นมิสซิงลิงก์ (missing link) เป็นคอขวดบริเวณชายแดนปาดังเบซาร์ ปรับปรุงด่านมีพื้นที่ที่จะขนถ่ายสินค้าอย่างไร ไม่อยากให้มีบทเรียนอย่างเช่นที่ผ่านมา ในกรณีด่านไทย – ลาว ที่จังหวัดหนองคาย สถานีของลาวมีสถานีท่านาแล้งสมบูรณ์แบบเรียบร้อยแล้ว ของประเทศไทยสถานีรถไฟนาทายังไม่เริ่ม ในฝั่งของไทย – มาเลเซีย มาเลเซียทำด่านตรวจสอบสินค้าไอซีดี ซีวาย สมบูรณ์แบบเรียบร้อยแล้ว ของไทยยังไม่เริ่มเลยเช่นเดียวกัน ซึ่งการก่อสร้างต่าง ๆ ใช้เวลาประมาณ ๓ – ๕ ปี ดังนั้น ขอตั้งกระทู้ถามท่านรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคมว่าจะมีแนวทางในการปรับปรุงด่านปาดังเบซาร์อย่างไร

นอกจากการขนถ่ายสินค้าแล้ว การคมนาคมอย่างที่บอกว่า คนมาเลเซียนิยมเที่ยวประเทศไทยมาก นอกจากเดินทางทางรถแล้วคนมาเลเซียหรือคนสิงคโปร์นิยมเที่ยวประเทศไทยโดยทางราง ในช่วงปาดังเบซาร์ไปหาดใหญ่เป็นซิงเกิลแทร็ก (single track) คือ รถไฟทางเดี่ยว ประเทศไทยมีโครงการทางคู่หลายพันกิโลเมตรแล้ว ภาคเหนือตอนนี้ไปถึงนครสวรรค์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปถึงขอนแก่นแล้ว รัฐบาลมีโครงการจากขอนแก่นไปหนองคาย

โครงการรถไฟทางคู่ใหม่ ๆ คือ เด่นชัย – เชียงราย บ้านไผ่ - นครพนม เป็นรางคู่ทั้งหมด ซึ่งช่วงนี้เป็นช่วงสำคัญเพราะเป็นทางรถไฟสายเก่าและมีปริมาณการขนส่งสินค้ามาก ถึงแม้ว่าตอนนี้เต็มคาพาซิตี (capacity) คือ ขนส่งทางรางสำหรับสินค้าเพียงวันละ ๔ ขบวน สำหรับผู้โดยสาร ๔ ขบวน แต่ถ้ามีการปรับปรุงบริเวณดังกล่าวให้เป็นทางคู่จะเพิ่มปริมาณการขนถ่ายหรือการเดินทางของผู้โดยสารมากขึ้น ซึ่งจากที่ผมติดตามในนามของคณะกรรมาธิการการคมนาคม โครงการรถไฟทางคู่มีอยู่แล้ว เนื่องจากว่าโครงการในภาคใต้มีโครงการทางคู่ระยะที่ ๑ ซึ่งสร้างเสร็จแล้วจากกรุงเทพมหานครไปสุดที่ชุมพร แล้วต่อไปชุมพร – สุราษฎร์ธานี สุราษฎร์ธานี - หาดใหญ่ และหาดใหญ่ - ปาดังเบซาร์ ถ้ารัฐบาลมีงบประมาณสร้างในคราวเดียวกันยินดีด้วย แต่เป็นข้อสังเกตว่า ถ้างบประมาณมีข้อจำกัด หรือใช้งบประมาณที่จำกัด ผมเสนอว่าควรจะสร้างจากปลายทางก่อน เพราะจากปลายทางใช้เงินประมาณ ๖,๐๐๐ ล้านบาท ระยะทาง ๔๐ กิโลเมตร จากปาดังเบซาร์ไปหาดใหญ่เพิ่มช่องทางเป็นทางคู่จะทำให้สามารถขนส่งสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ต้องรอหลีกทาง ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวมาเลเซียมาเที่ยวประเทศไทยมากขึ้น เพราะคนมาเลเซียชอบมาเที่ยวหาดใหญ่ ถ้าเรามีขนส่งทางรางเป็นทางคู่ไม่รอหลีกทางจะเพิ่มช่องทางอีกทางหนึ่ง เพราะถ้ารอทางคู่จากชุมพรมายังหาดใหญ่ใช้งบประมาณ ๘๐,๐๐๐ ล้านบาท แต่ถ้าสร้างจากหาดใหญ่ไปปาดังเบซาร์ใช้งบประมาณ ๖,๐๐๐ ล้านบาท สร้างได้ ดังนั้น อยากเสนอรัฐบาลว่า จำเป็นหรือไม่ ต้องสร้างทางคู่จากกรุงเทพมหานครมาถึงชายแดน ถ้าสามารถจะเลือกจากชายแดนมายังกรุงเทพมหานครก่อนจะเป็นไปได้หรือไม่ เพราะจะใช้งบประมาณไม่มากและสามารถส่งเสริมให้ผู้โดยสารเพิ่มความสะดวกสบาย เพิ่มปริมาณการเดินทางมากขึ้น และเพิ่มประสิทธิภาพในการขนส่งมากขึ้น กราบเรียนท่านประธานผ่านไปยังท่านรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคมตามที่กล่าวมาแล้ว จึงมีคำถามถามไปยังกระทรวงคมนาคมว่า กระทรวงคมนาคมมีแนวทางในการเชื่อมระบบการคมนาคม ระบบโลจิสติกส์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซียอย่างไร เพื่อแก้ปัญหาการคมนาคมที่ผ่านมา เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการคมนาคม เพิ่มขีดความสามารถหรือเป็นการเพิ่มรายได้ทางเศรษฐกิจหรือส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับประเทศไทยในโอกาสต่อไป ขอขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณท่านสุรเดช จิรัฐิติเจริญ ขอเชิญท่านรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคมตอบกระทู้ถามครับ

(ฉายเพาเวอร์พอยต์ประกอบการอภิปราย)

นายสุรพงษ์ ปิยะโชติ (รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม) : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภา ท่านสมาชิกวุฒิสภาที่เคารพทุกท่านครับ กระผม นายสุรพงษ์ ปิยะโชติ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม วันนี้ได้รับมอบหมายจากท่านสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ในฐานะที่กระผมได้รับมอบหมายให้ดูแลเกี่ยวกับระบบราง ผมแยกคำถามออกเป็น ๒ ประเด็น

ประเด็นที่ ๑ เรื่องการจัดการ การตรวจนับสินค้า ตรวจสอบสินค้าระหว่างของไทยกับของมาเลเซีย ที่ท่านสมาชิกวุฒิสภาผู้ทรงเกียรติได้ถามกระทู้ถาม โดยประเด็นนี้อย่างที่ท่านได้กล่าว ท่านทราบรายละเอียดดีกว่าว่าเรามีสนธิสัญญาอยู่ ๒ ฉบับ ที่ใช้บริหารจัดการอยู่ทุกวันนี้ รายละเอียดผมไม่กล่าวถึง เป็นตามเอกสาร แต่วันนี้สิ่งที่เกิดขึ้นในเรื่องการตรวจนับสินค้ายังขาดอีกปาร์ตี้หนึ่งที่จะต้องเข้ามาเกี่ยวข้อง คือ กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง แต่วันนี้ได้รับทราบปัญหาว่า จริง ๆ แล้ววิธีปฏิบัติของสินค้าทางรางหรือทางรถไฟ คือ มีศูนย์ปฏิบัติการร่วมในการตรวจเช็กสินค้าร่วมกันระหว่างไทยกับมาเลเซีย แต่เท่าที่ผมได้ศึกษา หลังจากที่คณะกรรมาธิการการคมนาคมได้ไปเยี่ยมที่กระทรวงคมนาคม ทราบสาเหตุว่า จริง ๆ แล้ว กรมศุลกากรได้กำหนดเวลาเข้าไปตรวจถึงเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา หรือบางครั้งเลยเวลาไปไม่มาก ปัญหานี้สามารถแก้ไขและจัดการได้โดยไม่ต้องใช้งบประมาณในการก่อสร้าง วิธีบริหารจัดการ คือ เพิ่มเวลา สามารถบริหารจัดการได้ด้วยวิธีการเจรจาทางการค้า วิธีทำข้อตกลงร่วมระหว่างรัฐต่อรัฐ จะรับไปดำเนินการเจรจาให้หน่วยงานซึ่งเป็นหน่วยตรวจร่วมอยู่แล้ว ไม่ได้แยก เป็นการเช็กทรู (check through) ให้เพิ่มเวลาและเพิ่มประสิทธิภาพให้เหมาะสมกับปริมาณและจำนวนสินค้าที่จะบริหารจัดการต่อไป สามารถจัดการได้เลย โปรแกรมคร่าว ๆ ประมาณวันที่ ๑๔ ตุลาคม นี้จะลงพื้นที่

ถ้าผมมีกำหนดการแน่นอนอย่างไร ขอรบกวนเรียนเชิญท่านสมาชิกวุฒิสภาผ่านไปยังท่านประธานคณะอนุกรรมาธิการ เพราะการลงพื้นที่งานศึกษาวิจัยต่าง ๆ ที่เก็บไว้แล้ว ผมอยากนำมาบูรณาการใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อรัฐบาลจะได้นำงบประมาณหรือการลงทุนที่แม่นยำและตรงกับความต้องการในสถานการณ์ปัจจุบัน

ประเด็นที่ ๒ เรื่องการก่อสร้าง ระยะทางระหว่างโครงการก่อสร้างหาดใหญ่ - ปาดังเบซาร์ มีระยะทางก่อสร้างประมาณ ๔๕ กิโลเมตร เป็นช่วงที่ ๓ ที่ท่านได้แนะนำ หลังจากท่านกลับจากกระทรวงคมนาคม วันนั้นพวกเราได้หารือกันต่อ ซึ่งเป็นข้อคิดและเป็นคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ การก่อสร้างในช่วงที่ ๓ ควรจะเริ่มก่อน หาดใหญ่ - ปาดังเบซาร์ ซึ่งเป็นรางคู่ ทำให้การขนถ่ายสินค้าจากภาคใต้ไปสู่มาเลเซียสะดวกขึ้น ทั้งเรื่องนักท่องเที่ยวและเรื่องสินค้า ซึ่งจะใช้งบประมาณปี ๒๕๖๗ ที่กำลังจะเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเป็นงบประมาณของปี ๒๕๖๗ แล้วจะร่นระยะที่ ๓ หาดใหญ่ - ปาดังเบซาร์ขึ้นมาดำเนินการก่อน แล้วมาเชื่อมต่อของระยะที่ ๒ ระยะที่ ๑ ซึ่งสัญญาสุดท้ายมี ๓ ระยะ ขอเรียนให้ทราบเบื้องต้น เป็นข้อเสนอแนะสำหรับคนที่ศึกษามา ลงไปสำรวจและทราบความต้องการของพี่น้องประชาชนและปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ขอขอบคุณท่านประธานวุฒิสภาผ่านไปยังท่านสมาชิกวุฒิสภา ขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณท่านรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคมครับ ท่านสุรเดช จิรัฐิติเจริญมีสิทธิถามได้อีก ๑ ครั้ง เชิญครับ

นายสุรเดช จิรัฐิติเจริญ : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายสุรเดช จิรัฐิติเจริญ สมาชิกวุฒิสภา ก่อนอื่นต้องขอขอบคุณท่านสุรพงษ์ ปิยะโชติ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม อย่างที่ผมนำเรียนแล้วว่า เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๖ คณะกรรมาธิการการคมนาคม โดยการนำของพลเอก ยอดยุทธ บุญญาธิการได้ไปเยี่ยมคารวะและแลกเปลี่ยน โดยเฉพาะฟังนโยบายของกระทรวงคมนาคม และที่สำคัญคือ งานที่คณะกรรมาธิการการคมนาคมได้ศึกษามา ๔ ปีกว่า ได้รวบรวมแลกเปลี่ยนเสนอไปยัง

กระทรวงคมนาคม ตอนนั้นมีอยู่ ๓๐ กว่าเรื่อง เรื่องนี้เป็นเรื่องหนึ่ง เมื่อสักครู่นี้ได้รับฟังจากท่านสุรพงษ์ ปิยะโชติ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม เห็นความสำคัญ ความจำเป็นของโครงการดังกล่าว คือ รถไฟทางคู่ระยะที่ ๒ ช่วงที่ ๓ เพราะจริง ๆ มี ๓ ช่วง ช่วงที่ ๑ ช่วงที่ ๒ และช่วงที่ ๓ ซึ่งช่วงที่ ๑ และช่วงที่ ๒ ใช้งบประมาณ ๘๐,๐๐๐ ล้านบาท แต่ช่วงที่ ๓ เริ่มจากชายแดนใช้งบประมาณ ๖,๐๐๐ กว่าล้านบาท ซึ่งท่านให้ความสำคัญ โดยเฉพาะท่านรับปากในที่ประชุมแห่งนี้จะนำโครงการทางคู่ระยะที่ ๒ ช่วงที่ ๓ ปาดังเบซาร์ - หาดใหญ่ บรรจุในงบประมาณปี ๒๕๖๗ ต้องขอขอบคุณและขอชื่นชมอีกครั้งหนึ่ง เพราะเจตนาของคณะกรรมาธิการและรัฐบาลมองเป้าหมายสำคัญ คือ การพัฒนา เงินมีจำกัดจะสร้างอย่างไร ใช้งบประมาณลงทุนอย่างไรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และข้อคิดที่คณะกรรมาธิการได้ศึกษา ได้หารือ และกระทรวงเห็นความสำคัญนำมาใช้ ขอขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณท่านสุรเดช จิรัฐิติเจริญ ขอบคุณท่านรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม เป็นอันจบการพิจารณากระทู้ถามเป็นหนังสือ

๓.๒ กระทู้ถามด้วยวาจา

ท่านสมาชิกครับ วันนี้มีกระทู้ถามด้วยวาจา จำนวน ๓ กระทู้ ผมจะขอกำหนดเวลาในการถาม – ตอบกระทู้ถามละไม่เกิน ๒๐ นาที

๓.๒.๑ กระทู้ถาม เรื่อง การปราบปรามผู้มีอิทธิพล

นายวันชัย สอนศิริ เป็นผู้ตั้งถาม ถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ท่านสมาชิกครับ ในวันนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้มอบหมายให้ท่านชาดา ไทยเศรษฐ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้มาตอบกระทู้ถาม เชิญท่านรัฐมนตรีเข้าประจำที่ครับ

(รัฐมนตรีเข้าประจำที่)

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ว. ๒๐ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) ดวงทิพย์ ๘/๔

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง) : ขณะนี้ท่านรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยเข้าประจำที่แล้ว ขอเชิญท่านวันชัย สอนศิริ ผู้ตั้งกระทู้ถาม ถามครับ

- ๙/๑

นายวันชัย สอนศิริ : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ

กระผม นายวันชัย สอนศิริ สมาชิกวุฒิสภา เบื้องต้นกราบขอบพระคุณท่านประธานที่อนุญาตให้มีการตั้งกระทู้ถามด้วยวาจา และท่านรัฐมนตรีมาตอบด้วยตัวเอง ผมจะใช้คำพูดตรง ๆ ท่านรัฐมนตรีในฐานะที่เป็นนักเลง คงไม่โกรธ ความเชื่อมั่นของพี่น้องประชาชนต่อการดำเนินการในเรื่องนี้สำคัญ ความรู้สึกของประชาชนทั่วไปมีความรู้สึกว่า เรานำนักเลงมาปราบนักเลง นำเจ้าพ่อมาปราบเจ้าพ่อ ขออภัยนะครับ นำผู้มีอิทธิพลแห่งจังหวัดอุทัยธานีมาปราบผู้มีอิทธิพลทั้งประเทศ เป็นความรู้สึกของชาวบ้านว่าจะทำได้จริงหรือไม่ ความเชื่อมั่นเป็นเรื่องสำคัญที่สุด แน่นอนการทำอย่างนี้ได้ถือว่าเป็นเรื่องดี แต่สิ่งที่เรามีความรู้สึกว่าจะทำได้จริงหรือไม่ นานแค่ไหน หรือแค่สร้างภาพเท่านั้น เพราะขนาดรัฐบาลที่มีอำนาจเต็มเบ็ดเสร็จ มีมาตรการสำคัญในการจัดการ เข้ามาลุย ตั้งแต่วินรถจักรยานยนต์ รถตู้ ขายของ หวยใต้ดิน บ่อน ซ่อง ท่านรัฐมนตรีคงทราบ สักพักจากนั้นเข้าสู่ภาวะปกติเหมือนเดิม ทั้ง ๆ ที่อำนาจเต็ม ใช้องคาพยพต่าง ๆ ในบ้านเมืองได้ และผมไม่แน่ใจว่าท่านรัฐมนตรีจะมีอำนาจเต็ม มีอำนาจเบ็ดเสร็จ มีกองกำลังในการจัดการแบบนั้นหรือไม่ เพราะผู้มีอิทธิพลในประเทศไทยท่านรัฐมนตรีทราบดี ส่วนใหญ่มาจากบ้านใหญ่และครอบครัวหรือบ้านใหญ่บางคนเป็นนักการเมืองเอง เป็นรัฐมนตรีเอง เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (นายก อบต.) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (นายก อบจ.) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และพวกนี้เป็นลูกน้องบ้านใหญ่ ลูกน้องนักการเมืองใหญ่ ชาวบ้านรวมทั้งผมจึงไม่มั่นใจว่า นโยบายนี้จะเป็นการทำแบบลูบหน้าปะจมูก ไฟไหม้ฟาง แล้วไม่มีอะไรเกิดขึ้น และที่สำคัญในต่างจังหวัด เมื่อวานนี้ผมเห็นท่านรัฐมนตรีไปประชุมที่จังหวัดอุทัยธานี ผมมั่นใจว่าท่านทำได้เป็นพื้นที่สีขาวที่ท่านประกาศ กรุงเทพมหานครอยู่ในอำนาจที่ท่านรัฐมนตรีจะต้องจัดการด้วยหรือไม่ ทั้งบ่อน ซ่อง ยาเสพติด ค้ามนุษย์ แรงงานเถื่อน สิ่งผิดกฎหมายต่าง ๆ การประมูล พนันออนไลน์ หวยใต้ดิน บุกรุกป่า ที่สาธารณะต่าง ๆ เหล่านี้ ขนาดสำนักงานตำรวจแห่งชาติยังอีนุงตุงนังกันอยู่ ที่พูดมาทั้งหมดนี้เป็นเพียงอารัมภบทให้เห็นว่า โยงใยเครือข่ายของผู้มีอิทธิพลครอบคลุมประเทศไทยและฝังรากลึกมานาน จึงอยากตั้งคำถาม รายละเอียดอื่น ๆ ไม่ต้องพูดมาก คำว่า “ผู้มีอิทธิพล”

ที่ท่านรัฐมนตรีจะป้องกันและปราบปรามแค่ไหน เพียงไร ระดับไหน ทั่วประเทศหรือไม่ จะทำอย่างไร มีคณะกรรมการส่วนราชการ ๒๐ คน จะมีกระบวนการการจัดการรูปแบบใด แปลกแหวกแนวเหมือนกับที่เคยทำมาในอดีตหรือไม่ และจะทำได้จริงหรือไม่ ใช้เวลาเท่าไร ที่พอจะเห็นมรรคเห็นผล หรือตั้งคณะกรรมการกันไว้แค่นั้น และระยะเวลาเกือบ ๑ เดือน ที่ตั้งคณะกรรมการมาได้ทำอะไรไปแล้วบ้าง ที่พูดทั้งหมดด้วยความเคารพ ผมเชื่อมั่นในตัวท่าน เพราะเป็นคนพูดมาจากใจ นักเลงตัวจริง ผมอยากให้มีผลงานปรากฏอยู่ในประเทศนี้ จึงขอให้ท่านยืนยันและตอบคำถามนี้เป็นเบื้องต้นก่อน และผมมีคำถามอื่นที่จะถามอีกต่อไปครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณท่านวันชัย สอนศิริ ขอเชิญท่านรัฐมนตรีตอบกระทู้ถามครับ

นายชาดา ไทยเศรษฐ์ (รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย) : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภา และสมาชิกวุฒิสภาทุกท่าน ก่อนอื่นต้องขอขอบคุณท่านวันชัย สอนศิริ สมาชิกวุฒิสภา ที่ได้ตั้งกระทู้ถามด้วยวาจาในวันนี้ ผมขอเรียนว่า เรียกผมว่า นักเลง ผมไม่โกรธ เรียนด้วยความเคารพว่า นักเลงกับอันธพาลไม่เหมือนกัน รูปแบบการทำงานผมเรียนว่า ในอดีตที่ผ่านมาเราขึ้นบัญชีผู้มีอิทธิพลหลายครั้ง แต่ถามว่ามาถึงวันนี้ยังมีหรือไม่ ยังมี และมีพัฒนาการขึ้นไปเรื่อย ๆ เรียนว่าการทำงานที่จะทำในครั้งนี้ไม่ทำแบบไฟไหม้ฟางและไม่ทำแบบหวือหวา เช่น จะไปค้นบ้านนั้นบ้านนี้และไม่ได้ก่อให้เกิดอะไร ก่อนจะไปค้นเขารู้หมดแล้ว พูดจากประสบการณ์ตัวเอง ผมเป็นคนพูดตรง กว่าจะไปข่าวออกมาหมดแล้วว่าจะไปที่นั่นที่นี่ แต่รูปแบบการทำงานของผม ขั้นแรก ผมให้จังหวัดโดยกรมการปกครองทำบัญชีขึ้นมา การทำบัญชีในอดีตจะมีชื่อนาย ก นาย ข แต่ไม่ได้บอกอะไร ครั้งนี้ให้ขึ้นบัญชีและบอกพฤติกรรมด้วยว่า พฤติกรรมเป็นอย่างไร อาณาจักรเป็นอย่างไร การปราบปรามผู้มีอิทธิพลในลักษณะที่ถูกต้องเรียนว่า ถ้าเอาผู้มีอิทธิพลไปติดคุกแล้ว ไม่ใช่อาณาจักรยังอยู่ ต้องเข้าไปดำเนินการทั้งหมด ต้องให้อาณาจักรล่มสลาย ถ้าเอาผู้มีอิทธิพลเข้าไปติดคุกแล้วแต่อาณาจักรยังอยู่จะเหมือนประเทศเวเนซุเอลาที่ทหารต้องไปทลายเรือนจำ เพราะในเรือนจำหรูหรา ถามว่าวันนี้เราเป็นเหมือนประเทศเวเนซุเอลาได้หรือไม่ ตอบว่าได้

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา



เพราะตำรวจยังถูกยิงตามที่ทราบข่าวกัน เรียนว่าเหมือนกรณีบ้านใหญ่ ท่านสบายใจได้ บ้านใหญ่ปัจจุบันล่มสลายไปมาก และผมเชื่อว่าบ้านใหญ่รุ่นใหม่คงไม่มาอาศัยผู้มีอิทธิพลแล้ว เพราะประชาชนไม่เลือก จะไปข่มขู่แบบในอดีต แจกเงินและเอามือปืนไปข่มขู่ ไม่มีแล้วในสังคมปัจจุบัน ----------

- ๑๐/๑

แต่การที่ผมทำงาน ตอนนี้ผมรวบรวมรายชื่อและให้เจ้าหน้าที่ตำรวจนำมาผสมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง และตอนนี้ได้ขอไปยังกระทรวงต่าง ๆ ว่ามีใครบ้าง นำรายชื่อมาทับซ้อนกัน และเปิดศูนย์ที่พี่น้องประชาชนจะร้องเข้ามาโดยตรง อย่างที่จังหวัดขอนแก่นร้องมาเราดำเนินการให้ท่านผู้ว่าราชการจังหวัด ท่านผู้บังคับการตำรวจภูธรภาค ๔ ไปจับเมื่อไม่นานเรื่องการพนันที่กรุงเทพมหานครก็มี เป็นเรื่องที่ดำเนินการไปตามปกติก่อน แต่ในการทำงานได้รายชื่อแล้วต้องมาดูว่ารายชื่อนี้จริงเท็จอย่างไร ผมเรียนว่ามีวิธีการทำงาน ท่านสบายใจได้ ผมให้ความเชื่อมั่นได้ และที่สำคัญกรุงเทพมหานครให้กองบัญชาการตำรวจนครบาลทำรายชื่อมา เพราะว่ากลไกของกระทรวงมหาดไทยไม่ลงลึกไปในรายละเอียด ไม่มีนายอำเภอ แต่ของเราผมให้นายอำเภอทุกอำเภอร่วมกับผู้กำกับ ผมมีความเชื่อมั่นว่านายอำเภอกับผู้กำกับต้องรู้พื้นที่ดี เกิดเหตุมาต่อไปนี้แม้แต่ยาเสพติดบอกเลยว่าผู้ใหญ่บ้านต้องรู้ คุณไม่รู้ได้อย่างไรว่ามีคนขายยาเสพติดในหมู่บ้านของคุณ คุณไม่รู้ได้อย่างไรว่ามีผู้มีอิทธิพลในบ้านของคุณ ถ้ามีการไปจับกุมหรือมีปัญหาผู้ใหญ่บ้านต้องรับผิดชอบแล้ว นายอำเภอต้องมาดูแล้วว่ามีรายงานหรือไม่ ในส่วนของผู้กำกับต้องดูว่ามีรายงานหรือไม่ ผมเรียนว่าเรากำลังรวบรวมรายชื่ออยู่ ผมพูดตรง ๆ กรมการปกครองส่งมาแล้วครั้งหนึ่ง ผมให้กลับไปทำใหม่ อย่างที่ผมบอกในตอนต้น คือ กลับไปทำใหม่นำชอยซ์ ( choice) มาด้วย นำแอกเซสซอรี (accessory) มาด้วยว่าคนนี้มีพฤติกรรมทำอะไร ท่านต้องเข้าใจว่า ๑๖ มูลฐานความผิดนี้ผิดแต่ละเรื่องมีเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีเจ้าหน้าที่ที่อยู่ส่วนนั้นตามจับอยู่แล้วเพียงแต่ว่าอาจจะยังจับไม่ได้ อันนี้คือสีแดง ส่วนสีเหลืองผมมีแนวโน้มเฝ้าระวัง จะมีวิธีการลงไปแต่ถ้าไม่เลิก ไม่หยุด ท่านโดนเข้าไปหนัก ผมพูดได้อย่างนี้ แต่ยังไม่อยากบอกรายละเอียดอะไรมากตามที่ท่านได้เกริ่นนำมา การทำงานผมทำได้ เรียนด้วยความเคารพว่า ผมไม่มีกองกำลัง ผมจะใช้เจ้าหน้าที่ตำรวจ ใช้เจ้าหน้าที่กรมการปกครองเข้าไปดำเนินการ ไม่ทำแบบหวือหวา ผมไม่มีหน้าที่ไปตรวจค้นจับกุมใคร แต่ผมมีหน้าที่ส่งข้อมูลและใช้ระบบของราชการที่มีอยู่ คนที่ผิดถ้าผิดข้อเดียวก็ว่ากันไปตามระบบ แต่คนที่ผิดกฎหมายหลายอย่าง หลายข้อหา อันนี้ตัวสำคัญที่จะเกิดเป็นผู้มีอิทธิพลต่อไป ถือว่าเข้าข่ายและสร้างความเดือดร้อน อะไรที่สร้างความเดือดร้อนให้กับ

พี่น้องประชาชน การข่มเหงรังแก เมื่อวานไปจังหวัดนครสวรรค์มีเก็บเงินรถบรรทุก ผมถามว่าจับหรือยัง บอกจับแล้ว ได้ประกันตัว ดูว่าคุณกลับมาทำแบบเดิมหรือไม่ ยกตัวอย่างลักษณะอย่างนี้ ผมคงจะให้ความมั่นใจกับท่านสมาชิกวุฒิสภาว่า ท่านมั่นใจได้ ผมจะนำความรู้ทักษะของผมเข้ามาดำเนินการ ผมเรียนอย่างนี้ ผมเป็นคนตรง แต่อิทธิพลแบ่งเป็น ๒ ด้าน อิทธิพลด้านดีกับอิทธิพลด้านไม่ดี อิทธิพลด้านดีไม่เป็นอะไร ยังมีอิทธิพลทางความคิดที่สร้างความแตกแยกให้กับบ้านเมือง จะนำเข้ามารวมอยู่เหมือนกัน เพราะว่าพวกนี้หนักกว่าผู้มีอิทธิพลที่อยู่ตามต่างจังหวัดอีก เราทำทุกอย่าง ไม่ต้องกลัว ด้วยความเคารพครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณท่านรัฐมนตรีครับ ขอเชิญท่านวันชัย สอนศิริ ถามคำถามที่ ๒ ครับ

นายวันชัย สอนศิริ : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายวันชัย สอนศิริ สมาชิกวุฒิสภา ท่านรัฐมนตรีตอบมาจากใจของท่าน แต่สิ่งหนึ่งที่ผมอยากจะได้คำตอบจากท่านเพื่อความชัดเจนแล้วจะได้ติดตามการทำงานของท่าน

๑. คำว่า “ผู้มีอิทธิพล” ของท่าน ท่านมีคำจำกัดความในการที่จะจัดการกับเขาแล้วหรือยัง เพราะฟังเมื่อสักครู่นี้ท่านตอบแบบภาพรวมผมจะได้รู้เลยว่านี่คืองานของท่าน เพราะบางครั้งผมคิดว่าสิ่งที่ท่านทำจะไปซ้ำกับคดีอาญาทั่วไปที่ตำรวจดำเนินการหรือจัดการอยู่หรือไม่ ผมจึงขอความชัดเจนว่า กระทรวงมหาดไทยที่กำลังจะทำนี้ จะเล่นงานผู้มีอิทธิพลและกำจัดออกไป ถ้าผมมีญาติ มีพี่น้องจะได้บอกว่า รัฐมนตรีจับตาอยู่ แต่ถ้าเป็นคดีอาญาปกติเปิดบ่อน เปิดซ่องอยู่คืออะไร อยู่ในอำนาจหน้าที่ของท่านรัฐมนตรีชาดา ไทยเศรษฐ์ หรือไม่

๒. ที่ท่านบอกว่า จะเอาให้หมดเนื้อหมดตัว ไม่มีที่ยืนในสังคม ท่านลองวาดภาพให้ผมเห็นว่าผู้มีอิทธิพลตามคำจำกัดความของท่าน แล้วท่านจะจัดการเขาให้หมดเนื้อหมดตัว ไม่มีที่ยืนในสังคมท่านจะทำอย่างไรกับเขา ตลอดระยะเวลาประมาณเกือบเดือนที่ผมถาม มีอะไรที่พอจะเป็นรูปธรรม ผู้มีอิทธิพลรู้สึกว่าหดหัวไปบ้างแล้วหรือยัง หรือเขามองว่าพวกเดียวกันไม่เป็นอะไร ไก่เห็นตีนงู งูเห็นนมไก่ ไม่มีอะไร เดี๋ยวก็วูบวาบไป เขาทำกันมาแล้วยังไม่เห็นมีอะไร ผมขอความชัดเจนตรงนี้ เพราะจะลดความเหลื่อมล้ำในสังคมได้จริง ๆ ขอความชัดเจนครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : เชิญท่านรัฐมนตรีตอบครับ

นายชาดา ไทยเศรษฐ์ (รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย) : คำจำกัดความคำว่า “ผู้มีอิทธิพล” คือ การสร้างความเดือดร้อนและมีเครือข่ายในการกระทำความผิดซึ่งเป็นอาณาจักร ผมเรียนว่า ตรงนี้เป็นข้อสรุปที่ต้องดูกันแต่ละคน ผมเรียนท่านว่าปัจจุบันเจ้าหน้าที่ตำรวจตามจับอยู่แล้วทุกคดีตามฐานความผิด ๑๖ ข้อ ตำรวจเขาตามอยู่แล้ว เจ้าหน้าที่ตามอยู่แล้ว แต่อาจจะยังดำเนินการไม่ได้ แต่ครั้งนี้รูปแบบของเรา คือ เข้าไปบูรณาการกับทุกฝ่าย เรียนด้วยความเคารพ ท่านคงรู้จัก อัล คาโปน (Al Capone) ของประเทศสหรัฐอเมริกาที่เป็นเจ้าพ่อใหญ่ ระบบรัฐของประเทศสหรัฐอเมริกาตาม อัล คาโปน อย่างไรก็เอาไม่อยู่ จากเงินทองที่มากมาย แต่ใช้มาตรการทางภาษี อัล คาโปน หายไปจากประเทศสหรัฐอเมริกาเช่นเดียวกัน ครั้งนี้ผมบอกได้เลยว่า เราไม่ได้เข้าไปตรวจค้น จับกุมอย่างเดียว เราบูรณาการกันทุกหน่วย ตรวจสอบภาษีด้วย คนข้างเคียงคุณเสียภาษีหรือไม่ เงินเป็นอย่างไร มีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) เข้าไปตาม คือ จะตามที่มาของเงินตามที่มาของอาณาจักร ผมเรียนว่า จะเป็นครั้งแรกก็ได้ที่นำกรมสรรพากรเข้าไปด้วย ครั้งนี้เราใช้กรมสรรพากรเข้าไปตรวจสอบด้วย ตรวจสอบภาษี ตรวจสอบเส้นทางการเงิน นี่คือวิธีการจัดการ ผมไม่อยากให้งานนี้เป็นงานที่หวือหวาเป็นไฟไหม้ฟาง ผมต้องการให้ระบบที่ดีเกิดขึ้นกับบ้านเมืองนี้ เพื่อให้ระบบที่ดีบีบคนไม่ดีออกไปและป้องกันคนไม่ดีไม่ให้เกิดขึ้นอีก ส่วนสีแดงจะเข้าไปดำเนินการโดยไปทุกระบบกับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่แล้ว จะตรวจสอบทุกอย่าง ไม่ใช่ตรวจสอบเฉพาะตัวผู้มีอิทธิพล ตรวจสอบกระบวนการ ลูกน้อง มีใครบ้างที่เป็นมือเป็นไม้ ซึ่งถ้าลงพื้นที่ไปเราทราบอยู่แล้ว นี่คือการทำงานรูปแบบปราบปรามผู้มีอิทธิพลรูปแบบใหม่ ผมเรียนด้วยความเคารพว่าตอนนี้อยู่ในช่วงที่รวบรวมรายชื่อ และมีพี่น้องประชาชนร้องมา กรณีที่พี่น้องประชาชนร้องมาเราดำเนินการไปบ้าง อย่างที่จังหวัดขอนแก่น และที่กรุงเทพมหานคร ที่ผมได้กล่าวไปแล้วว่าเป็นความผิดปกติ เช่น กฎหมายแรงงาน เรื่องค้ามนุษย์ แต่ถ้าคนคนหนึ่งลักลอบนำแรงงานต่างด้าวเข้ามา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ว. ๒๐ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) ภรภัทร ๑๐/๔

วันนี้ได้ ๑ แสนบาท วันพรุ่งนี้ไม่ได้เงินเลย เป็นคนกระจอก ๆ ซึ่งต้องผิดกฎหมายลักลอบอยู่แล้ว เป็นอีกกรณีหนึ่งที่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการอยู่แล้ว แต่กรณีผู้มีอิทธิพลที่มีเครือข่าย มีอาณาจักร เราเข้าไปทุกระบบ เรียนท่าน สว. ครับ

- ๑๑/๑

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณท่านรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยครับ เชิญท่านวันชัย สอนศิริถามคำถามสุดท้ายครับ

นายวันชัย สอนศิริ : ท่านประธานครับ ผมไม่มีคำถามจะถามต่อท่านรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย แต่อยากจะฝากไว้ด้วยความเคารพ เพราะผมฟังจากลีลา ท่าทาง น้ำเสียงความจริงจังของท่าน ผมเชื่อครับ แต่ผมเชื่อว่าการที่ท่านมาทำงานการเมืองนั้นแปลว่าท่านกำลังจะพิสูจน์ตัวท่านเองกับพี่น้องประชาชน อย่างน้อยที่สุดพิสูจน์กับชาวอุทัยธานีมาหลายยุคหลายสมัยแล้ว ท่านรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยครับ เวลาท่านมาเป็นประธานกำกับดูแลในเรื่องการป้องกันและปราบปรามผู้มีอิทธิพลนั้น เมื่อสักครู่พูดกันไปแล้ว ชาวบ้านบอกว่า

๑. ไก่เห็นตีนงู งูเห็นนมไก่

๒. ไฟไหม้ฟาง

๓. ลูบหน้าปะจมูก

ซึ่งท่านตอบแล้วว่า ท่านไม่ได้เป็นอย่างนี้โดยเด็ดขาดและท่านจะทำให้ถึงที่สุด ผมเชื่อท่านและจะติดตามว่าสิ่งที่ผมเชื่อนั้นจริงหรือไม่ จะคอยดูนักเลงจากลุ่มแม่น้ำสะแกกรังขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณท่านวันชัย สอนศิริ ครับ ท่านรัฐมนตรีจะตอบอะไรหรือไม่ครับ

นายชาดา ไทยเศรษฐ์ (รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย) : ขอบคุณท่านวันชัย สอนศิริ ว่า ผมจะตั้งใจทำงานนี้ เป็นข้อพิสูจน์ วันนี้เป็นเวลาที่ผมต้องตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน ผมได้รับพระบรมราชโองการแต่งตั้งให้มาเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย และวันนี้เกิดเรื่องผู้มีอิทธิพลขึ้นมา ผมถือว่าถูกที่ถูกทาง เต็มใจที่จะทำงานนี้และจะทำงานนี้ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ท่านไม่ต้องกลัว ไม่ว่าจะเป็นนักการเมืองคนไหนถ้าเข้าสู่ระบบนี้แล้วไม่เลิก

ช่วยไม่ได้จริง ๆ ผมคงไม่ยอมเอาชีวิตผมทั้งชีวิต งานที่ผมทำมาทั้งชีวิตมาทิ้งกับเรื่องนี้ เรียนด้วยความเคารพว่า ไม่รู้จะพูดอย่างไร เหมาะยิ่งกว่าเหมาะอีกนะครับ เรียนท่านประธานวุฒิสภาด้วยความเคารพว่า เหมาะ และถือว่าเป็นบุญของผม และเป็นบุญของประเทศที่ผมเข้ามาแล้วเกิดเหตุการณ์เรื่องนี้ ท่านเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี ได้มอบให้ท่านอนุทิน ชาญวีรกูล รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ท่านถามผมคำแรกว่า ไหวหรือไม่ ถ้าไม่ไหวบอกมา ผมบอกด้วยความเคารพ ผมทำไหว และเป็นความหวังของคนไทยจำนวนมากที่อยากจะเห็นเรื่องนี้ แต่ผมจะไปแบบนิ่ม ๆ แน่น ๆ ระบบที่ดียังคงอยู่ ผมคงไม่ทำเพื่อตัวผมเอง แต่ผมอยากให้เห็นว่าทำไปแล้ว เรื่องนี้หลังจากนี้ไปจะไม่มีผู้มีอิทธิพลเกิดขึ้นมาง่าย ๆ แบบในอดีต ด้วยความเคารพ ด้วยความตั้งมั่น ขอบคุณที่ให้ความเชื่อมั่น ขอบคุณมากครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณท่านรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยครับ จบการพิจารณาระเบียบวาระที่ ๓.๒.๑

๓.๒.๒ กระทู้ถาม เรื่อง การดำเนินนโยบายต่างประเทศต่อสถานการณ์การสู้รบระหว่างอิสราเอลและกลุ่มฮามาส

นายสุวัฒน์ จิราพันธุ์ เป็นผู้ตั้งถาม ถามนายกรัฐมนตรี

ท่านสมาชิกครับ ในวันนี้ท่านนายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เป็นผู้มาตอบกระทู้ถาม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศได้มอบหมายให้ท่านจักรพงษ์ แสงมณี รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เป็นผู้มาตอบกระทู้ถาม ขอเชิญท่านรัฐมนตรีครับ

(รัฐมนตรีเข้าประจำที่)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขณะนี้ท่านรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศอยู่ในห้องประชุมนี้แล้ว ขอเชิญท่านสุวัฒน์ จิราพันธุ์ ผู้ตั้งกระทู้ถาม ถามครับ

นายสุวัฒน์ จิราพันธุ์ : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายสุวัฒน์ จิราพันธุ์ สมาชิกวุฒิสภา ขอบพระคุณท่านประธานวุฒิสภาที่ให้โอกาสกระผมได้ตั้งกระทู้ถามถามเรื่องนี้ ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ผมเชื่อว่าพี่น้องชาวไทยทุกหมู่เหล่าให้ความสนใจติดตามและมีความหวั่นเกรง และพยายามหาทางช่วยให้ทุกคนปลอดภัย โดยเฉพาะพี่น้องชาวไทยที่ยังหลงเหลืออยู่ในพื้นที่

กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาผ่านไปยังท่านจักรพงษ์ แสงมณี รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ขอขอบพระคุณที่กรุณาสละเวลามารับฟังการตั้งกระทู้ถามเรื่องนี้ ในนามของทุกท่านในห้องนี้ ขอแสดงความเสียใจอย่างสุดซึ้งต่อครอบครัวของญาติพี่น้องของผู้ที่เสียชีวิตจากการสู้รบที่เกิดขึ้นระหว่างอิสราเอลและกลุ่มฮามาส ขอดวงวิญญาณของผู้เสียชีวิตเหล่านั้นไปสู่สุคติ สิ่งที่ต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งยวดในนาทีนี้ คือ แข่งขันกับเวลา ทุกขณะคือความปลอดภัยต่อชีวิตของพี่น้องชาวไทยที่ได้รับบาดเจ็บสาหัสและไม่สาหัส จำนวน ๘ ราย รวมถึงผู้ที่ถูกจับกุมเป็นตัวประกันอีก จำนวน ๑๑ ราย นอกเหนือจากพี่น้องชาวไทยที่อยู่ในพื้นที่การสู้รบอีกร่วมจำนวน ๓๐,๐๐๐ คน ผมขอพี่น้องชาวไทยทุกท่านร่วมกันสวดมนต์ตั้งจิตภาวนา ตั้งจิตอธิษฐาน ขอพรพระตามแต่ที่ท่านจะศรัทธาให้พี่น้องที่ยังตกค้างอยู่ในสถานการณ์สู้รบปลอดภัย ผมเชื่อว่าการส่งพลังจิตไปช่วยคุ้มครองพี่น้องของเรานั้น นอกจากเป็นการช่วยให้ผู้ที่อยู่ในสถานการณ์คับขันมีสติ มีความเป็นตัวของตัวเองและสามารถที่จะนึกคิดหาทางที่ปลอดภัย เพราะผมเคยเป็นหัวหน้าทีมที่เข้าไปช่วยอพยพชาวไทยออกจากเลบานอนเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๙ หรือ ค.ศ. ๒๐๐๖ ซึ่งตอนนั้นเป็นการสู้รบระหว่างอิสราเอลกับฮิซบอลเลาะห์ ผมอยู่บริเวณชายแดนมีชาวไทยไม่มาก ประมาณ ๒๐๐ กว่าคน เพราะเลบานอนเป็นประเทศไม่ใหญ่ ผมเชื่อว่าขวัญและกำลังใจเป็นสิ่งสำคัญ แต่ผมไม่เชื่อว่าสิ่งเหล่านั้นจะสามารถดำเนินการได้โดยปราศจากการดำเนินงาน ซึ่งขอเรียนย้ำว่าเป็นการดำเนินงานที่จำเป็นทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ เพราะว่าความขัดแย้งที่เกิดขึ้นขอเรียนว่า ไม่ใช่เรื่องใหม่ เป็นเรื่องที่เกิดสะสมมาตลอดเวลา สิ่งที่ใหม่คือการโจมตี เพราะการโจมตีสามารถเกิดขึ้นได้เป็นระยะ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผม

จะขอนำเรียนท่านประธานวุฒิสภาผ่านไปยังท่านรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ผ่านไปยังรัฐบาล เพื่อให้คิดถึงสมดุลในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศต่าง ๆ ที่อยู่ในพื้นที่ ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่ง การที่เป็นประเทศที่มีพี่น้องชาวไทยอยู่ จำนวนประมาณ ๓๐,๐๐๐ คน การดำเนินงานใด ๆ การกล่าวถ้อยแถลงหรือแม้กระทั่งการกล่าวท่าทีมีความสำคัญ เพราะหากกล่าวเอนเอียงไปฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แน่นอนย่อมมีฝ่ายตรงข้ามอีกฝ่ายที่เขาสามารถมีความรู้สึกที่ไม่ดีกับเราเช่นเดียวกัน ผมจึงขอฝากท่านประธานวุฒิสภาผ่านไปยังรัฐบาลว่าให้กรุณาดูความเหมาะสมในการดูแลเรื่องความสัมพันธ์ เพราะตรงนี้สำคัญ ----------

- ๑๒/๑

ประเด็นที่ผมจะกล่าวถึงเป็นเรื่องที่ผมกล่าวไว้ตั้งแต่ต้นแล้ว คือ ทำอย่างไรที่จะช่วยพี่น้องชาวไทยที่ยังหลงเหลืออยู่ การมีความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศต่าง ๆ มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการที่ท่านจะสามารถหาทางเจรจาผ่านมิตรประเทศของเราให้ช่วยเหลือเอาตัวประกันของเราเหล่านั้นออกมาจากพื้นที่ การที่เราจะขอความร่วมมือจากมิตรประเทศในการที่จะอพยพพี่น้องออกจากพื้นที่ที่อันตรายระดับสูงสุด อันตรายระดับกลาง และอันตรายระดับเล็กน้อย ไปอยู่ในพื้นที่ที่ปลอดภัย ผมเชื่อว่าท่านประธานคงจะได้รับทราบ และท่านรัฐมนตรีได้กรุณาดำเนินการในสิ่งเหล่านี้ ผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่านอกจากการดำเนินงานของรัฐบาลในเรื่องนี้แล้ว ผมเชื่อว่าบุคลากรในฝ่ายนิติบัญญัติหลายท่านสามารถมีส่วนช่วยสนับสนุน เพราะอย่างที่ผมเรียน ชีวิตของพี่น้องชาวไทยของเราทุกคนไม่ใช่เป็นเพียงแค่ความรับผิดชอบของฝ่ายบริหารเท่านั้น ฝ่ายนิติบัญญัติก็มีส่วนต้องช่วยกันรับผิดชอบ ตรงจุดนี้ไม่ทราบว่าท่านรัฐมนตรีในฐานะรัฐบาลนอกจากเรื่องนโยบายต่างประเทศ ซึ่งผมขอเรียนย้อนกลับไปปัญหาความขัดแย้งในตะวันออกกลาง โดยเฉพาะระหว่างรัฐอิสราเอลกับรัฐปาเลสไตน์ไม่ใช่เพิ่งเกิด เป็นปัญหาที่สั่งสมมาเนิ่นนาน ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะยอมรับการจัดตั้งรัฐอิสราเอล ในขณะเดียวกันเราเพิ่งยอมรับการมีอยู่และสถานะของรัฐบาลปาเลสไตน์เมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมา ค.ศ. ๒๐๑๒ ประเด็น คือ หัวใจที่ผมเชื่อว่าคนที่ติดตามปัญหาสถานการณ์เดิมจะเข้าใจว่า เมื่อสหประชาชาติมีมติให้มีการจัดตั้งรัฐอิสราเอลใน พ.ศ. ๒๔๙๐ และมีการจัดตั้งรัฐอิสราเอลใน พ.ศ. ๒๔๙๑ สิ่งที่เกิดขึ้น คือ มีรัฐอิสราเอลตั้งอยู่แต่ในขณะเดียวกันมติสหประชาชาติฉบับนั้นพูดถึงการเคารพการมีรัฐคู่ รวมทั้งเรื่องการเคารพในการดูแลเมืองเยรูซาเลมให้เป็นการดำเนินงานโดยใช้ระบอบพิเศษระหว่างประเทศ ซึ่งปัจจุบันยังไม่มี ที่ผมต้องกล่าวตรงนี้เพื่อให้เห็นว่า หัวใจทั้งหมดเริ่มจากตรงนี้ แล้วการสู้รบจะเกิดขึ้นเป็นระยะ ๆ แล้วแต่ว่าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ผมเข้าใจว่ากลุ่มฮามาสโจมตีรัฐอิสราเอลในครั้งนี้คงจะเห็นเสถียรภาพของรัฐบาลอิสราเอลถึงสามารถโจมตี ในสมัยที่ผมเข้าไปช่วยดูแลชาวไทยอพยพออกจากสาธารณรัฐเลบานอนใน ค.ศ. ๒๐๐๖ ทหารอิสราเอลถูกจับโดยกลุ่มฮิซบอลเลาะห์เป็นพรรคการเมืองที่มีกองกำลังติดอาวุธ เป็นกลุ่มฮิซบอลเลาะห์ พรรคการเมืองซึ่งเป็นส่วนหนึ่ง

ของรัฐบาลเลบานอน เขาจับไป ๒ คน อิสราเอลถล่ม ๒ เดือน สุดท้ายจบโดยทหารอิสราเอล ๒ รายนั้นตาย ที่จบเพราะการถล่มโจมตีไปมามีความเสียหายมากมายซึ่งกันและกัน จนในที่สุด ทั้งสองฝ่ายต้องยอมที่จะยุติ ผมไม่กล้าจะคาดการณ์เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ณ ขณะนี้ ระหว่างอิสราเอลกับฮามาส เป็นกลุ่มการเมืองที่มีกองกำลังติดอาวุธเช่นเดียวกัน เป็นกลุ่มที่ครอบครองพื้นที่ทางตอนใต้ ไม่ใช่ตอนใต้ของอิสราเอล เป็นตอนใต้ที่ติดกับตอนใต้ของอิสราเอลที่เรียกว่า ฉนวนกาซา พื้นที่ไม่มาก ๓๐๐ กว่าตารางกิโลเมตรเท่านั้น สิ่งที่ผมจะฝากท่านประธานผ่านไปยังท่านรัฐมนตรีผ่านไปยังรัฐบาลลองช่วยคิดว่าต้องมีแผนต่อไปว่าการสู้รบนี้จะยืดเยื้อมากน้อยแค่ไหน การช่วยเหลือพี่น้องชาวไทยที่ยังตกค้างอยู่ ขอเรียนแนะนำในฐานะที่ผมเคยเป็นประธานคณะทำงานเกี่ยวกับการช่วยดูแลผู้อพยพ ช่วยเหลือชาวไทยในกรณีสถานการณ์ฉุกเฉิน นอกจากภัยพิบัติธรรมชาติแล้ว คือ ภัยจากการสู้รบ เรามีความร่วมมือกับเพื่อนมิตรประเทศในอาเซียนในเรื่องการช่วยเหลือในพื้นที่บางที่อาจจะมีประเทศที่สถานทูตของมิตรประเทศในอาเซียนที่สะดวกในการที่จะเข้าไปดูแล จะเป็นการแลกเปลี่ยน แท้จริงแล้วเป็นความตกลงกันระหว่างในกรอบอาเซียนที่สามารถจะช่วยดูแลกันได้ สุดท้ายขอสรุปประเด็นหลัก ๆ คือ

๑. การดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับผู้เกี่ยวข้องกับกรณีพิพาท ผมไม่อยากจะเรียนกระทบไปถึงเรื่องการแสดงออกบางทีเร็วไป บางทีเอียงไป แต่ทั้งหมดแล้วมีพี่น้องชาวไทยอยู่ร่วม ๓๐,๐๐๐ คน ต้องระวังให้ดี

๒. ช่องทางการติดต่อ ช่องทางที่พยายามจะหาทางช่วย ผมทราบว่าท่านนายกรัฐมนตรีได้กรุณาสั่งไปแล้วว่าให้เตรียมเครื่องบินไปรับ ดีครับ แต่ยังบินไปไม่ได้ น่านฟ้ายังไม่เปิด เมื่อไปแล้วจะต้องมีกระบวนการที่ว่าท่านจะรับคน ผมไม่ทราบ ท่านอาจจะช่วยกรุณาให้ข้อมูลได้ว่าพี่น้องชาวไทยร่วม ๓๐,๐๐๐ คนนั้น ส่วนไหนอยู่ในพื้นที่ ท่านคงต้องจัดลำดับความสำคัญว่าอันไหนอันตรายที่สุดที่จะเอาเขาออกมาหรือให้เขาไปอยู่ในพื้นที่ที่ปลอดภัยกว่า

๓. ช่องทางที่ท่านพยายามจะเจรจากับมิตรประเทศทั้งหลาย ท่านคิดอย่างไรบ้าง ขอฝากท่านประธานผ่านไปยังท่านรัฐมนตรีช่วยว่าการครับ ขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณท่านสุวัฒน์ จิราพันธุ์ ขอเชิญท่านรัฐมนตรีตอบกระทู้ถามครับ

นายจักรพงษ์ แสงมณี (รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ) : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ และสมาชิกวุฒิสภาผู้ทรงเกียรติทุกท่านครับ ต้องขอขอบคุณท่านสุวัฒน์ จิราพันธุ์ สำหรับกระทู้ถามในวันนี้ รัฐบาลให้ความสำคัญในการดำเนินนโยบายต่างประเทศในสถานการณ์ระหว่างรัฐอิสราเอลและกลุ่มฮามาส รัฐบาลได้ติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด และได้วางตัวเป็นกลางในปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐอิสราเอลกับรัฐปาเลสไตน์มาโดยตลอด โดยสนับสนุนแนวทาง ๒ รัฐ คือ ทูสเตจโซลูชัน (two stage solution) คือ แนวทางที่มีรัฐอิสราเอลและรัฐปาเลสไตน์อยู่เคียงคู่กัน โดยเป็นไปตามความตกลงระหว่างประเทศและข้อตกลงยูเอ็นเอสซี (United Nations Security Council : UNSC) และที่เกี่ยวข้อง โดยเห็นความจำเป็นที่รัฐอิสราเอลและรัฐปาเลสไตน์จะต้องเจรจากันเพื่อแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันเพื่อความมั่นคงและสันติภาพที่ยั่งยืน รวมทั้งเรียกร้องให้ทุกฝ่ายใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ในการแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่ยั่งยืนและสันติ ซึ่งจะบรรลุได้ด้วยการเจรจาอย่างสันติเท่านั้น ทั้งนี้ ประเทศไทยหวังว่าทั้งสองฝ่ายจะตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาบรรยากาศการเจรจา ซึ่งจะเป็นการรักษาโอกาสที่จะบรรลุข้อตกลงอย่างสันติ รัฐบาลให้ความสำคัญกับการประณามความรุนแรงของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นที่ส่งผลให้เกิดความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งมีคนไทยที่รับผลกระทบทั้งเสียชีวิต ได้รับบาดเจ็บ และถูกลักพาตัว ซึ่งขณะนี้การปกป้องดูแลความปลอดภัยของคนไทยและการนำคนไทยกลับสู่ประเทศไทยอย่างปลอดภัยในโอกาสแรกที่ทำได้ เป็นภารกิจที่มีความสำคัญลำดับต้นของรัฐบาล รัฐบาลขอให้รัฐบาลอิสราเอล รัฐบาลปาเลสไตน์ และทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง ช่วยดูแลสันติภาพความปลอดภัยและอำนวยความสะดวก การปล่อยตัวชาวไทยที่ถูกจับกุมออกมาอย่างปลอดภัย และรัฐบาลกำลังเจรจากับรัฐบาลปาเลสไตน์และอียิปต์เพื่อช่วยคนไทยที่นั่น ----------

ในส่วนของการช่วยเหลือรัฐบาลไทยได้เตรียมเครื่องบินที่จะอพยพชาวไทยที่อยู่ในปาเลสไตน์ โดยตามคำแนะนำของท่านว่าจำนวนแรงงานของเรามีถึง ๓๐,๐๐๐ คน การจะจัดการไพรออริตี (priority) การจะจัดการขนส่งทุกอย่างตั้งแต่ภายในประเทศในทางบก มีการวางแผนกันไว้แล้วว่าถ้าสนามบินที่รัฐอิสราเอลสามารถเอาเครื่องบินลงจอดได้ จะเอาเครื่องลงจอดที่นั่น แต่ถ้าไม่ได้จะไปทางประเทศรอบ ๆ เช่น ประเทศจอร์แดน หรือบาห์เรน ช่องทางการติดต่อตอนนี้กระทรวงการต่างประเทศได้เปิดช่องทางฮอตไลน์ (hotline) และที่สถานเอกอัครราชทูตไทยประจำอิสราเอลที่กระทรวงการต่างประเทศได้มีการเปิดคู่สายไว้ให้เรียบร้อยแล้ว สามารถแจ้งข่าวได้ทั้งหมด และต้องขอขอบคุณ สส. ของฝ่ายรัฐบาลและ สส. ของฝ่ายค้านที่ได้ส่งข้อมูลของผู้เดือดร้อนที่อยู่ในนั้นส่งกลับมาที่กระทรวงการต่างประเทศแล้วเหมือนกัน ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศจะรับไปดำเนินการต่อ ขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณท่านรัฐมนตรีครับ ท่านสุวัฒน์ จิราพันธุ์ จะถามเพิ่มเติมหรือไม่ครับ

นายสุวัฒน์ จิราพันธุ์ : ขอบคุณครับ มีอยู่นิดหนึ่ง ดีใจที่ท่านรัฐมนตรีได้กรุณาให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องช่องทางให้ความช่วยเหลือ ซึ่งในช่วง ๒๔ ชั่วโมงที่ผ่านมาผมได้มีโอกาสพบปะพูดคุยกับเอกอัครราชทูตหลายประเทศ มีความเป็นห่วงและผมเชื่อว่าด้วยความสัมพันธ์ที่เรามีอยู่อยากให้ดำเนินการต่อไปกับประเทศที่ท่านกรุณาเอ่ยถึงแล้วในการที่จะหาทางเจรจา ประเด็นแรก สถานการณ์หน้าสิ่วหน้าขวานที่เป็นอยู่ ณ ขณะนี้ ทำอย่างไรจะช่วยพี่น้องชาวไทยที่ถูกจับเป็นตัวประกันและที่บาดเจ็บให้ออกมาได้เร็วที่สุด นอกเหนือจากอีก ๓๐,๐๐๐ คน ที่ยังกระจัดกระจายตามพื้นที่ในอิสราเอล อย่างที่เกริ่นไปแล้ว คือ คนที่อยู่ฝ่ายนิติบัญญัติขอฝาก ผมเชื่อว่าเพื่อพี่น้องชาวไทยเราคงไม่แบ่งแยกกันว่าฝ่ายบริหารหรือฝ่ายนิติบัญญัติ ช่วยกันเพื่อให้ประชาชนชาวไทยอยู่ตรงนั้นได้อย่างปลอดภัย สุดท้ายย้ำในแง่ของกรอบใหญ่ นโยบายระหว่างประเทศ ผมมีความสัมพันธ์ด้วยดีกับประเทศในพื้นที่ที่กำลังมีการสู้รบอยู่ รวมทั้งหลายประเทศในแถบนั้น จากการที่เคยอยู่ประเทศในแถบตะวันออกกลาง

เข้าใจและบาลานซิง (balancing) สมดุลตรงนี้ขอฝากท่านไว้ด้วย เพราะผมว่าจบครั้งนี้คนไทยคงกลับไปอยู่ที่ตรงนั้นอีก แล้ววันดีคืนดีอาจจะมีสถานการณ์อีก จะเป็นอย่างนี้ ฝากดูไว้ด้วย ขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณท่านสุวัฒน์ จิราพันธุ์ ครับ เชิญท่านรัฐมนตรีตอบกระทู้ถามครับ

นายจักรพงษ์ แสงมณี (รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ) : ขอบพระคุณครับ รับดำเนินการในส่วนที่จะต้องมีการเจรจากับอาเซียนหรือประเทศเพื่อนบ้านที่อยู่ในแถบของอิสราเอล และรัฐบาลให้ความสำคัญกับนโยบายการต่างประเทศมาก เพราะเราจะใช้เรื่องความสัมพันธ์และเรื่องการค้าการลงทุนในอนาคตด้วย ซึ่งเป็นหนึ่งในนโยบายหลักของท่านเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี อยู่แล้ว และขอยืนยันในสภานี้ว่ารัฐบาลใช้ทุกวิถีทางทุกหน่วยงานที่สามารถทำได้ในการที่จะพาคนไทยทุกคนกลับมา แม้จะมี ๓๐,๐๐๐ คน ซึ่งเป็นจำนวนที่มาก เราได้คุยกับกองทัพ คุยกับภาคเอกชนเพื่อให้มีช่องทางในการที่จะพาคนไทยทุกคนกลับมา ขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอขอบคุณท่านรัฐมนตรีครับ เป็นอันจบวาระกระทู้ถามที่ ๓.๒.๒

๓.๒.๓ กระทู้ถาม เรื่อง การปรับปรุงเพิ่มช่องจราจรถนนสาย ๓๒๓ ช่วงอำเภอทองผาภูมิ – อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

ว่าที่ร้อยตรี เชิดศักดิ์ จำปาเทศ เป็นผู้ตั้งถาม ถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

ท่านสมาชิกครับ ในวันนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมได้มอบหมายให้ท่านสุรพงษ์ ปิยะโชติ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม เป็นผู้มาตอบกระทู้ถาม เชิญท่านรัฐมนตรีเข้าประจำที่ครับ

(รัฐมนตรีเข้าประจำที่)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขณะนี้ท่านรัฐมนตรีเข้าประจำที่แล้ว ขอเชิญท่านว่าที่ร้อยตรี เชิดศักดิ์ จำปาเทศ ผู้ตั้งกระทู้ถาม ถามครับ

ว่าที่ร้อยตรี เชิดศักดิ์ จำปาเทศ : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม ว่าที่ร้อยตรี เชิดศักดิ์ จำปาเทศ สมาชิกวุฒิสภา ในวันนี้ใคร่ขออนุญาตตั้งกระทู้ถามด้วยวาจาเรียนผ่านท่านประธานวุฒิสภาไปยังท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม กรณีขอให้เร่งปรับปรุงขยายช่องจราจรถนนทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๓๒๓ ช่วงอำเภอทองผาภูมิไปอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ก่อนอื่นต้องขอขอบคุณท่านสุรพงษ์ ปิยะโชติ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม ที่ได้กรุณาเสียสละเวลามาตอบกระทู้ถาม ซึ่งก่อนหน้านี้ผมเคยเสนอกระทู้ถามเป็นหนังสือไปแล้ว แต่ยังไม่ได้รับคำตอบ วันนี้ท่านสุรพงษ์ ปิยะโชติ ได้กรุณาให้โอกาสต้องขอขอบคุณครับ สืบเนื่องจากเมื่อปี ๒๕๕๙ สภาอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรีและหอการค้าจังหวัดกาญจนบุรีได้มีหนังสือร้องขอไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมในขณะนั้น คือ พลเอก ไพบูลย์ คุ้มฉายา ขออนุญาตเอ่ยนาม ขอให้ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้ช่วยผลักดันแก้ไขปัญหาการจราจรบนทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๓๒๓ ช่วงอำเภอทองผาภูมิไปอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี มีระยะทางประมาณ ๗๗ กิโลเมตร เป็นถนน ๒ ช่องจราจร ตัดผ่านป่าเขาลัดเลาะไปตามชายเขา มีปัญหาการจราจรที่คับคั่งขึ้น กราบเรียนว่าถนนเส้นนี้เป็นถนนสายยุทธศาสตร์ไปยังชายแดนด่านเจดีย์สามองค์ซึ่งเป็นด่านการค้าที่สำคัญระหว่างบ้านเจดีย์สามองค์ของอำเภอสังขละบุรีและอำเภอพระยาตองซู ประเทศเมียนมา เป็นด่านการค้าที่มีปริมาณมูลค่าการค้าสูง นอกจากนั้น ในช่วงหลังอำเภอสังขละบุรีเป็นอำเภอที่ได้รับการส่งเสริมการท่องเที่ยว มีนักท่องเที่ยวในช่วงไฮซีซัน (high season) หรือฤดูกาลสำคัญนักท่องเที่ยวเดินทางวันหนึ่งเป็นหมื่นคนเพื่อจะไปชมด่านเจดีย์สามองค์ วัดหลวงพ่ออุตตมะ สะพานมอญซึ่งเป็นสะพานไม้ที่ยาวที่สุด ชมโบสถ์ที่จมอยู่ในอ่างเก็บน้ำเขื่อนวชิราลงกรณ์ หรือชมวัฒนธรรมชนเผ่าต่าง ๆ เช่น การตักบาตรเช้าที่สะพานมอญ เป็นต้น เนื่องจากถนนมีผิวจราจร ๒ เส้นทาง

และเป็นเส้นทางการค้า เมื่อมีรถใหญ่วิ่งไม่สามารถที่จะแซงกันได้ ต้องใช้เวลานานเกินความจำเป็น ถ้าหากว่าจะได้ปรับปรุงเพิ่มช่องจราจรในถนนเส้นนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ซึ่งในขณะนั้นท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้มอบหมายให้ผมซึ่งทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมประสานกับกรมทางหลวง กรมทางหลวงให้ข้อมูลว่า ถ้าหากจะขยายถนนเส้นนี้เป็น ๔ ช่องจราจร จะต้องขออนุญาตใช้ที่ดินป่าไม้จากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งคงจะใช้เวลาอีกหลายสิบปี เพราะฉะนั้น สิ่งที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว คือ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อนุญาตให้ใช้พื้นที่ป่าเพื่อสร้างถนนอยู่แล้วมีความกว้าง ๑๒ เมตร ----------

- ๑๔/๑

แต่ปัจจุบัน ๒ ช่องจราจร มีผิวจราจรเพียง ๗ เมตร เพราะฉะนั้น ถ้าหากว่าจะเพิ่มผิวจราจรอีก ๕ เมตร เต็มพื้นที่ที่ได้รับอนุญาตอยู่แล้วไม่ต้องเสียเวลาที่จะต้องไปขออนุญาตใช้พื้นที่จากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่ม สามารถดำเนินการในพื้นที่ที่ได้รับอนุญาตไว้แล้ว เพราะฉะนั้น ถ้าจะขยายผิวจราจรให้ครบทั้ง ๑๒ เมตร เมื่อถึงคราวคับขัน การจราจรคับคั่ง สามารถจะเพิ่มช่องจราจรได้เป็น ๓ - ๔ ช่องจราจรเช่นเดียวกัน ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องนี้ จากการติดตามทราบว่า กรมทางหลวงและจังหวัดกาญจนบุรีได้มีการรับฟังความคิดเห็นจากพี่น้องประชาชนผู้เกี่ยวข้องแล้ว ๒ ครั้ง คือ เมื่อปี ๒๕๖๔ และปี ๒๕๖๕ ในวันนี้ผมมีความดีใจอย่างยิ่งที่ท่านรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม ท่านเป็นอดีตรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นอดีตนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีมา สิ่งที่ผมนำเสนอในวันนี้ผมเชื่อว่าท่านมีข้อมูลอย่างดีอยู่แล้ว ถ้าหากว่าในฐานะรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคมจะได้ผลักดันเรื่องนี้ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมอย่างเร็วจะเป็นประโยชน์กับพี่น้องประชาชนและเป็นประโยชน์กับประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง ทั้งในเรื่องการค้าชายแดนและการท่องเที่ยว จึงขออนุญาตที่จะเรียนฝากท่านประธานวุฒิสภาผ่านไปยังท่านรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม ขอท่านได้โปรดช่วยผลักดันและนำเรื่องนี้เข้าสู่การพิจารณาเพื่อเป็นของขวัญให้กับชาวจังหวัดกาญจนบุรี สมกับที่ท่านได้รับสมญานามว่า “หมอหนุ่ยของคนเมืองกาญจน์” ขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณว่าที่ร้อยตรี เชิดศักดิ์ จำปาเทศ ขอเชิญท่านรัฐมนตรีตอบกระทู้ถามครับ

นายสุรพงษ์ ปิยะโชติ (รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม) : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ ท่านสมาชิกวุฒิสภาผู้ทรงเกียรติ โดยเฉพาะท่านว่าที่ร้อยตรี เชิดศักดิ์ จำปาเทศ สมาชิกวุฒิสภา สำหรับกระทู้ถามด้วยวาจานี้ ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมได้มอบหมายให้ผมมาตอบคำถาม เป็นไปอย่างที่ท่านพูด คือ เส้นทางจากอำเภอทองผาภูมิไปจนถึงอำเภอสังขละบุรี เกือบ ๗๐ กิโลเมตร ไม่มีไหล่ทางและช่วงที่เป็นไฮซีซัน รถติด ๒๐ - ๓๐ กิโลเมตร

เห็นด้วยที่เป็นประโยชน์สำหรับจังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรีพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับ ๓ ของประเทศ มีประชากรประมาณเกือบ ๙ แสนคน มีเขื่อนใหญ่ ๒ เขื่อน ซึ่งนักท่องเที่ยวนิยมไปเที่ยว มีประวัติศาสตร์ชาติไทย ประวัติศาสตร์ร่วมสมัย คือ สงครามโลก มีโลเคชัน มีพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่แตกต่าง มีชาติพันธุ์ มีชนเผ่า เพราะฉะนั้น ทำให้นักท่องเที่ยวเข้าไปที่จังหวัดกาญจนบุรี ปีหนึ่งสูงสุดตั้งแต่ก่อนสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ประมาณ ๑๒ ล้านคน ตอนนี้ใต่อันดับขึ้นมาจนจะใกล้เคียงแล้ว ประกอบกับปัจจุบันเส้นทางจราจร เอ็ม ๘๑ (M81) บางใหญ่ - กาญจนบุรี ซึ่งจะเปิดก่อนปลายปีนี้ประมาณ ๕๐ กิโลเมตรแรก ในการระบายรถกับนักท่องเที่ยว ซึ่งที่ท่านสมาชิกวุฒิสภาได้ตั้งกระทู้ถาม เรื่องความคืบหน้า ได้ยินว่ามีความจำเป็นที่จะต้องสร้างไม่เฉพาะเส้นทางนี้เส้นทางเดียว มีเส้นทางที่ไปเชื่อมศรีสวัสดิ์ด้วยระยะทางใกล้เคียงกัน ซึ่งไม่มีไหล่ทางทำให้รถติดแล้วเกิดอุบัติเหตุ ชาวบ้านที่ใช้รถจักรยานยนต์มีอุบัติเหตุแล้วเกิดการสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินอยู่บ่อยครั้ง กระทรวงคมนาคมได้ศึกษาตอนนี้เหลือแค่พิธีการทางงบประมาณ ซึ่งปีนี้งบประมาณปี ๒๕๖๗ กว่าจะผ่านกระบวนการทางงบประมาณน่าจะใช้ได้ประมาณเดือนพฤษภาคมเข้าสู่งบประมาณปี ๒๕๖๘ คือ เดือนตุลาคม เพราะฉะนั้น ประมาณ ๑๒ เดือน บวก ๕ เดือน คือ ๑๗ เดือน ที่จะถึงทำให้เราใช้งบประมาณ ๒ ปีงบประมาณภายใน ๑๗ เดือน โครงการนี้จะต้องถูกผลักดันอยู่แล้ว เพราะเป็นความจำเป็นของประเทศ สำหรับรองรับตามนโยบายของรัฐบาลในเรื่องการท่องเที่ยว ถ้าทันจะเป็นปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ถ้าไม่ทันจะเป็นปีงบประมาณ ๒๕๖๘ แต่จะห่างกันไม่ถึงปี เพราะกระบวนการทางงบประมาณได้เรียนท่านสมาชิกวุฒิสภาให้สบายใจว่า เส้นทางนี้อยู่ในแผนอยู่แล้ว เพราะผมเป็นคนพื้นที่และเห็นถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจริง ๆ กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาผ่านไปยังท่านสมาชิกวุฒิสภาให้สบายใจได้ว่า กระทรวงคมนาคม และรัฐบาลไม่ได้นิ่งนอนใจ พยายามรวบรวมปัญหาต่าง ๆ ที่สะท้อนเข้าไปนำมาประมวลผลเพื่อไปสู่ภาคปฏิบัติต่อไปให้เป็นรูปธรรม ขอบคุณมากครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณท่านรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม ว่าที่ร้อยตรี เชิดศักดิ์ จำปาเทศ มีสิทธิถามได้อีก ๒ คำถาม ขอเชิญครับ

ว่าที่ร้อยตรี เชิดศักดิ์ จำปาเทศ : ผมพอใจในคำตอบ ไม่มีคำถามครับ กราบขอบพระคุณแทนพี่น้องประชาชนด้วยที่รัฐบาล โดยเฉพาะกระทรวงคมนาคมให้ความสนใจที่จะปรับปรุงเส้นทางสัญจรต่าง ๆ ให้เดินทางค้าขายไปมาหาสู่กันได้อย่างสะดวก ขอเป็นกำลังใจให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคมครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณว่าที่ร้อยตรี เชิดศักดิ์ จำปาเทศ ขอบคุณท่านรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคมครับ เป็นอันจบการพิจารณาระเบียบวาระกระทู้ถาม

เรื่องด่วน

- ขออนุญาตออกหมายเรียกตัวสมาชิกวุฒิสภาไปทำการสอบสวนในฐานะผู้ต้องหาในคดีอาญา (ตามมาตรา ๑๒๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ด้วยสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีหนังสือมายังวุฒิสภาเพื่อขออนุญาตออกหมายเรียกตัว นายอุปกิต ปาจรียางกูร สมาชิกวุฒิสภา ไปทำการสอบสวนและแจ้งข้อกล่าวหาเพิ่มเติม ตามมาตรา ๑๑/๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔ ในฐานะเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญาตามมาตรา ๑๒๗ แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติดแล้ว

โดยที่มาตรา ๑๒๕ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ บัญญัติว่า “ในระหว่างสมัยประชุม ห้ามมิให้จับ คุมขัง หรือหมายเรียกตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาไปทำการสอบสวนในฐานะที่สมาชิกผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก หรือเป็นการจับในขณะกระทำความผิด”

ดังนั้น การที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีหนังสือมายังวุฒิสภา เพื่อขออนุญาตออกหมายเรียกตัว นายอุปกิต ปาจรียางกูร สมาชิกวุฒิสภา ไปทำการสอบสวนในฐานะเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา ในระหว่างสมัยประชุม จึงต้องได้รับอนุญาตจากวุฒิสภาตามมาตรา ๑๒๕ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ----------

สำหรับการอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้มีการออกหมายเรียกตัวสมาชิกวุฒิสภาไปทำการสอบสวน ในฐานะเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญาในระหว่างสมัยประชุม จะต้องเป็นมติของที่ประชุมวุฒิสภา ขอเชิญท่านอุปกิต ปาจรียางกูร แถลงหรือชี้แจงต่อที่ประชุม ขอเชิญครับ

นายอุปกิต ปาจรียางกูร : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภา ท่านสมาชิกวุฒิสภาที่เคารพทุกท่านครับ กระผม นายอุปกิต ปาจรียางกูร สมาชิกวุฒิสภา ก่อนอื่นกระผมขอกราบขอบพระคุณท่านประธานและที่ประชุมวุฒิสภาที่ให้โอกาสกระผมชี้แจงและตอบข้อซักถามต่าง ๆ โดยเป็นการประชุมแบบเปิดเผย ซึ่งจะทำให้เพื่อนสมาชิกวุฒิสภาและสาธารณชนได้รับทราบข้อเท็จจริง การประชุมวุฒิสภาในครั้งนี้กระผมถือว่าสำคัญอย่างยิ่งกับกระผม เนื่องจากจะดำรงความยุติธรรมเรื่องที่กระผมถูกกล่าวหาอย่างไม่เป็นธรรม และทำให้กระผมได้รับความทุกข์ทรมานมากว่า ๑ ปี เนื่องจากบุคคลที่ผมได้รู้จัก รวมทั้งลูกเขยของผมได้ถูกจับกุมในวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๕ การอภิปรายครั้งนี้จะได้ถูกบันทึกไว้เป็นข้อมูลเพื่อไม่ให้บิดเบือนข้อเท็จจริงอีกในอนาคต ท่านประธานที่เคารพครับ ผมขอยืนยันความบริสุทธิ์ของผม เพราะก่อนผมมาเป็นสมาชิกวุฒิสภา ในปี ๒๕๖๒ กระผมได้สละและได้นำชื่อออกจากกรรมการหุ้นส่วนและไม่ได้มีข้อเกี่ยวข้องใด ๆ กับบริษัท อัลลัวร์ กรุ๊ป จำกัด แล้ว ที่ผ่านมาเกือบ ๑๕ ปี กระผมเป็นตัวแทนซื้อขายไฟฟ้าระหว่างไทยกับพม่าที่ด่านท่าขี้เหล็ก ไม่เคยมีปัญหาแม้แต่ครั้งเดียว เนื่องจากผมได้ขออนุมัตินำเงินสดออกไปทำแคชเชียร์เช็ค (Cashier Cheque) ที่ธนาคารและนำไปจ่ายที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ปัญหาเกิดขึ้นช่วงปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ ซึ่งด่านปิดจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ นายทุน มิน ลัต (Tun Min Latt) ดำเนินธุรกิจไฟฟ้าต่อจากกระผมในช่วงที่ชายแดนไทยและพม่าปิด มีความจำเป็นต้องชำระเงินผ่านเอ็มซี (Money Changer : MC) โต๊ะแลกเงิน เพราะเป็นวิธีเดียวที่สามารถโอนเงินเป็นปกติวิสัยของการค้าขายที่ชายแดน ผมขออธิบายสั้น ๆ ง่าย ๆ ให้ทุกท่านเข้าใจว่า การโอนเงินผ่านมันนีเชนเจอร์ (Money changer) นั้นจริง ๆ แล้ว นายทุน มิน ลัต ได้เอาเงินไปให้มันนีเชนเจอร์ฝั่งพม่า เงินไม่ได้รับการโอนมาจริง ๆ มันนีเชนเจอร์คนนี้มาหาบัญชีต่าง ๆ ของบุคคลที่ต้องการรับเงินในฝั่งพม่าและสั่งให้โอนเงินต่อไปยังจุดมุ่งหมาย

ของผู้ที่จะโอนในกรณีนี้ คือ โอนไปที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค แต่อย่างไรก็ดี พนักงานสืบสวนของตำรวจนครบาลเมื่อเห็นเส้นทางการชำระค่าไฟฟ้าเร่งกล่าวหาว่าเป็นบัญชียาเสพติด และด่วนสรุปว่าเรื่องที่ถูกกล่าวหากระทำความผิดเป็นเพียงเรื่องโอนเงินชำระค่าไฟฟ้าตามบิลใบเสร็จของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค มูลค่าที่มาจากบัญชีที่ไม่ดีเป็นเพียง ๒ – ๓ เปอร์เซ็นต์ของมูลค่าการซื้อขายไฟฟ้า กระผมทราบว่าพนักงานสืบสวนก่อนหน้านี้ได้เรียกบริษัทที่ทำธุรกิจใกล้เคียงกัน คือ นำน้ำมันไปขายฝั่งพม่า บริษัทน้ำมันนี้พนักงานสืบสวนได้เรียกมาถามว่า ได้รับเงินค่าอะไร เขาตอบว่า ได้รับเงินค่าน้ำมัน โดยเอาใบเสร็จที่ไม่ได้มาตรฐาน และตอบพนักงานสืบสวนว่า รับเงินมาจากลุงคำ ไม่ทราบนามสกุล พนักงานสืบสวนได้ดำเนินคดี เลือกดำเนินคดีกับบริษัทที่เคยเกี่ยวข้องกับกระผมและจากเอกสารโจทก์ในคดีนายทุน มิน ลัต มีมากกว่า ๑๑๒ บริษัท และบุคคลอีกมากมายที่รับเงินจากบัญชีตำรวจที่กล่าวหาว่าเป็นบัญชียาเสพติดเข้าโดยตรงและเก็บไว้ในบริษัท แต่บริษัทในเครือที่เกี่ยวข้องกับผมนั้นสั่งโอนเงินไปที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคตามใบเสร็จของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ไม่มีใครที่จะเอาค่าไฟฟ้าที่บริสุทธิ์ที่ถูกกฎหมายไปฟอกเงินผ่านมันนีเชนเจอร์ และทำให้เป็นเงินผิดกฎหมาย ทั้งนี้ หลังจากที่บุคคลในเครือบริษัทที่เกี่ยวข้องกับผมโดนจับกุมตัวไป ผู้ว่าราชการจังหวัดทั้ง ๒ ประเทศ ได้มาคุยกันและตัดสินใจว่าจะดำเนินธุรกิจไฟฟ้าต่อ เพราะว่าไม่อย่างนั้นประชาชนจะได้รับความเดือดร้อน จึงให้ฝั่งพม่าเป็นผู้รับผิดชอบในการโอนเงิน ท่านประธานเชื่อหรือไม่ว่าการไฟฟ้าของพม่าไปโอนเงินผ่านเอ็มซีคนเดิม วิธีเดิม แบบเดิมทุกอย่างในช่วงที่ด่านปิด ทำให้เห็นได้ชัดว่าการโอนเงินแบบนี้ คือ เรื่องปกติ ที่ผิดปกติ คือ บริษัทในเครือที่เคยเกี่ยวข้องกับผมถูกดำเนินคดีเพียงบริษัทเดียว ทั้งนี้ กระผมไม่ได้ต้องการเอาผิดกับบริษัทเหล่านั้น เพราะบริษัทเหล่านั้นทำการค้าขายปกติเหมือนกลุ่มบริษัทที่เคยเกี่ยวข้องกับผม แต่ต้องการชี้ให้เห็นว่าการโอนเงินผ่านเอ็มซีหรือมันนีเชนเจอร์เป็นปกติวิสัยของการทำธุรกิจค้าขายชายแดน

ในวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ นายรังสิมันต์ โรม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ขออภัยที่ต้องเอ่ยถึงได้อภิปรายทั่วไปโดยไม่มีการลงมติในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร เรื่อง สว. ทรงเอ กล่าวหาปรักปรำกระผมอย่างร้ายแรงว่าพัวพันกับขบวนการค้ายาเสพติด ซึ่งหลักฐานที่นำมาอภิปราย

เป็นข้อมูลอันเป็นเท็จ พันตำรวจโท มานะพงษ์ วงศ์พิวัฒน์ สารวัตรสืบสวนสถานีตำรวจนครบาลพญาไท ซึ่งพยายามออกหมายจับผมโดยมิชอบ ได้ให้หลักฐานนี้กับนายรังสิมันต์ โรม ผมเคยขอหลักฐานอันนี้มาจากทนายความ แต่ศาลได้กล่าวว่าไม่ให้ผมเนื่องจากเป็นเรื่องระหว่างศาลและผู้ร้องขอ ที่สำคัญคือ เอกสารภาพสนทนาในแอปพลิเคชันไวเบอร์ (Viber) ระหว่างผมกับพม่าคนนี้เป็นเวลา ๑๐ นาที เป็นภาพสี หากได้จากศาลจะเป็นภาพขาวดำ ทำให้เห็นว่าพนักงานสืบสวนผู้นี้ตั้งใจแปลเป็นเท็จ ปั้นหลักฐาน ผมขอยกตัวอย่าง ๒ - ๓ ข้อ

ตัวอย่างที่ ๑ ในแชต ที่นายรังสิมันต์ โรม มาอภิปรายในสภา ผมได้พูดถึงการช่วยบริษัทมหาชนบริษัทหนึ่งที่ไปลงทุนในประเทศเมียนมา แต่ถูกเอกชนประเทศเมียนมาโกงแต่กลับกล่าวหาว่าผมพูดเกี่ยวกับธุรกิจไฟฟ้าในปี ๒๕๖๔

ตัวอย่างที่ ๒ ผมพูดเรื่องการซื้อขายทอง ซึ่งผู้ซื้อเป็นธนาคารในประเทศลาวและผู้ขายอยู่ในประเทศไทย จำเป็นต้องเปิดแบงก์การันตี (Bank guarantee) และแอลซี (Letter of Credit : L/C) คือ เลตเทอร์ออฟเครดิตเพื่อซื้อขาย เพราะเป็นธุรกิจแบบเทรดดิง (trading) ซื้อมาขายไป คนละลักษณะกับการซื้อขายไฟฟ้าในประเทศเมียนมา การซื้อขายไฟฟ้าในประเทศเมียนมาไม่สามารถโอนเงินโดยช่องทางปกติ คือ ธนาคารได้ เพราะไม่มีธนาคารใดรองรับการโอนเงินมาที่ประเทศไทย อีกทั้งอัตราแลกเปลี่ยนจะต่างกันเป็นร้อยเท่า ยังไม่ทันโอนก็เจ๊งแล้ว แต่สารวัตรคนนี้ได้นำบทสนทนามาบิดเบือนให้เข้าใจว่าสามารถเปิดแอลซี สามารถเปิดแบงก์การันตี เพราะประเด็นการโอนเงินชำระค่าไฟฟ้าเป็นมูลเหตุในคดีของ นายทุน มิน ลัต และพวก เพื่อนำมาเป็นหลักฐานเท็จในการพยายามที่จะออกหมายจับผม

ตัวอย่างที่ ๓ ผมได้พูดคุยว่า ฝ่ายค้านประเทศเมียนมาโจมตีรัฐบาล และพูดคุยเรื่องการไปดูธุรกิจไฟฟ้าในประเทศลาว ซึ่งประเทศลาวเป็นประเทศมีเขื่อนที่ได้มาตรฐาน มีระบบสายไฟ ระบบสถานีย่อยที่ได้มาตรฐาน แต่กลับมาบิดเบือนว่าผมคุยเรื่องธุรกิจไฟฟ้าในพม่า ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ถึงแม้จะมีความพยายามในการสร้างหลักฐานเท็จเพื่อขอหมายจับผม แต่สร้างอย่างไรก็ไม่สามารถนำเรื่องยาเสพติดมาเกี่ยวข้องได้ เพราะตลอดระยะเวลากว่า ๑๐ ปี ผมไม่เคยมีการพูดถึงยาเสพติดหรืออะไรทั้งสิ้น และเมื่อไม่มีอะไรที่สามารถเชื่อมโยงกับผมได้ ก็กล่าวว่า ผมครอบงำธุรกิจไฟฟ้า และนำเส้นทางการชำระค่าไฟฟ้าช่วงด่านประเทศไทยเมียนมาปิด พยายามกล่าวโทษผม ในการนี้ นายรังสิมันต์ โรม สส. ได้กล่าวพาดพิงไปถึงศาลด้วย เรื่องการยกเลิกหมายจับผมว่าผิดหลักการบุคคลย่อมเสมอภาคกันภายใต้กฎหมาย ผมขออภัยที่ผมเอ่ยถึงท่านอธิบดีและรองอธิบดี ผมไม่ได้รู้จักเป็นส่วนตัว ต้องมาโดนพาดพิงในการอภิปรายครั้งนี้ด้วย นายรังสิมันต์ โรม สส. แสดงให้เห็นว่าต้องการด้อยค่าและทำลายกระบวนการยุติธรรม

ผมขอขยายเรื่องหมายจับของผมอีกนิดหนึ่ง ซึ่งไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก่อนอื่นการที่พยายามขอออกหมายจับผมผิดกฎระเบียบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เนื่องจากไม่มีผู้บังคับบัญชาเกษียนหนังสือ พันตำรวจโท มานะพงษ์ วงศ์พิวัฒน์ ไปถึงศาลก็ไม่ได้แจ้งว่าจะมาขอออกหมายจับบุคคลที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สาเหตุที่เขามีกฎระเบียบ เนื่องจากไม่อย่างนั้นใครก็แกล้งกันได้ ผมเป็นสมาชิกวุฒิสภายังโดนแบบนี้ แล้วประชาชนตาดำ ๆ จะโดนอย่างไร ถ้าเราปล่อยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถออกหมายจับตามอำเภอใจได้ก็สามารถกลั่นแกล้งกันได้ วันหนึ่งพวกท่านที่นั่งอยู่ตรงนี้อาจโดนอย่างผมได้ คือ ได้ออกกฎระเบียบไว้เพื่อกลั่นกรอง เพื่อที่ไม่ให้มีการกลั่นแกล้งกัน สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่เกี่ยวอะไรกับเรื่องความเสมอภาคทั้งสิ้น ศาลจึงได้เรียก พันตำรวจโท มานะพงษ์ วงศ์พิวัฒน์ มายกเลิกหมายศาล ทั้งนี้ ผมได้ฟ้องนายรังสิมันต์ โรม ไป ๒ คดี คดีที่ ๑ในฐานหมิ่นประมาทโดยการโฆษณากล่าวหาผมอย่างร้ายแรง ศาลได้ประทับรับฟ้องในคดีนี้ คดีที่ ๒ คือ คดีหมิ่นประมาทอีก เนื่องจากไม่ยอมหยุดการหมิ่นประมาท นำเรื่องนี้ในช่วงที่มีการยุบสภาไปออกโซเชียล และขณะนั้นเขาไม่ได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงขอเลื่อนคดีที่ ๒ ไป โดยอ้างว่าทนายไม่ว่าง ผมได้เคยแถลงข่าวไปแล้วในวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๖ เรื่องทฤษฎีสมคบคิด โดยได้ชี้ให้เห็นหรือเป็นข้อสังเกตว่า พันตำรวจโท มานะพงษ์ วงศ์พิวัฒน์ พนักงานสืบสวน ที่จับกุมและพยายามออกหมายจับผมเป็นเพื่อนรักกับ พันตำรวจโท ธีรวัฒน์ ปัญญาณ์ธรรมกุล ซึ่งเป็นผู้ปล่อยข่าวทางโซเชียลอย่างเป็นระบบ พันตำรวจโท ธีรวัฒน์ ปัญญาณ์ธรรมกุล เคยร่วมเสวนากับไอลอว์ (iLaw) เคยร่วมรายการสโปกดาร์กทีวี (SpokeDarK TV) และที่สำคัญ คือ มีภรรยาชื่อ นางสาวศศินันท์ ธรรมนิฐินันท์ ทนายแจม ซึ่งเป็นผู้สมัครพรรคการเมืองหนึ่งในช่วงนั้น บัดนี้ ได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตสายไหม จะเห็นได้ว่านายรังสิมันต์ โรม ไปช่วยหาเสียงตลอดเวลา ทนายแจม คือทนายกลุ่มเดียวกับ นายอานนท์ นำภา คดีแรกที่รับผิดชอบ คือ คดีของ นายสมศักดิ์ เจียมธีรสกุล และเป็นทนายของกลุ่มทะลุฟ้า กลุ่มทะลุวัง เมื่อไม่กี่วันนี้ได้อภิปรายในสภาผู้แทนราษฎรว่า สามีถูกธำรงวินัย ถูกสังคมรังเกียจ และเคยให้สัมภาษณ์ในเวย์แมกาซีน (WAY Magazine) ถึงเรื่องนี้ ทำให้เห็นได้ว่าคนกลุ่มนี้

มีวัยใกล้เคียงกัน มีอุดมการณ์เดียวกัน ร่วมทำงานกันอย่างเป็นขบวนการ นายรังสิมันต์ โรม สามารถอภิปรายโจมตีผมเพื่อหวังประโยชน์ทางการเมืองให้สมาชิกวุฒิสภาแปดเปื้อน เพื่อโยงไปถึงอดีตนายกรัฐมนตรีที่มีส่วนสรรหาสมาชิกวุฒิสภา และพรรคการเมืองที่ท่านเคยสังกัดเช่าตึกของผมอยู่ อีกทั้งเป็นการด้อยค่าและโจมตีกระบวนการยุติธรรม ทั้งหมดนี้ชี้ให้เห็นว่าเป็นการเล่นการเมืองแบบสกปรก ตัวเองอ้างว่าเป็นคนรุ่นใหม่ แต่ใช้วิธีสกปรกมากยิ่งกว่าสมัยก่อนมาเรียกพวกเราว่าไดโนเสาร์ ท่านผู้มีเกียรติทุกท่านลองคิดดู ส่วนมากจะเอาความดีใส่ตัว เอาความชั่วใส่คนอื่น ไม่เคยพูดความจริง พูดไปวัน ๆ เรื่อยเปื่อย คือ พฤติกรรมของบุคคลนี้และพรรคการเมืองนี้ ผมได้ให้ความร่วมมือกับกระบวนการยุติธรรมมาโดยตลอด ครั้งแรกวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๖ นายรังสิมันต์ โรม และนายอัจฉริยะ เรืองรัตนพงศ์ ได้ไปกล่าวโทษผมกับกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดและอัยการ ผมจึงเข้าไปพบเพื่อที่ชี้แจงความบริสุทธิ์ของผม ในชั้นนั้นไม่ได้มีหมายเรียกใด ๆ ทั้งสิ้น ผมเข้าไปด้วยความสมัครใจ และหลังจากนั้นผมได้เข้ารายงานตัวกับอัยการและตำรวจทุกเดือน เนื่องจากคดีนี้เป็นคดีนอกราชอาณาจักร ---

ท่านประธานที่เคารพครับ ดังที่ผมได้กล่าวมาข้างต้น กระผมได้พิสูจน์แล้วว่ามีการแปลบทสนทนา อันเป็นเท็จเพื่อเป็นหลักฐานกล่าวหากระผม และมีอีกกว่า ๑๑๒ บริษัท และบุคคลอีกมากมาย ที่รับโอนเงินจากบัญชีที่ตำรวจกล่าวหาว่าเป็นบัญชียาเสพติด แต่ไม่ได้ถูกดำเนินคดี ผมไม่ได้ต้องการเอาผิดกับพวกเขา เพราะเป็นเรื่องปกติ เป็นธุรกิจปกติ กระผมจึงทำหนังสือร้องเรียนไปถึงท่านอัยการสูงสุด (อสส.) ถึง ๓ ฉบับ ครั้งที่ ๑ ในวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ขอให้ทบทวนการแปลและตรวจสอบบริษัท เมียนมา อัลลัวร์ กรุ๊ป จำกัด ทางฝั่งพม่าว่า กระผมเคยทำความผิดหรือไม่ กระผมมีชื่อเป็นกรรมการหรือหุ้นส่วนหรือไม่อย่างไร ครั้งที่ ๒ ในวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๖ ขอให้อัยการตรวจสอบบุคคลต่าง ๆ ที่ได้รับเงินจากบัญชีที่ตำรวจกล่าวหาว่าเป็นบัญชียาเสพติด และครั้งที่ ๓ ให้นำบทสนทนาระหว่างผมกับนายทุน มิน ลัต ไปแปลโดยผู้ทรงคุณวุฒิ แต่ในวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๖ กระผมได้รับหนังสือจากสำนักคดีอัยการสูงสุดขอยุติเรื่องร้องขอความเป็นธรรม ยังมิได้ดำเนินการให้ผมเลยและตัดสินใจยุติเรื่องความเป็นธรรม ความเป็นธรรมยุติได้ด้วยหรือ ผมจึงได้ทำหนังสือถึงท่านอัยการสูงสุด ในวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๖ ร้องเรียนขอความเป็นธรรมสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นที่น่าสังเกตว่า มีการแจ้งข้อกล่าวหาผมเพิ่มเติม ดังหนังสือที่ส่งมาที่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และขอตั้งข้อสังเกตว่า ในกระบวนการพิจารณาโดยอัยการสูงสุดนั้นผิดแปลกจากขั้นตอนและวิสัยปกติ คือ ได้มีการตั้งคณะทำงานขึ้นโดยมีอัยการอาวุโสท่านหนึ่งที่ชอบทานอาหารอีสานผมจำไม่ได้ลาบหรือส้มตำ มาเป็นหัวหน้าคณะทำงาน โดยเส้นทางของคดีปกติแล้วต้องได้รับการดำเนินการโดยสำนักงานคดียาเสพติด สำนักอัยการสูงสุด ๙ ไม่เคยมีในประวัติที่จะมีการตั้งอัยการอาวุโสลอย ๆ มาคุมคดีแบบนี้ วันนี้กระผมสามารถมาชี้ให้เห็นว่า จากกระบวนการจับกุม กระบวนการพยายามออกหมายจับกระผม ตลอดจนขั้นตอนในสำนักงานอัยการสูงสุดผิดแปลกจากธรรมเนียมปฏิบัติและอาจมิชอบด้วยกฎหมาย ผมมาจากตระกูลที่รับใช้แผ่นดินมา ๓ ชั่วคนแล้ว คุณตาของผม พระยาภะรตราชสุพิชธรรมาภิวิทเทพสภาบดี เป็นที่ปรึกษารุ่นก่อนท่านสัญญา ธรรมศักดิ์ และเป็นนายกพุทธสมาคมมาเป็นสิบปี ท่านสัญญา ธรรมศักดิ์ ได้มาเป็นนายกพุทธสมาคมต่อหลังจากท่าน ในตระกูลของผมมีคุณหญิง ๓ คน คุณยาย คุณแม่ และคุณน้า คุณพ่อของผมชื่อ ดอกเตอร์อุปดิศร์ ปาจรียางกูร เคยเป็นอดีตเอกอัคราชทูตมากว่า

๖ ประเทศ ตั้งแต่ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศเยอรมัน และประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เคยเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศมา ๓ สมัย กระผมและครอบครัวตระหนักดีถึงบุญคุณแผ่นดิน ไม่มีวันที่ผมจะมาทำอะไรที่เลวร้ายตามที่เขาได้กล่าวหาผม ท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ ผมเข้าใจถึงเจตนารมณ์ของมาตรา ๑๒๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ที่มุ่งจะป้องกันไม่ให้เกิดการกลั่นแกล้งกันทางการเมืองจากฝ่ายบริหารต่อการทำหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ จึงบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๒๕ วรรคหนึ่งว่า “ในระหว่างสมัยประชุม ห้ามมิให้จับ คุมขัง หรือหมายเรียกตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภาไปทำการสอบสวนในฐานะที่สมาชิกผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก หรือเป็นการจับในขณะกระทำความผิด” ซึ่งหมายความว่า แม้กระผมจะแสดงความประสงค์จะสละความคุ้มกันอันนี้ ก็ไม่สามารถทำได้ หากแต่ต้องเป็นการลงมติของสมาชิกวุฒิสภาที่จะพิจารณาว่า จะอนุญาตให้มีการออกหมายเรียกดังกล่าวหรือไม่ อย่างไรก็ตาม ผมขอแสดงเจตนาให้ปรากฏในที่ประชุมแห่งนี้ว่า กระผมพร้อมที่จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม โดยไม่จำเป็นต้องรอให้หมดสมัยประชุมในวันที่ ๓๐ ตุลาคม นี้ เพราะกระผมไม่ประสงค์ที่จะให้มีผู้ใดนำเรื่องนี้ไปเป็นประเด็นวิพากษ์วิจารณ์วุฒิสภาอันทรงเกียรติของพวกเราในทางที่เสียหาย ในกรณีที่วุฒิสภาลงมติไม่อนุญาตให้มีการออกหมายเรียกตัวกระผมไปรับทราบข้อกล่าวหา และทำการสอบสวนในลักษณะเป็นการช่วยเหลือกันเอง ทั้งที่โดยข้อเท็จจริงแล้วเรื่องนี้เป็นหลักการของรัฐธรรมนูญดังที่ผมได้กราบเรียนต่อท่านประธานในเบื้องต้นไปแล้ว

นอกจากนี้ เพื่อเป็นการรักษาเกียรติและศักดิ์ศรีของกระผมและครอบครัวที่ได้สั่งสมกันมาเป็นระยะเวลายาวนาน กระผมจึงขอกราบเรียนต่อท่านประธานผ่านไปยังสมาชิกอันทรงเกียรติทุกท่านว่า กระผมพร้อมที่จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมที่กระผมยังเชื่อมั่นอยู่ โดยไม่จำเป็นที่จะได้รับการคุ้มครองแต่อย่างใด ขอกราบขอบพระคุณท่านประธานและท่านสมาชิกทุกท่านครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภาคนที่หนึ่ง ได้ขึ้นบัลลังก์ ทำหน้าที่ประธานของที่ประชุมต่อไป)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณท่านอุปกิต ปาจรียางกูร ที่ท่านได้ชี้แจงในกรณีที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีหนังสือมายังวุฒิสภาเพื่อขออนุญาตออกหมายเรียกตัว ท่านได้ชี้แจงในข้อเท็จจริงให้ที่ประชุมแห่งนี้ได้รับทราบ รวมถึงการถ่ายทอดให้พี่น้องประชาชนได้รับทราบอย่างเปิดเผย ลำดับต่อไปมีสมาชิกท่านใดประสงค์อภิปราย โปรดยกมือแสดงตนเพื่อเข้าชื่ออภิปรายมีหรือไม่ ขณะนี้มีผู้ประสงค์อภิปราย ท่านจัตุรงค์ เสริมสุข พลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร์ พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครืองาม ท่านกิตติ วะสีนนท์ ท่านอนุสิษฐ คุณากร ๕ ท่านเป็นเบื้องต้น เชิญท่านจัตุรงค์ เสริมสุข ครับ

นายจัตุรงค์ เสริมสุข : ขออนุญาตท่านประธานวุฒิสภาครับ ขออนุญาตให้พลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร์ อภิปรายก่อนได้หรือไม่ ในฐานะที่ท่านเป็นประธานคณะกรรมาธิการการกฎหมาย การยุติธรรม และการตำรวจ ครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง) : ท่านจัตุรงค์ เสริมสุข จะอภิปรายหรือไม่ หรือไปต่อท้ายหรือว่าหลังจากพลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร์ เพราะว่าเจ้าหน้าที่จะได้จัดเรียงลำดับได้ถูกต้องครับ

- ๑๘/๑

นายจัตุรงค์ เสริมสุข : ผมขออนุญาตอภิปรายต่อจาก พลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร์ ครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภาคนที่หนึ่ง) : ท่านจัตุรงค์ เสริมสุข เป็นลำดับที่ ๒ ต่อจาก พลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร์ ลำดับที่ ๓ พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครืองาม ลำดับที่ ๔ ท่านกิตติ วะสีนนท์ ลำดับที่ ๕ ท่านอนุสิษฐ คุณากร ลำดับที่ ๖ ท่านวิวรรธน์ แสงสุริยะฉัตร เชิญ พลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร์ ครับ

พลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร์ : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม พลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร์ ในฐานะประธานคณะกรรมาธิการการกฎหมาย การยุติธรรม และการตำรวจ วุฒิสภา แต่อภิปรายในฐานะสมาชิกวุฒิสภา ผมขออนุญาตท่านประธานและท่านสมาชิกใช้เวลาในการอภิปรายประเด็นนี้ เพราะเนื่องจากว่าได้ฟังการชี้แจงของท่านอุปกิต ปาจรียางกูร ขออนุญาตที่เอ่ยนาม พูดถึงที่มาที่ไปคดีของท่าน จึงนำมาสู่การมีหนังสือมาถึงท่านประธานวุฒิสภา เพื่อขออนุญาตในการออกหมายเรียกไปทำการสอบสวน รายละเอียดปรากฏในเอกสารที่แจกให้ที่ประชุมแล้ว ถึงเหตุผลและความจำเป็นในการเรียกตัวไปเพื่อทำการสอบสวนเพิ่มเติมตามคำสั่งของพนักงานอัยการ ผมไม่ก้าวล่วงในประเด็นของเนื้อหาในทางคดีหรือเรื่องส่วนตัวของท่านอุปกิต ปาจรียางกูร ที่ท่านได้อภิปรายไปเมื่อสักครู่นี้ ผมเรียนถึงเรื่องที่กำลังพิจารณาอยู่ในวาระนี้ เป็นการพิจารณาตามมาตรา ๑๒๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ในมาตรา ๑๒๔ ของรัฐธรรมนูญ บัญญัติคำว่า “เอกสิทธิ์” ไม่ใช่เรื่องเอกสิทธิ์ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ไม่ใช่เรื่องการที่จะมาปกป้องคุ้มครองเพื่อช่วยเหลือสมาชิกคนใดคนหนึ่ง แต่บทบัญญัติในมาตรา ๑๒๕ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยความคุ้มกันในการทำงานของสมาชิกในสภา ซึ่งบทบัญญัตินี้มีทั้งของสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเช่นเดียวกัน ในมาตรา ๑๒๕ เป็นบทบัญญัติต้องการที่จะคุ้มกันให้สมาชิกที่อยู่ในแต่ละสภาทำหน้าที่ของผู้แทนปวงชนชาวไทยได้อย่างสมบูรณ์ในฐานะสมาชิก

ของสภาแต่ละสภา ที่พูดอย่างนี้เพราะว่า ในการทำงานของสมาชิกในสภาอาจจะต้องมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการลงมติ หรือการทำหน้าที่ที่สำคัญยิ่งของสมาชิกที่อยู่ในสภาถ้าเกิดว่ามีกรณีใดที่ทำให้มีการนำตัวสมาชิกออกไปจากการประชุมสภา อาจจะเกิดผลเสียกับการพิจารณาหรือการดำเนินการในงานของสภาได้ จะเห็นว่าในมาตรา ๑๒๕ เป็นบทบัญญัติเรื่องความคุ้มกัน คือ เรื่องการห้ามมิให้มีการจับ คุมขัง หรือหมายเรียกตัวสมาชิกไปทำการสอบสวนในฐานะเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากสภา จะเห็นว่าเรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องเอกสิทธิ์ที่บอกว่าสมาชิกคนหนึ่งคนใดจะมาขอสละ อันนี้คงไม่ได้แน่นอน และถึงแม้จะมีหนังสือมาถึงท่านประธานสภา ขออนุญาตประธานสภาว่า ขอคนนี้ไป ประธานสภาจะอนุญาตไม่ได้เพราะเป็นเรื่องของที่ประชุมสภา จึงนำมาสู่การพิจารณาในวันนี้ การทำหน้าที่ของสมาชิกที่อยู่ในแต่ละสภามีความสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บางช่วงเวลาในบางโอกาสอาจจะจำเป็นที่จะต้องใช้จำนวนสมาชิกที่อยู่ในที่ประชุม เพื่อที่จะมีความเห็นหรือมีการลงมติ ในกรณีที่มีเสียงก้ำกึ่งกัน อาจจะเกิดผลในการลงมติของสมาชิกได้ เพราะอาจจะมีบางคนไปใช้วิธีการให้มีการจับหรือมีการคุมขัง หรือหมายเรียกตัวสมาชิกคนหนึ่งคนใดออกจากที่ประชุมหรือไม่ให้มาสู่ที่ประชุมนั้น ทำให้องค์ประชุมหรือตัวสมาชิกที่จะทำงานในที่ประชุมนั้นเสียไป เพราะฉะนั้น จึงเป็นบทบัญญัติที่สำคัญที่รัฐธรรมนูญได้รองรับเรื่องนี้ไว้ เพื่อต้องการที่จะให้สมาชิกซึ่งเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยได้ทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์ และเป็นเรื่องความสำคัญของประเทศชาติ เพราะฉะนั้น การที่จะเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบต้องเรียนว่า เราไม่ได้พูดถึงคำว่า “เห็นชอบ” เพราะว่าเจ้าตัวสละสิทธิ์” หรือว่าเห็นชอบ เพราะว่าประสงค์จะไปอยู่แล้วจึงเห็นชอบ ไม่ใช่ประเด็นนั้น ประเด็นอยู่ตรงที่ว่าถ้าไม่เห็นชอบแล้ว ไม่ใช่เรื่องของการที่เรากำลังจะไปปกป้องคุ้มครองใคร ไม่ใช่เรื่องการที่ไม่เห็นชอบ เพราะไม่ต้องการให้สมาชิกของเราถูกดำเนินการในทางกฎหมายใด ๆ แต่เป็นเรื่องที่เรากำลังจะพูดถึง การทำอย่างไรให้สมาชิกที่อยู่ในสภาแห่งนี้ทำหน้าที่ของสมาชิกได้สมบูรณ์ครบถ้วนตามหน้าที่ ยังมีประเด็นที่จะชี้ให้เห็นเพิ่มเติมว่า ความสำคัญของสมาชิกที่ทำงานอยู่ในสภามีความสำคัญมากน้อยอย่างไร ดังจะเห็นว่าในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๒๕ วรรคสอง“ในกรณีที่มีการจับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาในขณะกระทำความผิด” หรือเป็นภาษาที่เข้าใจกัน คือจับในความผิดซึ่งหน้า ผู้จับยังต้องรายงานต่อประธานของแต่ละสภา อย่างของเราต้องรายงานท่านประธานวุฒิสภา เมื่อรายงานแล้วประธานสภาอาจสั่งให้ปล่อยตัวสมาชิกผู้ถูกจับเพื่อให้มาประชุมสภาได้ สั่งให้ปล่อยต้องปล่อย แสดงให้เห็นถึงความสำคัญในการทำงานของสมาชิก ถึงแม้ว่าจะไปโดนอะไรมาอย่างไรก็ตาม แต่บทบาทการทำงานของสมาชิกในระหว่างสมัยประชุม ถ้าเป็นกรณีนอกสมัยประชุมไม่เกี่ยวกัน นอกสมัยประชุมจะทำอย่างไรเหมือนกับคนทั่วไป แต่ถ้าเกิดในสมัยประชุมให้ความสำคัญกับเรื่องการทำหน้าที่ของสมาชิกที่อยู่ในระหว่างสมัยประชุม เป็นเรื่องที่ผมต้องการที่จะยืนยันว่าการมีความเห็นของท่านสมาชิกที่จะลงมติกันต่อไปนี้ ต้องเป็นการพูดถึงเรื่องการทำหน้าที่ของสมาชิกไม่ใช่เรื่องของตัวบุคคลคนใดคนหนึ่ง ส่วนเรื่องของตัวบุคคลสมาชิกคนใดคนหนึ่งจะไปมีข้อถูกกล่าวหาเรื่องอะไรอย่างไร การดำเนินคดีจะไปอย่างไร เป็นธรรมหรือไม่เป็นธรรมอย่างไร ตัวเองจะเข้าไปสู่กระบวนการอย่างไร เป็นเรื่องส่วนตัวของสมาชิกคนนั้น แต่ไม่ใช่ความหมายของคำว่า “สมาชิกวุฒิสภา” เรื่องท่านองนี้มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในระหว่างที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือการเลือกสมาชิกวุฒิสภาหรือเมื่อประกาศให้มีการออกเสียงประชามติ มีผลใช้บังคับ ห้ามมิให้จับ คุมขัง หรือหมายเรียกตัวกรรมการการเลือกตั้งไปสอบสวน เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือในกรณีที่จับในขณะกระทำความผิด” อันนี้คือบทบัญญัติอีกบทหนึ่งที่เห็นความสำคัญของการทำหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งในระหว่างที่มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งหรือมีการลงประชามติ หมายความว่า ในการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งถ้าจะมีใครไปใช้โอกาสที่ให้มีการไปสู่การจับกุม คุมขัง หรือหมายเรียกตัวกรรมการการเลือกตั้งคนหนึ่งคนใดไปเพื่อทำการสอบสวนไม่สามารถที่จะพูดถึงคำว่า เป็นเรื่องของเอกสิทธิ์ว่ากรรมการคนนั้นจะสละเพื่อจะไป หรือสามารถดำเนินการได้ทันที แต่ต้องขออนุญาตกับคณะกรรมการการเลือกตั้งเช่นเดียวกัน หมายความว่าหวังว่า

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา



จะให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง ทำหน้าที่ในระหว่างนั้นให้สมบูรณ์ครบถ้วนให้การเลือกตั้ง
5 หรือการลงประชามติผ่านไปด้วยความเรียบร้อย ในฐานะที่ตัวเองมีหน้าที่สำคัญยิ่งตามรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการเลือกตั้ง ส่วนของเราคือ การทำหน้าที่ที่สมบูรณ์
ในฐานะฝ่ายนิติบัญญัติ ผมกราบเรียนท่านประธานว่า ในความเห็นไม่ควรที่จะเห็นชอบที่จะให้
สมาชิกท่านหนึ่งท่านใดไปสู่การดำเนินการตามที่ร้องขอ ----------

10 - ๑๙/๑

อันนี้เป็นความเห็นเพิ่มเติม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เป็นประเด็นหลักตามข้อกฎหมาย คือ รัฐธรรมนูญ กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาไปยังท่านสมาชิกว่า เรื่องนี้ไม่ได้พิจารณาในเรื่องตัวบุคคลของคนใดคนหนึ่งที่ไปทำอะไร อย่างไร แต่เป็นการพูดถึงการพิจารณาในส่วนของตัวสมาชิกในฐานะผู้แทนปวงชนชาวไทยที่ต้องทำหน้าที่ในสภาอย่างสมบูรณ์ที่สุดตามที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้ ขออภิปรายเพื่อให้ความเห็นกับท่านประธานและที่ประชุม ขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณ พลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร์ ซึ่งยังมีสมาชิกที่รออภิปรายอีก ๕ ท่าน เรียนต่อท่านสมาชิกที่จะอภิปรายว่า ขณะนี้มีการถ่ายทอดออกไปสู่ภายนอก ต้องระมัดระวังไม่ให้มีการพาดพิงถึงบุคคลภายนอกโดยไม่จำเป็นตามมาตรา ๑๒๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เชิญท่านจัตุรงค์ เสริมสุข ครับ

นายจัตุรงค์ เสริมสุข : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพอย่างสูง กระผม นายจัตุรงค์ เสริมสุข สมาชิกวุฒิสภา ผมใคร่จะนำกราบเรียนว่า การปกครองประเทศไทยมีเจตนาที่จะยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข แน่นอน ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยเราจะต้องให้ความเคารพซึ่งกันและกันในทุกองค์กร ปัญหาวิกฤตของบ้านเมืองที่เกิดขึ้นตลอดมาไม่ว่ากี่สมัยก็ตาม เกิดจากปัญหาความขัดแย้งของประชาชนนำไปสู่สภาพความไม่นำพา ไม่เคารพยำเกรงต่อกฎเกณฑ์การปกครองของบ้านเมือง ไม่เคารพหลักการและไม่เคารพข้อเท็จจริงใด ๆ ซึ่งมีพยานหลักฐานที่สามารถพิสูจน์ได้

อีกประการหนึ่ง คือ การสร้างความขัดแย้ง การบิดเบือนอำนาจ ปลุกฝังประชาชนทุกเพศ ทุกวัย มุ่งก่อให้เกิดความเดือดร้อนวุ่นวายในบ้านเมือง เพื่อประโยชน์ของตนเอง เพื่อกลุ่มของตนเองในทุกด้าน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ จึงมีเจตนาที่จะจัดระเบียบสร้างความเข้มแข็งให้กับบ้านเมือง มุ่งที่จะกำหนดโครงสร้าง อำนาจตุลาการ และกระบวนการยุติธรรม หน้าที่ของแต่ละองค์กรให้แยกออกจากกันชัดเจน ฝ่ายนิติบัญญัติ

ประกอบด้วย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ฝ่ายบริหาร คือ ฝ่ายรัฐบาล และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ฝ่ายตุลาการและกระบวนการยุติธรรม อำนาจนิติบัญญัติเราทราบกันดีว่า จะต้องไม่ไปก้าวก่ายอำนาจบริหาร อำนาจนิติบัญญัติจะต้องไม่ไปก้าวก่ายอำนาจฝ่ายตุลาการและกระบวนการยุติธรรม ในลักษณะเดียวกันอำนาจบริหารจะต้องไม่ไปก้าวก่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐ การบริหารงานของข้าราชการทุกหมู่เหล่า ต้องไม่ไปก้าวก่ายเรื่องงบประมาณ การแปรญัตติ หรือการพยายามโยกงบประมาณเพื่อประโยชน์ของพรรคพวกตนเองหรือของตนเองก็ตาม สิ่งเหล่านี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้มีการกำหนดไว้ชัดเจน ฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการยุติธรรมจะต้องไม่ก้าวก่ายอำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติ ถ้าทุกคนเคารพองค์กร เคารพอำนาจหน้าที่ซึ่งกันและกัน ทำหน้าที่โดยสุจริตเที่ยงธรรมจะช่วยกันแก้ไขปัญหาวิกฤตของประเทศได้ ในแต่ละอำนาจตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ต่างมีความสามารถ มีสิทธิเสรีภาพเป็นหลัก สำหรับการจำกัดหรือการไปตัดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นและองค์กรอื่น ผมย้ำว่า ทุกองค์กรในระบอบประชาธิปไตยมีอำนาจ มีสิทธิที่จะไปจำกัดอำนาจและสิทธิขององค์กรอื่นและผู้อื่น แต่การดำเนินการต่าง ๆ การจะไปจำกัดสิทธิของผู้อื่น ขององค์กรอื่นจะต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ของรัฐธรรมนูญและกฎหมาย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาทำหน้าที่ในการออกกฎหมาย เพื่อให้บ้านเมือง ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขเพื่อประโยชน์ของประชาชน วุฒิสภามีหน้าที่ในการกลั่นกรองกฎหมาย พิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พิจารณาพระราชกำหนดที่เกี่ยวกับภาษี เงินตรา และควบคุมการบริหารงาน การบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายรัฐบาล ของเจ้าหน้าที่รัฐ ตั้งกระทู้ถามนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีเพื่อให้ตอบคำถามในการแก้ไขปัญหาของประชาชน ของราษฎรทุกหมู่เหล่า นอกจากนี้ สมาชิกวุฒิสภายังมีอำนาจในการให้ความเห็นชอบบุคคลผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้ง กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ อัยการสูงสุด กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นต้น ทั้งในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ บัญญัติอำนาจต่าง ๆ ไว้ ถ้ามีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ไม่เคารพ ไม่นำพา ไม่ยำเกรงต่อกฎหมาย ไม่ยำเกรงในการเคารพสิทธิหน้าที่และอำนาจของผู้อื่นและองค์กรอื่น อ้างว่ามีคนไปแจ้งความร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีกับสมาชิกรัฐสภาในคดีอาญา อ้างว่ามีคนกล่าวหา มีเจ้าหน้าที่รัฐกล่าวหา อ้างว่ามีคนยื่นฟ้องต่อศาลและใช้อำนาจนั้นมาจับกุม คุมขังสมาชิกรัฐสภา ไม่ว่าจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาก็ตาม และสิ่งที่ทำนั้นถ้ากระทำไปด้วยเพราะมีเจตนาแอบแฝงต้องการที่จะตัดตอน ต้องการที่จะครอบงำการทำหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาที่ไม่อยู่ภายใต้อาณัติของตนเอง ไม่ไปในทิศทางเดียวกับเจตนารมณ์ของกลุ่มของพวกตนเอง บ้านเมืองก็พังครับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๖๕ วรรคหนึ่ง “ในระหว่างสมัยประชุม ห้ามมิให้จับ คุมขัง หรือหมายเรียกตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ไปทำการสอบสวนในฐานะที่สมาชิกผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา เว้นแต่ในกรณีที่ได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก หรือในกรณีที่จับในขณะกระทำความผิด” อย่างที่ พลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร์ ได้กล่าวไปเมื่อสักครู่ ถ้าไม่อยู่ในระหว่างสมัยประชุม ท่านจะดำเนินการทางคดีได้ แต่ทันทีที่มีการเปิดสมัยประชุม การจับ คุมขัง การขังอยู่ตามหมายศาลก็ต้องปล่อย อันนี้ปฏิบัติกันมา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่เชิดชูกันว่าดีมากที่สุด ให้ความเคารพมากที่สุด และนักการเมืองมักจะยกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ขึ้นมากล่าวอยู่เนือง ๆ ตลอดเวลาก็มีบัญญัติไว้เช่นนี้ ๔ ปีที่ผ่านมาจึงพบว่าไม่มีการจับ คุมขัง หรือขอตัวสมาชิกรัฐสภาคนใดคนหนึ่งเพื่อไปสอบสวนและดำเนินคดี กล่าวหาในทางคดีอาญา ไม่ว่าจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาที่อาจจะเป็นการกล่าวทางโซเชียล ทางสื่อมวลชนว่า มีการกระทำความผิดก็ไม่มีการขอตัว หรือถ้าจะมีการขอก็ไม่เคยมีปรากฏว่ามีการอนุญาตให้นำตัวไปคุมขัง สอบสวน หรือศาลส่งไปขังที่เรือนจำ ฉะนั้น ชัดเจน

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มุ่งเจตนาที่จะคุ้มครองไม่ให้มีองค์กรอื่นใดไปจำกัดสิทธิหรือไปครอบงำองค์กรอื่น ๆ อันมีอยู่ตามรัฐธรรมนูญ ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ กระบวนการยุติธรรมจะไม่ก้าวก่ายซึ่งกันและกัน จะต้องไม่กระทำการสิ่งใดที่เป็นการด้อยค่าองค์กรอื่น ผมไม่เห็นด้วยที่จะให้มีหมายเรียกหรือดำเนินการใด ๆ ทางคดีอาญากับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ผมไม่เห็นด้วยที่จะอนุญาตให้มีการดำเนินการใด ๆ ทางคดีอาญากับ ท่านอุปกิต ปาจรียางกูร สมาชิกวุฒิสภา ขอบคุณครับ

- ๒๐/๑

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภาคนที่หนึ่ง) : ขอบคุณท่านจัตุรงค์ เสริมสุข ลำดับต่อไปเชิญ พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครืองาม ครับ

พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครืองาม : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครืองาม สมาชิกวุฒิสภา ขอบคุณท่านประธานและขอบคุณท่านอุปกิต ปาจรียางกูร ซึ่งได้อภิปรายให้ข้อมูลกับสมาชิก แม้ว่าจะเป็นข้อมูลที่พูดตามความเป็นจริงว่าเป็นทัศนะของท่าน แต่ผมเคารพในความคิดเห็น เคารพในทุกคำที่ท่านได้อภิปรายเป็นข้อมูลในคดี ซึ่งผมไม่ไปก้าวล่วง ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๒๕ ผมได้ไปศึกษาดูเจตนารมณ์และวิธีการคิด วิธีการเขียนกฎหมายรัฐธรรมนูญในอดีตที่ผ่านมา เกือบทุกฉบับจะมีถ้อยคำที่ใกล้เคียงกัน มีความแตกต่างกันเป็นบางวรรคบางวลี บางประโยคเท่านั้น ผมขออนุญาตเสริมความเห็นของ พลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร์ เห็นด้วยกับท่านทุกประการ เพียงแต่ว่าจะเสริมให้มีความสมบูรณ์ในสิ่งที่เราจะต้องมีการลงมติอีกไม่กี่นาทีข้างหน้า ในมาตรา ๑๒๕ มีอยู่ทั้งหมด ๔ วรรค ซึ่ง ๔ วรรคนี้มีความร้อยเรียงเกี่ยวข้องกันในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อันว่าด้วยการจับ สอบสวน คุมขัง และดำเนินคดีในชั้นศาล วรรคหนึ่งและวรรคสองถ้าท่านประธานและท่านสมาชิกจะกรุณาอ่านดูอย่างตั้งใจ หัวใจสำคัญของมาตรา ๑๒๕ ทั้งหมดอยู่ในวรรคหนึ่ง แค่ประโยคแรกขึ้นต้นด้วยคำว่า “ในระหว่างสมัยประชุม” กฎหมายไม่ได้เขียนว่า “ห้ามมิให้จับ คุมขัง หรือหมายเรียกตัว...” และลงคำว่า “ในระหว่างสมัยประชุม” ผมไปศึกษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับก่อนหน้านี้เคยเขียนในลักษณะแบบนี้ คำว่า “ในระหว่างสมัยประชุม” บางทีไปห้อยท้าย แต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ขึ้นต้นคำว่า “ในระหว่างสมัยประชุม” แสดงว่าผู้ร่างมีเจตนาที่จะให้นำมาตรา ๑๒๕ ไปใช้เริ่มต้นด้วยการคิดก่อนว่า ขณะนั้นอยู่ในระหว่างสมัยประชุมหรืออยู่นอกสมัยประชุม

ประเด็นต่อมา คีย์เวิร์ด (keyword) ของมาตรา ๑๒๕ วรรคหนึ่ง จะอยู่บรรทัดที่ ๓ ใช้คำว่า “เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก” เว้นแต่ ๒ ประการ “เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก...” ในกรณีนี้ คือ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากวุฒิสภา และยังมีประโยคสุดท้ายตามมา “หรือเป็นการจับในขณะกระทำความผิด” แต่ไม่ได้จบเพียงแค่ว่า “หรือเป็นการจับในขณะกระทำความผิด” รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ไปขยายความในวรรคสอง วรรคสองขึ้นต้นด้วยคำว่า “ในกรณีที่มีการจับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาในขณะกระทำความผิด...” และเขียนไว้อีกว่า “ให้รายงานไปยังประธานแห่งสภา...” และประเด็นต่อมา คำว่า “เว้นแต่” ๒ ประการ คือ แต่ประธานสภาอาจสั่งให้ปล่อยสมาชิกผู้ถูกจับเพื่อให้มาประชุมสภาได้ นี่คือความสำคัญของวรรคหนึ่งและวรรคสอง ผมข้ามไปวรรคสี่ เป็นชั้นการฟ้องร้องคดีในศาล คราวนี้ท่านประธานวุฒิสภาจะเข้ามามีบทบาท “ในกรณีที่มีการฟ้องสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาในคดีอาญา ไม่ว่าจะได้ฟ้องนอกหรือในสมัยประชุม ศาลจะพิจารณาคดีนั้นในระหว่างสมัยประชุมก็ได้...” เมื่อสักครู่นี้พูดว่าห้ามจับ คุมขัง ห้ามดำเนินคดี พอมาในชั้นศาลบอกให้ศาลดำเนินคดีได้ แม้จะอยู่ในระหว่างสมัยประชุมในวรรคสี่ แต่ประโยคสุดท้ายสำคัญที่สุด “แต่ต้องไม่เป็นการขัดขวางต่อการที่สมาชิกผู้นั้นจะมาประชุมสภา” สรุปแล้ว คือ วรรคหนึ่ง วรรคสองและวรรคสี่ ความหมายรวมกัน คือ ถ้าหากว่าถูกจับ คุมขัง ในระหว่างสมัยประชุมสภา ให้เป็นผู้พิจารณาว่าจะอนุญาตหรือไม่ยกเว้น แต่ถ้าเป็นการดำเนินคดีในศาล ศาลจะเป็นผู้พิจารณาว่าจะดำเนินคดีในชั้นศาลต่อไปก็ได้ ขีดเส้นใต้คำว่า “ก็ได้” แต่ต้องไม่เป็นการขัดขวางต่อการที่สมาชิกผู้นั้นจะมาประชุมสภา โดยสรุป คือ ขณะนี้อยู่ในระหว่างสมัยประชุมยังมีการพิจารณาหลายเรื่องอยู่ ทุกวันจันทร์และวันอังคาร อีกประมาณ ๓ สัปดาห์จะปิดสมัยประชุมสภาแล้ว อันนี้ประการที่ ๑

ประการที่ ๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ไม่ได้เขียนว่า เว้นแต่สมาชิกผู้นั้นจะร้องขอ ไม่มีครับ จริงอยู่ท่านอุปกิต ปาจรียางกูร ขออภัยที่เอ่ยนาม ท่านร้องขอให้พวกเราลงมติเห็นชอบให้ส่งท่านไปดำเนินคดีในชั้นสอบสวน

ของพนักงานสอบสวน ของอัยการก็แล้วแต่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ไม่ได้อนุญาตเช่นนั้น แต่อนุญาตว่า เว้นแต่สมาชิกจะเป็นผู้พิจารณาและลงมติให้ความเห็นชอบเท่านั้น ผมจึงยืนยันว่า หลักการของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๒๕ ประการที่ ๑ ขึ้นต้น “ในระหว่างสมัยประชุม” อย่ามายุ่งกับพวกเรา ให้สมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ในฐานะผู้แทนปวงชนชาวไทย ไม่ว่าจะมีการประชุมพิจารณาในชั้นการประชุมวุฒิสภาหรือในคณะกรรมาธิการก็แล้วแต่ท่านดำเนินการไป สมาชิกวุฒิสภาจะเป็นผู้ลงมติในการให้ความเห็นชอบที่จะส่งตัวท่านไปหรือไม่ ถ้าอยู่ในชั้นศาล ศาลจะเป็นผู้พิจารณาว่าจะพิจารณาคดีต่อไปก็ได้ แต่ต้องไม่ขัดขวางการที่สมาชิกจะมาประชุมสภา คือ อย่าไปนัดหมายผู้ต้องหาไปศาลในวันจันทร์หรือวันอังคารที่มีการประชุมวุฒิสภา หรือวันอื่นที่มีการประชุมคณะกรรมาธิการก็สุดแท้แต่ เพราะฉะนั้น ในกรณีนี้เมื่อพิจารณาตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๒๕ โดยส่วนตัวของผมและเป็นหลักการของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ฉบับนี้ ผมไม่เห็นชอบที่จะอนุมัติให้ส่งตัวท่านอุปกิต ปาจรียางกูร ไปดำเนินคดีในชั้นพนักงานสอบสวน ขอบคุณท่านประธานครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภาคนที่หนึ่ง) : ขอบคุณ พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครืองาม ลำดับต่อไปขอเชิญท่านกิตติ วะสีนนท์ ครับ

นายกิตติ วะสีนนท์ : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายกิตติ วะสีนนท์ สมาชิกวุฒิสภา เราได้ฟังท่านอุปกิต ปาจรียางกูร สมาชิกวุฒิสภา ได้กล่าวถึงประเด็นและข้อมูลเบื้องหลังในลักษณะที่ท่านคิดว่าถูกกลั่นแกล้ง และพร้อมที่จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม อย่างไรก็ตาม ผู้ที่ได้อภิปรายมาก่อนหน้าผม ไม่ว่าจะเป็น พลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร์ ท่านจัตุรงค์ เสริมสุข พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครืองาม พูดถึงเรื่องหลักการความคุ้มกันของสมาชิกรัฐสภา คือ ทั้ง ๒ สภา ในมาตรา ๑๒๕ ผมเห็นด้วย

ในหลักการอย่างยิ่ง ที่จริงเรื่องนี้โยงกัน ๒ มาตรา คือ มาตรา ๑๒๔ ซึ่งเป็นเรื่องเอกสิทธิ์ของสมาชิกรัฐสภาในการที่จะกล่าวข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็น หรือออกเสียงลงคะแนนในการประชุมสภาซึ่งเป็นเอกสิทธิ์โดยเด็ดขาด แต่ท่านประธานเตือนแล้วว่า การที่อภิปรายกันจะไปเข้าวรรคสอง คือ มีการถ่ายทอดการประชุมสภา ฉะนั้น เอกสิทธิ์ตามวรรคหนึ่งจะไม่คุ้มครอง อาจจะไม่ใช่เรื่องเกี่ยวเนื่องกับท่านอุปกิต ปาจรียางกูร สมาชิกวุฒิสภา อภิปรายเสียทีเดียว ----------

แต่ผมคิดว่า อย่างไรก็ตาม การที่ท่านอุปกิต ปาจรียางกูร ได้แสดงความพร้อมที่จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม และในมาตรา ๑๒๕ คุ้มกันเฉพาะระหว่างสมัยประชุม พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครืองามกล่าวแล้วว่า เหลือเวลาอีกประมาณ ๓ สัปดาห์จะหมดสมัยประชุม แต่อย่างไรก็ตาม เกิดความลังเลระหว่างสิ่งที่เกิดขึ้น ๒ อย่าง เพราะเจ้าตัวพร้อมในขณะที่หลักการยังต้องคุ้มกัน แต่ผมทราบว่ามีกรณี ๔ – ๕ คดีในอดีต ที่ผมไม่แน่ใจว่าสภาไหน แต่ว่าเป็นรัฐสภา ได้อนุญาตตามหลักการของมาตรา ๑๒๕ ที่อนุญาตให้จับ คุมขัง หรือออกหมายเรียกตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาไปทำการสอบสวน ผมขออนุญาตเรียนหารือท่านประธานว่า สิ่งเหล่านี้เนื่องจากเอกสารที่แจกให้กับสมาชิกเป็นเอกสารที่มาจากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติในกรณีนี้เท่านั้น เพื่อขออนุญาตตามมาตรา ๑๒๕ แต่ข้อเท็จจริงในอดีตซึ่งอาจจะช่วยในการพิจารณาหรือการตัดสินใจของสมาชิกวุฒิสภาในการที่จะลงมติเรื่องนี้ ไม่ทราบว่าท่านประธานจะกรุณาให้ฝ่ายเลขานุการหรือผู้ใดที่มีข้อมูลที่จะมาชี้แจงให้สมาชิกฟังว่าเป็นกรณีอย่างไรในอดีตเพื่อที่จะช่วยในการตัดสินใจ ขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณท่านกิตติ วะสีนนท์ และท่านทิ้งท้ายไว้ด้วยการหารือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีหนังสือมาแค่นี้ ในส่วนของคดีความเราไม่ว่า เป็นเรื่องส่วนตัวที่ท่านจะไปว่ากันท่านอุปกิต ปาจรียางกูร ได้ชี้แจงต่อที่ประชุมแห่งนี้เป็นเบื้องต้น ส่วนเรากำลังพิจารณาในเรื่องของมาตรา ๑๒๕ ว่าจะมีมติเห็นควรหรือไม่เห็นควรที่จะส่งตัว ท่านกิตติ วะสีนนท์สามารถพูดคุยกับท่านสมาชิกด้านหลังได้ ลำดับต่อไปเชิญท่านอนุสิษฐ คุณากร ครับ

นายอนุสิษฐ คุณากร : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภา และสมาชิกวุฒิสภาที่เคารพทุกท่านครับ กระผม นายอนุสิษฐ คุณากร สมาชิกวุฒิสภา ในส่วนการอภิปรายของผมในประเด็นนี้ ผมคิดว่าในหลักการของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๒๕ สมาชิกหลายท่านได้ชี้แจงหลักการไว้แล้วว่า มาตรา ๑๒๕ เป็นหลักการของการให้ความคุ้มกันต่อสมาชิกรัฐสภา และที่มาของมาตรา ๑๒๕ เป็นที่มาที่มาจากการคุ้มกัน

ในกรณีที่สมาชิกอาจจะถูกกลั่นแกล้ง หรืออาจจะทำให้ได้รับความเสียหายในขณะปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งอาจจะปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นปฏิปักษ์ต่อฝ่ายราชการ หรือมีผลกระทบต่อภาคธุรกิจของเอกชนจนทำให้หน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาขาดตกบกพร่อง สิ่งที่สำคัญที่หลักการของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๒๕ ต้องถือว่าหลักการทั่วไปเป็นเรื่องความคุ้มกัน ในประเด็นนั้นผมคิดว่าทุกท่านได้รับทราบในหลักการของความคุ้มกันเหล่านี้ แต่ที่สำคัญหลักการของมาตรา ๑๒๕ คือ การที่จะได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก หรือในกรณีที่ในสมัยประชุมนั้นหากมีการจับ คุมขัง หรือหมายเรียกตัวสมาชิกในกรณีที่เป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา ซึ่งเป็นไปตามเอกสารจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประเด็นที่สำคัญ คือ หลักกฎหมายนี้ไม่ใช่เป็นหลักการที่ห้ามมิให้ออกหมายเรียกตัว ห้ามมิให้จับหรือคุมขัง แต่เป็นหลักการของรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจต่อวุฒิสภาในการที่จะอนุญาตหรือไม่อนุญาตตามเอกสารของสำนักงานตำรวจแห่งชาติฉบับนี้ เพราะฉะนั้น ผมคิดว่าหลักการและเหตุผลที่สมาชิกวุฒิสภา ณ ที่แห่งนี้ถ้ามีเจตจำนงในการที่จะพิจารณาในหลักการที่แท้จริงว่าหมายเรียกตัวสมาชิกฉบับนี้เป็นเรื่องที่สมาชิกวุฒิสภาจะต้องปฏิเสธเป็นหลักการอย่างนั้นหรือไม่ และจะต้องปฏิเสธในทุกครั้งที่มีหมายในลักษณะนี้มาหรือไม่ ถ้าไม่ใช่เช่นนั้นแสดงว่าหลักการของมาตรา ๑๒๕ เป็นหลักการที่ให้สมาชิกวุฒิสภาได้กรุณาพิจารณาถึงเหตุผลความจำเป็นของสมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับหมายเรียกตัวหรือที่ถูกจับ หรือคุมขังในระหว่างสมัยประชุม อันนี้เป็นประการสำคัญของมาตรา ๑๒๕ ในขณะเดียวกัน ท่านสมาชิกที่ได้รับหมายเรียกฉบับนี้ได้อภิปรายแสดงเหตุผลและความจำเป็นของตัวท่านเองว่า การดำเนินการต่อท่าน คิดว่าท่านจำเป็นต้องรักษาสิทธิของท่าน ท่านจำเป็นต้องรักษาเกียรติยศของครอบครัว วงศ์ตระกูล ผมเข้าใจว่ามีเวลาเหลืออีกไม่กี่วันที่จะปิดสมัยประชุม แต่ในหลักการและเหตุผลที่ท่านอุปกิต ปาจรียางกูร ขออนุญาตเอ่ยนาม ได้นำเสนอเป็นความจำเป็นที่เป็นหลักการทั่วไป ซึ่งผมเชื่อว่าประชาชนที่ได้รับฟังการถ่ายทอด ณ วันนี้คงเห็นพ้องต้องกันว่า จำเป็นอย่างยิ่งที่กระบวนการยุติธรรมต้องได้รับการตอบสนองทั้งฝ่ายที่กล่าวหาและฝ่ายที่ถูกกล่าวหา ฉะนั้น การลงมติของ

สมาชิกวุฒิสภาในครั้งนี้จะเป็นประการที่สำคัญว่าเราจะลงมติในลักษณะที่นำหลักการของมาตรา ๑๒๕ ซึ่งแน่นอนไม่ใช่เอกสิทธิ์ของท่านอุปกิต ปาจรียางกูร สมาชิกวุฒิสภา โดยตรง แต่เป็นหลักการที่เป็นอำนาจของสมาชิกวุฒิสภาโดยรวมที่จะลงมติเห็นชอบหรือไม่ ผมในฐานะสมาชิกวุฒิสภาเห็นว่า ข้อพิจารณาในวันนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่เราจะต้องพิจารณาให้ถ่องแท้ว่าการที่สมาชิกวุฒิสภาท่านใดท่านหนึ่งเมื่อถูกหมายเรียกและต้องการที่จะรักษาสิทธิ รักษาเกียรติยศเพื่อต่อสู้ให้สังคม ประชาชนรับรู้รับทราบความเป็นจริง จะถูกจะผิดอย่างไรขึ้นอยู่กับกระบวนการยุติธรรม ไม่ได้ขึ้นอยู่กับการที่ท่านสมาชิกจะออกไปต่อสู้ในกระบวนการยุติธรรม ในส่วนนี้ผมเห็นด้วยกับการที่จะอนุญาตให้เป็นไปตามหมายเรียกที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้นำเสนอมา ขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณท่านอนุสิษฐ คุณากร ครับ ขณะนี้มีสมาชิกที่เข้ารายชื่อ คือ ท่านวิวรรธน์ แสงสุริยะฉัตร ท่านคำนูณ สิทธิสมาน ท่านอนุพร อรุณรัตน์ มีสมาชิกที่ประสงค์จะอภิปรายส่งชื่อเพิ่มเติมอีกหรือไม่

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง) : ถ้าไม่มี ผมขอปิดรับรายชื่อการอภิปราย เชิญท่านวิวรรธน์ แสงสุริยะฉัตร ครับ

- ๒๒/๑

นายวิวรรธน์ แสงสุริยะฉัตร : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายวิวรรธน์ แสงสุริยะฉัตร สมาชิกวุฒิสภา วันนี้มีการพิจารณารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๒๕ จากการที่ท่านอุปกิต ปาจรียางกูร ขอยื่นเสนอตัวเองไม่ขอคุ้มครองในการที่ตัวเป็นสมาชิกวุฒิสภา โดยจะขอต่อสู้คดี ผมต้องกราบเรียนว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๒๕ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มกันสมาชิกวุฒิสภา เป็นหลักการ แต่หลักการมีข้อยกเว้นตามที่หลายท่านได้อภิปราย เช่น ถ้าจะดำเนินการต้องมาขออนุญาตจากวุฒิสภาก่อน หรือต้องมาดำเนินการให้ถูกต้องตามที่ระบุไว้ ตามมาตรา ๑๒๕ วรรคหนึ่งและวรรคสอง ผมถือว่าการที่ท่านอุปกิต ปาจรียางกูร เข้ามายื่นเสนอตัวเองและเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมโดยไม่ขอความคุ้มกัน ผมถือว่าเป็นความกล้าหาญ เขากล้าหาญที่จะไม่ใช้ความคุ้มกัน ผมขอยกตัวอย่างเรื่องหนึ่งเกี่ยวข้องกับมาตรา ๑๒๕ เมื่อหลายสิบปีที่แล้ว ตอนนั้นมีกรณีนี้เกิดขึ้นเหมือนกัน เป็นคดีระหว่างแพทย์หญิงนิชรี มะกรสาร และนายสุขุม เชิดชื่น ขออนุญาตกล่าวนามถึงบุคคลภายนอก เนื่องจากผมเป็นทนายของนายสุขุม เชิดชื่น ตอนนั้นท่านเป็นสมาชิกวุฒิสภาเหมือนกัน ปรากฏว่ามีการขอใช้เอกสิทธิ์คุ้มครอง โดยตำรวจมีการมาขอยื่นหนังสือ แต่ปรากฏว่ารัฐสภาไม่อนุญาต เพราะใช้หลักการตามมาตรา ๑๒๕ คือ ให้พ้นสมัยประชุมก่อน จึงศึกษาดูว่าเจตนาของมาตรา ๑๒๕ ที่จริงคืออะไร เจตนาของมาตรา ๑๒๕ ที่ผมศึกษามาตั้งแต่สมัยผมเป็นทนายใหม่ ๆ คือ เขาคุ้มครองสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กรณีที่มาทำงานต้องมีการโหวตเสียงออกเสียง หากมีการกลั่นแกล้งเป็นคดีความและไปจับตัวเขาไว้ทำให้ไม่สามารถมาโหวตได้ จะทำให้กระบวนการที่ปฏิบัติอยู่ในรัฐสภาไม่ถูกต้อง ต่อมาจึงมีมาตราลักษณะนี้ออกมาคุ้มครองสิทธิ สส. และ สว. ถ้าอยู่ในระหว่างสมัยประชุม ถ้ามีคดีอะไรก็แล้วแต่เกิดขึ้นจะต้องมีการคุ้มครอง แต่ถ้าพ้นสมัยประชุมไปแล้วให้เป็นการดำเนินการตามกฎหมายได้ อันนั้นเป็นหลักการจริง ๆ ต้องการคุ้มครอง สส. และ สว. สามารถมาใช้สิทธิโหวตได้ ทำงานได้ เพื่อให้กระบวนการของรัฐสภาถูกต้อง แต่สำหรับกรณีของนายอุปกิต ปาจรียางกูร ตอนเกิดเรื่องใหม่ ๆ ผมมีการไปศึกษา

เพราะว่าเกี่ยวกับ สว. พอเป็นเรื่องของ สว. ผมก็มีการศึกษาว่าทำไมอยู่ดี ๆ ไปขอออกหมายจับ ถ้าอยากขอออกหมายจับตำรวจต้องมีหนังสือมาถึงประธานรัฐสภาว่า ขออนุญาตออกหมายจับ สส. ท่านนี้ หรือ สว. ท่านนี้ ท่านอนุญาตหรือไม่ พร้อมเสนอพยานหลักฐานให้พิจารณา ประธานวุฒิสภาควรนำเรื่องนี้เข้าที่ประชุมและลองดูว่ามีพยานหลักฐานที่ตำรวจเสนอมาเห็นด้วยหรือไม่ ถ้าเห็นด้วยก็อนุมัติไปว่าไม่คุ้มครองสิทธิให้เขา ผมถามว่ากรณีของ นายอุปกิต ปาจรียางกูร มีการเสนอมาที่วุฒิสภาหรือไม่ว่า การขอออกหมายจับมีเหตุผลอะไรต้องไปจับเขา มีพยานหลักฐานอะไรแน่นหนาหรือมองเห็นว่าเขาผิดจริง มีถึงสภาเราหรือไม่ เพราะว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๒๕ วรรคหนึ่งระบุชัดเจนว่า “ในระหว่างสมัยประชุม ห้ามมิให้จับ คุมขัง หรือหมายเรียกตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาไปทำการสอบสวนในฐานะที่สมาชิกผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก หรือเป็นการจับในขณะกระทำความผิด” เรื่องนี้ไม่มีการจับกุมในขณะที่กระทำความผิด เพราะฉะนั้น การจะขอออกหมายจับ คือ เขาต้องได้รับอนุญาตจากวุฒิสภา แต่ในการขอออกหมายจับผมถามว่า วันที่ไปขอออกหมายจับนายอุปกิต ปาจรียางกูร มีการมาขออนุญาตวุฒิสภาหรือไม่ มีการมาให้เหตุผลหรือไม่ ในการจับกุม สว. ท่านนี้กระทำความผิดอะไร มีพยานหลักฐานมานำเสนอให้เห็นหรือไม่ ถ้ามีท่านนำเข้ามาสู่กระบวนการของการโหวตได้เลยว่าควรออกหมายจับหรือไม่ควรออกหมายจับ แต่ถ้าไม่มีแล้วมาขอออกหมายจับ สส. และ สว. อย่างนี้ต้องใช้มาตรา ๑๒๕ คุ้มครองสิทธิให้เขา เรื่องนี้ผมศึกษาลึกลงไปอีกว่าทำไมมีเหตุการณ์อย่างนี้เกิดขึ้น ปรากฏว่าการขอออกหมายจับนายอุปกิต ปาจรียางกูร ครั้งนี้ไม่มีการระบุชื่อว่า นายอุปกิต ปาจรียางกูร เป็น สว. และนำชื่อของนายอุปกิต ปาจรียางกูร ลงชื่อในคดียาเสพติด คดีอื่นปนไปกับจำเลยคดีอื่นเพื่อขอออกหมายจับ ศาลไม่รู้ ศาลจึงออกหมายจับให้ ต่อมามีรองอธิบดีศาลอาญา ผมจะตอบท่านกิตติ วะสีนนท์ ที่ท่านถามว่า ข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร ผมเล่าให้ฟัง ปรากฏว่านำชื่อนายอุปกิต ปาจรียางกูร ไปผสมโรงกับคดีอื่นและนำไปขอออกหมายจับ ศาลที่ออกหมายจับไม่ทราบว่า สว. จำนวน ๒๕๐ ท่าน มีชื่ออะไรบ้างก็ออกหมายจับให้

ปรากฏว่า ศาลมาทราบภายหลังเพราะมีการตรวจสำนวนโดยท่านรองอธิบดีศาลอาญาท่านหนึ่ง และทราบว่ามีการออกหมายจับ สว. ได้อย่างไร มีการขออนุญาตหรือไม่ ตามมาตรา ๑๒๕ มีการขออนุญาตวุฒิสภาหรือไม่ วุฒิสภาอนุญาตหรือไม่ มีการพิจารณาพยานหลักฐานกันหรือไม่ ปรากฏว่าไม่มี อันนี้คือพฤติการณ์ของตำรวจที่ไปทำมา ท่านรองอธิบดีท่านนั้นจึงรีบดำเนินการถอนหมายจับออก คือ ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น วันนี้ท่านอุปกิต ปาจรียางกูร มาอภิปรายความจริง แต่ท่านไม่ได้ลงรายละเอียด ผมจะลงรายละเอียดให้ ถ้าพวกท่านถูกกลั่นแกล้งถูกออกหมายจับ และบิดเบือนข้อเท็จจริงในการขอออกหมายจับ ปิดบังศาลแบบนี้ ท่านคิดว่าครอบครัวเขาจะเสียหายหรือไม่ ตัวเขาจะเสียหายหรือไม่ และเราจะเป็นเครื่องมือในการทำให้เขาเสียหายหรือไม่ คือ ข้อเท็จจริง วันนี้ออกอากาศทั่วประเทศ ผมไม่สนใจ เพราะผมพูดความจริง ผลสอบมาเป็นอย่างไร ตอนนี้มีพรรคการเมืองพรรคหนึ่ง นักการเมืองคนหนึ่ง ผมไม่พูดถึงว่าเป็นใคร พรรคอะไร แต่เมื่อสักครู่เขาอาจจะพูดถึงไปแล้วผมไม่ได้ยิน

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง) : ท่านวิวรรธน์ แสงสุริยะฉัตร ช่วยสรุปในประเด็นมาตรา ๑๒๕ ครับ

นายวิวรรธน์ แสงสุริยะฉัตร : ผมจะสรุปประเด็นที่ถามว่า เพราะเราไม่รู้เหตุผลในการขอออกหมายจับเขา อยู่ดี ๆ เราบอกว่าจะอนุญาตจะให้เขาจับหรือไม่จับได้ จะอนุญาตให้เขาได้หรือไม่ได้ ผมว่าไม่ถูกต้อง เอาตำรวจมาแสดงเหตุผล พาตำรวจที่อยากขอออกหมายจับมาให้เหตุผลต่อที่ประชุมวุฒิสภาว่า ที่ออกหมายจับมีพยานหลักฐานที่นายอุปกิต ปาจรียางกูร กระทำผิด ผมจะยกมือเป็นคนแรกให้ออกหมายจับ แต่ถ้ามีกระดาษแผ่นหนึ่งลอย ๆ ขออนุญาตขอออกหมายจับเนื่องจากเกี่ยวข้องเกี่ยวพันกับคดียาเสพติด เกี่ยวพันอย่างไร เอาหลักฐานมาแสดง กระบวนการของ สว. ตั้งแต่สมัยประชุม ผมยังไม่เคยเห็นมีรัฐสภายุคไหน ช่วงไหนที่เขาอนุญาตปล่อยให้ สว. ไปถูกดำเนินคดี แม้แต่ครั้งที่แล้วผมมีฟ้องหมิ่นประมาทไปให้ สว. ท่านหนึ่งขออนุญาตไม่เอ่ยชื่ออยู่ในสภา วันนี้อยู่หรือไม่ ไม่ทราบ ผมฟ้องให้ไปแต่อยู่ในสมัยประชุม

จึงต้องระงับเรื่อง เพราะรู้ว่าเดี๋ยวติดมาตรา ๑๒๕ วันนี้ถ้าจะพิสูจน์กันว่า นายอุปกิต ปาจรียางกูร กระทำผิดหรือไม่ สมควรออกหมายจับหรือไม่ ให้ตำรวจมาแสดงเลย มีพยานหลักฐานอะไร ให้มาแสดงต่อหน้าพวกเรา อย่านำกระดาษแผ่นเดียวมาแล้วชี้เป็นชี้ตาย ผมว่าไม่ถูกต้อง และจะผิดกระบวนการของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๒๕ ---

เพราะฉะนั้น วันนี้ ถ้าไม่มีพยานหลักฐาน พูดกันลอย ๆ แล้วจะให้มาลงมติ ผมขออนุญาตว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ฉบับนี้มีอยู่ทุกโต๊ะ เปิดมาอ่าน มาตรา ๑๒๕ เขียนว่าอย่างไร ถ้าใครไม่มีหยิบเอามาอ่านแล้วศึกษาดู ผมให้ข้อเท็จจริงได้ตามนี้ ขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณ ท่านวิวรรธน์ แสงสุริยะฉัตร ลำดับต่อไป ท่านคำนูณ สิทธิสมาน ตามด้วย ท่านอนุพร อรุณรัตน์ ท่านสุดท้าย เชิญครับ

นายคำนูณ สิทธิสมาน : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายคำนูณ สิทธิสมาน สมาชิกวุฒิสภา ท่านประธานครับ พูดกันมาค่อนข้างมาก ผมเองทีแรกไม่คิดว่าจะอภิปรายในประเด็นนี้ แล้วจะมีความเห็นที่ซ้ำกันกับสมาชิกส่วนใหญ่ที่อภิปรายมาก่อนหน้านี้ กล่าวคือ กระผมเห็นว่าหน้าที่ในการพิจารณาอนุญาตหรือไม่อนุญาตของวุฒิสภาเป็นเรื่องของวุฒิสภา ไม่ใช่เรื่องสมาชิกท่านที่ถูกขออนุญาตที่จะออกหมายเรียกว่า ท่านจะสละความคุ้มกันหรือไม่ แล้วผมว่าวุฒิสภาควรพิจารณาตามหลักการของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๒๕ ซึ่งเป็นเช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ และรัฐธรรมนูญฉบับก่อนหน้านั้นที่ว่า การพิจารณาอนุญาตหรือไม่อนุญาต เป็นวิจารณญาณของวุฒิสภา โดยหลักการแล้วส่วนใหญ่การไม่อนุญาตมักจะเป็นไปตามประเพณีของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยทั่วโลกที่ใช้ระบบรัฐสภา ที่มาของบทบัญญัติมาตรานี้ คือ เพื่อป้องกันการกลั่นแกล้งของฝ่ายบริหารต่อฝ่ายนิติบัญญัติ โดยเฉพาะในกรณีที่จะต้องมีการลงมติและมีคะแนนเสียงที่ก้ำกึ่งกัน การขาดหายไปไม่เข้าประชุมของสมาชิกคนใดคนหนึ่งอาจจะมีผลต่อการลงมติ ซึ่งอาจจะเป็นมติที่สำคัญก็ได้ ท่านประธานครับ ส่วนใหญ่จึงเป็นการตัดสินใจไปตามหลักการของการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาที่มีการถ่วงดุลอำนาจกันระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติ มิได้พิจารณาลงรายละเอียด

เป็นกรณี ๆ ไป ซึ่งต้องกล่าวว่ายากที่จะทำความเข้าใจในครั้งเดียว กว่าคดีหนึ่งจะผ่านพ้นไป ตัดสินถึงที่สุดใช้เวลานาน การที่เราจะทำความเข้าใจไปในแต่ละคดีในระยะเวลาอันสั้นโดยปราศจากเอกสารต่าง ๆ ที่ได้ศึกษาล่วงหน้า จึงค่อนข้างเป็นการยาก เพราะฉะนั้น ท่านในอดีตที่ลงมติไม่อนุญาต จึงเป็นการลงมติไปตามหลักการทั่วไปของระบบรัฐสภา ในอดีตที่ผ่านมา เจ้าหน้าที่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้กรุณาศึกษามาว่า ตลอดเวลาตั้งแต่ปี ๒๕๓๖ ถึงปัจจุบัน มีกรณีเรื่องทำนองนี้ คือ ขออนุญาตดำเนินการทางกฎหมายกับสมาชิกวุฒิสภา จำนวนทั้งสิ้น ๒๙ เรื่อง ปรากฏว่าที่ประชุมวุฒิสภาลงมติอนุญาต จำนวน ๕ เรื่อง ไม่อนุญาต จำนวน ๒๔ เรื่อง โดยที่ลงมติอนุญาต จำนวน ๕ เรื่อง เป็นกรณีตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ จำนวน ๑ เรื่อง เป็นกรณีตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จำนวน ๔ เรื่อง โดยการอนุญาตตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ จำนวน ๑ เรื่อง และอนุญาตตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จำนวน ๓ เรื่อง เป็นกรณีของบุคคลเดียวกัน เป็นสมาชิกวุฒิสภาในข้อหาใช้จ้างวานฆาตกรรมโดยการไตร่ตรองไว้ก่อน ผมขออนุญาตไม่เอ่ยชื่อ และอีกครั้งหนึ่งเป็นการอนุญาตตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จำนวน ๑ เรื่อง อันนี้เป็นกรณีเรื่องส่วนตัวในลักษณะเกี่ยวกับการประชุมของตลาดหุ้นไม่มีรายละเอียดว่าได้มีการอภิปรายอย่างไร นอกจากนั้น ล้วนไม่อนุญาตทั้งสิ้นจำนวนถึง ๒๔ เรื่อง และตั้งแต่บังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาถึงปัจจุบันยังไม่เคยมีกรณีนี้เข้าสู่ที่ประชุมของวุฒิสภา และถ้าไม่มีอะไรผิดพลาด รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ไม่เคยมีกรณีนี้เข้าสู่การประชุมวุฒิสภา เพราะฉะนั้นกรณีที่เกิดขึ้นจึงเป็นครั้งแรกของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และเป็นกรณีโดยข้อเท็จจริง สถานการณ์ในขณะนี้ เรื่องคดีนี้อาจจะมีความต่อเนื่องยาวนานมาเป็นระยะเวลา ๑ ปีกว่าที่ติดตามได้จากข่าวสารภายนอก แต่ว่าจนถึงขณะนี้ยังไม่ได้มีการออกหมายเรียก แต่เป็นเรื่องที่ฝ่ายบริหาร คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ขออนุญาตประธานวุฒิสภาเพื่อขออนุญาตหมายเรียกท่านผู้ถูกหมายเรียก เพื่อที่จะไปรับทราบข้อกล่าวหาเพิ่มเติม

จึงเป็นกรณีที่สมาชิกวุฒิสภา ณ ที่นี้จะต้องใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจ ในอดีตที่ผ่านมาอย่างที่ท่านสมาชิกท่านหนึ่งได้อภิปรายซักถามว่า เคยมีกรณีตัวอย่างอย่างไร ผมได้เล่าให้ฟังโดยสังเขป แต่ว่าถึงที่สุดแล้วกระผมเห็นว่าเมื่อมีกรณีนี้เกิดขึ้น เนื่องจากเป็นครั้งแรกเป็นเรื่องใหม่สำหรับท่านประธาน ใหม่สำหรับสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ใหม่สำหรับสมาชิกทุกคน ผมขออนุญาตขอเสนอแนะว่า ถ้าในอนาคตมีเรื่องในทำนองนี้เกิดขึ้น ไม่หวังว่าจะมี แต่สมมุติว่ามีจะเป็นเรื่องที่มีความเหมาะสมกว่านี้หรือไม่ว่าในการอภิปรายในที่ประชุมวุฒิสภาท่านประธานควรจะเชิญฝ่ายบริหารที่เขาขอดำเนินคดีต่อสมาชิกวุฒิสภามาชี้แจงในฐานะผู้ชี้แจงโดยสังเขปถึงเหตุและผลในการขออนุญาตต่อวุฒิสภา ต่อประธานวุฒิสภา จากนั้นจึงสอบถามถึงผู้ที่จะถูกดำเนินการว่าเขามีความเห็นอย่างไร จากนั้นจึงเป็นการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมวุฒิสภา จะทำให้ได้มีการรับฟังความเห็นจากทุกฝ่ายอย่างแท้จริง แต่ในขณะนี้เนื่องจากว่าเหตุการณ์ดำเนินการเลยมาจนถึงขั้นอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาแล้ว ผมจึงขออนุญาตให้ความเห็นเป็นเพียงข้อสรุปเบื้องต้นไว้แต่เพียงเท่านี้ สุดแท้แต่ท่านสมาชิกจะใช้วิจารณญาณอย่างไร สามารถที่จะทำได้เพราะเป็นวิจารณญาณของพวกเราทุกคน ในอดีตมีทั้งอนุญาตและไม่อนุญาต แม้ว่าจะอนุญาตน้อยกว่าไม่อนุญาต แล้วเป็นกรณีที่เป็นข้อหาร้ายแรง แต่เหตุผลที่ผมค้นคว้ามานี้ไม่ได้ลงลึกไปถึงคำอภิปรายในแต่ละกรณีว่า สมาชิกวุฒิสภาในอดีตมีหลักในการอนุญาตหรือไม่อนุญาตในกรณีใดอย่างไร ขออนุญาตให้ความเห็นเบื้องต้นเท่านี้ ขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณท่านคำนูณ สิทธิสมาน เป็นข้อคิดเห็นที่ดี ลำดับต่อไปที่ผมแจ้งว่า ท่านอนุพร อรุณรัตน์ เป็นท่านสุดท้าย สืบเนื่องจากท่านสมชาย แสวงการ ได้มีโน้ตถึงผมว่า ท่านเพิ่งปิดประชุมคณะกรรมาธิการของท่าน ผมจะขอเพิ่มท่านสมชาย แสวงการ แต่ผมให้ ๕ นาที ท่านอนุพร อรุณรัตน์ เชิญครับ

นายอนุพร อรุณรัตน์ : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายอนุพร อรุณรัตน์ สมาชิกวุฒิสภา มีเรื่องที่จะต้องทำความเข้าใจกับท่านสมาชิกเมื่อสักครู่นี้ พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครืองาม ท่านเปิดประเด็นไว้แล้วในเรื่องของมาตรา ๑๒๕ ซึ่งเป็นสาระสำคัญ เป็นข้อกฎหมายในรัฐธรรมนูญที่ไม่อาจจะละเว้นได้ แต่ก่อนที่จะเข้ามาตรา ๑๒๕ เราเพิ่งเห็นเอกสารฉบับนี้ในช่วงเช้า ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๖ เรื่อง ขออนุญาตออกหมายเรียกสมาชิกวุฒิสภา ขอกราบเรียนว่า

ประการที่ ๑ หนังสือของสำนักงานตำรวจแห่งชาตินี้เป็นหมายเรียกหรือไม่ เพราะในมาตรา ๑๒๕ วรรคหนึ่ง ได้กำหนดไว้ชัดเจนว่า “ในระหว่างสมัยประชุม ห้ามมิให้จับ คุมขัง หรือหมายเรียกตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาไปทำการสอบสวนในฐานะที่สมาชิกผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก หรือเป็นการจับในขณะกระทำความผิด” หมายความว่าจะเข้ามาตรา ๑๒๕ วรรคหนึ่ง นั้น จะต้องมีหมายเรียกเสียก่อน แต่ในเอกสารดังกล่าวนี้กลับมาบอกว่าขออนุญาตออกหมายเรียก ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไม่มีข้อใดหรือมาตราใดที่เห็นได้ว่า ท่านประธานวุฒิสภาหรือรองประธานวุฒิสภามีหน้าที่ในการอนุญาตให้ออกหมายเรียก ข้อนี้ขอทิ้งเป็นประเด็นข้อกฎหมายไว้ก่อนที่จะให้วุฒิสภาได้พิจารณาว่า เอกสารดังกล่าวนี้เปรียบเสมือนเป็นเอกสารหารือไปยังท่านประธานวุฒิสภา มิได้หมายถึงหนังสือที่มีความหมายเป็นหมายเรียกดังมาตรา ๑๒๕ ดังนั้น การที่เราจะมีมติออกไปอาจจะเป็นการดำเนินการที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๒๕ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ประการที่ ๒ ในหลักการของมาตรา ๑๒๕ นั้น ได้เกิดขึ้นมาทั่วโลก ไม่ใช่ว่าเฉพาะในประเทศไทย ในการปกป้องสิทธิเสรีภาพความเป็นอิสระของสมาชิกรัฐสภาทั้งสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้ความคุ้มกัน ผมได้รับทราบข้อมูลนี้มาจากท่านกล้านรงค์ จันทิก ในขณะที่มีการประชุมคณะกรรมาธิการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ผมไปดูในสิ่งที่เป็นวัตถุประสงค์ของกฎหมายเรื่องนี้ทั่วโลก เขาต้องการให้

สมาชิกรัฐสภามีความคุ้มกัน คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ไม่ทำให้ถูกอยู่ภายใต้อาณัติของฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการ ไม่ใช่เพราะว่าฝ่ายบริหารฝ่ายเดียว ถ้าฝ่ายบริหารหรือฝ่ายตุลาการเกิดการบิดเบือนอำนาจสามารถที่จะมีหมายจับ หมายเรียก และหมายขังได้ ดังนั้น หลักสำคัญที่สุดในมาตรา ๑๒๕ คือ ต้องการปกป้องคุ้มครองสิทธิของประชาชนผ่านไปยังสมาชิกรัฐสภา ไม่ใช่มองตัวสมาชิกรัฐสภาเป็นหลัก มองสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่ได้รับการปกป้องขอกราบเรียนเพิ่มเติมจากความเห็นอย่างอื่น นอกจากนั้น ในความเห็นยังปรากฏว่า เพื่อป้องกันที่จะไม่ให้อำนาจของรัฐสภาหรือวุฒิสภาถูกแทรกแซง โดยอำนาจนอกระบบอย่างอื่นทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ท่านสมาชิกครับ คดีที่มีการกล่าวอ้างในเอกสารหมายจับนี้ ผมพอได้ติดตามข่าว มีความเกี่ยวพันกับบุคคลนอกราชอาณาจักรหลายท่าน ไม่ได้เป็นผู้มีสัญชาติไทย และไม่ได้ถูกดำเนินคดีในประเทศไทย มีข่าวไม่ใช่เฉพาะในประเทศไทย มีข่าวไปถึงซีเอ็นเอ็น (Cable News Network : CNN) และสำนักข่าวต่างประเทศว่ามีความผูกพันกับการปกครองในรัฐเพื่อนบ้านและเกี่ยวพันกับสิ่งเหล่านี้ เพราะฉะนั้น เราต้องพิจารณาว่ารัฐสภาได้มีข้อมูลเหล่านี้หรือไม่ ควรจะพิจารณาสิ่งเหล่านี้หรือไม่ อันนี้เป็นข้อสังเกตที่ ๑ ที่ผมจะเรียนไว้ในที่ประชุมวุฒิสภาแห่งนี้

ข้อสังเกตที่ ๒ ที่สำคัญ คือ ความคุ้มกัน การที่มาตรา ๑๒๕ วรรคหนึ่ง ได้ให้ข้อยกเว้นไว้ว่า เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก อันนี้เป็นข้อยกเว้นให้ แต่หลักการ คือไม่อนุญาตให้จับ คุมขัง หรือหมายเรียกตัว ประเด็นสำคัญอยู่ที่ต้องพิจารณาว่า ถ้าจะลงมติแล้ว เมื่อสักครู่นี้ พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครืองาม ให้ความเห็นไปแล้ว ผมจะไม่ย้อนไปตรงนั้นแล้ว เพราะว่าวันนี้เราไม่เข้าองค์ประกอบข้อที่ ๑ ขณะนี้คืออยู่ในระหว่างสมัยประชุม แต่จะได้รับการยกเว้นจะต้องมีสาเหตุ ผมไปค้นคว้าอีกว่า ในต่างประเทศสาเหตุในการที่จะยกเว้นความคุ้มกันมีอยู่ ๒ สาเหตุ ความคุ้มกันนั้นต้องการที่จะให้ผู้ที่ถูกกล่าวหาหรือผู้ที่มีเรื่องราวมีความรับผิดชอบและไม่ขัดขวางต่อกระบวนการยุติธรรม และต้องให้เป็นที่แน่ใจว่าจะไม่กระทบต่อหลัก

ความรับผิดชอบ หรือกัดกร่อนต่อความไว้วางใจของสาธารณะ หลักง่าย ๆ คือ สาเหตุที่ยกเว้นที่เป็นหลักสากล ปัญหาว่าในวันนี้ที่เราจะพิจารณาต่อไปนั้น ถ้าท่านพิจารณาว่าเรื่องนี้เขามีหมายเรียกมาชอบตามรัฐธรรมนูญ ประเด็นจะวินิจฉัยต่อไปว่า จะเข้าข้อยกเว้นที่จะมอบให้ผู้ที่ถูกกล่าวหานี้ไปพบพนักงานสอบสวนหรือไม่ จะต้องล่วงเลยว่าต้องไม่เข้าข้อยกเว้นทั้ง ๒ ข้อ คือ

๑. ต้องมาพิจารณาว่าผู้ที่ถูกเรียกไปนั้นมีพฤติกรรมอะไรที่จะไม่มีความรับผิดชอบและขัดขวางต่อกระบวนการยุติธรรม ผมคงจะไม่กล่าวในเรื่องที่ท่านได้อภิปรายเมื่อเช้านี้ เพียงแต่ให้ท่านสมาชิกได้พิจารณาว่า เข้าองค์ประกอบเรื่องแรกหรือไม่ว่าเขาไม่มีความรับผิดชอบหรือขัดขวางต่อกระบวนการยุติธรรมหรือไม่

๒. ต้องให้แน่ใจว่าไม่กระทบต่อหลักความรับผิดชอบและกัดกร่อนต่อความไว้วางใจของสาธารณะ ถ้าเข้าทั้ง ๒ ข้อนี้ จึงควรจะอนุญาตให้ไปพบตามหมายเรียก แต่ท่านที่ถูกหมายเรียกไม่ได้เข้าทั้ง ๒ ข้อ ไม่ได้เข้าข้อยกเว้น นี่เป็นข้อหนึ่งที่พิจารณาไว้ว่าเป็นเหตุผลในการที่เราจะใช้เป็นข้อกฎหมายในการจะมีมติต่อไป

ข้อสุดท้ายที่จะขออนุญาตเอ่ยถึง ต้องกราบขออภัยท่านอุปกิต ปาจรียางกูร ด้วย ถ้าเห็นว่าสิ่งเหล่านี้ไปกระทบต่อความรู้สึกของท่าน การที่ท่านจะสละความคุ้มกันโดยท่านอ้างว่าเป็นสิทธิ์ของท่าน และท่านจะไปพบพนักงานสอบสวนด้วยตัวท่านเอง คงจะไม่มีใครไปห้ามท่านได้ แต่ความคุ้มกันนั้นคุ้มกันรัฐสภา คุ้มกันสภาผู้แทนราษฎรว่าจะต้องได้พิจารณาผู้ที่เข้ามาเป็นผู้แทนของประชาชนอย่างละเอียดรอบคอบ จึงมีข้อยกเว้นที่จะอนุญาตให้ไป ไม่ได้มีข้อกำหนดในรัฐธรรมนูญข้อใดที่บอกว่าให้ท่านตัดสินใจไปได้เอง ดังนั้น สิ่งที่จะเกิดขึ้นหรือเกิดขึ้นแล้วเป็นความรับผิดชอบที่จะต้องตระหนักถึงวุฒิสภาทั้งระบบที่เป็นองค์กรที่ได้รับการคุ้มครองและป้องกันตามรัฐธรรมนูญ ดังนี้

๑. ในการที่ท่านจะต้องพิจารณาว่าความคุ้มกันนั้นควรจะระมัดระวัง เพื่อไม่ให้เกินขอบเขตอาณัติของตน หมายความว่า ที่ท่านไปพบจะต้องระมัดระวังมิให้เกินไปกว่าขอบเขตอาณัติของตน การมีส่วนร่วมโดยตรงในการสอบสวนอาจจะถูกมองว่าเป็นการไม่สมควร

ขัดกับหลักความคุ้มกันตามรัฐธรรมนูญ อาจมีผลกระทบทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ข้อนี้ในฐานะสมาชิกวุฒิสภาอยากที่จะให้เป็นข้อคิดว่าจะมีผลแน่นอนที่จะต้องไปตรึกตรอง

๒. จะต้องคำนึงถึงการรับรู้ของสาธารณะ แม้จะเชื่อว่าเป็นการกระทำโดยสุจริต แต่การรับรู้ของสาธารณะเป็นสิ่งที่สำคัญ หากการกระทำเหมือนว่าจะเป็นการกระทำเพื่อตนเอง อาจจะทำลายความไว้วางใจของสาธารณะ ไม่เพียงแต่สมาชิกวุฒิสภาเท่านั้น แต่ยังรวมถึงวุฒิสภาในสถาบันนี้ทั้งระบบ อันนี้เป็นข้อหนึ่งที่จะกราบเรียนฝากไปยังท่านสมาชิกวุฒิสภาว่า ข้อที่ผมเรียนท่านผมไปดูงานวิจัยมาจากต่างประเทศว่า ผลกระทบจากการปกป้องคุ้มครองและไม่ยอมรับการคุ้มครองตามมาตรา ๑๒๕ ในทางสากลนั้นจะเหวี่ยงกลับมาอย่างไร

โดยสรุป แม้ว่าอาจจะมีสถานการณ์ที่ตัวเองรู้สึกว่าจำเป็นต้องติดต่อกับพนักงานสอบสวนโดยตรง แต่การชั่งน้ำหนักระหว่างประโยชน์ที่อาจเกิดขึ้นกับความเสี่ยงต่อสถาบันวุฒิสภาเป็นสิ่งสำคัญ เมื่อพิจารณาถึงผลกระทบในวงกว้าง ความขัดแย้งทางประโยชน์อาจจะเกิดขึ้น การรับรู้ของสาธารณชนและความสำคัญในการรักษาความซื่อสัตย์ของตน สมาชิกวุฒิสภาควรระมัดระวัง และควรปรึกษาเรื่องระเบียบปฏิบัติสิ่งเหล่านี้โดยตรงกับนักกฎหมายหรือเจ้าหน้าที่ของวุฒิสภา ขอฝากสิ่งนี้เป็นข้อคิดไว้เพิ่มเติม หากมีสิ่งใดที่ไปกระทบความรู้สึก ผมในฐานะสมาชิกวุฒิสภาขออภัยไว้ด้วย ขอบพระคุณครับ

- ๒๕/๑

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณท่านอนุพร อรุณรัตน์ เชิญท่านสมชาย แสวงการ ครับ

นายสมชาย แสวงการ : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายสมชาย แสวงการ สมาชิกวุฒิสภา ขออภัยที่เข้ามาเป็นคนสุดท้าย แล้วจะขอใช้เวลาไม่มาก ผมกราบเรียนท่านประธานเพื่อเข้าประเด็นในจุดสำคัญที่ต้องพิจารณาวันนี้ คือ มาตรา ๑๒๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ในการพิจารณาคดีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจโดยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผบ.ตร.) ขออนุญาตออกหมายเรียกตัวสมาชิกวุฒิสภาที่ทำถึงท่านประธานวุฒิสภา กรณีของท่านอุปกิต ปาจรียางกูร มีสิ่งสำคัญ ๒ – ๓ ประเด็น

ประเด็นที่ ๑ ผมได้รับการร้องขอจากท่านอุปกิต ปาจรียางกูร ในการหารือต่อท่านประธานและที่ประชุมคณะกรรมาธิการวิสามัญกิจการวุฒิสภาหรือวิปในเรื่องนี้ว่าท่านนั้นจะขออนุญาตที่จะไม่ใช้ความคุ้มกันตามมาตรา ๑๒๕ โดยขอให้สภาอนุญาต ซึ่งผมคิดว่าเรื่องนี้จำเป็นต้องนำมาหารือกันในห้องประชุมวิปและที่ประชุมวุฒิสภา ซึ่งเมื่อช่วงเช้าที่ผ่านมาท่านอุปกิต ปาจรียางกูร และสมาชิกวุฒิสภา ได้ให้ความเห็นต่อที่ประชุมเรียบร้อยแล้ว ก่อนลงมติผมจึงขออนุญาตนำเสนอว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๒๕ เป็นเรื่องสำคัญ เป็นเรื่องที่แม้ผมส่วนตัวจะมีความเห็นพิจารณาผ่อนปรนหรืออยากเห็นการไม่มีบทคุ้มกันของสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบางกรณี อย่างไรก็ตามในความเป็นสากลของรัฐธรรมนูญ ผมอ่านมาตรา ๑๒๕ ทั้งสี่วรรคชัดเจน แล้วต้องอ่านถึงความมุ่งหมายของเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญในมาตรานี้ด้วย ในมาตรา ๑๒๕ วรรคหนึ่ง ผมจะไม่อภิปรายซ้ำ เพราะว่าสมาชิกได้อภิปรายไปหลายท่านแล้ว แต่ความสำคัญบอกไปถึงว่า “ในระหว่างสมัยประชุมห้ามมิให้จับ คุมขัง หรือหมายเรียกตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาไปทำการสอบสวน ในฐานะที่สมาชิกผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกหรือเป็นการจับในขณะกระทำความผิด” หมายความว่า ในสมัยประชุมกระทำการไม่ได้ หรือเป็นการจับในขณะกระทำความผิด และวรรคสอง “ในกรณีที่มีการจับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

หรือสมาชิกวุฒิสภาในขณะกระทำความผิด ให้รายงานไปยังประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก โดยพลัน และเพื่อประโยชน์ในการประชุมสภา ประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกอาจสั่งให้ปล่อยผู้ถูกจับเพื่อให้มาประชุมสภาได้” ในวรรคสามพูดถึงเรื่องการคุมขังระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาอยู่ก่อนสมัยประชุม เมื่อถึงสมัยประชุมต้องปล่อยตัวทันที ในวรรคสี่บอก กรณีฟ้องนอกสมัยประชุมหรือในสมัยประชุม ถ้าเป็นในสมัยประชุมต้องไม่เป็นการขัดขวางต่อสมาชิกที่จะมาประชุมสภาได้

ดังนั้น ในมาตรา ๑๒๕ ทั้งสี่วรรคนี้ชัดเจนมากว่า ป้องกันไม่ให้เกิดการกลั่นแกล้ง ป้องกันไม่ให้เกิดสภาขาดสมาชิกที่จะต้องมาทำหน้าที่ในระหว่างสมัยประชุม ไม่ว่าจะเป็นการลงมติหรือการพิจารณาบทบัญญัติแห่งกฎหมายใด ๆ ยิ่งถ้าตรวจคำอธิบายประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ จะชัดเจนมากยิ่งขึ้น บทบัญญัตินี้ได้บัญญัติไว้เป็นครั้งแรกตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ ในมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ และบัญญัติทำนองเดียวกันในรัฐธรรมนูญต่อมาทุกฉบับ เพื่อกำหนดความคุ้มกันแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภามิให้ถูกกลั่นแกล้งทางการเมืองด้วยวิธีการจับ คุมขัง หรือเรียกตัวไปสอบสวนในระหว่างสมัยประชุม เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาไม่ถูกกระทบกระเทือน และป้องกันการขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งต้องปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้แทนปวงชนชาวไทย ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายหรือความครอบงำใด ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

ผมกราบเรียนว่า เมื่อสมาชิกได้อภิปรายแล้ว ท่านอุปกิต ปาจรียางกูร ได้อธิบายความของท่านแล้ว มาถึงส่วนที่สมาชิกต้องตัดสินใจ สมาชิกมีคำถามมากมายนอกห้องประชุมว่าจะลงมติตามที่ท่านอุปกิต ปาจรียางกูร ได้ร้องขอหรือไม่ว่าท่านไม่อยากใช้ความคุ้มกันนี้ ขอให้สภาลงมติ

ส่งท่านไป กับข้อพิจารณาของสภาที่ต้องดูแลความคุ้มกันของสมาชิกวุฒิสภาทุกท่านทั้ง ๒๕๐ คน ในอดีตและในอนาคตต่อไป กราบเรียนว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่ผมเป็นสมาชิกวุฒิสภาตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ – ๒๕๕๗ เคยเกิดกรณีนี้ขึ้น ๒ คดี

กรณีที่ ๑ คดีฆ่ากันตาย สมาชิกวุฒิสภาท่านหนึ่งถูกกล่าวหาเรื่องใช้อาวุธปืนยิงภรรยาเสียชีวิต

กรณีที่ ๒ สมาชิกวุฒิสภาถูกกล่าวหาเรื่องโกงเงินสหกรณ์

ทั้ง ๒ คดี ที่ประชุมวุฒิสภาลงมติโดยรัฐธรรมนูญมาตราทำนองเดียวกันนี้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ไม่อนุมัติให้ส่งตัวไป กราบเรียนท่านประธานและที่ประชุมว่าวันนี้สภาต้องลงมติ แม้ท่านอุปกิต ปาจรียางกูร จะร้องขอไม่อนุญาตให้ออกหมายเรียกตัว แล้วเมื่อพ้นระยะเวลาหมดสมัยประชุมท่านจะดำเนินการอย่างไรเป็นสิทธิที่พนักงานสอบสวนหรืออัยการจะดำเนินการ แล้วเมื่อเปิดสมัยประชุมรัฐสภาต้องใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๒๕ วรรคหนึ่ง วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ เช่นเดิม กราบขอบพระคุณท่านประธานครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภาคนที่หนึ่ง) : ขอบคุณท่านสมชาย แสวงการ ขณะนี้สมาชิกที่ประสงค์จะอภิปรายหมดแล้ว ผมขอปิดการอภิปราย สำหรับการอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้มีการออกหมายเรียกตัวสมาชิกวุฒิสภาไปทำการสอบสวนในฐานะเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญาในระหว่างสมัยประชุมจะต้องเป็นมติของที่ประชุมวุฒิสภา โดยผมขอให้ที่ประชุมลงมติด้วยวิธีการออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยโดยใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนน จะมีสมาชิกท่านใดขัดข้องหรือมีความเห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่ครับ

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภาคนที่หนึ่ง) : ถ้าไม่มี ถือว่าที่ประชุมเห็นชอบ ผมขอดำเนินการตามนี้ ท่านอนุสิษฐ คุณากรมีอะไรหรือไม่ เชิญครับ

นายอนุสิษฐ คุณากร : ขอบพระคุณท่านประธานครับ ผมปรึกษาหารือในประเด็นของการออกเสียงลงคะแนนในครั้งนี้ ผมคิดว่าในการออกเสียงหลายครั้งที่ผ่านมา จำนวนของสมาชิกวุฒิสภาที่เข้าประชุม ณ ที่แห่งนี้ ในขณะนี้มีผลต่อการนับคะแนนเสียงที่เห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ กรณีที่หลายท่านถ้าไม่ได้เข้าประชุมแล้วดูเหมือนว่า ถ้าเราตั้งธงในประเด็นของการที่จะลงมติเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยไปในทางใดทางหนึ่ง ผู้ที่ไม่มาเข้าร่วมประชุมดูเหมือนว่าจะเป็นผู้ที่ไม่เห็นด้วย คะแนนจะไปรวมอยู่ในเรื่องของการไม่เห็นด้วย ฉะนั้น ตรงนี้ผมอยากให้เป็นข้อสังเกตเพื่อท่านประธานจะได้กรุณาพิจารณาในประเด็นนี้ด้วย ขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภาคนที่หนึ่ง) : ท่านไม่ได้ขัดข้องในการใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนน เพียงแต่ว่าท่านให้ข้อสังเกต แต่ขณะนี้ท่านสมาชิกได้ทำหน้าที่อยู่ในห้องประชุมแห่งนี้โดยพร้อมเพรียงกัน เดี๋ยวตรวจสอบองค์ประชุมแล้วเราก็ทราบ ส่วนเอกสิทธิ์ของแต่ละท่านนั้นจะลงความเห็นอย่างไร เป็นเรื่องของแต่ละท่าน ผมขอดำเนินการต่อนะครับ โดยมติของวุฒิสภาที่จะอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้มีการออกหมายเรียกตัวสมาชิกวุฒิสภาไปทำการสอบสวน ในฐานะเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญาในระหว่างสมัยประชุม ให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ ตามมาตรา ๑๒๐ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช มีอะไรหรือไม่ เชิญครับ

พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช : ขออนุญาตท่านประธาน แต่ท่านประธานได้พูดแล้วว่าใช้เสียงข้างมากโดยประมาณ ไม่ใช่เกินกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกที่มีอยู่ อยากให้เน้นย้ำตรงนั้นครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภาคนที่หนึ่ง) : ขอบคุณ พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช ผมขอเน้นย้ำอีกครั้งว่าการออกเสียงลงมติให้ถือเสียงข้างมากเป็นประมาณตามมาตรา ๑๒๐ วรรคสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ไม่ใช่เสียงเกินกึ่งหนึ่ง ผมขอดำเนินการต่อ

ต่อไปจะเป็นการลงมติ ที่ประชุมวุฒิสภาจะอนุญาตให้มีการออกหมายเรียกตัวนายอุปกิต ปาจรียางกูร สมาชิกวุฒิสภา ไปทำการสอบสวนในฐานะเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญาในระหว่างสมัยประชุมหรือไม่ ผมขอตรวจสอบองค์ประชุม ขณะนี้เป็นการตรวจสอบองค์ประชุม ขอให้ท่านสมาชิกเสียบบัตรลงคะแนนในช่องเสียบบัตรและกดปุ่มแสดงตนครับ

นายไพฑูรย์ หลิมวัฒนา : ท่านประธานครับ กระผม นายไพฑูรย์ หลิมวัฒนา สมาชิกวุฒิสภา หมายเลข ๑๓๒ แสดงตนครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภาคนที่หนึ่ง) : ท่านไพฑูรย์ หลิมวัฒนา แสดงตน เจ้าหน้าที่บันทึกไว้ด้วย

นายถวิล เปลี่ยนศรี : กระผม นายถวิล เปลี่ยนศรี สมาชิกวุฒิสภา หมายเลข ๐๖๗ แสดงตนครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภาคนที่หนึ่ง) : ท่านถวิล เปลี่ยนศรี แสดงตน ๒ ท่าน เจ้าหน้าที่บันทึกไว้ครับ

นายเกียว แก้วสุทอ : ท่านประธานครับ กระผม นายเกียว แก้วสุทอ สมาชิกวุฒิสภา หมายเลข ๑๒ แสดงตนครับ

พลตำรวจโท ศานิตย์ มหถาวร : ท่านประธานที่เคารพครับ ขออนุญาตท่านประธานนิดเดียวครับ ระหว่างที่นับองค์ประชุม บังเอิญมีเพื่อนสมาชิกถามผมหลายคนว่าเรื่องนี้เป็นอย่างไร ขอพูดสั้น ๆ นิดเดียว ตำรวจเขามาทำหน้าที่ของเขาในการออกหมายเรียก ถ้าเขาไม่ทำอาจจะหมิ่นเหม่ ส่วนวุฒิสภามีหน้าที่ลงมติว่าจะอนุญาตหรือไม่อนุญาตแค่นั้น ขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภาคนที่หนึ่ง) : ขอบคุณครับ เมื่อสักครู่ท่านเกียว แก้วสุทอ อีก ๑ ท่าน เจ้าหน้าที่บันทึกไว้นะครับ ผมขอให้สัญญาณอีกครั้งหนึ่ง ขณะนี้เป็นการตรวจสอบองค์ประชุม ท่านสมาชิกท่านใดยังไม่ได้เสียบบัตรและกดปุ่มแสดงตนอีกหรือไม่

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภาคนที่หนึ่ง) : ถ้าไม่มี เจ้าหน้าที่ส่งผลได้ครับ

(มีสมาชิกกดปุ่มแสดงตนเพื่อตรวจนับองค์ประชุม จำนวน ๑๘๑ คน)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภาคนที่หนึ่ง) : ขณะนี้จำนวนผู้เข้าประชุม ๑๘๑ คน บวก ๖ คน รวมเป็น ๑๘๗ คน ถือว่าครบองค์ประชุม

ต่อไปผมจะขอถามมติ รบกวนท่านสมาชิกตั้งใจฟังคำถาม สมาชิกท่านใดเห็นควรอนุญาตส่งตัวให้ตำรวจ ให้มีการออกหมายเรียกตัวนายอุปกิต ปาจรียางกูร สมาชิกวุฒิสภา ไปทำการสอบสวนในฐานะเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญาระหว่างสมัยประชุม ส่งตัวให้ตำรวจในระหว่างสมัยประชุม กดปุ่มเห็นด้วย สมาชิกท่านใดไม่เห็นควรอนุญาตส่งตัว ให้มีการออกหมายเรียกตัวท่านอุปกิต ปาจรียางกูร ไปทำการสอบสวนในฐานะเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญาในระหว่างสมัยประชุม คือไม่เห็นควรอนุญาต กดปุ่มไม่เห็นด้วย สมาชิกท่านใดประสงค์งดออกเสียง กดปุ่มงดออกเสียง มีสมาชิกท่านใดฟังผมยังไม่ชัดเจนและอยากจะสอบถามเพื่อทวนมติหรือไม่

นายประพันธุ์ คูณมี : ขออนุญาตครับท่านประธาน กระผม นายประพันธุ์ คูณมี ญัตติหรือคำถามควรจะเป็นว่า สมาชิกท่านใดเห็นควรอนุญาตให้ออกหมายเรียกให้กดปุ่มเห็นด้วย สมาชิกท่านใดไม่เห็นควรให้ออกหมายเรียกตามที่พนักงานสอบสวนขอมา คือไม่เห็นด้วย ไม่ใช่กรณีส่งตัว

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภาคนที่หนึ่ง) : คือเห็นควรอนุญาต กดปุ่มเห็นด้วย ท่านใดไม่เห็นควรอนุญาต กดปุ่มไม่เห็นด้วย ผมพยายามที่จะอธิบายเพิ่มเติมให้ท่านสมาชิกได้ชัดเจนในคำถาม ต่อไปเชิญท่านสมาชิกลงคะแนนครับ

นายไพฑูรย์ หลิมวัฒนา : ท่านประธานที่เคารพ กระผม นายไพฑูรย์ หลิมวัฒนา สมาชิกวุฒิสภา หมายเลข ๑๓๒ ไม่เห็นด้วย

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภาคนที่หนึ่ง) : ท่านไพฑูรย์ หลิมวัฒนา ไม่เห็นด้วย

นายเกียว แก้วสุทอ : ท่านประธานครับ กระผม นายเกียว แก้วสุทอ ไม่เห็นด้วย

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภาคนที่หนึ่ง) : ท่านเกียว แก้วสุทอ ไม่เห็นด้วย

นายถวิล เปลี่ยนศรี : กระผม นายถวิล เปลี่ยนศรี สมาชิกวุฒิสภา หมายเลข ๐๖๗ ไม่เห็นด้วย

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภาคนที่หนึ่ง) : ท่านถวิล เปลี่ยนศรี ไม่เห็นด้วย ผู้ที่ลืมนำบัตรมามี ๓ ท่าน มีสมาชิกท่านใดยังไม่ได้ลงคะแนนหรือไม่ ถ้าไม่มี ผมขอปิดการลงคะแนน เจ้าหน้าที่รวมคะแนนได้ครับ

(มีสมาชิกเห็นด้วย ๗ คะแนน ไม่เห็นด้วย ๑๖๘ คะแนน)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภาคนที่หนึ่ง) : ขณะนี้มีจำนวนผู้ลงมติ ๑๘๕ คน บวก ๖ คน รวมเป็น ๑๙๑ คน เห็นด้วย ๗ คน ไม่เห็นด้วย ๑๖๘ คน บวก ๖ คน รวมเป็น ๑๗๔ คน งดออกเสียง ๑๐ คน ไม่ลงคะแนนเสียง ไม่มี เป็นอันว่าที่ประชุมลงมติไม่อนุญาตให้มีการออกหมายเรียกตัวนายอุปกิต ปาจรียางกูร สมาชิกวุฒิสภาไปทำการสอบสวนในฐานะผู้ต้องหาในคดีอาญาระหว่างสมัยประชุม เป็นอันจบการพิจารณาเรื่องด่วน

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องที่คณะกรรมาธิการพิจารณาเสร็จแล้ว

๔.๑ รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจัดตั้งสำนักบริหารการมัธยมศึกษา (สบม.) ซึ่งคณะกรรมาธิการการศึกษาพิจารณาเสร็จแล้ว

- ๒๗/๑

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง) : ด้วยคณะกรรมาธิการได้มีหนังสือขออนุญาตให้บุคคลภายนอกซึ่งเป็นคณะทำงานจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการเพื่อขับเคลื่อนภารกิจการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจงประกอบการพิจารณารายงานฉบับนี้ ดังนี้

๑. นายกฤษฎา คำอาจ

๒. นายเอกลักษณ์ ทิมทอง

๓. นางสาวอังคนา จบศรี

๔. นางสาวสุภาภรณ์ บริคุต

๕. นายไพฑูรย์ จารุสาร

๖. นางปราณี รัตนธรรม

๗. นางวีนัส ธรรมสาโรรัชต์

นอกจากนี้ คณะกรรมาธิการได้มีหนังสือขออนุญาตฉายเพาเวอร์พอยต์ (PowerPoint) เพื่อประกอบการพิจารณารายงานฉบับนี้ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณา ผมอนุญาตตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๖๒ และข้อ ๕๕ ขอเชิญคณะกรรมาธิการเข้าประจำที่

(คณะกรรมาธิการเข้าประจำที่)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง) : เชิญประธานคณะกรรมาธิการแถลงครับ

(ฉายเพาเวอร์พอยต์ประกอบการอภิปราย)

นายตวง อันทะไชย (ประธานคณะกรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายตวง อันทะไชย ในฐานะประธานคณะกรรมาธิการการศึกษา วุฒิสภา ผมขออนุญาตท่านประธานได้นำรายงานการพิจารณาศึกษา

เรื่อง การปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการเพื่อจัดตั้งสำนักบริหารการมัธยมศึกษา (สบม.) ต่อวุฒิสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ความสั้น ๆ มีดังต่อไปนี้ ผมขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานผ่านไปยังวุฒิสภาว่า ในอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน โครงสร้างในการบริหารจัดการการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาเป็นโครงสร้างชั่วคราวที่ซ่อนอยู่ภายในสำนักงานและวันหนึ่งมีดำริจากกระทรวง โดยเฉพาะสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ว่าจะยุบโครงสร้างเหล่านี้ออกไป คณะครูอาจารย์ ผู้บริหารที่อยู่ในการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาเห็นว่า โครงสร้างที่เป็นอยู่ปัจจุบันเป็นโครงสร้างชั่วคราวที่ซ่อนอยู่ภายในกลุ่ม อาจจะไม่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการอาจจะไม่เป็นประโยชน์ต่อการที่จะทำให้เกิดคุณภาพขึ้น และประการสำคัญคือ ไม่ได้สร้างความต่อเนื่องในการบริหารจัดการการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาที่ใช้รูปแบบการบริหารจัดการที่แตกต่างจากประถมศึกษา ซึ่งในอดีตแบ่งกลุ่มกันชัดเจน จึงเสนอต่อที่ประชุมว่า ขอให้คณะกรรมาธิการการศึกษาได้พิจารณาถึงข้อดี ข้อด้อย และผลสัมฤทธิ์ที่จะเกิดขึ้นต่อการจัดการจัดตั้งโครงสร้างแบบนี้ขึ้นมาพิจารณาศึกษาเรื่องนี้ คณะกรรมาธิการการศึกษาจึงได้ตั้งคณะทำงานขึ้นมา มีท่านเฉลา พวงมาลัย ซึ่งเป็นโฆษกของเป็นประธานคณะอนุกรรมาธิการที่รับผิดชอบคณะอนุกรรมาธิการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้นำผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกช่วยกันดูว่า ถ้าจะมีโครงสร้างให้เป็นระบบถาวรในอนาคต หากมีการผ่านร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติแล้วมาทำเป็นโครงสร้างใหญ่ การจัดตั้งสำนักงานบริหารการมัธยมศึกษาที่เป็นโครงสร้างถาวรจะยังประโยชน์อย่างไรต่อคุณภาพการศึกษา จะยังประโยชน์อย่างไรต่อกระบวนการจัดการศึกษาให้เกิดคุณภาพสำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาได้ รายงานฉบับนี้จึงเป็นรายงานฉบับที่จะกราบเรียนต่อท่านประธาน เพื่อจะได้นำกราบเรียนต่อวุฒิสภา หากวุฒิสภามีความเห็นเพิ่มเติมอย่างไร หรือให้ความเห็นเพื่อที่จะสามารถนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขต่อโครงสร้างภายในของกระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมาธิการน้อมรับความเห็นของสมาชิกวุฒิสภาทุกท่าน เพื่อประโยชน์ของการที่จะได้ศึกษาเรื่องนี้และนำข้อเสนอแนะในการศึกษาต่อวุฒิสภา เพื่อให้ท่านสมาชิกวุฒิสภาได้ซักถามและรับทราบข้อเท็จจริง ผมขออนุญาต

มอบให้ ท่านเฉลา พวงมาลัย ในฐานะประธานคณะอนุกรรมาธิการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้นำกราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาถึงผลการศึกษา ตลอดจนเจ้าหน้าที่บางส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้นำกราบเรียนต่อท่านประธานและที่ประชุมครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง) : เชิญท่านเฉลา พวงมาลัย ครับ

นายเฉลา พวงมาลัย (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพและสมาชิกผู้ทรงเกียรติ กระผม นายเฉลา พวงมาลัย โฆษกคณะกรรมาธิการการศึกษา ประธานคณะอนุกรรมาธิการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และประธานคณะทำงาน ขออนุญาตรายงานผลการพิจารณาศึกษา เรื่อง การปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการเพื่อจัดตั้งสำนักบริหารการมัธยมศึกษา (สบม.) ดังต่อไปนี้

วิธีการพิจารณาศึกษา

๑. การประชุม

คณะทำงานจัดทำข้อมูลเชิงนโยบายเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการเพื่อขับเคลื่อนภารกิจและจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการจัดประชุมเพื่อพิจารณาประเด็นการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจัดตั้งสำนักงานบริหารการมัธยมศึกษา (สบม.) ร่วมกับคณะอนุกรรมาธิการการศึกษาขั้นพื้นฐานในคณะกรรมาธิการการศึกษา วุฒิสภา จำนวน ๖ ครั้ง

มีการเชิญผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาทั่วประเทศเข้าร่วมประชุมกับคณะอนุกรรมาธิการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะทำงานจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขับเคลื่อนภารกิจการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๑ ครั้ง การประชุม ครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๖ วันศุกร์ที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๖ เพื่อระดมข้อมูลและความคิดเห็นเกี่ยวกับหน่วยงานที่ควรเป็นเจ้าภาพหลักในการกำกับดูแลงานด้านการมัธยมศึกษาเป็นการเฉพาะ เพื่อให้การมัธยมศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๒. การพิจารณาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

นโยบายที่เกี่ยวข้อง

๑) ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐ : ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

๒) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ประเด็น (๑๒) การพัฒนาจัดการเรียนรู้

๓) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๔) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙

๕) นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๖๖

๖) แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๗) ประเด็นเงื่อนไขความจำเป็นการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงาน

หลักการและแนวคิดด้านการศึกษา

๑) เป้าหมายการจัดการศึกษา

๒) สาระสำคัญของสี่เสาหลักของการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ และพัฒนาการของผู้เรียน

๓. ผลการพิจารณาศึกษา

คณะกรรมาธิการได้พิจารณา เรื่อง การปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจัดตั้งสำนักบริหารการมัธยมศึกษา (สบม.) โดยได้มอบหมายให้คณะทำงานจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขับเคลื่อนภารกิจการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พิจารณาศึกษา โดยแบ่งออกเป็น ๔ บท ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ว. ๒๐ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) นิมมิดา ๒๗/๕

บทที่ ๑ บทนำ

บทที่ ๒ กฎหมาย นโยบาย หลักการ แนวคิดด้านการศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ ๓ สถานการณ์ และสภาพปัญหาปัจจุบัน

บทที่ ๔ สรุปผลการพิจารณาศึกษาและข้อเสนอแนะ

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

- ๒๘/๑

คณะกรรมาธิการได้มีมติเห็นชอบรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง “การปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจัดตั้งสำนักบริหารการมัธยมศึกษา (สบม.)” ซึ่งคณะทำงานได้ดำเนินการจัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว ดังนั้น คณะกรรมาธิการจึงขอเสนอรายงานการพิจารณาศึกษาดังกล่าวเพื่อให้วุฒิสภาได้โปรดพิจารณา หากวุฒิสภาให้ความเห็นชอบด้วยกับการพิจารณาศึกษา รวมทั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการแล้ว ขอได้โปรดแจ้งไปยังรัฐบาล คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาดำเนินการตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนสืบไป

โดยการนำเสนอในครั้งนี้ ผมขออนุญาตท่านประธานให้ นายกฤษฎา คำอาจ และนายเอกลักษณ์ ทิมทอง ได้ร่วมประชุมเพื่อชี้แจง ประกอบไปด้วย ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมาธิการ คณะทำงาน นำเสนอรายงานต่อไป จึงกราบขอบคุณท่านประธานครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง) : เชิญท่านกฤษฎา คำอาจ ครับ

(ฉายเพาเวอร์พอยต์ประกอบการอภิปราย)

นายกฤษฎา คำอาจ (ผู้ชี้แจง) : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพอย่างสูง กระผม นายกฤษฎา คำอาจ อนุกรรมาธิการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะทำงานจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย ขออนุญาตนำเสนอรายงานการพิจารณาศึกษา (สบม.) เรื่อง การปรับปรุงโครงสร้าง
กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจัดตั้งสำนักบริหารการมัธยมศึกษา

วัตถุประสงค์ของการพิจารณาศึกษา

๑. พิจารณาศึกษาข้อมูล อำนาจ หน้าที่ และสภาพปัญหาของการจัดโครงสร้างการบริหารงานการมัธยมศึกษา ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อขับเคลื่อนภารกิจการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ของประเทศในปัจจุบัน

๒. พิจารณาศึกษาแนวทางการดำเนินงาน ยกระดับการส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในศตวรรษที่ ๒๑ ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันและอนาคต

๓. สรุป วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้าเพื่อจัดเตรียมทำข้อเสนอเชิงนโยบายเสนอต่อคณะกรรมาธิการการศึกษา วุฒิสภา

คณะทำงานได้พิจารณาศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการ โดยสภาพปัจจุบัน ปัญหาเริ่มต้นตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๖ ที่มีการปฏิรูปโครงสร้างการบริหารงานของกระทรวงศึกษาธิการ โดยยุบรวมสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในสำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา และกรมวิชาการ แล้วจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้นแทน โดยมีเจตนารมณ์เพื่อรวมหน่วยงานที่จัดการศึกษาทั้งหมดให้มีเอกภาพในการบริหารงานภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ ผลของการดำเนินการดังกล่าว ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์กรหลักของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นองค์กรขนาดใหญ่ รับผิดชอบการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งแต่ละระดับมีวัฒนธรรมองค์กร มีเป้าหมายของการจัดการศึกษา มีปรัชญาและจิตวิทยาในการจัดการเรียนรู้แตกต่างกัน ส่งผลให้มีปัญหาต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกระดับ ทั้งนี้ เนื่องมาจากการขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ซึ่งคณะทำงานพบว่า การส่งเสริม การสนับสนุน การจัดสรรทรัพยากร การกำกับติดตามและประเมินผล ไม่เป็นธรรมและไม่ทั่วถึง เนื่องจากเป็นองค์กรที่มีขนาดใหญ่ ส่งผลให้คุณภาพงานวิชาการมัธยมศึกษาที่เคยโดดเด่นต้องหยุดชะงักและตกต่ำ และผลการสอบระดับชาติ เช่น โอเนต (Ordinary National Education Test : O–NET) เอ็นที (Nation Test : NT) นักเรียนตกเกือบทั้งประเทศ นักเรียนคิดวิเคราะห์สื่อสาร ๒ ภาษาไม่ได้ ขาดจิตสาธารณะ นักเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ อ่าน เขียนไม่ผ่านเกณฑ์ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ มีผลการสอบพิซา (Programme for

International Student Assessment : PISA) ไม่ผ่าน ๗ กลุ่มสาระเรียนรู้ โดยผ่านเพียงกลุ่มสาระการเรียนรู้พลศึกษาและสุขศึกษาเท่านั้น นอกจากนั้น สถานศึกษายังพบปัญหา เช่น ปัญหาด้านนโยบายและแผน การดำเนินงาน การจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนไม่ตรงกับความต้องการอย่างแท้จริง ซึ่งไม่ได้เกิดจากความต้องการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนที่สอดคล้องกับการยกระดับคุณภาพกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สำคัญและจำเป็นในการสร้างคุณภาพและความเท่าเทียม รวมทั้งไม่มีหน่วยงานจากส่วนกลางวิเคราะห์และนำข้อมูลใช้ประกอบการวิเคราะห์จัดสรรงบประมาณ

ปัญหาด้านวิชาการ คุณภาพงานวิชาการระดับมัธยมศึกษาที่เคยโดดเด่นต้องหยุดชะงักและตกต่ำ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ โอเนต ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษไม่ผ่านตามเป้าหมายที่กำหนด นอกจากนั้น การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ยังอยู่ในภาวะวิกฤต เนื่องจากนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาเป็นวัยแห่งการเรียนรู้และอ่อนไหวทางอารมณ์ ร้อยละของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่ไม่ได้ศึกษาต่อ ขาดการพัฒนาทักษะและสมรรถนะทางวิชาชีพที่ต้องส่งสู่เส้นทางการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ ความจำเป็นในการเร่งฟื้นฟูการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีภาวะถดถอยตามการเรียนรู้ที่เกิดจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

ปัญหาการบริหารงานบุคคล การจัดสรรอัตรากำลังขาดหน่วยงานกลางในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อทำการวิเคราะห์การจัดทำเกณฑ์การขาดอัตรากำลัง ซึ่งไม่สัมพันธ์กับการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา นอกจากนี้ ครูผู้สอนควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยศูนย์พัฒนาการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษาจังหวัด มีคณะทำงานจริง แต่ขาดการสนับสนุนส่งเสริม ทำให้เกิดความอ่อนแอในการพัฒนา ขาดบุคลากรที่ทำหน้าที่

เจ้าหน้าที่การเงิน พัสดุ โสตทัศนศึกษา ทะเบียน วัดผล และอนามัย โรงเรียนจึงต้องมอบหมายให้ครูผู้สอนไปปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนของครูลดลง และปัจจุบันพบว่ามีข้าราชการครูลาออกเนื่องจากระบบงานที่เกินหน้าที่และความจำเป็น

ปัญหาด้านการแข่งขันการจัดอันดับมัธยมศึกษาพบว่า ผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศโดยไอเอ็มดี (International Institute for Management Development : IMD) ประจำ ค.ศ. ๒๐๒๒ ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับให้เป็นประเทศที่มีอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาเป็นอันดับที่ ๕๓ จาก ๖๓ ประเทศเศรษฐกิจทั่วโลก ซึ่งในปีล่าสุดนี้ประเทศอินโดนีเซียได้แซงหน้าประเทศไทยไปแล้ว

กล่าวโดยสรุป สมรรถนะการศึกษาของประเทศไทยในเวทีสากลยังอยู่ในระดับที่ไม่ดีมากนัก ทั้งด้านคุณภาพการศึกษาที่ยังคงมีคุณภาพการศึกษาต่ำและมีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาสูง ประกอบกับสมรรถนะและคุณลักษณะของผู้เรียนของประเทศไทยยังมีศักยภาพที่ไม่สอดคล้องกับทิศทางการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจ เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รวมทั้งระบบการศึกษาที่ยังขาดประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร

จากรายงานผลการประเมินพิซา ซึ่งจัดการทดสอบ ๓ ปีต่อ ๑ ครั้ง เป็นการรายงานผลการประเมินเป็นคะแนนเฉลี่ย โดยมีค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิกองค์การเพื่อความร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจหรือโออีซีดี (The Organization for Economic Co-operation and Development : OECD) ในรูปของคะแนนมาตรฐานที่ ๕๐๐ คะแนน ในการประเมินรอบแรก คือ พิซา ๒๐๐๐ (PISA 2000) คะแนนเฉลี่ยได้เปลี่ยนแปลงบ้างเล็กน้อยในการประเมินรอบต่อมา ตามผลการประเมินของประเทศสมาชิกโออีซีดี ซึ่งพิซา ๒๐๑๘ (PISA 2018) เป็นการทดสอบครั้งล่าสุดเนื่องจาก ค.ศ. ๒๐๒๑ ไม่มีการทดสอบอันเนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ประเทศสมาชิกโออีซีดีมีคะแนนเฉลี่ยด้านการอ่าน เท่ากับ ๔๘๗ คะแนน ด้านคณิตศาสตร์ เท่ากับ ๔๘๙ คะแนน และด้านวิทยาศาสตร์ เท่ากับ ๔๘๙ คะแนน มาดูผลการประเมินพิซา ๒๐๑๘ ของประเทศไทย

นักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยทั้ง ๓ ด้าน ในการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิกองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจหรือโออีซีดี และเมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินพิซา ๒๐๑๕ (PISA 2015) กับพิซา ๒๐๑๘ พบว่าด้านการอ่านมีคะแนน ๓๙๓ คะแนน ลดลงประมาณ ๑๖ คะแนน ส่วนด้านคณิตศาสตร์ มีคะแนน ๔๑๙ คะแนน เพิ่มขึ้น ๓ คะแนน และด้านวิทยาศาสตร์ มีคะแนน ๔๒๖ คะแนน เพิ่มขึ้น ๔ คะแนน ตามลำดับ ซึ่งในการทดสอบทางสถิติถือว่า ด้านคณิตศาสตร์และด้านวิทยาศาสตร์ไม่มีการเปลี่ยนแปลง เมื่อเทียบกับรอบการประเมินที่ผ่านมาซึ่งยังมีคะแนนไม่ดีมากนัก เมื่อวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของคะแนนตั้งแต่การประเมินรอบแรกจนถึงปัจจุบัน ----------

พบว่าผลการประเมินด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยไม่เปลี่ยนแปลง และผลการประเมินด้านการอ่านมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ปัญหาการจัดการศึกษาในปัจจุบันไม่สอดรับกับจิตวิทยาการเรียนรู้ เนื่องจากปรัชญาการศึกษาในระดับประถมศึกษาเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กช่วงอายุ ๓ - ๑๒ ปี แต่ปรัชญาการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาเป็นการต่อยอดทางวิชาการและส่งเสริมอัจฉริยภาพและความสามารถพิเศษให้กับนักเรียนช่วงอายุ ๑๓ - ๑๘ ปี เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ระดับอุดมศึกษาที่ต้องใช้ครูศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษาที่เชี่ยวชาญมาบริหารจัดการโดยเฉพาะ อันนี้เป็นปัญหา ๗ ประการที่ทำให้เป็นปัญหา

ผลกระทบที่เกิดจากระบบและกระบวนการปฏิรูปการศึกษาระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๖ – ๒๕๖๖ คือ ๑๒ ปีที่ผ่านมา แบ่งได้เป็น ๗ ประการ คณะทำงานพบว่า

๑. วางคนผิด คนที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางได้รับการวางตัวไม่ถูกต้องไม่สอดคล้องกับความเชี่ยวชาญ ทำให้ผู้รับบริการ คือ สถานศึกษาและผู้เรียนมีผลกระทบในเชิงวิกฤติตามไปด้วย

๒. ภารกิจไม่ชัด ขอบข่ายโครงสร้าง ภารกิจ บทบาทหน้าที่เปลี่ยนแปลงไปส่งผลกระทบต่อการยกระดับในทุกด้านของสถานศึกษาและผู้เรียน

๓. ตัดขาดเครือข่ายคุณภาพ ทำให้เครือข่ายคุณภาพของกรมที่ถูกยุบต้องมีการสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันใหม่ ยกตัวอย่างเช่น เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษา และคณะกรรมการพัฒนากลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นต้น

๔. การกระจายอำนาจขาดระบบตรวจสอบถ่วงดุล การพิจารณาทั้งงบประมาณ บุคลากร การเกลี่ยอัตรากำลังเป็นเรื่องที่ต้องถูกปรับลดทอนโดยหน่วยงานที่ไม่ได้รับผิดชอบการจัดการศึกษาในระดับนั้น ๆ โดยตรง

๕. คุณภาพตกต่ำทั้งผลสัมฤทธิ์และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทำให้หน่วยงานที่จำเป็นและสำคัญในการออกแบบให้สอดคล้องกับปรัชญาการจัดการศึกษาตามระดับช่วงวัยขาดหายไป ส่งผลต่อวิกฤติศรัทธาของนักเรียนวัยรุ่นหลายสิ่งที่ต้องเร่งรัดแก้ไข

๖. ระส่ำระสายทั่วสารทิศ ส่วนราชการที่เกิดขึ้นใหม่ขาดการออกแบบให้เอื้อต่อคุณภาพการศึกษา เกิดหน่วยงานที่ไม่เชื่อมโยงโดยตรงถึงสถานศึกษา

๗. วิกฤติการศึกษาพาชาติล่มจม ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในภาพรวมให้ตกต่ำลง

ประเด็นเงื่อนไขความจำเป็นด้านการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงาน

คณะกรรมาธิการพบว่า การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในช่วง ๒๐ ปีที่ผ่านมา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาต่างร่วมมือกันผลักดันเป้าหมายด้านการศึกษา แต่ยังไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จตามเจตนารมณ์ของกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ จากรายงานการศึกษาดังกล่าว ปัญหาด้านโครงสร้าง ด้านกระบวนการจัดการศึกษา ด้านการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ด้านสิทธิและโอกาสในการรับการศึกษา ด้านหลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ด้านกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพรวมตลอดถึงการกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับ โดยเหตุที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบายและแผนพัฒนามาตรฐานและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องแก้โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจออกกฎกระทรวงและให้ระบุอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการดังกล่าว ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๖๔

สถานการณ์และสภาพปัญหาปัจจุบัน คณะทำงานพิจารณาศึกษาต่อไปว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งส่วนราชการเป็นการภายใน เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ให้ตั้งสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย กระผมขอเน้นว่าเป็นส่วนราชการภายใน มีภารกิจหลักในการส่งเสริม สนับสนุน และประสานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ดูแลและสนับสนุนโรงเรียนมัธยมศึกษา

สภาพปัญหาปัจจุบัน ในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาพบว่า มีปริมาณนักเรียนเป็นจำนวนมากจำเป็นต้องได้รับการกำกับดูแลอย่างเหมาะสม ให้มีคุณภาพสอดคล้องกับประเภทและวัยที่รัฐพึงจะได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่สภาพปัจจุบันของการจัดโครงสร้างการบริหารงานการมัธยมศึกษาในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในการขับเคลื่อนภารกิจการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ยังขาดความคล่องตัวในการเชื่อมโยง การประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา มัธยมศึกษาจังหวัด สหวิทยาเขต ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้จังหวัดและโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน ๒,๓๖๐ แห่ง ส่งผลให้การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพที่ส่งผลต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง ยังพบข้อจำกัดในการดำเนินงานหรือการบริหารงานของหน่วยงาน เนื่องมาจากโครงสร้างส่วนราชการเดิมไม่เหมาะสม

ผมขออนุญาตยกตัวอย่างการจัดโครงสร้างส่วนราชการของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ซึ่งเป็นสำนักหลักอยู่ในโครงสร้างของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมาย สถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษทั่วประเทศจำนวน ๑๐๘ แห่ง ครูจำนวน ๖,๓๖๙ คน นักเรียนจำนวน ๔๒๑,๘๘๑ คน มีศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัดจำนวน ๗๗ แห่ง สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษเป็นสำนักในโครงสร้างตามกฎหมาย สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) เป็นสำนักในโครงสร้างของสำนักงานปลัด

กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งปัจจุบันได้รับการยกฐานะเป็นกรมส่งเสริมการเรียนรู้ สถานศึกษาของ กศน. สำนักงาน กศน. อำเภอ จำนวน ๙๔๒ แห่ง บุคลากรทางการศึกษาจำนวน ๓๘,๓๑๘ คน นักเรียนจำนวน ๘๕๕,๖๓๘ คน และสำนักงาน กศน. จังหวัดจำนวน ๗๗ แห่ง และได้รับการยกฐานะเป็นกรมแล้วในขณะนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นสำนักส่วนราชการภายใน มีสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาจำนวน ๒,๓๖๐ แห่งทั่วประเทศ ครูจำนวน ๑๓๑,๕๓๑ คน นักเรียนจำนวน ๒,๒๒๒,๑๗๙ คน มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดจำนวน ๖๒ เขตทั่วประเทศ ซึ่งยังไม่ครบทุกจังหวัด แต่สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายไม่ใช่สำนักในโครงสร้างของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประเด็นอำนาจหน้าที่ที่มีปัญหา

- การส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายการพัฒนาประสิทธิภาพการมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อยกระดับคุณภาพผลการศึกษาและส่งเสริมความเป็นเลิศเฉพาะทางของผู้เรียนผู้มีความสามารถพิเศษทั้งด้านวิชาสามัญและสุนทรียศาสตร์ รวมทั้งกำกับดูแล สนับสนุน ช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มด้อยโอกาสและความสามารถ ให้มีมาตรฐานการศึกษาได้ตามเกณฑ์ขั้นต่ำ

ประเด็นข้อจำกัดในการปฏิบัติหน้าที่

๑. การจัดตั้งสำนักงานที่กำหนดให้เป็นหน่วยงานภายในของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นองค์กรขนาดเล็ก ขาดความเป็นเอกภาพด้านการบริหารจัดการและไม่สอดคล้องกับภารกิจของการส่งเสริมประสิทธิภาพการมัธยมศึกษาทั้งระบบ ซึ่งมีสถานศึกษาที่ต้องดูแลให้การส่งเสริมสนับสนุน รวมถึงการแก้ปัญหาจำนวนมาก ถึง ๒,๓๖๐ โรงเรียน

๒. การส่งเสริมประสิทธิภาพความเป็นเลิศเฉพาะทางของผู้เรียน มีข้อจำกัดเนื่องจากการปฏิบัติภารกิจตามอำนาจหน้าที่มีทั้งข้อจำกัดด้านงบประมาณบุคลากรและอื่น ๆ ซึ่งเป็นผลกระทบโดยตรงต่อประสิทธิภาพด้านวิชาการ สามัญ และสุนทรียศาสตร์

๓. การสนับสนุน ช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มด้อยโอกาส และความสามารถพิเศษ มีข้อจำกัด เนื่องจาก สพฐ. กำหนดกรอบอัตรากำลังของบุคลากรไม่เพียงพอ จึงไม่สามารถ ดำเนินการขับเคลื่อนให้บรรลุตามภารกิจนี้

ประเด็นที่ควรแก้ไขเพื่อความเหมาะสมในประเด็นอำนาจหน้าที่

๑. ควรจัดตั้งเป็นหน่วยงานตามกฎหมายในโครงสร้างสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๒. ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์ให้จัดแบ่งหน่วยงาน การจัดงานบริหารการศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาให้แยกออกจากกัน เป็นหน่วยงานที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพและคุณภาพมากขึ้น และเป็นการแก้ไขปัญหาทุกด้านให้หมดสิ้นไป

๓. วิเคราะห์นโยบายสู่การปฏิบัติ เพื่อพิจารณาเสนอแผนพัฒนาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศและวิเคราะห์งบประมาณ สนับสนุน ส่งเสริม จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในสัดส่วนที่เหมาะสมกับการศึกษาระดับอื่น เพื่อประสานงานและบริหารงบประมาณจัดสรรร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นข้อจำกัดในโครงสร้างของสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายในส่วนกลาง มีกลุ่มงานและบุคลากรที่ยังไม่สอดคล้องกับบทบาท อำนาจหน้าที่และยังไม่ครอบคลุมภาระงานทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในด้านการวางแผนและจัดสรรงบประมาณ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพจัดการศึกษา มัธยมศึกษาจังหวัด สหวิทยาเขต ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้จังหวัด และโรงเรียนมัธยมศึกษา นอกจากนี้ ยังไม่มีผู้ประสานงานและบริหารงบประมาณร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นที่ควรแก้ไขเพื่อความเหมาะสม คือ เห็นควรปรับปรุงโครงสร้างของสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายในส่วนกลางให้เทียบเท่ากับสำนักโครงสร้างของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นสำนักบริหารการมัธยมศึกษา (สบม.) ให้มีอำนาจหน้าที่และบทบาทในการกำหนดภารกิจด้านการวางแผน การจัดสรรงบประมาณและทรัพยากร เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในระดับภูมิภาคหรือพื้นที่ให้สามารถบริหารจัดการการพัฒนา และยกระดับคุณภาพด้านมัธยมศึกษาได้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม

๔. ส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ประเด็นข้อจำกัด คือ ตามบทบาทและหน้าที่ในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาของ สพฐ. ได้มอบให้สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการและศูนย์ประสานงานของการพัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ ดำเนินการในภาพรวม รวมทั้งสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายไม่ได้รับการกำหนดกรอบอัตรากำลังในตำแหน่งเฉพาะ เพื่อให้การปฏิบัติงาน อาทิ เรื่องการร้องเรียน เป็นต้น

ประเด็นที่ควรแก้ไข คือ ควรกำหนดบทบาทหน้าที่ให้สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษา เช่น การสรรหา บรรจุ แต่งตั้ง ครูให้ตรงกับวิชาเอก ครูที่มีศักยภาพสำหรับห้องเรียนพิเศษ หรือการจัดการเรียนรู้พหุปัญญา รวมทั้งผู้บริหารการศึกษาและสถานศึกษาที่มีคุณวุฒิเหมาะสมเป็นที่ยอมรับ เป็นต้น

๕. ประสานงานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการ

ประเด็นข้อจำกัดในการปฏิบัติหน้าที่ คือ การประสานงานความร่วมมือและการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการศึกษา และส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาสู่โรงเรียนโดยตรงมีความไม่คล่องตัวและมีข้อจำกัด เนื่องจากมีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน ๖๒ เขต ซึ่งไม่ครอบคลุมทั้งประเทศ

ประเด็นที่ควรแก้ไข คือ เห็นควรปรับปรุงโครงสร้างของสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายในส่วนกลางให้มีอำนาจหน้าที่ และมีบทบาทเทียบเท่าสำนักในโครงสร้างภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสนับสนุนให้มีการจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาให้ครอบคลุมทุกจังหวัด (จัดตั้งเพิ่มเติมให้ครบ ๗๘ เขต)

มีกรุงเทพมหานครจังหวัดเดียวที่มี ๒ เขต เป็น ๗๘ เขตทั่วประเทศ เพื่อเป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลและสนับสนุนการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพตามบริบทของแต่ละพื้นที่

จากการวิเคราะห์ข้อจำกัดที่เกิดขึ้น และประเด็นที่ควรแก้ไขในการจัดตั้งสำนักบริหารงานมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นการภายใน จะเห็นได้ว่า สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายได้พยายามดำเนินการขับเคลื่อน และยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินโครงการตามนโยบายสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

๑. โครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล เป็นนวัตกรรมการจัดการศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และพัฒนาเป็นยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนการพัฒนา ยกระดับการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐานเทียบเท่าสากล ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มอบให้สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายขับเคลื่อนโครงการมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๓

๒. โครงการพัฒนาประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาในภูมิภาคเอดูเคชันฮับ (Education hub) กระทรวงศึกษาธิการได้เตรียมการจัดการศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมและรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และเตรียมคนให้มีความพร้อมในด้านต่าง ๆ รวมทั้งด้านภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้ในประชาคมอาเซียน

๓. การบริหารจัดการเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการมัธยมศึกษาจังหวัด สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายได้กำหนดรูปแบบเป็นการบริหารจัดการ เพื่อประสานเชื่อมโยงภารกิจจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาไปยังเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการมัธยมศึกษาจังหวัด ๗๘ เครือข่าย และจัดตั้งศูนย์พัฒนากลุ่มสาระการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระของจังหวัด สหวิทยาเขต รวมทั้งศูนย์พัฒนาวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิด

ความร่วมมือในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการ เกิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา

๔. โครงการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกหรืออีอีซี (Eastern Economic Corridor : EEC) โดยดำเนินโครงการตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

๕. จัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ เป็นรูปแบบของการจัดการศึกษาเพื่อให้โอกาสผู้เรียนมีทางเลือกสำหรับการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โดยเริ่มต้นจัดทำแนวทางขับเคลื่อนการศึกษามัธยมศึกษาไทย ๔.๐ เพื่อการมีงานทำในศตวรรษที่ ๒๑ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยมีรูปแบบความต้องการของผู้เรียน ๔ รูปแบบ ดังนี้

(๑) รูปแบบสมรรถนะอาชีพระยะสั้น จัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ลักษณะอาชีพต่าง ๆ

(๒) รูปแบบทวิศึกษา เป็นการศึกษาร่วมหลักสูตรโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอน การเรียนสายสามัญควบคู่กับสายอาชีพ เมื่อสำเร็จการศึกษา ๓ ปี ผู้เรียนจะได้รับ ๒ วุฒิการศึกษา คือ วุฒิประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลายและวุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพ ซึ่งเริ่มเปิดสอนมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๘

(๓) รูปแบบเตรียมความถนัดเฉพาะกลุ่มสาขาวิชาชีพอุดมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีผลการเรียนในรายวิชาพื้นฐานความถนัดได้ตามเกณฑ์ของระดับความรู้ของกลุ่มสาขาความถนัดในวิชาชีพการเรียนต่อระดับอุดมศึกษา

(๔) รูปแบบการเรียนรู้การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจพอเพียง นำทักษะความรู้และคุณลักษณะจากการเรียนรู้ ๓ รูปแบบ มาใช้พัฒนาเป็นผู้ประกอบการและทำธุรกิจประยุกต์ในการประกอบอาชีพจริง

ถึงแม้สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายจะได้รับเป้าหมายจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีงานในหน้าที่ที่เป็นงานระดับชาติมากพอสมควร เมื่อเปรียบเทียบดูกับงบประมาณที่สำนักซึ่งเป็นสำนักภายในได้รับในแต่ละปี ผมขออนุญาตเปรียบเทียบตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นต้นมา

พ.ศ. ๒๕๖๑ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายได้รับงบประมาณ ๑๐๘ ล้านบาท จำนวนเขตมัธยมศึกษาที่ดูแล ๔๒ เขต

พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้รับงบประมาณมากที่สุด ๑๖๓ ล้านบาท จำนวนเขตมัธยมศึกษาที่ดูแล ๔๒ เขต

พ.ศ ๒๕๖๓ จำนวนงบประมาณลดลงอย่างน่าใจหาย เหลือเพียง ๖๗ ล้านบาท จำนวนเขตมัธยมศึกษาที่ดูแล ๔๒ เขต

พ.ศ. ๒๕๖๔ มีการจัดตั้งเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเพิ่มเติม ๒๐ เขต รวมเป็น ๖๒ เขต ได้รับงบประมาณลดลงอย่างต่อเนื่อง ๓๓ ล้านบาท

พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้รับงบประมาณ ๒๖ ล้านบาท

พ.ศ. ๒๕๖๖ ได้รับงบประมาณ ๒๓ ล้านบาท

จากที่ผมได้กล่าวมาทั้งหมดนี้ คณะทำงานได้สรุปผลการพิจารณาและข้อเสนอแนะจากการวิเคราะห์ข้อจำกัดสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น และประเด็นที่ควรแก้ไขในการมีสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นการภายใน จะเห็นได้ว่าสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายได้พยายามดำเนินการขับเคลื่อนและยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินโครงการตามนโยบายสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่การดำเนินโครงการยังไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โรงเรียนและนักเรียนระดับมัธยมศึกษามีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องมีการปรับโครงสร้างการบริหารและการจัดการศึกษาของสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายให้เป็นหน่วยงานในโครงสร้างของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นสำนักบริหารการมัธยมศึกษา ซึ่งจะเกิดประโยชน์โดยตรงต่อการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ดังนี้

๑. การจัดการมัธยมศึกษาเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๒. มีฐานะเป็นหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพมากขึ้น และเป็นการแก้ไขปัญหาทุกด้านให้หมดไป

๓. มีหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่และบทบาทในการกำหนดภารกิจด้านการวางแผนการจัดสรรงบประมาณ และทรัพยากร เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในระดับภูมิภาคหรือพื้นที่ให้สามารถบริหารจัดการ พัฒนา และยกระดับคุณภาพด้านมัธยมศึกษาได้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม

๔. มีหน่วยงานที่มีภารกิจโดยตรงในการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาให้ครอบคลุมทุกจังหวัด (จัดตั้งเพิ่มเติมให้ครบ ๗๘ เขต) เพื่อเป็นหน่วยงานที่กำกับดูแล และสนับสนุนการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพตามบริบทของแต่ละพื้นที่

๕. เป็นหน่วยงานที่มีความเป็นเอกภาพ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างคล่องตัว และสอดคล้องกับภารกิจของการจัดการศึกษามัธยมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการเพื่อขับเคลื่อนภารกิจการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

๑. เสนอให้มีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการบูรณาการรวมสำนักในโครงสร้างซึ่งมีภารกิจหน้าที่ใกล้เคียงกันเข้าด้วยกัน แต่ยังคงมีภารกิจครอบคลุมในสำนักที่ควบรวมเข้าด้วยกัน จากนั้นให้มีการปรับปรุงหน่วยงานที่ตั้งขึ้นเป็นการภายใน ได้แก่ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายให้ไปเป็นหน่วยงานในโครงสร้าง โดยให้มีชื่อใหม่ว่า สำนักบริหารการมัธยมศึกษา เพื่อเป็นหน่วยงานสำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยวิธีการดังกล่าวเป็นการปรับปรุงหน่วยงานที่ไม่เป็นการเพิ่มหน่วยงานในส่วนราชการ

๒. เร่งรัดดำเนินการยกระดับสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายให้เป็นสำนักภายในโครงสร้างโดยเร่งด่วน เพื่อการขับเคลื่อนแก้ไขปัญหาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

๓. เร่งรัดการพิจารณาขอบข่ายโครงสร้างภารกิจในช่วงเปลี่ยนผ่านหรือรอการดำเนินการตามขั้นตอน โดยมีการปรับปรุงระบบบริหารจัดการภายในสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายรองรับภารกิจใหม่ที่กำลังจะเกิดขึ้น

๔. เร่งรัดการพิจารณาปรับปรุงระบบบริหารจัดการภายในสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนา โดยการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการจัดวางระบบสำนักงาน กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาทั้งระบบตลอดแนวจากส่วนกลาง ส่วนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ส่วนของสถานศึกษา และเครือข่ายที่เกี่ยวข้องตามที่กำหนดในภารกิจช่วงเปลี่ยนผ่าน โดยการปรับปรุงนั้น ให้ใช้อำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ตามมาตรา ๘ และมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และเมื่อมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแล้ว ผลที่เกิดขึ้น คุณภาพ

ที่เกิดขึ้นจากการตั้งสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ จะมีการปรับโครงสร้าง มีการปฏิรูปโครงสร้าง มีการปฏิรูปโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ปฏิรูปหลักสูตรและวิธีสอน ปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีจิตวิญญาณความเป็นครู

คุณภาพทั้งหมดจะเกิดขึ้นได้เริ่มจาก

๑. ส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมีความเชื่อมโยงนำไปสู่การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ ครู ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์มีคุณภาพ ส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพ

๒. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) เข้มแข็ง ภารกิจชัดเจน จัดตามปรัชญา สอดคล้องกับจิตวิทยา พัฒนาผู้เรียน และสร้างประสิทธิภาพใน สพม.

๓. สถานศึกษาเข้มแข็ง ภารกิจสถานศึกษาชัดเจน สอดคล้องกับปรัชญา จิตวิทยาพัฒนาผู้เรียน และโรงเรียนนิติบุคคล

๔. เครือข่ายการพัฒนาคุณภาพเข้มแข็ง สพฐ. และ สพม. สถานศึกษาร่วมกันสร้างเครือข่ายคุณภาพระดับจังหวัด ระดับภาค ระดับประเทศ และระดับสากล

๕. หลักสูตรและเครือข่ายการนิเทศก์เข้มแข็ง

๖. มาตรฐานและระบบประกันคุณภาพตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

๗. คุณภาพผู้เรียนเป็นไปตามมาตรฐานและอัจฉริยภาพ

สรุปสุดท้าย เมื่อมีการจัดตั้งหน่วยงานหลักที่เป็นเจ้าภาพรับผิดชอบการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ สมรรถนะหลัก สมรรถนะรอง คุณภาพการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จะมีความก้าวไกลกว่าเดิมแน่นอน ขอบคุณท่านประธานครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานวุฒิสภา ได้ขึ้นบัลลังก์ ทำหน้าที่ประธานของที่ประชุมต่อไป)

ประธานวุฒิสภา : ขอบคุณครับ คณะกรรมาธิการครบแล้ว ต่อไปเชิญท่านสมาชิกที่ประสงค์จะอภิปรายรายงานฉบับนี้ ขอให้ท่านสมาชิกที่ประสงค์จะอภิปรายยกมือแสดงตนเพื่อเข้าชื่อ ตอนนี้มีท่านรณวริทธิ์ ปริยฉัตรตระกูล มีท่านใดอีกหรือไม่

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ประธานวุฒิสภา : ท่านรณวริทธิ์ ปริยฉัตรตระกูล เชิญครับ

นายรณวริทธิ์ ปริยฉัตรตระกูล : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายรณวริทธิ์ ปริยฉัตรตระกูล เรื่องนี้มีปัญหามานาน ในเรื่องการจัดองค์กรของกระทรวงศึกษาธิการ จนมีคำพูดว่า “กระทรวงศึกษาธิการเป็นกระทรวงที่เก่าแก่ที่สุดกระทรวงหนึ่งของประเทศไทย” แต่ว่าจัดบ้านยังไม่เรียบร้อยสักที เดี๋ยวมีการแยกออก เดี๋ยวมีการรวมเข้า ตอนนั้นผมยังเป็นครูอยู่ ผมเข้าใจว่าการที่จัดองค์กร องคาพยพของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อการกระจายอำนาจ ในช่วงนั้นการกระจายอำนาจมาแรงมาก มีการยุบไป ๓ กรม คือ กรมสามัญศึกษา ซึ่งเป็นกรมที่บริหารจัดการเรื่องการมัธยมศึกษาจากมัธยมศึกษาปีที่ ๑ – ๖ กรมวิชาการ และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ หรือ สปช. ถูกยุบไป ผลกระทบจากการยุบกรมสามัญศึกษาแล้วเอาไปรวมกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมวิชาการหายไป ผมขออภิปรายเรื่องกรมวิชาการเล็กน้อย เมื่อกรมวิชาการหายไป ในเรื่องงานวิชาการระส่ำระสายทันที จะไปมีสำนักต่าง ๆ ขึ้นมามากมายไปหมด ซึ่งเมื่อดูแล้วความเข้มแข็งด้านวิชาการ เราต้องยอมรับว่าเทียบกับกรมวิชาการไม่ได้เลย ตำราทุกอย่างผิดเพี้ยนไปหมด และมีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือสมศ. เกิดขึ้นเพื่อประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพราะฉะนั้น กรมวิชาการเป็นกรมที่ขาดไม่ได้ เกือบทุกกระทรวงในบ้านเรามีกรมวิชาการ เพราะเรื่องวิชาการเป็นเรื่องหลักของกระทรวงศึกษาธิการอยู่แล้ว ไม่น่ายุบ ส่วนเรื่องสามัญศึกษากับประถมศึกษาเมื่อยุบมารวมกัน เรือลำใหญ่ขึ้น เรือใหญ่กินน้ำลึก

เดินทางลำบาก อุ้ยอ้าย การกระจายอำนาจมองไม่เห็น เห็นแต่อำนาจที่ถูกรวมศูนย์เข้าไป
ในส่วนของผู้เรียน นักเรียนที่เรียนชั้นปฐมวัย และชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ ๑ คือ ป. ๑ – ป. ๓
5 และช่วงชั้นที่ ๒ คือ ป. ๔ – ป. ๖ และขึ้นมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ ๓ คือ ม. ๑ – ม. ๓ ----------



สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ช่วงชั้นที่ ๔ คือ ม. ๔ – ม. ๖ ถ้านำมาบริหารจัดการรวมกันแล้ว เด็กพวกนี้แม้แต่นำไปเข้าแถวร้องเพลงชาติยังคนละคีย์ จิตวิทยาพัฒนาการก็คนละอย่าง เพราะเด็กอยู่ในคนละช่วงวัย จิตวิทยาการเรียนรู้คนละเรื่อง เพราะอยู่คนละช่วงวัย เพราะฉะนั้น วิธีการ กระบวนการในการที่จะจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนไปคนละทิศละทาง แต่ถูกนำมาปั้นรวมกัน เกิดความยุ่งยากแล้วครูล่ะครับ เมื่อก่อนครูทำหน้าที่สอน พอบางส่วนถูกรวม บางส่วนถูกแยก ครูถูกดึงไปเป็นครูธุรการ นำครูออกนอกห้องเรียน ครูไม่ได้สอนหนังสือ นำไปเป็นเจ้าหน้าที่พัสดุ นำไปเป็นเจ้าหน้าที่การเงิน ซึ่งไม่ใช่วิชาที่ครูเรียนมา ความผิดพลาดเกิดขึ้นมากมาย ครูผิดวินัย ครูถูกสอบสวน ครูถูกปลดออก ไล่ออก มากมายไปหมด สิ่งที่ยุ่งยากตามมา เพราะมองแต่การกระจายอำนาจ แต่จริง ๆ แล้วเป็นการรวมอำนาจมาปั้นเป็นก้อนเดียวกัน ซึ่งยากแก่การบริหารจัดการ จะเห็นได้ว่าเขตมัธยมศึกษามี ๖๒ เขตทั่วประเทศ ตามเอกสารรายงานและข้อเท็จจริงก็เป็นเช่นกัน ประเทศไทยมี ๗๖ จังหวัด แสดงว่าจะมีเขตมัธยมศึกษาบางเขตที่ควบ ๒ จังหวัด นั่นคือปัญหา แต่ ๒ จังหวัดนี้ จากโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งจะวิ่งเข้าไปที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) ไกล ยิ่งไกลก็เกิดความห่างไกล ความห่างเหินก็ตามมา การใกล้ชิดที่จะปรึกษาหารือกัน ปัญหาอะไรต่าง ๆ นานาทำได้ยากยิ่งขึ้น ถ้าเป็นสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดหรือจะเป็นชื่อใหม่ก็ว่ากันไป สำนักงานมัธยมศึกษาจังหวัดก็ว่ากันไป อย่างทุกวันนี้มีเขตมัธยมศึกษาและแยกให้ครบทุกจังหวัด เล็กก็บริหารไปตามเล็ก จิ๋วแต่แจ๋วยังมี สิ่งเหล่านี้ควรมองให้ทะลุปรุโปร่ง พอย้อนทวนน้ำขึ้นมาจนกระทั่งมาถึงระดับกระทรวง มาถึง สพฐ. อุ้ยอ้ายมาก เพราะจะต้องดูแลกันทั้งประถมศึกษา มัธยมศึกษา และปฐมวัย เพราะฉะนั้น เซกชัน (section) และบริหารจะง่าย ธรรมชาติของกระบวนการจัดการเรียนรู้ ธรรมชาติของกระบวนการบริหารการศึกษา ธรรมชาติขององค์กรแตกต่างกันไปตามบริบทของวัยของผู้เรียนอยู่แล้ว เมื่อแยกออกมาจะบริหารจัดการได้ง่ายขึ้น ขออนุญาตเอ่ยนาม ฝากท่านเฉลา พวงมาลัย ประธานคณะอนุกรรมาธิการ นอกจากเสนอแนะให้มีการแยกส่วนมัธยมศึกษาเป็นกองมัธยมศึกษาหรือเป็นแผนกมัธยมศึกษา อะไรก็ว่ากันไป อย่าเอาไปเฉพาะมัธยมศึกษาตอนปลาย เพราะโรงเรียน

มัธยมศึกษามีมัธยมศึกษาตอนต้นอยู่ด้วย แน่นอนโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาส มีมัธยมศึกษาตอนต้นอยู่ด้วย ให้บริหารไปในช่องทางนั้น มัธยมศึกษาบริหารไปในช่องทาง มัธยมศึกษา ซึ่งมีตั้งแต่ ม. ๑ – ม. ๖ จะไปตัดเอาเฉพาะ ม. ๔ ม. ๕ ม. ๖ มาไม่ได้ เพราะช่วงวัยใกล้เคียงกัน เพราะฉะนั้น สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ควรคำนึง

ประเด็นที่ ๒ เขตพื้นที่มัธยมศึกษาต้องมีให้ครบทุกจังหวัด เช่น จังหวัดยโสธร อำนาจเจริญ มุกดาหาร เป็นต้น อีสานบ้านผมไปมองว่าเป็นจังหวัดเล็ก ๆ อย่างจังหวัดมุกดาหาร จะต้องเอาไปแปะไว้กับจังหวัดใหญ่ ๆ ไม่ได้ ๑ จังหวัด คือ ๑ จังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดยังมีทุกจังหวัด ถ้าอย่างนั้นจังหวัดเล็ก ๆ เอามารวมกัน ๒ จังหวัดมีผู้ว่าราชการจังหวัด ๑ คน ดีหรือไม่ ทำไม่ได้ ทุกสิ่งทุกอย่างค่าน้ำหนักในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กระทรวงศึกษาธิการเป็นกระทรวงที่สร้างคน จะต้องมีความใกล้ชิดสนิทสนม ต้องเข้าถึงผู้เรียนเป็นรายบุคคล ต้องบริหาร จัดกระบวนการเรียนรู้อย่างใกล้ชิด เด็กถึงจะเติบโตอย่างมีคุณภาพ ไม่ใช่ไปล็อกเอาเฉพาะดี ๆ เด่น ๆ ดัง ๆ สอนเฉพาะวิชาที่จะเข้ามหาวิทยาลัย เป็นเด็กที่หัวโตใจแคบและเกิดสรรพปัญหามากมายอย่างที่เห็นเมื่อสัปดาห์ที่แล้ว เพราะฉะนั้น สิ่งเหล่านี้ผมถือว่าเป็นวิกฤติ ถ้าจะแก้กระบวนการเหล่านี้ต้องแก้กระบวนการการบริหารจัดการการศึกษาด้วย ซึ่งหมายถึงโครงสร้างถูกแยกออกไปด้วย สำหรับตำแหน่งไม่ได้กระทบกระเทือน ครูบาอาจารย์ก็มีตำแหน่งทางวิชาการ ผู้บริหารมีตำแหน่งในทางการบริหาร เพียงแต่ว่าการจัดการสอนจะได้สเปซิฟิก (specific) มากขึ้น เป็นเรื่องเฉพาะทางมากขึ้น เป็นเรื่องความเชี่ยวชาญมากขึ้น จะทำให้เด็กของเราเติบโตทั้งร่างกายและจิตใจอย่างมีคุณภาพ กราบขอบพระคุณครับ

ประธานวุฒิสภา : ขอบคุณท่านรณวริทธิ์ ปริยฉัตรตระกูล ครับ มีสมาชิกท่านใดประสงค์จะอภิปรายอีกหรือไม่

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ประธานวุฒิสภา : ไม่มี ขอเชิญคณะกรรมาธิการตอบชี้แจงครับ

นายตวง อันทะไชย (ประธานคณะกรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายตวง อันทะไชย ในฐานะประธานคณะกรรมาธิการการศึกษา ต้องกราบขอบพระคุณท่านรณวริทธิ์ ปริยฉัตรตระกูล ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งในการศึกษาของเรามีหลายประเด็นที่ตรงกับท่าน และคาดหวังว่าในอนาคตถ้าหากจัดการศึกษาแยกให้เห็นชัดเจน ประถมศึกษา มัธยมศึกษา ซึ่งมัธยมศึกษาที่ท่านพูดถึงเป็นประเด็นที่จะต้องคุยกันต่อไปว่ามัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลายจะต้องทำอย่างไร เป็นประเด็นที่คณะกรรมาธิการการศึกษาได้ทำอยู่แล้ว ขอน้อมรับแนวคิดของท่านไปประกอบในการที่จะนำเสนอกระทรวงและรัฐบาลต่อไป ขอบพระคุณครับ

ประธานวุฒิสภา : ขอบคุณครับ ไม่มีท่านใดติดใจแล้ว ผมขอปิดการอภิปราย เป็นอันว่าที่ประชุมได้พิจารณารายงานการพิจารณา เรื่อง การปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการเพื่อจัดตั้งสำนักบริหารการมัธยมศึกษา (สบม.) ของคณะกรรมาธิการการศึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยที่คณะกรรมาธิการมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพิจารณาศึกษาบางประการและได้บันทึกไว้ในรายงานด้วยแล้ว หากที่ประชุมเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการจะได้ดำเนินการส่งไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป จะมีสมาชิกท่านใดขัดข้องหรือมีความเห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่ครับ

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ประธานวุฒิสภา : ไม่มี ถือว่าที่ประชุมเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการ ขอบคุณคณะกรรมาธิการและผู้ชี้แจงเป็นอย่างมาก จบการพิจารณาระเบียบวาระที่ ๔.๑

๔.๒ รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง ความคุ้มค่าของการขุดคลองเชื่อมสองฝั่งทะเลภาคใต้ของไทย ซึ่งคณะกรรมาธิการการคมนาคมพิจารณาเสร็จแล้ว

ประธานวุฒิสภา : ขอเรียนเชิญคณะกรรมาธิการเข้าประจำที่ครับ (คณะกรรมาธิการเข้าประจำที่)

ประธานวุฒิสภา : ในการนี้ คณะกรรมาธิการได้มีหนังสือขออนุญาตให้บุคคลภายนอกเข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจง ดังนี้

๑. พลเรือเอก พงศกร กุวานนท์

๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์มนต์ชัย พินิจจิตรสมุทร

๓. ว่าที่ร้อยตรี เลิศณรงค์ สุวรรณ

๔. พลเรือตรี สมเจตน์ คงรอด

๕. เรือเอก นคร น.กุลศรีรัตน์

๖. นางสาวกมลวรรณ กุหลาบวงษ์

นอกจากนี้ คณะกรรมาธิการได้มีหนังสือขออนุญาตฉายเพาเวอร์พอยต์ (PowerPoint) ประกอบการพิจารณารายงานฉบับนี้ด้วย เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาผมอนุญาตตามข้อบังคับ ข้อ ๖๒ และข้อ ๕๕ ขอเชิญท่านประธานคณะกรรมาธิการหรือผู้แทนแถลงรายงานฉบับนี้เพื่อพิจารณาต่อที่ประชุมครับ

พลเอก ยอดยุทธ บุญญาธิการ (ประธานคณะกรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม พลเอก ยอดยุทธ บุญญาธิการ ประธานคณะกรรมาธิการการคมนาคม ขอเสนอรายงานพิจารณาศึกษา เรื่อง ความคุ้มค่าของการขุดคลองเชื่อมสองฝั่งทะเลภาคใต้ของไทย ตามเอกสารการศึกษาที่ได้แจกจ่ายให้กับสมาชิกทุกท่านแล้ว โดยมีสาระสำคัญโดยสังเขป ดังนี้

- ๓๓/๑

เนื่องจากพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทยถือเป็นส่วนหนึ่งของคาบสมุทรมลายู ซึ่งโดยลักษณะทางภูมิศาสตร์เป็นผืนแผ่นดินขนาดใหญ่ที่กั้นระหว่างมหาสมุทรแปซิฟิกด้านทะเลอ่าวไทยกับมหาสมุทรอินเดียด้านทะเลอันดามัน การจะเดินทางด้วยเรือไป - มาระหว่างสองฝั่งทะเลนี้จะต้องผ่านช่องแคบมะละกาและช่องแคบสิงคโปร์ ซึ่งอยู่ส่วนใต้สุดของคาบสมุทรมลายู แต่เนื่องจากส่วนที่แคบที่สุดของคาบสมุทรมลายูอยู่ในประเทศไทยบริเวณที่เรียกว่าคอคอดกระ ซึ่งอยู่ในแนวเขตอำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง ด้านทะเลอันดามันไปจนถึงอำเภอสวีจังหวัดชุมพร ด้านทะเลอ่าวไทย ซึ่งมีความกว้างประมาณ ๕๐ กิโลเมตร จึงเป็นที่มาของแนวคิดจากบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ในแต่ละยุคแต่ละสมัยที่จะขุดคลองเชื่อมสองฝั่งทะเลภาคใต้ของไทยเริ่มที่บริเวณคอคอดกระเพื่อเป็นเส้นทางลัดการเดินเรือระหว่างทะเลอ่าวไทยกับทะเลอันดามัน เช่นเดียวกับการขุดคลองเชื่อมสองฝั่งทะเลอื่น ๆ เช่น คลองคอรินท์ (Corinth Canal) ในประเทศกรีซ คลองสุเอซ (Suez Canal) ในประเทศอียิปต์ คลองคีล (Kiel Canal) ในประเทศเยอรมนี และคลองปานามา (Panama Canal) ในประเทศปานามา เป็นต้น

ในส่วนของการศึกษาการขุดคอคอดกระ หรือบางกลุ่มเรียกว่า คลองไทย คณะผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อมูล เอกสาร และงานวิชาการที่เคยดำเนินการศึกษาในเรื่องนี้ ซึ่งดำเนินการโดยหน่วยงานหรือสถาบันการศึกษาที่น่าเชื่อถือจำนวนกว่า ๑๐ ฉบับ ปรากฏว่ามีเอกสารที่สนับสนุนให้ทำการขุดคอคอดกระทั้งแนว 5A และแนว 9A จำนวน ๔ ฉบับ ส่วนเอกสารที่ไม่สนับสนุนให้ขุดคลองมีจำนวนทั้งสิ้น ๖ ฉบับ แต่ที่น่าสนใจ คือ ในเอกสารจำนวน ๑๐ ฉบับนี้ มีเอกสารที่ดำเนินการศึกษาโดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๓ ฉบับ

ฉบับที่ ๑ รายงานของคณะกรรมาธิการวิสามัญเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการขุดคอคอดกระ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๔๗ นำเสนอที่ประชุมวุฒิสภาเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๔๘ ซึ่งสนับสนุนให้ขุดคลองที่เรียกว่า คลองไทยแนว 9A

ฉบับที่ ๒ รายงานการพิจารณาศึกษาความจำเป็นและความคุ้มค่าของการขุดคลองไทย ของคณะกรรมาธิการการคมนาคม สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๑ ซึ่งไม่สนับสนุน โดยเห็นว่ายังไม่มีความจำเป็นและไม่คุ้มค่า อย่างไรก็ตาม รายงานฉบับนี้ยังไม่ได้นำเสนอเข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุม เนื่องจากหมดวาระของสภานิติบัญญัติแห่งชาติไปก่อน

ฉบับที่ ๓ รายงานของคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาการขุดคลองไทยและการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ สภาผู้แทนราษฎร เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๔ รายงานฉบับนี้สนับสนุนให้ขุดคลองไทยแนว 9A มีการนำเสนอในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ปรากฏว่า ในการลงมติเมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรมีมติไม่เห็นชอบรายงานฉบับดังกล่าวจึงตกไป

คณะกรรมาธิการการคมนาคม วุฒิสภา ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าว จึงได้ทำการศึกษาวิจัย นำข้อมูลและผลการศึกษาต่าง ๆ มาทบทวน วิเคราะห์ และคำนวณอัตราความคุ้มค่าการลงทุน ทั้งด้านการเงินและด้านเศรษฐศาสตร์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์โลกในปัจจุบัน จัดการประชุมร่วมกับผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสัมมนาระดมความเห็นเกี่ยวกับแนวคิดการขุดคลองกระ ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ด้านความคุ้มค่าการลงทุน และด้านความมั่นคงของประเทศอย่างรอบด้าน

ในลำดับต่อไปจะขออนุญาตให้ พลเรือเอก พงศกร กุวานนท์ อนุกรรมาธิการด้านการคมนาคมทางน้ำและการพาณิชยนาวี บรรยายสรุปเกี่ยวกับผลการศึกษาในภาพรวม โดยเน้นที่ข้อมูลต่าง ๆ ทั้งด้านการเดินเรือ เช่น การเปรียบเทียบระยะทางและเวลาในการเดินเรือระหว่างคลองกระกับช่องแคบต่าง ๆ ข้อมูลระดับน้ำที่ต่างกันระหว่างฝั่งทะเลอ่าวไทยกับฝั่งทะลอันดามัน และวิเคราะห์ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ด้านความมั่นคง จากนั้นจะขออนุญาตให้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดอกเตอร์มนต์ชัย พินิจจิตรสมุทร อนุกรรมาธิการด้านการคมนาคมทางน้ำและการพาณิชยนาวี นำเสนอผลการศึกษา โดยเน้นการวิเคราะห์ความคุ้มค่าด้านการเงิน และความคุ้มค่าด้านเศรษฐศาสตร์ของการขุดคลองกระ

ในลำดับสุดท้าย ขออนุญาตให้ พลเรือเอก พัลลภ ตมิศานนท์ ประธานคณะอนุกรรมาธิการด้านการคมนาคมทางน้ำและการพาณิชยนาวี ได้กล่าวสรุปผลการศึกษาและข้อค้นพบต่าง ๆ ที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในประเด็นที่เกี่ยวกับผลกระทบด้านความมั่นคง รวมถึงข้อสังเกตและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อเสนอไปยังรัฐบาลได้รับทราบ และพิจารณาดำเนินการตามความเหมาะสมต่อไป ขอบคุณครับ

ประธานวุฒิสภา : ขอบคุณครับ เชิญพลเรือเอก พงศกร กุวานนท์ ครับ

(ฉายเพาเวอร์พอยต์ประกอบการอภิปราย)

พลเรือเอก พงศกร กุวานนท์ (ผู้ชี้แจง) : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม พลเรือเอก พงศกร กุวานนท์ อนุกรรมาธิการด้านการคมนาคมทางน้ำและการพาณิชยนาวี ในคณะกรรมาธิการการคมนาคม วุฒิสภา ขออนุญาตนำเสนอรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง ความคุ้มค่าของการขุดคลองเชื่อมสองฝั่งทะเลภาคใต้ของไทย ตามที่ท่านประธานคณะกรรมาธิการได้กรุณาชี้แจงลำดับการนำเสนอ ประกอบด้วย ข้อมูล ๓ ส่วน

ส่วนที่ ๑ ผมจะเป็นผู้นำเสนอผลการศึกษาในภาพรวม โดยจะกล่าวถึงที่มาและความสำคัญของประเด็นที่ศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลระยะทาง และเวลาการเดินเรือผ่านคลองกระ และผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ก่อนจะส่งต่อให้ผู้นำเสนออีก ๒ ท่านต่อไป

การขุดคลองเชื่อมสองฝั่งทะเลอ่าวไทยและฝั่งทะเลอันดามันเพื่อเป็นเส้นทางลัดร่นระยะทางการเดินเรือ โดยเรียกชื่อว่า คลองกระบ้าง คลองไทยบ้าง แม้จะเป็นเพียงแนวความคิดที่ยังไม่เคยได้รับความเห็นชอบให้ดำเนินการ แต่ข้อเสนอในการขุดคลองวนเวียนกลับมาเป็นที่ถกเถียงในสังคมไทยครั้งแล้วครั้งเล่า โดยเชื่อกันว่าการขุดคลองจะเป็นโครงการที่แก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ และเกิดการลงทุนในพื้นที่ปากคลองและตลอดแนวคลอง จนบางครั้งเกินเลยข้อเท็จจริงของความเป็นคลองลัดสองฝั่งทะเล ซึ่งเรือที่มาใช้บริการจะยอมเสียค่าบริการต่อเมื่อเวลาและค่าใช้จ่ายที่ประหยัดจะคุ้มค่ากว่าการใช้เส้นทางที่เคยใช้อยู่ตามปกติ คลองที่เป็นเส้นทางลัดที่สำคัญของโลก ซึ่งแม้จะเก็บค่าผ่านคลองค่อนข้างแพง แต่มีเรือใช้บริการ

อย่างต่อเนื่อง ได้แก่ คลองสุเอซในประเทศอียิปต์ และคลองปานามาในประเทศปานามา โดยคลองสุเอซเชื่อมระหว่างทะเลแดงและทะเลเมดิเตอร์เรเนียน (Mediterranean Sea) ทำให้สามารถเดินทางจากเมืองท่าในยุโรปไปยังเมืองท่าต่าง ๆ ในเอเชีย โดยไม่ต้องอ้อมทวีปแอฟริกา ร่นระยะทางไปได้ประมาณ ๑๐,๐๐๐ ไมล์ทะเล และร่นระยะเวลาในการเดินทางได้ ๒๐ – ๒๗ วัน ดังนั้น แม้จะต้องเสียค่าผ่านคลองสำหรับเรือน้ำมันขนาดใหญ่ถึงประมาณ ๒๕ ล้านบาทต่อครั้ง แต่ถือว่าคุ้มค่าเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายในการเดินทางอื่น ๆ ส่วนคลองปานามา ซึ่งเชื่อมระหว่างมหาสมุทรแปซิฟิกกับมหาสมุทรแอตแลนติก (Atlantic Ocean) สามารถร่นระยะทางได้ประมาณ ๕,๐๐๐ ไมล์ทะเล จากการที่ไม่ต้องอ้อมตอนใต้สุดของทวีปอเมริกาใต้ ร่นระยะเวลาในการเดินเรือได้ประมาณ ๑๐ – ๑๔ วัน ในขณะที่บางประเทศมีการขุดคลองด้วยความจำเป็นด้านอื่น เช่น คลองคีลทางตอนเหนือของประเทศเยอรมนี ซึ่งขุดขึ้นในยุคก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๑ ด้วยเหตุผลทางทหาร เพื่อให้สามารถเดินเรือจากทะเลบอลติก (Baltic Sea) ออกสู่ทะเลเหนือ โดยไม่ต้องอ้อมคาบสมุทรจัตแลนด์ (Jutland Peninsula) แม้ว่าแนวคิดในการขุดคลองเชื่อมสองฝั่งทะเลภาคใต้ของไทยยังไม่เกิดขึ้นจริง แต่คณะกรรมาธิการการคมนาคม วุฒิสภา มีเจตนาที่จะพิจารณาศึกษารายละเอียดในเรื่องนี้ เนื่องจากค้นพบลักษณะที่สำคัญของโครงการนี้ ๔ ประการ

ลักษณะพิเศษประการที่ ๑ โครงการคลองกระแตกต่างจากโครงการสร้างถนนหรือทางรถไฟทั่วไป ด้วยขนาดของคลองที่กว้างถึง ๔๐๐ เมตร มีความยาวบนแผ่นดิน ๑๓๕ กิโลเมตร จึงเป็นการเปลี่ยนแปลงด้านภูมิรัฐศาสตร์ เหมือนกับการขีดเส้นแบ่งเขตแดนทางภูมิศาสตร์ขึ้นมาแบ่งแยกระหว่างแผ่นดินด้ามขวานของไทยส่วนเหนือคลองและส่วนใต้คลอง ซึ่งต้องพิจารณาว่าเป็นไปตามรัฐธรรมนูญที่ระบุว่า ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวจะแบ่งแยกมิได้หรือไม่ นอกจากนั้น การขุดร่องน้ำลึก ๓๐ เมตร ที่ต่อเนื่องกับปากคลองทั้งฝั่งทะเลอ่าวไทยและฝั่งทะเลอันดามันเป็นระยะทางยาวกว่า ๑๐๐ กิโลเมตร จะตัดผ่านน่านน้ำภายใน และเส้นฐานตรงที่ใช้อ้างอิงอาณาเขตทางทะเล ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อด้านความมั่นคงได้ในอนาคต

ลักษณะพิเศษประการที่ ๒ เป็นโครงการที่ไม่ปรากฏอยู่ในยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือแผนการปฏิรูปประเทศด้านใด แต่ปรากฏว่ามีการเคลื่อนไหวผลักดันจากบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ทั้งที่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างต่อเนื่อง

ลักษณะพิเศษประการที่ ๓ โครงการนี้อยู่ในความสนใจของต่างชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศในตะวันออกไกลที่ต้องพึ่งช่องแคบมะละกา เช่น ประเทศจีน ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลี เนื่องจากเป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านภูมิรัฐศาสตร์ ซึ่งจะทำให้มีทั้งประเทศที่ได้ประโยชน์ และประเทศที่เสียประโยชน์จากการขุดคลองนี้

ลักษณะพิเศษประการที่ ๔ ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ผ่านมา เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๖ มีพรรคการเมืองที่นำประเด็นรายได้ของคลองกระที่อ้างว่าเป็นจำนวนเงินหลายล้านล้านบาทมาโฆษณาหาเสียง และมีการจัดตั้งองค์กรเครือข่ายเพื่อเคลื่อนไหวผลักดันเรื่องนี้ในระดับต่าง ๆ

นอกจากลักษณะพิเศษทั้ง ๔ ประการที่กล่าวมา ยังมีเรื่องความคลาดเคลื่อนของข้อเท็จจริงที่สำคัญที่สุด คือ คลองกระสามารถจะร่นระยะทางและเวลาในการเดินเรือเมื่อเทียบกับช่องแคบต่าง ๆ ได้มากน้อยเพียงใด เนื่องจากผลการศึกษาในอดีตที่นำมาอ้างอิงมีความแตกต่างกัน เช่น รายงานของคณะกรรมาธิการวิสามัญ วุฒิสภา ปี ๒๕๔๗ ระบุว่า คลองไทยเมื่อเทียบกับช่องแคบมะละกาแล้วจะร่นระยะทางได้ประมาณ ๒,๐๐๐ กิโลเมตร ประหยัดเวลา ๑ – ๓ วัน รายงานของคณะกรรมาธิการการคมนาคม สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ปี ๒๕๖๑ ระบุว่าจะร่นระยะทางได้ ๘๙๙ กิโลเมตร ประหยัดเวลาได้ ๓๐ ชั่วโมง รายงานของคณะกรรมาธิการวิสามัญ สภาผู้แทนราษฎร ปี ๒๕๖๔ ระบุว่าคลองไทยเมื่อเทียบกับช่องแคบมะละกาจะร่นระยะทางได้ ๑,๒๐๐ – ๑,๔๐๐ กิโลเมตร ประหยัดเวลาได้ ๒ – ๓ วัน ที่ยกตัวอย่างมาบางส่วน คือ ความไม่ชัดเจนของข้อเท็จจริงสำคัญที่ไม่ได้แสดงที่มาของข้อมูลเหล่านั้น

คณะอนุกรรมาธิการด้านการคมนาคมทางน้ำและการพาณิชยนาวี จึงได้รับมอบหมายให้พิจารณาศึกษาเรื่องนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ต่อไป โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษา ๔ ประการ

๑. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระยะทางและเวลาในการเดินเรือระหว่างคลองกระกับช่องแคบต่าง ๆ อัตราค่าผ่านคลองที่เหมาะสม และการคาดการณ์ปริมาณเรือที่ผ่านคลอง

๒. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ความคุ้มค่าทางการเงินและเศรษฐศาสตร์ของการขุดคลองกระ

๓. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม และความมั่นคงที่อาจเกิดขึ้นหากเกิดคลองกระ

๔. เพื่อศึกษาและกำหนดแนวทางดำเนินการที่เหมาะสม ต่อความเคลื่อนไหวผลักดันให้มีการขุดคลอง

ขอบเขตการศึกษา คณะผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการทบทวนเอกสารข้อมูล วิเคราะห์เปรียบเทียบกับผลการศึกษาของหน่วยงานต่าง ๆ โดยกำหนดขอบเขต ดังนี้

๑. ใช้เส้นทางคลองกระแนว 9A เป็นเส้นทางหลักของการศึกษา

๒. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านอุปสงค์ ใช้เกณฑ์ประเมินส่วนแบ่งการตลาดที่เป็นจำนวนเรือเปรียบเทียบระหว่างช่องแคบมะละกากับคลองกระ

๓. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านอุปทาน ใช้ข้อมูลต้นทุนค่าใช้จ่ายขุดคลองตามผลการศึกษาของศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และผลการศึกษาของมหาวิทยาลัยปักกิ่ง

วิธีการศึกษา

๑. การศึกษาใช้วิธีการวิจัยเอกสาร

๒. การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ รวบรวมความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้เกี่ยวข้อง โดยมีการประชุมของคณะอนุกรรมาธิการ จำนวน ๒๐ ครั้ง และการจัดสัมมนาของคณะกรรมาธิการการคมนาคม วุฒิสภา เรื่อง หาความจริงเกี่ยวกับคลองไทย เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๕ ณ โรงแรมเดอะ รอยัล ริเวอร์

๓. การศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ โดยเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ความคุ้มค่าจากแหล่งต่าง ๆ วิเคราะห์ต้นทุน ค่าใช้จ่าย รายได้ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น การคาดการณ์ปริมาณเรือผ่านคลอง วิเคราะห์สถานการณ์จำนวนผู้ใช้บริการ และคำนวณอัตราผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์และทางการเงิน

๔. การสังเคราะห์งานวิจัย เป็นการประมวลผลเชิงองค์รวมจากผลการศึกษาทั้งหมด ในการวิจัยจากเอกสารได้ใช้เอกสารและงานวิชาการจากฝ่ายนิติบัญญัติ หน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา และบริษัทที่ปรึกษาที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ โดยหยิบยกมาทบทวนจำนวนทั้งสิ้น ๑๐ ฉบับ ย้อนหลัง ๕๐ ปี นับจากผลการศึกษาฉบับแรกในปี ๒๕๑๖ จนถึงฉบับล่าสุดที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จในปี ๒๕๖๕ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ทราบข้อมูล ข้อเท็จจริง โดยเฉพาะในประเด็นข้อเสนอที่มีคุณค่าหรือแวลูโพรโพซิชัน (value proposition) กล่าวคือ คุณค่าหรือประโยชน์ที่ผู้ใช้บริการผ่านคลองกระจะได้รับ ตลอดจนประโยชน์ที่ประเทศและประชาชนชาวไทยจะได้รับ

ผลการศึกษาฉบับแรกที่หยิบมาทบทวน คือ ผลการศึกษาของบริษัทที่ปรึกษาแทมส์ ซึ่งได้รับการว่าจ้างจากเอกชนไทยรายหนึ่ง โดยการอนุญาตจากรัฐบาล ในปี ๒๕๑๖ ให้ศึกษาความเป็นไปได้ และสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของการขุดคลองกระ ผลการศึกษาพบว่า แนวคลองที่เหมาะสมที่สุด คือ แนว 5A ระหว่างจังหวัดสงขลากับจังหวัดสตูล เนื่องจากจะร่นระยะทางได้ ๙๐๐ ไมล์ทะเล หรือ ๑,๕๐๐ กิโลเมตร โดยจะขุดคลองในแผ่นดินยาว ๑๐๒ กิโลเมตร และขุดร่องน้ำเดินเรือทางอ่าวไทยและอันดามัน ๕๐ กิโลเมตร และ ๗๐ กิโลเมตร คลองมีความกว้าง ๑๙๘ เมตร ผลตอบแทนของการเงินจากการคำนวณในระยะเวลา ๖๗ ปี

พบว่า หากขุดคลองโดยใช้วิธีขุดแบบธรรมดา จะได้ผลตอบแทนร้อยละ ๑๓.๘ หากขุดโดยใช้วิธีนิวเคลียร์ผสม จะได้ผลตอบแทนร้อยละ ๑๕.๗ อย่างไรก็ตาม รายงานการศึกษาของบริษัทที่ปรึกษาแทมส์ฉบับนี้ ได้คาดการณ์อนาคตที่อยู่บนข้อสันนิษฐานที่ปัจจุบันพิสูจน์แล้วว่าไม่เป็นไปตามนั้นจริงหลายประการ เช่น การคาดการณ์การขนส่งน้ำมันจากตะวันออกกลางไปประเทศญี่ปุ่น ด้วยเรือบรรทุกน้ำมันขนาดใหญ่ ขนาด ๓ – ๕ แสนตัน เป็นหลัก ที่เรียกว่าเรือประเภทยูแอลซีซี (Ultra Large Crude Carrier : ULCC) และจะทำให้การจราจรทางทะเลในช่องแคบมะละกาคับคั่ง ซึ่งปัจจุบันข้อเท็จจริงไม่ได้เป็นเช่นนั้น เรือน้ำมันขนาดใหญ่ดังกล่าวมีใช้งานอยู่ในจำนวนที่น้อยมาก และช่องแคบมะละกายังรองรับการคมนาคมทางทะเลได้ดีอยู่ และที่สำคัญรายงานฉบับนี้ไม่ได้วิเคราะห์ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศ และความมั่นคงไว้ จึงถือว่ามีข้อจำกัด หากนำมาพิจารณาในสถานการณ์ปัจจุบัน

ผลการศึกษาฉบับที่ ๒ หลังจากการศึกษาของที่ปรึกษาแทมส์ผ่านไป ๒๕ ปี ในปี ๒๕๔๑ คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้นำผลการศึกษาโครงการขุดคลองกระของบริษัทมาวิเคราะห์ความเป็นไปได้ โดยมีข้อสรุปว่า โครงการนี้มีความเสี่ยงสูง มีปัญหาด้านต้นทุน มีความไม่แน่นอนสูง มีความเสี่ยงด้านการตลาด มีผลกระทบต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อมในวงกว้าง และกระทบต่อระบบนิเวศวิทยาอื่น ๆ โดยสรุปยังคงไม่เห็นด้วยกับการขุดคลองกระ

ผลการศึกษาของคณะกรรมาธิการวิสามัญเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการขุดคอคอดกระ วุฒิสภา เดือนพฤษภาคม ๒๕๔๗ ผลการศึกษาพบว่า แนวคลองที่เหมาะสม คือ แนว 9A ซึ่งผ่านจังหวัดกระบี่ จังหวัดตรัง จังหวัดพัทลุง จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดสงขลา โดยเรียกชื่อคลองนี้ว่าคลองไทย มีลักษณะเป็นคลองคู่ขนาน ความยาว ๑๒๐ กิโลเมตร ความกว้างคลองละ ๓๕๐ เมตร ลึก ๓๐ เมตร สามารถรองรับเรือได้ ๒๐๐ – ๓๐๐ ลำต่อวัน เพื่อให้เรือน้ำมันขนาด ๒ – ๓ แสนตัน ผ่านได้ และคลองนี้จะสามารถร่นระยะเวลาเดินทางได้ ๓ วัน เมื่อเทียบกับ

การเดินเรือผ่านช่องแคบมะละกา อย่างไรก็ตาม มีความเห็นแย้งจากหน่วยงานว่า เส้นทางดังกล่าวสามารถร่นระยะทางได้จริงเพียง ๔๐๐ ไมล์ทะเล เท่านั้น จึงไม่สามารถจูงใจให้เรือมาใช้บริการคลองดังกล่าวได้

ผลการศึกษาของมหาวิทยาลัยปักกิ่ง ตามเอกสารกลยุทธ์การฟื้นฟูเศรษฐกิจไทยและผลการศึกษาความเป็นไปได้ขั้นต้นของโครงการคลองกระแห่งประเทศไทย ปี ๒๕๕๘ ได้ศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการคลองกระ โดยใช้แนว 9A โดยได้คำนวณต้นทุนของโครงการนี้ ๗๓,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ แบ่งเป็นค่าใช้จ่ายเฉพาะการขุดคลอง ๔๘,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างเกาะเทียมทั้งฝั่งอ่าวไทยและทะเลอันดามัน ๒๕,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยมีการวิเคราะห์ทางการเงินแบ่งออกเป็น ๒ รูปแบบ โดยอัตราผลตอบแทนทางการเงิน อัตราผลตอบแทนภายในของการเงิน หากขุดเฉพาะคลองอย่างเดียวจะมีค่า -๐.๕๙ เปอร์เซ็นต์ ส่วนกรณีที่มีการใช้ประโยชน์จากเกาะเทียมที่ขุดที่สร้างขึ้นนั้น จะมีผลตอบแทนภายในอยู่ที่ ๔.๒๗ เปอร์เซ็นต์

เอกสารฉบับต่อไป เป็นบทความ เรื่อง ดิอิมแพกต์ออฟไทยแลนด์โพรสเปกทีฟ กระคะแนล (The impact of Thailand's prospective KraCanal) เขียนโดย แอนดี เลน (Andy Lane) นักวิเคราะห์ของบริษัทที่ปรึกษา ซีทีไอ คอนซัลเทนซี ในประเทศสิงคโปร์ ปี ๒๐๑๕ ได้วิเคราะห์ผลกระทบจากการขุดคลองกระโดยใช้เส้นทาง 5A ระหว่างจังหวัดสตูลกับจังหวัดสงขลา พบว่า หากใช้เส้นทางการเดินเรือจากคลองสุเอซถึงฮ่องกง คลองกระจะร่นระยะทางได้ ๓๕๗ ไมล์ และประหยัดเวลาได้ ๐.๗ วัน แต่อัตราค่าผ่านคลองกระจะต่ำกว่าถ้าผ่านคลองสุเอซและคลองปานามาเป็นอย่างมาก โดยคาดว่าจะมีเรือผ่านคลอง จำนวน ๑๗,๕๐๐ เที่ยวต่อปี ในกรณีที่ติดตั้งประตูกั้นน้ำในคลอง และ ๗๐,๐๐๐ เที่ยวต่อปี ในกรณีที่ไม่มีประตูกั้นน้ำ ประมาณการค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างคลองทั่วไปอยู่ที่ประมาณ ๒๐,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยมีผลตอบแทนการลงทุน ๕.๑๕ เปอร์เซ็นต์ โดยบทความนี้ไม่ได้วิเคราะห์ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม และมีข้อสรุปในเชิงไม่สนับสนุนการขุดคลอง เนื่องจากโครงการมีความซับซ้อนและมีตัวแปรที่คาดการณ์ได้ยากในอนาคต จึงมีความเสี่ยงในการลงทุนอย่างมาก

ผลการศึกษาขององค์การส่งเสริมการค้าต่างประเทศของญี่ปุ่นหรือเจโทร (Japan External Trade Organization : JETRO) ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจของคลองกระโดยใช้แนวคลอง 5A ระหว่างจังหวัดสงขลาและจังหวัดสตูล ซึ่งเจโทรได้ประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการขุดคลองโดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐกิจเชิงพื้นที่ ผลการศึกษาวิเคราะห์สรุปได้ว่า ประเทศไทยไม่สมควรขุดคลองกระ เนื่องจากผลตอบแทนทางเศรษฐกิจที่ไทยได้รับน้อยมาก โดยจีน อินเดีย ญี่ปุ่น และสหภาพยุโรปจะเป็นกลุ่มที่ได้รับประโยชน์สูงสุดจากการก่อสร้างคลอง และคลองกระจะไม่สามารถทดแทนช่องแคบมะละกาได้อย่างสมบูรณ์ เนื่องจากประเทศอินโดนีเซีย ประเทศมาเลเซีย ประเทศบรูไน รวมทั้งประเทศสิงคโปร์จำเป็นต้องใช้เส้นทางโดยผ่านช่องแคบมะละกา ซึ่งคลองกระไม่สามารถทดแทนเส้นทางดังกล่าวได้

ผลการศึกษาของคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาการขุดคลองไทยและการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ สภาผู้แทนราษฎร ปี ๒๕๖๔ ได้ศึกษาการขุดคลองไทยและการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ตามแนว 9A โดยเสนอรูปแบบของคลองเป็น ๒ รูปแบบ คือ คลองเดี่ยวขนาดใหญ่เรือแล่นสวนกัน กว้าง ๑ กิโลเมตร ความลึก ๔๐ เมตร และคลองคู่ขนาดใหญ่เรือเดินทางเดียว กว้าง ๑ กิโลเมตร ลึก ๔๐ เมตร ระยะห่างระหว่างคลองประมาณ ๑๐ กิโลเมตร โดยผลการศึกษายอมรับว่าการขุดคลองไทยเพียงอย่างเดียวไม่สามารถจูงใจให้เกิดการลงทุนขนาดใหญ่ได้ จึงเสนอให้มีการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ควบคู่ไปด้วย อย่างไรก็ตาม สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณารายงานฉบับนี้เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ และมีมติไม่เห็นด้วย ทำให้รายงานการพิจารณาศึกษาดังกล่าวเป็นอันตกไป

ผลการศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยการมอบหมายจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในปี ๒๕๖๕ ให้ศึกษาความเป็นไปได้ในการเชื่อมโยงเส้นทางขนส่งทางทะเลฝั่งอ่าวไทยและอันดามัน เพื่อศึกษาผลกระทบเบื้องต้นและความเหมาะสมในการพัฒนาเส้นทางการเชื่อมโยงการขนส่งสินค้าทั้งสองฝั่งทะเล ซึ่งได้กำหนดรูปแบบทางเลือกที่เหมาะสมไว้ ๔ ทางเลือก ได้แก่

ทางเลือกที่ ๑ พัฒนาพื้นที่ตามแนวเส้นทางฝั่งอ่าวไทยและอันดามันตามแผนพัฒนาพื้นที่ด้านต่าง ๆ หมายความว่าไม่มีการดำเนินโครงการใหม่เพิ่มเติมจากโครงการที่มีอยู่แล้ว

ทางเลือกที่ ๒ พัฒนาสะพานเศรษฐกิจทางบกหรือแลนด์บริดจ์เชื่อมโยงสองฝั่งทะเลระหว่างฝั่งอ่าวไทยและฝั่งทะเลอันดามัน

ทางเลือกที่ ๓ ขุดคลองเชื่อม ๒ ฝั่งทะเลตามแนว 9A

ทางเลือกที่ ๔ พัฒนาเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจตอนใต้ตามกรอบอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงในแนวทางเส้นทางจีเอ็มเอสเซาเทิร์นอีโคโนมิกคอร์ริดอร์ (GMS Southern Economic corridor)

จากการเปรียบเทียบรูปแบบการเชื่อมต่อทั้ง ๔ ทางเลือก ได้มีการจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกตามมิติต่าง ๆ รวม ๑๐ มิติ ผลการเปรียบเทียบสรุปได้ว่า ทางเลือกที่ ๓ การขุดคลองเชื่อมสองฝั่งทะเล เป็นทางเลือกที่ได้รับคะแนนรวมต่ำสุด ได้คะแนนร้อยละ ๑๒.๑ และคะแนนรายมิติต่ำสุดทุกมิติ โดยเฉพาะผลกระทบด้านมิติสิ่งแวดล้อม เนื่องจากจะสร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเล ซึ่งเมื่อสูญเสียไปแล้วไม่สามารถฟื้นฟูกลับมาได้ ส่วนผลการประเมินความเหมาะสมทั้งทางการเงินและเศรษฐศาสตร์ได้ชี้ให้เห็นว่าโครงการนี้มีความเหมาะสมในระดับที่ต่ำมาก และไม่ได้ยกระดับศักยภาพในการแข่งขันของสินค้าไทยเท่าที่ควร ตรงกันข้ามผลประโยชน์ส่วนใหญ่จะตกอยู่กับเรือต่างชาติและสินค้าต่างชาติจำนวนมากที่ใช้คลองไทยเป็นเส้นทางเดินเรือ โดยเฉพาะสินค้าจากชาติอาเซียนที่เป็นคู่แข่งกับสินค้าไทยในตลาดโลกจะได้รับประโยชน์จากการลดต้นทุนและเวลาในการขนส่ง

โดยสรุป เอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้องทั้ง ๑๐ ฉบับ ที่นำมาทบทวนข้อมูลตามข้างต้นมีรายงานและเอกสารที่สนับสนุนให้ทำการขุดคลองกระทั้งแนว 5A และแนว 9A จำนวน ๔ ฉบับ ส่วนเอกสารที่ไม่สนับสนุนให้ทำการขุดคลองกระ มีจำนวนทั้งสิ้น ๖ ฉบับ ตามที่ผมได้เรียนและท่านประธานคณะกรรมาธิการได้เรียนในเบื้องต้นแล้ว เมื่อได้ทำการวิจัยงานเอกสารวิชาการที่ผ่านมาทั้งหมดแล้ว คณะผู้ศึกษายังได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ประเด็นสำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อเสนอที่มีคุณค่าของคลองกระ โดยแบ่งหัวข้อการพิจารณาศึกษาเป็น ๗ หัวข้อ คือ การวิเคราะห์เปรียบเทียบระยะทางและเวลาการเดินเรือผ่านคลองกระกับช่องแคบต่าง ๆ การวิเคราะห์เกี่ยวกับอัตราค่าผ่านคลอง จำนวนเรือผ่านคลอง และรายรับ รายจ่ายตลอดจนความคุ้มค่า รวมทั้งด้านสิ่งแวดล้อมและผลกระทบด้านความมั่นคง

การเปรียบเทียบระยะทางและเวลาในการเดินเรือ ซึ่งการพิจารณาศึกษาในอดีตมีความไม่ชัดเจนและมีความคลาดเคลื่อนพอสมควร คณะผู้ศึกษาจึงได้ดำเนินการให้ชัดเจน ถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยได้ใช้วิธีขีดเข็มเดินเรือในแผนที่เดินเรือจากต้นทางไปยังที่หมายปลายทาง ซึ่งพิจารณาจากเส้นทางการเดินเรือหลักที่ผ่านคลองกระเปรียบเทียบกับช่องแคบมะละกา

จะต้องเดินทางในร่องน้ำเป็นระยะทาง ๒๓๗ กิโลเมตร ซึ่งเมื่อนำไปขีดเข็มเส้นทางเดินเรือช่องแคบซุนดา และช่องแคบลอมบอก โดยมีจุดหมายปลายทางที่บริเวณปลายแหลมกาเมาของเวียดนาม และเกาะไต้หวันในเส้นทางที่จะไปตะวันออกไกล โดยเส้นทางเดินเรือที่ผ่านแนวคลองกระจากฝั่งทะเลอันดามันไปยังทะเลฝั่งอ่าวไทยมีระยะทางบนแผ่นดินทั้งสิ้น ๑๓๕ กิโลเมตร มีร่องน้ำลึก ๓๐ เมตร ยาวรวม ๑๐๒ กิโลเมตร สรุปรวมระยะทางที่เรือบนแผนที่เดินเรือ ทั้งแผนที่เดินเรือไทยและแผนที่เดินเรืออังกฤษ มีจำนวนทั้งสิ้น ๙ ระวาง ตามแผ่นฉาย นอกจากได้ทำการขีดเข็มจริงทั้ง ๗ เส้นทาง ลงในแผนที่ คณะผู้ศึกษายังได้รับความร่วมมือจากกรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ นำข้อมูลเส้นทางการเดินเรือเหล่านี้ไปพล็อต (Plot) ในแผนที่เดินเรืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งประมวลผลข้อมูลเส้นทางการเดินเรือโดยโปรแกรมสารสนเทศภูมิศาสตร์นำตัวเลขที่วัดได้จากทั้งแผนที่เดินเรือและจากที่คำนวณในแผนที่เดินเรืออิเล็กทรอนิกส์มาเปรียบเทียบและจัดทำเป็นตัวเลขกลางมาตรฐานของแต่ละเส้นทาง ซึ่งเมื่อทราบระยะทางที่แน่ชัดในแต่ละเส้นทางแล้ว ในการคำนวณระยะเวลาที่จะต้องใช้ไม่สามารถใช้ค่าความเร็วเดียวตลอดเส้นทางมาคำนวณได้ เพราะมีปัจจัยจะต้องเปลี่ยนความเร็วในแต่ละช่วงของการเดินทางให้สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศและกฎความปลอดภัย ได้แก่

๑. อนุสัญญาว่าด้วยกฎข้อบังคับระหว่างประเทศสำหรับป้องกันเรือโดนกันในทะเล ค.ศ. ๑๙๗๒

๒. กฎการเดินเรือสำหรับเรือที่จะผ่านช่องแคบมะละกาและช่องแคบสิงคโปร์ขององค์กรทางทะเลระหว่างประเทศหรือไอเอ็มโอ (International Maritime Organization : IMO)

๓. พระราชบัญญัติป้องกันเรือโดนกัน พ.ศ. ๒๕๒๒

และได้กำหนดเกณฑ์ความเร็วสำหรับเรือที่จะผ่านคลองกระ โดยนำเกณฑ์ที่ใช้กับคลองของต่างประเทศ เช่น คลองสุเอซ และคลองคีล มาพิจารณาประกอบ นำข้อมูลความเร็วของกระแสน้ำในคลองกระที่เกิดจากความต่างของระดับน้ำที่ต่างกันของ ๒ ฝั่งทะล ที่คำนวณโดยกรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ ซึ่งแม้จะมีผลการศึกษาของบางคณะที่ระบุว่า ระดับน้ำฝั่งอ่าวไทย

และฝั่งทะเลอันดามันมีค่าเฉลี่ยต่างกันเล็กน้อย ไม่ถึง ๓๐ เซนติเมตร และไม่จำเป็นต้องมีประตูกั้นน้ำหรือประตูกั้นเรือที่เรียกว่า “ล็อกส์” (Locks) ได้ แต่จากการพิจารณาร่วมกับ
5 ผู้เชี่ยวชาญของกรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ มีความเห็นว่าในกรณีเช่นนี้ไม่สามารถนำค่าเฉลี่ยของระดับน้ำทั้งสองฝั่งทะเลมาเปรียบเทียบกันได้ ----------

- ๓๖/๑

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

เพราะจากสถิติที่กรมอุทกศาสตร์ได้บันทึกไว้ มีช่วงเวลาที่ระดับน้ำฝั่งอันดามันสูงกว่าฝั่งอ่าวไทย หรือฝั่งอ่าวไทยสูงกว่าฝั่งอันดามัน ขึ้นไปถึงระดับ ๒ เมตร สูงสุดที่ระดับ ๒.๓๐ เมตร ก็มี ในกรณีเช่นนี้ จะทำให้กระแสน้ำในคลองมีความเร็วสูงขึ้นจนอาจทำให้กระทบต่อความปลอดภัยในการเดินเรือ นอกจากนั้น จะทำให้ระดับน้ำเค็มเข้ามารบกวนระบบน้ำจืดบนบกและทำให้เกิดผลเสียหายด้านสิ่งแวดล้อม คณะผู้ศึกษาจึงมีความเห็นที่หนักแน่นว่า หากจะมีการขุดคลองขึ้นจำเป็นจะต้องมีประตูกั้นน้ำ ประตูเรือหรือล็อกส์ ต่อไปนี้จะขออนุญาตเรียกว่า ล็อกส์ เช่นเดียวกับที่ใช้กับคลองปานามา ซึ่งแม้ว่าจะทำให้กระทบต่อค่าใช้จ่ายในการสร้างคลองสูงขึ้น และทำให้มีข้อจำกัดให้เรือที่มาใช้บริการผ่านคลองมีจำนวนลดลง เนื่องจากจะต้องมีช่วงเวลาของการรอเรือผ่านล็อกส์ แต่มีความจำเป็นด้วยเหตุผลด้านความปลอดภัย ความจำเป็นในการลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม โดยรายละเอียดของผลกระทบในด้านสิ่งแวดล้อม ขอนำเรียนท่านประธานในลำดับต่อไป และเพื่อให้การคำนวณหาระยะเวลาในการเดินเรือผ่านคลองมีความละเอียดเที่ยงตรงใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด คณะผู้ศึกษายังได้หักเวลาที่ใช้ในทางเทคนิคและกระบวนการผ่านคลองที่ต้องเสียเพิ่มเติม ได้แก่ เวลาในการดำเนินกรรมวิธีตามกฎหมายสำหรับเรือที่ผ่านเข้า – ออกน่านน้ำไทย กระบวนการนำร่อง กระบวนการนำเรือผ่านล็อกส์แต่ละช่วง การรอเรือหลีกสวนทาง รวมทั้งอุปสรรคจากสภาพอากาศและอื่น ๆ มาคำนวณด้วย ซึ่งจะขอสรุปผลการเปรียบเทียบระยะการเดินทางระหว่างการใช้กับไม่ใช้คลองกระ ดังต่อไปนี้

การเปรียบเทียบเส้นทางเดินเรือที่ผ่านช่องแคบมะละกา โดยวัดจากบริเวณหัวเกาะสุมาตรา ซึ่งเป็นจุดที่จะต้องเปลี่ยนเข็ม จะต้องตัดสินใจว่าจะเดินเรือผ่านคลองกระหรือกลับไปใช้เส้นทางผ่านช่องแคบมะละกาเพื่อจะเดินทางไปบริเวณปลายแหลมกาเมา พบว่าเส้นทางผ่านคลองกระจะร่นระยะทางได้ ๓๖๑ ไมล์ทะเล หรือ ๖๖๙ กิโลเมตร ร่นระยะเวลาเดินทางเฉลี่ยได้ ๑๓ ชั่วโมง ถ้าพิจารณาในแง่การตลาด ต้องให้ความสำคัญกับเส้นทางนี้มากเป็นพิเศษ เพราะเป็นเส้นทางที่มีเรือใช้บริการหนาแน่นที่สุด ปีละประมาณ ๘๕,๐๐๐ เที่ยว จากสถิติในปี ๒๕๖๑

การเปรียบเทียบระยะทางและเวลาในการเดินเรือผ่านคลองกระกับการเดินเรือผ่านช่องแคบซุนดา ซึ่งอยู่ระหว่างเกาะสุมาตราและเกาะชวาของอินโดนีเซีย ซึ่งตามสถิติมีเรือใช้เส้นทางนี้ปีละเพียง ๓,๕๐๐ ลำ โดยมีจุดเริ่มต้นทางตะวันตก ๒ จุด คือ ด้านเหนือบริเวณศรีลังกาและด้านใต้บริเวณหมู่เกาะมาดากัสการ์ไปยังที่หมายทางด้านตะวันออกไกล เส้นที่ ๑ จากบริเวณศรีลังกาไปตะวันออกไกลพบว่า ถ้าใช้เส้นทางผ่านคลองกระจะร่นระยะทางได้ ๒,๐๑๑ กิโลเมตร ร่นระยะเวลาเดินทางได้ ๔๙ ชั่วโมง เส้นที่ ๒ จากมาดากัสการ์ไปตะวันออกไกล เส้นทางคลองกระจะร่นระยะทางได้ ๘๑๗ กิโลเมตร ร่นระยะเวลาเดินทางได้ ๑๒.๕ ชั่วโมง

การเปรียบเทียบระยะทางและเวลาในการเดินทางผ่านคลองกระ กับการเดินทางผ่านช่องแคบลอมบอก ซึ่งอยู่ระหว่างเกาะบาหลีกับเกาะลอมบอกของอินโดนีเซีย ซึ่งตามสถิติแล้วมีเรือใช้เส้นทางนี้ปีละ ๓,๙๐๐ ลำ โดยจากบริเวณแรกที่จะเปรียบเทียบ คือ จากศรีลังกาและบริเวณที่ ๒ จากมาดากัสการ์ มีผลการเปรียบเทียบ ดังนี้ เส้นที่ ๑ จากศรีลังกาไปตะวันออกไกล หากผ่านคลองกระจะร่นระยะทางได้ ๒,๙๒๒ กิโลเมตร ร่นระยะเวลาเฉลี่ยได้ ๗๕.๕ ชั่วโมง เส้นที่ ๒ จากมาดากัสการ์ไปตะวันออกไกล หากผ่านคลองกระจะร่นระยะทางได้ ๑,๓๙๕ กิโลเมตร และร่นระยะเวลาเฉลี่ยได้ ๒๙ ชั่วโมง

ผลสรุปการเปรียบเทียบเส้นทางเดินเรือผ่านคลองกระกับอีก ๓ ช่องแคบปรากฏตามเอกสารที่แสดง คือ ตารางที่ ๑๑ ในหน้า ๘๔ ของรายงาน ซึ่งสรุปได้ว่าในเส้นทางเดินเรือที่ผ่านช่องแคบมะละกา ซึ่งมีความสำคัญสูงสุดเพราะเป็นเส้นทางที่มีเรือใช้บริการถึงปีละประมาณ ๘๕,๐๐๐ ลำ ถ้าเปลี่ยนมาใช้คลองกระจะสามารถร่นระยะทางได้ ๖๖๙ กิโลเมตร และร่นระยะเวลาเดินทางได้ ๑๓ ชั่วโมง ส่วนเส้นทางที่คลองกระสามารถร่นระยะทางได้ถึง ๒,๐๐๐ กิโลเมตร และเกือบ ๓,๐๐๐ กิโลเมตร รวมทั้งร่นระยะเวลาเดินทางได้เป็นวัน เป็นเส้นทางผ่านช่องแคบซุนดา และช่องแคบลอมบอก ซึ่งมีเรือใช้ในการเดินทางเพียงปีละไม่เกิน ๔,๐๐๐ ลำ เท่านั้น หรือเฉลี่ยวันละประมาณ ๑๐ ลำ ข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาตามตารางนี้จะนำไปวิเคราะห์

เพื่อกำหนดอัตราค่าผ่านคลองที่สมเหตุสมผล และดึงดูดใจให้บริษัทเรือเลือกใช้เส้นทางผ่านคลองกระ ซึ่งการวิเคราะห์ดังกล่าวจะรวมถึงการประเมินความคุ้มค่าทั้งการเงินและเศรษฐศาสตร์ โดยผู้เชี่ยวชาญในด้านนี้โดยตรง คือ ท่านดอกเตอร์มนต์ชัย พินิจจิตรสมุทร จะเป็นผู้นำเสนอในลำดับต่อไป แต่ก่อนที่จะไปถึงเรื่องความคุ้มค่าดังกล่าว คงไม่สามารถมองข้างผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมไปได้ เนื่องจากการขุดคลองกระเชื่อมสองฝั่งทะเล จะเป็นโครงการขนาดมหึมาที่ไม่เคยเกิดขึ้นในประเทศไทยมาก่อน เพราะจะต้องขุดแผ่นดินเป็นระยะทาง ๑๓๕ กิโลเมตร ลึก ๓๐ เมตร กว้าง ๔๐๐ เมตร เป็นขั้นต่ำ และขุดร่องน้ำในทะเลให้ลึก ๓๐ เมตร เป็นระยะทาง ๑๐๒ กิโลเมตร คำนวณปริมาณดินที่จะต้องขุด ๔,๐๐๐ – ๕,๕๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร ปริมาณดินขนาดนี้ถ้าจินตนาการโดยบรรทุกดินใส่รถสิบล้อต้องใช้รถบรรทุกสิบล้อ ๒๒๐ ล้านคัน ถ้าเอารถมาเรียงกันจะได้ระยะทางไป - กลับดวงจันทร์ได้ ๒ เที่ยว ซึ่งแน่นอนว่าการทำโครงการใหญ่ขนาดนี้ย่อมส่งผลกระทบต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อมในวงกว้าง รวมทั้งจะต้องมีการเวนคืนที่ดิน มีการอพยพย้ายถิ่นฐานของประชาชนจำนวนมากที่อาศัยในแนวคลองและพื้นที่ใกล้เคียง มีการขุดดินและหินที่จะต้องนำไปถมทิ้งในทะเลอีกหลายพันล้านคิว เป็นการสร้างความเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมครั้งยิ่งใหญ่ที่สุดของประเทศไทยอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน รวมทั้งจะต้องพิจารณาถึงผลกระทบในบริบทภูมิภาคและบริบทโลกด้วย เนื่องจากประเทศไทยจะต้องปฏิบัติตามพันธกรณีของรัฐตามกฎหมายระหว่างประเทศ และอนุสัญญาฉบับต่าง ๆ เช่น อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒ ซึ่งกำหนดไว้ในภาค ๑๒ เรื่องการคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล และอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ หรืออนุสัญญาซีบีดี (Convention on Biological Diversity : CBD) เป็นต้น และยังมีอนุสัญญาฉบับอื่น ๆ อีกจำนวนมากที่ออกมาเพื่อควบคุมและลดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งถ้าประเทศไทยจะตัดสินใจขุดคลองเชื่อมสองฝั่งทะเล จะต้องนำมาเป็นข้อพิจารณา ต่างกับการขุดคลองสุเอซหรือคลองปานามา ที่ขุดมาแล้วเป็นร้อยปีก่อนจะมีกฎหมายและอนุสัญญาเหล่านี้มาควบคุม

สำหรับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดจากการดำเนินโครงการ จะเริ่มขึ้นตั้งแต่ระยะก่อนการขุด ระยะที่กำลังขุด ไปจนถึงเมื่อขุดคลองแล้วเสร็จและเปิดใช้งาน โดยมีประเด็นที่เกิดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ดังนี้

ผลกระทบต่อระบบนิเวศวิทยา การขุดคลองโดยไม่ว่าจะใช้วิธีการใดก็ตามจะต้องมีการขุดเนื้อดินทรายและแร่ธาตุต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก หากไม่มีการบริหารจัดการที่ดีระหว่างการขุดจะส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศวิทยาเป็นวงกว้าง อาทิ ชีววิทยาทางทะเล ทรัพยากรป่าไม้ ป่าบก สัตว์ป่า รวมทั้งพืชชนิดต่าง ๆ ต้องถูกทำลาย ปัญหาการรุกล้ำของน้ำเค็มและการเปลี่ยนแปลงระบบลุ่มน้ำ การขุดคลองกระจะทำให้ลำธารน้ำจืดใต้ดินถูกตัดขวาง จึงเกิดการไหลของน้ำเค็มเข้าสู่ลำธารน้ำจืดแพร่กระจายไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ทำให้พืชผลทางการเกษตรได้รับความเสียหาย นอกจากนี้ ยังทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบลุ่มน้ำ ทำให้การกระจายตัวของน้ำจืดเปลี่ยนแปลงไป ปริมาณน้ำในบางลำน้ำอาจลดลง บางส่วนจะไหลลงไปในคลอง เมื่อปริมาณน้ำในลำน้ำลดลงจะส่งผลต่อการใช้ประโยชน์ของน้ำจากลำน้ำ ทำให้เกิดความเสียหายต่อด้านการเกษตร ซึ่งการลดปัญหานี้ทำให้จำเป็นต้องมีการติดตั้งประตูกั้นน้ำ

หรือล็อกส์ทั้งสองฝั่งทะเล ปัญหาการบุกรุกของสิ่งมีชีวิตข้ามถิ่น การขุดคลองกระจะทำให้สิ่งมีชีวิตสามารถเคลื่อนที่จากฝั่งทะเลฝั่งหนึ่งไปอีกฟากหนึ่ง ผลเสีย คือ การเคลื่อนย้ายเข้ามาใหม่ของสัตว์น้ำประเภทหนึ่งอาจจะไปทำลายสัตว์น้ำอีกประเภทหนึ่งได้ ที่เรียกว่าอินเวซีฟเอเลียนสปีชีส์ (invasive alien species) ซึ่งอาจจะไปทำร้ายสัตว์น้ำที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจหรือสัตว์ที่มีประโยชน์ต่อระบบนิเวศวิทยาทางทะเลได้ ----------

ปัญหามลภาวะทางทะเล การมีคลองกระจะส่งผลให้เกิดปัญหามลภาวะทางทะเล การตกตะกอนของน้ำ ของเสียจากเรือที่แล่นผ่านคลอง และการปนเปื้อนของน้ำมันอันเนื่องมาจากอุบัติเหตุเรือน้ำมันชนกันหรืออุบัติเหตุอื่น ๆ

ผลกระทบจากความเน่าเสียโสโครกของน้ำทะเล การขุดคลองกระอาจทำให้เกิดการพัฒนาพื้นที่บริเวณปลายคลองทั้งสองฝั่ง ซึ่งหากมีการบริหารจัดการและการจัดระบบสุขาภิบาลกำจัดสิ่งโสโครกไม่ดีพอ ปลายคลองทั้งสองฝั่งจะมีน้ำเน่าเสีย และสารพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมจะปะปนในสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดอันตรายต่อคนและสัตว์น้ำต่าง ๆ

ผลกระทบต่อธรณีวิทยา แนวการขุดคลองจะต้องผ่านแหล่งแร่ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แหล่งแร่ดีบุก วุลแฟรม แบไรต์ พลวง และฟอสเฟต รวมทั้งในเส้นทางการขุดคลองจะผ่านพื้นที่ที่มีศักยภาพของแหล่งหินอุตสาหกรรม ประเภทหินปูน หินประดับ แหล่งถ่านหินและแหล่งทรายแก้ว ส่งผลกระทบต่อปริมาณแร่สำรองที่จะลดลง

ผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยว การขุดคลองอาจส่งผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยว เช่น ทำให้เกิดการกัดเซาะชายฝั่งที่รุนแรงในบางพื้นที่ ชายหาดที่สวยงามฝั่งทะเลอันดามันอาจแปรสภาพไปเป็นหาดทรายหรือโคลน และอาจส่งผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวตามหุบเขา ถ้ำ โบราณสถานต่าง ๆ ที่อยู่แนวคลอง

ลำดับต่อไปจะเป็นการนำเสนอผลการศึกษาในประเด็นความคุ้มค่าทางการเงินและทางเศรษฐศาสตร์ โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์มนต์ชัย พินิจจิตรสมุทร เป็นผู้นำเสนอ ขอบคุณครับ

ประธานวุฒิสภา : เชิญดอกเตอร์มนต์ชัย พินิจจิตรสมุทร ครับ

(ฉายเพาเวอร์พอยต์ประกอบการอภิปราย)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์มนต์ชัย พินิจจิตรสมุทร (ผู้ชี้แจง) : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม ดอกเตอร์มนต์ชัย พินิจจิตรสมุทร อาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในฐานะอนุกรรมาธิการด้านการคมนาคมทางน้ำและการพาณิชยนาวี ในคณะกรรมาธิการการคมนาคม วุฒิสภา ขออนุญาตนำเสนอผลการพิจารณาศึกษาความคุ้มค่า

ของการขุดคลองเชื่อมสองฝั่งทะเลภาคใต้ของไทย ส่วนการวิเคราะห์ความคุ้มค่าทางการเงินและทางเศรษฐศาสตร์ การพัฒนาโครงการลงทุนขนาดใหญ่ที่เป็นลักษณะเมกะโพรเจกต์ (Mega Project) ที่มีการใช้งบประมาณลงทุนจำนวนมาก จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องก่อให้เกิดผลลัพธ์เชิงบวกต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมอย่างคุ้มค่าต่อทรัพยากรและโอกาสที่สูญเสียไป โดยทั้งนี้จะต้องให้ผลตอบแทนที่ดีทางการเงินและทางเศรษฐกิจ คือ ผลตอบแทนทางการเงินเอฟไออาร์อาร์ (Financial Internal Rate of Return : FIRR) จะต้องมากกว่าต้นทุน เงินลงทุนหรือไอเอฟ (IF) เช่น อัตราดอกเบี้ยเงินกู้และผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์อีไออาร์อาร์ (Economic Internal Rate of Return : EIRR) จะต้องสูงกว่าค่าเสียโอกาสของทรัพยากรประเทศชาติและสังคม หรือไออี (IE) ซึ่งมีค่าไม่น้อยกว่า ๑๒ เปอร์เซ็นต์ต่อปี ตามคำแนะนำการลงทุนของธนาคารโลกและสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คือ ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจจะต้องมากกว่าค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนอีไออาร์อาร์จะต้องมากกว่าไออีตามเส้นแกนตั้ง และผลตอบแทนทางการเงินมากกว่าต้นทุนเงินลงทุนของผู้ประกอบการ หรือเอฟไออาร์อาร์มากกว่าไอเอฟตามเส้นแกนนอน ดังนั้น มุมมองภาพรวมของประเทศโครงการที่ไม่เหมาะสมต่อการลงทุน ได้แก่ โครงการที่อยู่ในพื้นที่ที่ ๒ พื้นที่ที่ ๓ และพื้นที่ที่ ๔ ไม่มีความคุ้มค่าในด้านใดด้านหนึ่ง หรือ ๒ ด้าน งานศึกษาที่มีมาก่อน เป็นรายงานการศึกษาของมหาวิทยาลัยปักกิ่งได้ศึกษา ๒ รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่ ๑ โครงการขุดคลองกระเพียงอย่างเดียว และรูปแบบที่ ๒ โครงการขุดคลองกระพร้อมการสร้างเกาะเทียมทั้งสองฝั่งทะเล ซึ่งการลงทุนรูปแบบที่ ๒ มีการออกแบบมาเพื่อทำให้โครงการโดยรวมมีผลตอบแทนที่ดีขึ้น แต่มีความเป็นไปได้น้อยมาก เนื่องจากก่อให้เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศมหาศาล และมีข้อจำกัดด้านกฎหมาย เนื่องจากเป็นสัมปทานให้เอกชนนำพื้นที่ถมทะเลไปสร้างที่พักอาศัย สร้างบ่อนกาสิโน และขายพื้นที่ถมทะเล ทั้งนี้ โครงการขุดคลองกระกับโครงการสร้างเกาะเทียม เป็น ๒ โครงการที่ไม่เกี่ยวข้องกันและไม่จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ดังนั้น จึงไม่จำเป็นต้องผูกเข้าไว้ด้วยกัน ข้อมูลวิเคราะห์จากรายงานของมหาวิทยาลัยปักกิ่งในปี ๒๕๕๘ แสดงให้เห็นชัดเจนว่า ผลตอบแทนภายใน

หรือไออาร์อาร์ของโครงการคลองกระ ทั้งก่อนรูปแบบการจัดหาทุนในรูปแบบที่ ๑ การขุดคลองกระเพียงอย่างเดียวมีผลตอบแทนเพียง ๑.๘๒ เปอร์เซ็นต์ และรูปแบบที่ ๒ การขุดคลองกระพร้อมสร้างเกาะเทียมมีผลตอบแทนเท่ากับ ๓.๗๑ เปอร์เซ็นต์ มีระยะเวลาคืนทุนของโครงการมากกว่า ๕๖ ปี และ ๓๕ ปี ตามลำดับ เป็นระยะเวลาคืนทุนค่อนข้างนานเกินไป การวิเคราะห์ผลตอบแทนภายในลบ ๐.๕๙ เปอร์เซ็นต์ และ ๔.๒๗ เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ ซึ่งให้ผลตอบแทนต่ำ อย่างน้อยต่ำกว่า ๑๒ เปอร์เซ็นต์ ตามกรอบการลงทุนที่ควรจะเป็น ดังนั้น โครงการขุดคลองกระไม่มีความคุ้มค่าทางการลงทุนและเป็นโครงการที่ไม่น่าสนใจ แต่เนื่องจากการศึกษาของมหาวิทยาลัยปักกิ่งเป็นการศึกษามิติด้านการเงินเพียงอย่างเดียว คณะผู้ศึกษาจึงทำการศึกษาเชิงลึกเพิ่มเติม ดังนี้

โครงการศึกษาการลงทุนขุดคลองกระแนว 9A แบ่งเป็นการวิเคราะห์ ๒ ส่วน ได้แก่ ๑. การวิเคราะห์ความคุ้มค่าทางการเงินและทางเศรษฐศาสตร์ อันเป็นผลกระทบโดยตรงจากการพัฒนาโครงการ และ ๒. การวิเคราะห์ผลกระทบเชิงการพัฒนาเศรษฐกิจ การค้า การลงทุนอันเป็นการขยายตัวของเศรษฐกิจภายในประเทศต่าง ๆ จากการมีคลองกระเกิดขึ้น รูปแบบโครงการขุดคลองกระจะเป็นการพัฒนาโครงการแบบคลองเดี่ยว ขนาดความกว้าง ๔๐๐ เมตร ยาว ๑๓๕ กิโลเมตร ลึก ๓๐ เมตร มีระยะเวลาก่อสร้าง ๖ ปี ระยะเวลาประกอบกิจการ ๑๐๐ ปี มีสัดส่วนการใช้เงินลงทุน ๒๕ เปอร์เซ็นต์ และใช้เงินกู้ ๗๕ เปอร์เซ็นต์ มีการกำหนดให้ปลอดภาษีตลอดช่วงอายุโครงการ และใช้ฐานการคำนวณเป็นดอลลาร์สหรัฐ เพื่อความง่ายต่อการเปรียบเทียบ การวิเคราะห์ต้นทุนโครงการขุดคลองกระจะครอบคลุม ๒ ส่วน ได้แก่ ต้นทุนทางการเงินและต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ ต้นทุนทางการเงินประกอบด้วยต้นทุนค่าใช้จ่ายการขุดคลองกระ คิดเป็น ๔๔,๗๐๗ ล้านดอลลาร์สหรัฐ รวมค่าบำรุงรักษาช่องทางเดินเรือ ค่าจ้างสวัสดิการ ค่าเสื่อมราคา ค่าออกแบบ ค่าบริหารจัดการ ค่าการตลาดจัดจำหน่าย ค่าใช้จ่ายทางบัญชีและอื่น ๆ ข้อ ๒ ค่าใช้จ่ายเวนคืนที่ดิน ๒,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ข้อ ๓ ค่ารื้อถอน อพยพและตั้งถิ่นฐานใหม่ ๑,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ข้อ ๔ ค่าชดเชยระบบนิเวศทางทะเล ๒,๔๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ งานศึกษาที่ใกล้เคียงกันเป็นงานศึกษาของแอนดี เลน ที่ได้คำนวณว่าจะต้องใช้เงินลงทุน

๒,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ แต่อย่างไรก็ตาม งานศึกษานี้จะเป็นตัวเลขประมาณการหยาบ ๆ ที่ยังไม่มีรายละเอียดแจกแจง ขณะที่งานศึกษาอีกฉบับหนึ่งของซีเทรด (Seatrade) ซึ่งประมาณการการพัฒนาโครงการใช้ระยะเวลาก่อสร้าง ๑๐ ปี ใช้ต้นทุนการก่อสร้าง ๔๔,๔๗๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งใกล้เคียงกับงานศึกษาของมหาวิทยาลัยปักกิ่ง มิติด้านต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์มีหลายส่วนที่ต้องเพิ่มเติม ดังนี้

ข้อ ๑ ค่าใช้จ่ายการฟื้นฟูระบบนิเวศอันเนื่องมาจากการขุดดิน ทราย และแร่ธาตุต่าง ๆ ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ ชีววิทยาทางทะเล ทรัพยากรป่าไม้ ป่าบก สัตว์ป่า และพืชพันธุ์ชนิดต่าง ๆ โดยทั้งหมดเทียบเคียงเป็นความเสียหายของปะการังในพื้นที่ ๑๕๔ ล้านตารางเมตร มีระยะเวลาฟื้นฟู ๑๐ ปี คิดเป็นเงินทั้งหมด ๒,๙๕๖ ล้านดอลลาร์สหรัฐ แต่กรณีนี้ยังไม่รวมผลกระทบหากมีการนำดินที่ขุดได้ไปถมในทะเล

ข้อ ๒ ต้นทุนผลกระทบอันเนื่องมาจากการกระจายของตะกอนที่สร้างมลภาวะแก่แหล่งท่องเที่ยวทางทะเล พื้นที่ตะกอนขุ่นเป็นวงกว้างจากการเดินเรือ การทิ้งสมอ การขุดร่องน้ำ ของเสียจากการเดินเรือ การปนเปื้อนของน้ำมันที่รั่วไหล การเจือปนของโลหะหนัก ความโสโครกของน้ำทะเลจะส่งผลกระทบรุนแรงต่อการท่องเที่ยว ๕ จังหวัดฝั่งอันดามัน คือ ภูเก็ต กระบี่ ตรัง สตูล พังงา และ ๓ จังหวัดฝั่งอ่าวไทย คือ นครศรีธรรมราช สงขลา และปัตตานี การคำนวณใช้ข้อมูลสถิติการท่องเที่ยว ปี ๒๕๖๕ ในการคิดคำนวณ คิดเป็นผลกระทบความสูญเสียทั้งหมด ๑,๙๖๔ ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี มีการเพิ่มขึ้น ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ทุก ๑๐ ปี

ข้อ ๓ ค่าใช้จ่ายการบำรุงรักษาทรัพยากรทางทะเลที่เสียหาย ความสูญเสียทางนิเวศ ปัญหาการรุกล้ำของน้ำเค็ม สิ่งมีชีวิตข้ามถิ่น การทำลายแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำและอื่น ๆ เป็นความสูญเสียของทรัพยากรประมงคิดเป็นเงินทั้งหมด ๕๘๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี เพิ่มขึ้น ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ทุก ๑๐ ปี

ข้อ ๔ ค่าใช้จ่ายด้านความมั่นคงและภัยพิบัติทางทะเลที่เพิ่มขึ้น โดยใช้งบประมาณเพิ่มขึ้น ๓๐ เปอร์เซ็นต์ อ้างอิงตามสัดส่วนการรักษาความมั่นคงของช่องแคบมะละกา เท่ากับ ๓๖ ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี เพิ่มขึ้น ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ทุก ๑๐ ปี

ข้อ ๕ ต้นทุนผลกระทบสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากการเดินเรือ เนื่องจากการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในพื้นที่ของคลองกระจะปล่อยก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ คาร์บอนไดออกไซด์ และอนุภาคฝุ่นต่าง ๆ รวมทั้งหมด ๕๙๓ ตัน คิดเป็นมูลค่า ๒๐,๗๗๑ ดอลลาร์สหรัฐต่อเที่ยวเรือ ซึ่งจะคิดเป็นความเสียหายที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชากร โดยเฉพาะความเสียหายที่เกิดขึ้นกับภาคเกษตรกรรมตามแนวคลอง

รายได้จากคลองกระทั้งหมดจะขึ้นกับปัจจัย ๒ ประการ ได้แก่

๑. ค่าธรรมเนียมผ่านคลองและจำนวนเรือที่จะมาใช้คลอง คำนวณโดยใช้ข้อมูลค่าใช้จ่ายที่ประหยัดได้เมื่อมาใช้เส้นทางคลองกระ ข้อมูลการศึกษาหลายฉบับ ทั้งนี้ โดยพิจารณาถึงความน่าเชื่อถือของงานศึกษาดังกล่าว และสอบกลับถึงหลักการคำนวณข้อมูลและที่มาและใช้ปี ค.ศ. ๒๐๑๙ เป็นปีฐานการคำนวณค่าธรรมเนียมผ่านคลองกระมีหลักคิดว่าต้องไม่เกินกว่าค่าใช้จ่ายที่ประหยัดได้อันเนื่องมาจากการร่นระยะทาง เวลา โดยสายการเดินเรือจะประหยัดอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแนวใช้เส้นทางผ่านช่องแคบมะละกามาใช้คลองกระแทน ทั้งนี้ จะคิดค่าธรรมเนียมระดับ ๕๐ – ๗๐ เปอร์เซ็นต์ ของค่าใช้จ่ายที่ประหยัดได้ของสายการเดินเรือ เพื่อเป็นแรงจูงใจที่จะทำให้สายเรือหันมาใช้คลองกระแทน โดยประหยัดค่าใช้จ่ายโดยรวมของต้นทุนต่อวันและต้นทุนปฏิบัติการต่อวัน ค่าใช้จ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงที่ประหยัดได้ภายใต้เงื่อนไขว่า จะต้องลดระยะเวลาเดินทางได้ ๑ วัน ข้อมูลจากกรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ ระบุว่าลดระยะเวลาเดินทาง

ได้ประมาณ ๑๖ – ๑๒ ชั่วโมง ค่าใช้จ่ายที่ประหยัดได้เมื่อเข้ามาใช้คลองกระแทนช่องแคบมะละกา จากการคิดค่าธรรมเนียมผ่านคลองที่จะต้องไม่เกินไปกว่าค่าใช้จ่ายที่ผู้ประกอบการประหยัดได้ เช่น ในกรณีเรือขนาดใหญ่วีแอลซีซี (Very Large Crude Oil Carrier : VLCC) มีค่าใช้จ่ายประหยัดได้เป็นค่าเดลีชาร์เตอร์ไฮร์ (Daily Charter Hire) เป็นเงิน ๕๔,๕๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ และค่าน้ำมัน ๔๒,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ รวมเป็นค่าใช้จ่ายที่ประหยัดได้ต่อวัน หรือต่อเที่ยวเป็นเงิน ๙๖,๕๐๐ ดอลลาร์สหรัฐต่อเที่ยว ดังนั้น หากจะคิดค่าธรรมเนียมผ่านคลองเป็นสัดส่วนค่าใช้จ่ายที่ประหยัดได้เพื่อเป็นแรงจูงใจให้เกิดการเข้ามาใช้คลองกระ ในการศึกษาครั้งนี้จะคิดค่าใช้จ่าย ๓ ระดับ ได้แก่ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ๖๐ เปอร์เซ็นต์ และ ๗๐ เปอร์เซ็นต์ อย่างไรก็ตาม ในเรือขนาดเล็กจะมีการเก็บค่าธรรมเนียมการผ่านคลองที่ลดลง

๒. ค่าธรรมเนียมผ่านคลองตามสัดส่วนของประเภทเรือที่จะใช้คลองกระคำนวณโดยใช้ข้อมูลปริมาณเรือที่วิ่งผ่านช่องแคบมะละกาในปี ๒๐๑๙ ดังตารางที่ ๒๒ หน้า ๑๐๒ ที่ปรากฏในรายงาน จะได้ค่าธรรมเนียมผ่านคลองกระโดยเฉลี่ย ๓ ระดับ ได้แก่ ๑๙,๕๑๓ ดอลลาร์สหรัฐ ๒๓,๔๑๕ ดอลลาร์สหรัฐ และ ๒๗,๓๑๘ ดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ ซึ่งค่าธรรมเนียมทั้ง ๓ ส่วนจะต่ำกว่าค่าธรรมเนียมในงานศึกษาของมหาวิทยาลัยปักกิ่งที่แสดงไว้ที่ ๒๘,๒๕๔ ดอลลาร์สหรัฐ สำหรับปีแรกที่มีการเปิดดำเนินงาน และปรับเพิ่มในปีที่ ๑๐ และปีที่ ๒๐ ตามลำดับ

งานศึกษาที่มีการคำนวณค่าธรรมเนียมผ่านคลองเป็นงานศึกษาของแอนดี เลน ที่ประมาณการค่าธรรมเนียมผ่านคลองไว้ที่ ๔๐,๐๐๐ – ๑๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ อย่างไรก็ตาม งานศึกษานี้ไม่มีข้อมูลอ้างอิงถึงแหล่งที่มาของตัวเลข เมื่อคำนวณค่าเฉลี่ยทุกประเภทเรือจะได้ค่าเฉลี่ยทั้งหมด ๓๔,๑๓๗ ดอลลาร์สหรัฐ ข้อมูลคาดการณ์ปริมาณเที่ยวเรือที่จะผ่านคลองกระมีการคำนวณจากงานศึกษาหลายฉบับ

งานศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีการวิเคราะห์ประมาณการจำนวนเที่ยวเรือผ่านคลองกระเป็นการศึกษาโดยใช้ข้อมูลดาวเทียมจากบริษัทลอยด์ (Lloyd) ในปี ๒๕๖๒ จำแนกเป็นการเดินเรือแบบข้าม ๒ ฝั่ง ไม่แวะเทียบท่าเรือ และการเดินเรือแบบข้าม ๒ ฝั่ง

เทียบ ๑ ท่าเรือหรือถ่ายลำ เป็นการประมาณการจำนวนเรือผ่านคลองกระในอนาคต ดังแสดงในตารางที่ ๒๓

งานศึกษาของแอนดี เลน ที่มีการประมาณการจำนวนเที่ยวเรือเช่นกัน เป็นการคาดการณ์ปริมาณเรือที่จะมาใช้คลองกระในอนาคต โดยกำหนดเปอร์เซ็นต์ส่วนแบ่งทางการตลาดจากเที่ยวเรือที่ผ่านคลองกระจากช่องแคบมะละกาว่าช่องแคบสามารถแย่งส่วนแบ่งทางการตลาดมาได้ ๔๐ – ๗๕ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งพบว่าเป็นตัวเลขค่อนข้างสูง ค่าเฉลี่ยของแอนดี เลน ที่คำนวณไว้ว่าเป็นส่วนแบ่งทางการตลาดเฉลี่ยรวม ๖๓ เปอร์เซ็นต์ หมายความว่าเกินครึ่งของเรือที่ผ่านช่องแคบมะละกาจะวิ่งมาผ่านคลองกระแทน โดยคำนวณไว้ว่ามีรายได้รวม ๒,๔๐๖ ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี ดังแสดงไว้ในตารางที่ ๒๔ ส่วนนี้มีข้อสังเกตถึงความเป็นไปได้ของจำนวนเที่ยวเรือ หรือการประมาณการดังกล่าว และไม่มีรายละเอียดของการคำนวณ อย่างไรก็ตาม ปริมาณเที่ยวเรือโดยรวมแม้ว่าจะคำนวณเป็นเปอร์เซ็นต์สัดส่วน แต่ไม่เกินขีดความสามารถในการให้บริการของคลองกระที่มีแมกซิมัมคาพาซิตี (maximum capacity) หรือขีดความสามารถสูงสุดอยู่ที่ ๗๐,๐๐๐ เที่ยวต่อปี แบบไม่มีประตูกั้นน้ำ และ ๑๗,๕๐๐ เที่ยวต่อปี เมื่อมีประตูกั้นน้ำ

งานศึกษาของมหาวิทยาลัยปักกิ่งในปี ๒๕๕๘ ได้คาดการณ์ปริมาณเที่ยวเรือที่จะมาใช้คลองกระเช่นกัน คาดการณ์สำหรับปี ๒๐๓๐ ปี ๒๐๔๐ และปี ๒๐๕๐ โดยนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลงานศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพราะงานศึกษาของมหาวิทยาลัยปักกิ่งมีจำนวนเที่ยวเรือสูงกว่างานศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอยู่ในระดับ ๓๒ – ๔๐ เปอร์เซ็นต์ ดังตารางที่ ๒๕ ปริมาณเที่ยวเรือที่จะมาใช้คลองกระเป็นส่วนหนึ่งของความเสี่ยงของโครงการ หากผลลัพธ์ที่แท้จริงไม่เป็นไปตามที่ประมาณการไว้จะทำให้โครงการประสบปัญหาวิกฤตได้

ประเด็นที่ ๑ จากข้อมูลทั้งหมดนำมาทำการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนด้านการเงินและด้านเศรษฐศาสตร์ สามารถกำหนดฉากทัศน์ต่าง ๆ ดังนี้

ฉากทัศน์ที่ ๑ ใช้ข้อมูลจำนวนเที่ยวเรือคาดการณ์จากรายงานผลการศึกษาของมหาวิทยาลัยปักกิ่ง และค่าธรรมเนียมจากค่าใช้จ่ายที่ประหยัดได้ที่ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ๖๐ เปอร์เซ็นต์ และ ๗๐ เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ

ฉากทัศน์ที่ ๒ ใช้ข้อมูลจำนวนเที่ยวเรือคาดการณ์จากรายงานผลการศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และค่าธรรมเนียมจากค่าใช้จ่ายที่ประหยัดได้ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ๖๐ เปอร์เซ็นต์ และ ๗๐ เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ

ฉากทัศน์ที่ ๓ ใช้ข้อมูลจำนวนเที่ยวเรือคาดการณ์จากส่วนแบ่งทางการตลาด ๖๓.๑๓ เปอร์เซ็นต์ จากช่องแคบมะละกา งานศึกษาของแอนดี เลน และค่าธรรมเนียมจากค่าใช้จ่ายที่ประหยัดได้ที่ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ๖๐ เปอร์เซ็นต์ และ ๗๐ เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ

ฉากทัศน์ที่ ๔ ใช้ข้อมูลจำนวนเที่ยวเรือคาดการณ์และค่าธรรมเนียมจากรายงานผลการศึกษาของมหาวิทยาลัยปักกิ่ง

ฉากทัศน์ที่ ๕ ใช้ข้อมูลจำนวนเที่ยวเรือคาดการณ์จากรายงานผลการศึกษาของศูนย์บริการวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และค่าธรรมเนียมจากรายงานของมหาวิทยาลัยปักกิ่ง

ฉากทัศน์ที่ ๖ ใช้ข้อมูลจำนวนเที่ยวเรือคาดการณ์จากส่วนแบ่งทางการตลาด ๖๓.๑๓ เปอร์เซ็นต์ จากช่องแคบมะละกา งานศึกษาของแอนดี เลน และค่าธรรมเนียมจากรายงานของมหาวิทยาลัยปักกิ่ง

ฉากทัศน์ที่ ๗ ใช้ข้อมูลจำนวนเที่ยวเรือคาดการณ์และส่วนแบ่งทางการตลาด ๖๓.๑๓ เปอร์เซ็นต์ จากช่องแคบมะละกา และค่าธรรมเนียมจากงานศึกษาของแอนดี เลน

- ๓๙/๑

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการขุดคลองกระมีผลตอบแทนสุทธิทางการเงินและทางเศรษฐศาสตร์เป็นค่าลบทุกฉากทัศน์ โดยรวมขาดทุนในระดับลบ ๓๕ - ๑๐๔ เปอร์เซ็นต์ หรือมากในระดับลบ ๑๓๕ - ๑๘๓ เปอร์เซ็นต์ ในเชิงเศรษฐศาสตร์ เช่น กรณีฉากทัศน์ที่ ๓ ที่เป็นฉากทัศน์ที่ดีที่สุด ให้ผลตอบแทนที่ดีที่สุดจะสร้างรายได้ตลอดอายุของโครงการ ๓๖,๗๗๒ ล้านดอลลาร์สหรัฐ แต่น้อยกว่ามูลค่าของเงินลงทุนทำให้โครงการนี้ขาดทุนถึง ๑๗,๓๒๙ ล้านดอลลาร์สหรัฐ มีผลตอบแทนทางการเงินเท่ากับ ๔.๑๙ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งน้อยกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ มีระยะเวลาคืนทุนมากกว่า ๑๐๖ ปี มีผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์ติดลบ ๒๑๒ เปอร์เซ็นต์ และมูลค่าติดลบ ๖๗,๖๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ดังนั้น กล่าวโดยสรุป โครงการขุดคลองกระไม่สามารถสร้างผลตอบแทนคืนเงินลงทุนได้ ไม่มีความคุ้มค่าทางการเงินและทางเศรษฐศาสตร์ ระยะเวลาคืนทุนมากกว่า ๑๐๖ ปี และหากเป็นเงินกู้จากต่างประเทศจะเป็นหนี้สินระยะยาวที่ไม่อาจใช้คืนด้วยโครงการเอง จำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณของประเทศใช้หนี้แทน นอกจากนั้น โครงการนี้ยังสร้างผลกระทบเชิงลบต่อสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศ ทรัพยากร การท่องเที่ยวภาคใต้อย่างมาก และเผชิญความเสี่ยงอีกหลายด้านในอนาคตกว่า ๑๐๐ ปีของโครงการ เช่น อัตราดอกเบี้ยที่เพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ความต้องการการขนส่งที่เปลี่ยนไป และข้อจำกัดการให้บริการสูงสุดไม่เกิน ๑๗,๕๐๐ เที่ยวต่อปี แม้ว่าในอนาคตความต้องการที่จะผ่านคลองกระจะมีมากเพียงใด อีกส่วนหนึ่งจะเป็นข้อจำกัดค่าธรรมเนียม เนื่องจากไม่สามารถคิดค่าธรรมเนียมสูงไปกว่าค่าใช้จ่ายที่ประหยัดได้จากการร่นระยะเวลาเพียง ๑ วัน

ประเด็นที่ ๒ การวิเคราะห์เรื่องผลกระทบทางเศรษฐกิจต่อประเทศต่าง ๆ อันเนื่องมาจากการมีคลองกระ ข้อมูลจากการศึกษาของไอดีอีเจโทร (Institute of Developing Economies - Japan External Trade Organization : IDE-JETRO) ค.ศ. ๒๐๑๖ ด้วยแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ ๓ ฉากทัศน์ ต่อเนื่องกับฉากทัศน์ในการวิเคราะห์ประเด็นที่ ๑

ฉากทัศน์ที่ ๘ เส้นทางการเดินเรือใช้เส้นทางผ่านคลองกระ และผ่านช่องแคบมะละกา

ฉากทัศน์ที่ ๙ เส้นทางการเดินเรือใช้เส้นทางขนส่งผ่านคลองกระเพียงอย่างเดียว

ฉากทัศน์ที่ ๑๐ เส้นทางการเดินเรือใช้เส้นทางขนส่งผ่านคลองกระรวมกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ของไทย

ผลการศึกษา แสดงให้เห็นว่าการมีคลองกระจะทำให้เศรษฐกิจไทยมีการขยายตัวอยู่ในระดับ ๐.๑๘ เปอร์เซ็นต์ มูลค่าทางเศรษฐกิจประมาณ ๒,๗๐๓ – ๒,๗๔๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ แต่หากเป็นฉากทัศน์ที่ ๑๐ ที่มีการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ขึ้นมาจะเป็นกลไกขับเคลื่อนด้วย สามารถสร้างการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นได้ ๐.๒๘ เปอร์เซ็นต์ คิดเป็นมูลค่า ๔,๒๔๔ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับประเทศข้างเคียง ไม่ว่าจะเป็นประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ จะเกิดผลกระทบอย่างมากเฉพาะฉากทัศน์ที่ ๙ ที่ใช้เฉพาะคลองกระเพียงอย่างเดียว ซึ่งเป็นไปได้ยาก แต่ในฉากทัศน์ที่ ๘ และฉากทัศน์ที่ ๑๐ มีการใช้ช่องแคบมะละการ่วมด้วย จะสร้างผลกระทบเชิงลบเพียงเล็กน้อย อย่างไรก็ตาม มุมมองของประเทศไทยเมื่อเทียบกับขนาดลงทุนประมาณ ๕๐,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ กับมูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นเพียง ๒,๗๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือ ๔,๒๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็นสถานการณ์ที่ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน อย่างไรก็ตาม การมีคลองกระจะทำให้เศรษฐกิจสำหรับประเทศทางไกลที่เป็นต้นทางและปลายทางของการขนส่งเกิดขึ้นเป็นประโยชน์อย่างมาก มูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นแก่กลุ่มสหภาพยุโรป เกิดขึ้น ๒๓,๔๓๑ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ประเทศจีน ๒๑,๕๐๘ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ประเทศที่ได้รับผลประโยชน์รองมา คือ ประเทศอินเดีย ๑๗,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ และประเทศญี่ปุ่น ๑๐,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ดังนั้น โครงการขุดคลองกระสามารถสร้างประโยชน์การขยายตัวทางเศรษฐกิจให้เกิดกับประเทศมหาอำนาจได้อย่างมาก โดยเฉพาะประเทศแถบเอเชียแปซิฟิกที่จะได้ประโยชน์มากที่สุด ได้แก่ ประเทศจีน

สรุปผลการวิเคราะห์ประเด็นที่ ๒ เนื่องจากสายเรือใช้คลองกระเพื่อร่นระยะเวลาเดินทาง กิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างการเดินทางผ่านคลองกระกับพื้นที่เศรษฐกิจภาคใต้จึงไม่มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างกัน การใช้คลองกระเพื่อกระตุ้นการเติบโต และพัฒนาเศรษฐกิจภาคใต้เป็นไปได้ยาก ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า คลองกระมีบทบาทต่อเศรษฐกิจไทยอย่างจำกัด สร้างการขยายตัวทางเศรษฐกิจได้เล็กน้อย และคลองกระไม่สามารถแข่งขันกับช่องแคบมะละกา จากฉากทัศน์ที่ ๘ และฉากทัศน์ที่ ๙ แสดงให้เห็นว่า แม้ว่าสายเรือทั้งหมดจะยกเลิกการใช้ช่องแคบมะละกาและหันมาใช้คลองกระเพียงอย่างเดียว การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทยจะเกิดขึ้นเพียงเล็กน้อยและไม่คุ้มค่า แต่คลองกระจะสร้างประโยชน์กับประเทศทางไกลอย่างมาก โดยเฉพาะประเทศมหาอำนาจที่จะได้ประโยชน์มากที่สุด ๓ ลำดับแรก ได้แก่ สหภาพยุโรป จีน และอินเดีย จึงเป็นเหตุผลที่มาของการเคลื่อนไหวสนับสนุนของมหาอำนาจเหล่านั้น เพื่อกระตุ้นให้ไทยทำการขุดคลองโดยทิ้งภาระหนี้สินมหาศาลให้กับประชาชนไทย

สรุปผลโดยรวมจะเห็นว่า การขุดคลองกระไม่มีความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์และทางการเงิน ผลตอบแทนของโครงการอยู่ลำดับที่ ๔ ซึ่งเป็นหนี้มหาศาลที่ไม่มีวันชดใช้คืนได้ ระยะเวลาคืนทุนมากกว่า ๑๐๖ ปี ประเทศไทยจะต้องใช้งบประมาณจากส่วนอื่นมาชดเชย เป็นการเอาเนื้อหนูมาปะเนื้อช้าง ทำให้ประเทศไทยเสียโอกาสในการลงทุนโครงการอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ในอนาคต ดังนั้น โครงการขุดคลองกระถือเป็นโครงการที่มีความเสี่ยงสูงไม่คุ้มค่า มีภาระหนี้สินที่ถ่วงความเจริญของประเทศในรอบอีก ๑๐๐ ปีของระยะเวลาโครงการ และจะนำมาซึ่งวิกฤตทางเศรษฐกิจดังเช่นที่เกิดขึ้นกับประเทศศรีลังกา โครงการที่จะขับเคลื่อนพัฒนาเศรษฐกิจได้จะต้องมีศักยภาพ มีความสมบูรณ์ในตัวเองและไม่เป็นภาระต่อระบบเศรษฐกิจ ดังนั้น โครงการนี้จะเป็นภาระขนาดใหญ่ ซึ่งอาศัยผลตอบแทนจากส่วนอื่น ๆ มาช่วยค้ำจุน การคาดหวังว่าโครงการนี้จะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจจึงเป็นความฝันที่เลื่อนลอย สิ่งที่ควรดำเนินการ

มากกว่า คือ การพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้โดยไม่จำเป็นต้องขุดคลองกระในลักษณะเช่นเดียวกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจภาคตะวันออก ที่มีบทบาทเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจทุกภาคส่วน สามารถขับเคลื่อนเศรษฐกิจอุตสาหกรรมของประเทศได้อย่างก้าวหน้า

ลำดับต่อไป เป็นการนำเสนอประเด็นศึกษาผลกระทบด้านความมั่นคง โดย พลเรือเอก พัลลภ ตมิศานนท์ ประธานคณะอนุกรรมาธิการด้านการคมนาคมทางน้ำและการพาณิชยนาวี เป็นผู้นำเสนอครับ

ประธานวุฒิสภา : เชิญ พลเรือเอก พัลลภ ตมิศานนท์ ครับ

พลเรือเอก พัลลภ ตมิศานนท์ (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม พลเรือเอก พัลลภ ตมิศานนท์ กรรมาธิการการคมนาคม และประธานคณะอนุกรรมาธิการด้านการคมนาคมทางน้ำและการพาณิชยนาวี ขออนุญาตนำเสนอข้อมูลต่อจาก พลเรือเอก พงศกร กุวานนท์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์มนต์ชัย พินิจจิตรสมุทร โดยเน้นประเด็นผลกระทบด้านความมั่นคง ซึ่งอยู่ในช่วงท้ายของบทที่ ๓ ตั้งแต่หัวข้อ ๓.๑ หน้า ๑๒๐ และข้อค้นพบที่สำคัญในบทที่ ๔ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ฉากทัศน์ตอนสุดท้ายหรือเอ็นสเทตซีนาริโอ (End-state Scenario) ที่น่ากลัว ซึ่งจะนำไปสู่ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในบทที่ ๕ ผมขออนุญาตนำเสนอหลักคิดที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ผลกระทบด้านความมั่นของคลองกระ ได้แก่

หลักคิดที่ ๑ ลักษณะทางกายภาพของคลองกระ หากคลองกระเกิดขึ้นจริง ด้วยลักษณะทางกายภาพที่ตัดแบ่งคาบสมุทรมลายูออกเป็น ๒ ส่วน ด้วยคลองน้ำเค็มที่กว้าง ๔๐๐ เมตร มีบางกลุ่มเสนอให้ขุดกว้าง ๑,๐๐๐ เมตร มีความลึก ๓๐ เมตร ยาว ๑๓๕ กิโลเมตร กว้างกว่าแม่น้ำเจ้าพระยาและแม่น้ำหลายสายที่ใช้เป็นพรมแดนระหว่างไทยกับประเทศรอบบ้าน เช่น แม่น้ำโขง ตามภาพนี้ บริเวณจังหวัดนครพนม ด้วยความกว้าง ๔๐๐ – ๑,๐๐๐ เมตร คลองกระไม่ต่างอะไรกับช่องแคบ ถ้าจะจินตนาการเช่นนั้น และยังมีร่องน้ำในทะเลที่ต้องขุดลึกกว่า ๓๐ เมตร เพื่อให้เรือขนาดใหญ่ผ่านได้ ทำให้ร่องน้ำที่จะขุดออกไปมีระยะทางยาวมาก ด้านอ่าวไทยจะยาว ๖๓ กิโลเมตร ด้านทะเลอันดามันยาว ๓๙ กิโลเมตร ซึ่งพื้นที่บริเวณ

ปากร่องน้ำคลองกระแนว 9A ทั้ง ๒ ฝั่ง เป็นพื้นที่ที่ไทยประกาศเป็นเส้นฐานตรงและน่านน้ำภายในตามภาพทางขวามือ ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายทะเลทุกประการ โดยที่ร่องน้ำคลองกระด้านทะเลอันดามันและด้านอ่าวไทยจะตัดผ่านน่านน้ำภายในและเส้นฐานตรงบริเวณที่ ๓ และบริเวณที่ ๔ ซึ่งลักษณะเช่นนี้ประกอบกับบนแผ่นดินยังมีคลองกว้างตัดแบ่งแยกออกเป็น ๒ ส่วนจากกันด้วยแล้ว ผมถือว่าเป็นสภาพการณ์ที่เสี่ยงอันตรายต่อความมั่นคง และบูรณภาพแห่งดินแดนเป็นอย่างยิ่ง

หลักคิดที่ ๒ ลักษณะที่ถือเป็นภัยคุกคามด้านความมั่นคง ในการประเมินสถานการณ์และผลกระทบด้านความมั่นคงเพื่อกำหนดระดับความรุนแรง ความพร้อมหรือขีดความสามารถของฝ่ายตรงข้าม จนเป็นภัยคุกคามที่มีโอกาสหรือมีความเสี่ยงหรือมีแนวโน้มที่จะกระทำการต่าง ๆ ให้เป็นอันตรายต่อฝ่ายเรา ตามความตั้งใจที่เขามีอยู่เดิม มีสมการที่สอนกันในวิชาการประเมินยุทธศาสตร์ทหารของหลักสูตรวิทยาลัยการทัพเรือสหรัฐหรือยูเอสเนเวลวอร์คอลเลจ (U.S. Naval War College) ที่นิวพอร์ต (Newport) รัฐโรดไอแลนด์ (Rhode Island) สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับงานด้านอื่น ๆ ได้ด้วย สูตรภัยคุกคามหรือเทรต (Threat) เท่ากับขีดความสามารถ หรือเคปอะบิลิที (capability) บวกความตั้งใจหรืออินเทนชัน ขออนุญาตใช้ภาษาอังกฤษ โดยความหมายภัยคุกคาม ขีดความสามารถ ความตั้งใจ หากมีฝ่ายตรงข้ามหรือมีผู้ไม่หวังดีต่อฝ่ายเราที่มีความตั้งใจหรืออินเทนชันที่จะกระทำอันตรายหรือทำในสิ่งที่ไม่ดี หรือสร้างความเสียหายต่อผลประโยชน์ของฝ่ายเราเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว หากฝ่ายนั้นสามารถเสริมสร้างหรือได้รับขีดความสามารถหรือเคปอะบิลิทีที่สูงขึ้น จนเข้าสู่ระดับที่จะสามารถกระทำการต่าง ๆ ตามที่มีความตั้งใจหรืออินเทนชันที่ไม่ดีต่อฝ่ายเราอยู่แล้ว เมื่อนั้นความเป็นภัยคุกคามหรือเทรตต่อฝ่ายเราย่อมเกิดขึ้นแล้ว ซึ่งในรายงานหน้า ๑๓๐ ภัยคุกคามแบ่งเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่

- ๔๐/๑

๑. ภัยคุกคามภายในประเทศ คือ ขบวนการแบ่งแยกดินแดน

๒. ภัยคุกคามจากภายนอกประเทศ คือ ประเทศมหาอำนาจที่เตรียมพร้อมเข้าสู่สงคราม

จากหลักคิดทั้ง ๒ ข้อนี้ กรณีคลองกระสามารถวิเคราะห์ผลกระทบด้านความมั่นคงที่สำคัญได้ ดังนี้

ประการที่ ๑ การขุดคลองกระจะกระทบและทำลายความเป็นอันหนึ่งอันเดียวด้านกายภาพของราชอาณาจักรไทยให้สูญสิ้นไป สุ่มเสี่ยงและส่อว่าจะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันหรือแทบทุกฉบับที่ผ่านมาในมาตรา ๑ ที่กำหนดว่า “ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวจะแบ่งแยกมิได้” โดยความมุ่งหมายและคำอธิบายประกอบรายมาตราของรัฐธรรมนูญระบุความมุ่งหมายของมาตรานี้ว่า เพื่อกำหนดรูปแบบของรัฐว่าประเทศไทยเป็นรัฐเดี่ยว สอดคล้องกับการวางรากฐานการเป็นราชอาณาจักรของไทย เพื่อแก้ปัญหาการปกครองหัวเมืองต่าง ๆ ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพระราชอาณาจักรให้มีฐานะเป็นเมืองหนึ่งในประเทศเดียวกัน และป้องกันมิให้รู้สึกแตกแยก ซึ่งหากจะพิจารณาคำว่า “อันหนึ่งอันเดียว” จะพบว่า ประเทศไทยปัจจุบันมีพื้นที่ทางบกประมาณ ๕๑๓,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร พื้นที่ทางทะเล ๓๒๓,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร ลักษณะทางกายภาพเป็นแผ่นดินใหญ่ผืนเดียว แต่มีเกาะแก่งในทะเลกว่า ๙๓๖ เกาะ ซึ่งประวัติศาสตร์ของชาติไทยกว่า ๘๐๐ ปีที่ผ่านมา กว่าประเทศของเราจะสามารถรวบรวมอำนาจการปกครองทั้งแผ่นดินใหญ่และเกาะแก่งเหล่านี้ให้เป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวเช่นในปัจจุบัน ต้องเผชิญกับวิกฤติอริราชศัตรู การสู้รบเพื่อผนวกดินแดน ยอมเสียดินแดนบางส่วนเพื่อดำรงไว้ซึ่งอธิปไตยของประเทศในช่วงลัทธิล่าอาณานิคม จนเหลือเป็นราชอาณาจักรที่มีรูปร่างเช่นนี้ในขณะนี้ มองในภาพรวมทั้งหมด คือ ราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวในรูปแบบรัฐเดี่ยวตามความมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญ การจะไปขุดคลองตัดขาดพื้นที่ภาคใต้ออกจากกันอย่างถาวรถือเป็นการเปลี่ยนแปลงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวอย่างมีนัยสำคัญจึงสุ่มเสี่ยง ผมใช้คำว่า “สุ่มเสี่ยง” ว่าจะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑ แม้ว่าจะสามารถ

สร้างสะพานหรืออุโมงค์เชื่อมเพื่อให้สามารถเดินทางข้ามไป - มาได้สะดวก แต่สิ่งก่อสร้างเหล่านี้ง่ายที่จะถูกทำลายหรือตัดขาดระหว่างสองฝั่งคลอง ดังนั้น ด้วยลักษณะทางกายภาพของคลองกระที่เปรียบเสมือนช่องแคบ จึงส่งผลกระทบด้านความมั่นคงหลายประการ โดยไปเพิ่มขีดความสามารถหรือเคปอะบิลิทีให้กับขบวนการที่มีความตั้งใจเดิมอยู่แล้วที่จะดำเนินการที่กระทบความมั่นคงของเรา

ประการที่ ๒ ร่องน้ำปากคลองกระทั้งสองฝั่งทะเลที่ขุดออกไปในระยะทางยาวมากตามภาพ จะไปเพิ่มความเสี่ยงที่กระทบเส้นฐานตรงและน่านน้ำภายใน โดยร่องน้ำในทะเลจะตัดผ่านน่านน้ำภายในเส้นฐานตรงบริเวณที่ ๓ และบริเวณที่ ๔ ลักษณะเช่นนี้ถือเป็นจุดอ่อนอย่างยิ่งและจะสร้างปัญหาให้กับประเทศไทย ไปเพิ่มโอกาสและขีดความสามารถของกลุ่มผู้ไม่หวังดีโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ขบวนการตามที่กล่าวมาแล้ว และประเทศอื่นที่จ้องจะได้ประโยชน์จากผลกระทบของร่องน้ำต่อเส้นฐานตรงและน่านน้ำภายในทั้ง ๒ บริเวณนี้ที่จะดำเนินการอันเป็นภัยคุกคาม กระทบและสร้างความเสียหายต่อความมั่นคงและบูรณภาพแห่งดินแดนของไทยได้ ประเด็นนี้ผมพูดลงรายละเอียดมากไม่ได้ เพราะไม่ได้เป็นการประชุมลับ

ประการที่ ๓ คลองกระจะเป็นจุดยุทธศาสตร์ทางทหารที่จะไปดึงความตั้งใจและเพิ่มขีดความสามารถของมหาอำนาจคู่ขัดแย้งที่เตรียมเข้าสู่สงคราม ถือเป็นภัยคุกคามจากภายนอกประเทศที่จะเข้ามากดดันไทยเพื่อใช้ประโยชน์หรือมีอธิปไตยเหนือคลองกระโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศในตะวันออกไกลที่ต้องพึ่งช่องแคบมะละกาเป็นเส้นทางลำเลียงสินค้าและยุทธปัจจัยสำคัญ คือ น้ำมัน ซึ่งเปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ ยกตัวอย่าง ยุทธปัจจัยสำคัญของจีนกว่า ๘๐ เปอร์เซ็นต์ ต้องลำเลียงทางเรือผ่านช่องแคบมะละกา จึงเกิดสภาวการณ์มะละกาไดเล็มมา (Malacca Dilemma) ตามภาพที่จีนแสดงออกชัดเจนเมื่อปี ๒๕๔๖ ด้วยสถานการณ์ความรุนแรงของช่องแคบไต้หวันและทะเลจีนใต้ที่รุนแรงมากขึ้นทุกวัน ซึ่งหากเกิดความขัดแย้งขึ้นช่องแคบมะละกาจะถูกควบคุมหรือแม้แต่ถูกปิดโดยมหาอำนาจคู่ขัดแย้งเพื่อจำกัดการลำเลียงยุทธปัจจัยของจีน มีการรวมกลุ่มหลาย ๆ กลุ่ม หลายกรอบความร่วมมือ คลองกระจึงเป็นทางออก

ที่ดีที่สุดและสำคัญอย่างยิ่งสำหรับประเทศที่ต้องพึ่งช่องแคบมะละกาเพื่อลดการพึ่งช่องแคบนี้ เปรียบเสมือนมีเส้นเลือดบายพาสอย่างดีไว้แทนเส้นเลือดใหญ่หากอุดตัน ประเทศเหล่านี้จึงผลักดันให้เกิดคลองกระอย่างเต็มที่ ซึ่งหากคลองกระเกิดขึ้นจริงจะเป็นจุดยุทธศาสตร์ทางทหารที่สำคัญยิ่ง เพราะคลองกระต้องมีการขุดดินไปถมเกาะเทียมที่จะเกิดขึ้นสามารถใช้เป็นที่ตั้งทางทหาร ฐานทัพสำคัญเพื่อควบคุมทั้งช่องแคบมะละกา ทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย อ่าวไทยและทะเลจีนใต้ ซึ่งมหาอำนาจย่อมต้องการจะเข้าควบคุมคลองกระ และที่ท่านดอกเตอร์มนต์ชัย พินิจจิตรสมุทร กล่าวแล้วว่า เป็นโครงการที่ขาดทุนและไม่คุ้มค่าต่อการลงทุนอยู่แล้ว จึงไม่ยากที่จะใช้อิทธิพลเหนือบริษัทสายการเดินเรือต่าง ๆ ความเป็นเจ้าของเงินทุนและใช้กลยุทธ์กับดักหนี้สิน หรือเดบต์แทรป (Debt trap) บังคับไทยให้ต้องสละอธิปไตยบางส่วนให้เช่าคลองระยะยาว เช่นที่ทำกับหลายประเทศมาแล้ว และสภาพการณ์เช่นนี้จะดึงมหาอำนาจคู่กรณีเข้ามากดดันไทยที่จะดำเนินการเช่นเดียวกันด้วย ดังนั้น การขุดคลองกระจึงเป็นการไปเพิ่มขีดความสามารถหรือเคปอะบิลิทีและความตั้งใจหรืออินเทนชันของมหาอำนาจที่เป็นคู่ขัดแย้งให้เข้ามากดดันไทยเพื่อใช้ประโยชน์และมีอธิปไตยเหนือคลองกระ ถือเป็นการชักศึกเข้าบ้านอย่างชัดเจน นอกจากผลกระทบด้านความมั่นคงที่สำคัญที่วิเคราะห์ได้ดังกล่าวแล้ว คณะผู้ศึกษามีข้อค้นพบที่สำคัญ ๕ ประการ อยู่ในรายงานหน้า ๑๓๒ – ๑๔๒

ข้อค้นพบที่ ๑ พลเรือเอก พงศกร กุวานนท์ ได้กล่าวแล้ว คือ หลายหน่วยงานเคยทำการศึกษาเรื่องการขุดคลองกระหลายครั้ง ผลการศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้สนับสนุนให้ทำการขุด

ข้อค้นพบที่ ๒ – ๔ เป็นเรื่องของกลุ่มเคลื่อนไหว เป้าหมาย และผลประโยชน์ เครื่องมือและวิธีการของกลุ่มต่าง ๆ ที่ใช้เคลื่อนไหวผลักดันเรื่องคลองกระ ซึ่งมีทั้งกลุ่มต่างชาติและกลุ่มภายในประเทศ

กลุ่มต่างชาติ ส่วนใหญ่เป็นประเทศที่ต้องพึ่งช่องแคบมะละกาตามที่กล่าวมาแล้ว เช่น จีน โดยมีข้อสังเกตว่าแม้บางประเทศจะประกาศว่า ไม่มีนโยบายในเรื่องคลองกระกับไทย ไม่เคยติดต่อประสานงานอย่างเป็นทางการในเรื่องนี้และหากมีการสอบถามจะตอบเหมือนเป็น

สูตรสำเร็จว่า รัฐบาลของตนไม่มีนโยบายในเรื่องนี้ แต่โดยพฤตินัยแล้วรุกและผลักดันในเรื่องนี้อย่างมาก ผ่านองค์กรเอกชนต่าง ๆ ที่เป็นเช่นนี้ผลการศึกษาพบว่าสาเหตุสำคัญ คือ ประเทศเหล่านี้น่าจะตระหนักดีว่าการขุดคลองกระกระทบสิ่งแวดล้อมและความมั่นคงของไทยอย่างร้ายแรง และที่สำคัญ คือ ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุนตามผลการศึกษาที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมด ดังนั้น กรณีคลองกระสำหรับไทยกับต่างชาติ ผลสัมฤทธิ์ไม่ใช่ได้ประโยชน์ทั้งคู่หรือวินวินซิตทูเอชัน (win win situation) หากแต่เป็นฝ่ายหนึ่งได้ คือ ต่างชาติได้ แต่อีกฝ่ายหนึ่งเสีย คือ ไทยเสีย หรือวินลูสซิทูเอชัน (win lose situation) คือ ซีโรซัมเกม (zero sum game)

กลุ่มภายในประเทศ เรื่องนี้เป็นเรื่องแปลกว่าโดยปกติการที่เราจะเรียกร้องเคลื่อนไหวในเรื่องต่าง ๆ จะมาจากกลุ่มที่ได้รับผลกระทบ เสียประโยชน์ หรือต้องการใช้ประโยชน์จากสิ่งที่จะได้จากเรื่องนั้น แต่สำหรับคลองกระเป็นเรื่องที่น่าประหลาดใจว่ากลุ่มที่น่าจะได้ประโยชน์จากคลอง เช่น สายการเดินเรือต่าง ๆ ทั้งระหว่างประเทศและเดินเรือชายฝั่งของไทยไม่ได้เรียกร้อง หรือเคลื่อนไหว หรือดำเนินการผลักดันแต่อย่างใด เพราะในฐานะคนในวงการเดินเรือหรือกิจการพาณิชยนาวีทราบดีอยู่แล้วว่าการร่นระยะเวลาไม่ถึง ๑ วัน ไม่มีนัยสำคัญใด ๆ แต่กลุ่มภายในประเทศที่เคลื่อนไหวผลักดันในเรื่องนี้กลับเป็นบุคคลอื่นที่ไม่ได้อยู่ในวงการเดินเรือหรือกิจการพาณิชยนาวีที่จะมาใช้คลองกระเป็นเส้นทางเดินเรือ

เป้าหมายหรือผลประโยชน์ที่คาดหวังของแต่ละกลุ่มแตกต่างกันอย่างน้อย ๕ กลุ่ม

เป้าหมายกลุ่มที่ ๑ กลุ่มเคลื่อนไหวเรียกร้องให้รัฐบาลศึกษาเชิงลึก ซึ่งต้องใช้งบประมาณสูงหลายพันล้านบาทจนถึงหลักหมื่นล้านบาท แต่อุปสรรคขณะนี้อยู่ที่ผลการศึกษาของหลายหน่วยงานตามที่กล่าวไปแล้วในบทที่ ๒ ว่าไม่คุ้มค่าและไม่ได้สนับสนุนให้ขุด แต่ที่สำคัญมีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๔๔ ระบุว่า หากหน่วยงานใดต้องการศึกษาเรื่องคลองกระอีกให้ใช้ค่าใช้จ่ายจากภาคเอกชนและต้องไม่มีเงื่อนไขหรือข้อผูกมัดใด ๆ กับรัฐบาล

เป้าหมายกลุ่มที่ ๒ กลุ่มอสังหาริมทรัพย์/พัฒนาที่ดินตลอดแนวคลอง

5 คงจะคาดหวังเรื่องค่าเวนคืนที่ดินในราคาประเมินที่สูงหากรัฐแสดงความสนใจที่จะดำเนินโครงการ

เป้าหมายกลุ่มที่ ๓ กลุ่มเคลื่อนไหวด้านนิติบัญญัติทั้งในและนอกสภา

ให้มีการออกกฎหมายเพื่อดำเนินการในเรื่องนี้ที่เคยดำเนินการมา คงหวังผลทางการเมือง ในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง

10 

เป้าหมายกลุ่มที่ ๔ กลุ่มต่างชาติที่ต้องพึ่งช่องแคบมะละกา กลุ่มนี้หวังขุดจริง เพื่อสนองยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงของตน ขณะนี้บางประเทศเปิดสำนักงานในประเทศไทย เพื่อสนับสนุนการเคลื่อนไหวของกลุ่มต่าง ๆ รวมทั้งเคยส่งผู้เชี่ยวชาญจากต่างชาติเข้ามาร่วมกับองค์กรเอกชนไทยศึกษาวิจัยการขุดคลองกระลงสำรวจพื้นที่ตลอดภาคใต้ ตลอดแนวคลองด้วย

เป้าหมายกลุ่มที่ ๕ กลุ่มแบ่งแยกดินแดน กลุ่มนี้น่ากลัว เพราะรอจังหวะอยู่ หากคลองกระเกิดขึ้นจริง ด้วยผืนน้ำกว้างใหญ่ที่ตัดแบ่งด้ามขวานสุวรรณภูมิออกจากกัน ถือว่าเกื้อกูลและเป็นปัจจัยที่เพิ่มขีดความสามารถหรือเคปอะบิลิทีได้อย่างดียิ่งที่จะนำไปสู่ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ด้วยวิธีการที่รุนแรงยิ่งขึ้น

เครื่องมือและวิธีการของกลุ่มต่าง ๆ ที่ใช้ในการเคลื่อนไหว หรือผลักดันมีหลายรูปแบบ แต่ส่วนใหญ่เน้นให้มีการศึกษาเชิงลึกและพยายามให้มีข้อผูกพันกับรัฐบาลในรูปแบบเอกสารหรือรูปแบบอื่น เช่น เอ็มโอยู (Memorandum of Understanding : MOU) หรือเล็ตเทอร์ออฟอินเทนชัน เอกสารหนังสือทีโออาร์ (Term of Reference : TOR) สัมปทานต่าง ๆ หนังสือแสดงเจตจำนงที่จะมีข้อผูกพันกับรัฐบาลไทยหรือหน่วยงานระดับกระทรวงว่าสนใจดำเนินการเรื่องนี้ เพื่อมุ่งหวังนำหนังสือหรือเอกสารที่แสดงเจตจำนงเหล่านี้เสมือนใบสัมปทานในลักษณะขายต่อหรือปั่นราคาขึ้นในตลาดต่างประเทศ ในแวดวงของนักธุรกิจการค้าต่างประเทศ เครื่องมือและวิธีการเหล่านี้ ได้แก่

วิธีการที่ ๑ เสนอให้รัฐบาลแต่งตั้งคณะกรรมการแห่งชาติศึกษาความเป็นไปได้ในการขุดคลองกระขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง เช่นเดียวกับที่เคยแต่งตั้งแล้วในอดีต แต่มีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๔๔ ตามที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งเงื่อนไขนี้เป็นสิ่งที่ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของกลุ่มที่ต้องการให้รัฐบาลตั้งงบประมาณมาเพื่อใช้จ่ายในเรื่องนี้โดยเฉพาะ

วิธีการที่ ๒ เมื่อมีคณะกรรมการแห่งชาติแล้วจะมีการดำเนินการศึกษาในขั้นสมบูรณ์หรือฟูลฟิสิบิลิทีสตัดดี (Full Feasibility Study) สำหรับการขุดคลองกระ ถ้าวงเงินลงทุน ๒ ล้านล้านบาท ค่าใช้จ่ายในการศึกษาสมมุติ ๑ เปอร์เซ็นต์ของมูลค่าโครงการ คือ

๒๐,๐๐๐ ล้านบาท หากรัฐบาลยืนยันใช้ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๔ คือ ใช้จากองค์กรเอกชน ถ้ามีองค์กรเอกชนสนับสนุนได้จริงคงต้องมีการกำกับดูแลการใช้จ่ายเงินที่ได้รับสนับสนุนมามิให้เกิดปัญหาเช่นเดียวกับที่ผ่านมา

วิธีการที่ ๓ ออกพระราชบัญญัติผูกมัดรัฐบาลให้ต้องดำเนินการ เช่น พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นต้น ซึ่งเคยดำเนินการแล้วในอดีต

วิธีการที่ ๔ ผูกมัดด้วยการออกเสียงประชามติ ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าห่วง เพราะกระบวนการประชามติเพื่อสร้างความชอบธรรมที่จะดำเนินการเรื่องนี้ต้องใช้งบประมาณสูง

วิธีการที่ ๕ วิธีนี้น่าแปลกใจ มีการกล่าวหา ใส่ร้ายป้ายสีผู้ที่เห็นต่างหรือไม่สนับสนุนว่า บุคคลเหล่านี้รับผลประโยชน์หรือรับประโยชน์จากต่างชาติ โดยเน้นที่บางประเทศในช่องแคบมะละกา ซึ่งคิดว่าจะเป็นประเทศที่ได้รับผลกระทบหากเกิดคลองกระขึ้น

วิธีการที่ ๖ การใช้กลยุทธ์ ยุทธวิธีป่าล้อมเมือง ขอยกตัวอย่างที่ใช้ยุทธวิธีป่าล้อมเมือง เช่น สร้างแนวร่วมมวลชนในพื้นที่ด้วยกระแสปั่นราคาเวนคืนที่ดินในราคาสูงตลอดแนวคลอง ดึงเยาวชนต่างจังหวัดเข้ามาเป็นแนวร่วมในลักษณะยกย่องว่าเป็นทายาทที่จะสานต่อเจตนารมณ์หากไม่สามารถดำเนินการในรุ่นนี้ได้ และที่สำคัญมีการเปิดเสวนาในพื้นที่ตลอดแนวคลองเพื่อให้เข้าถึงมวลชนมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มชาวประมงในพื้นที่ภาคใต้ โดยให้ข้อมูลว่า หากเกิดคลองกระขึ้นจะสามารถนำเรือประมงข้ามไป – มาทำประมงระหว่างอ่าวไทยกับทะเลอันดามันได้สะดวก ซึ่งปัจจุบันโดยข้อเท็จจริงไม่สามารถกระทำได้ เพราะพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดให้แยกพื้นที่ทำการประมง ใบอนุญาตทำการประมงแยกพื้นที่จากกันชัดเจนระหว่างอ่าวไทยกับอันดามัน โดยกรมประมงออกประกาศกำหนดพิมพ์ไว้ข้างเรือ พ่นสีข้างเรือ ถ้าคุณทำประมงทางด้านอ่าวไทยให้ขึ้นต้นด้วยตัวที (T) คือ ไทยกัลฟ์ (Thai Gulf) ถ้าเรือที่ได้รับอนุญาตทำประมงทางด้านอันดามันให้พิมพ์ขึ้นต้นด้วยตัวเอ (A) หรืออันดามัน (Andaman) เพราะฉะนั้น ในปัจจุบันเรือประมงพาณิชย์ไม่สามารถที่จะเดินเรือข้ามไป – มาระหว่างอ่าวไทยกับอันดามันเพื่อทำการประมงโดยพลการโดยมิได้รับอนุญาต

ข้อค้นพบที่ ๕ หรือฉากทัศน์ตอนสุดท้าย เรื่องนี้น่ากลัว นอกจากการวิเคราะห์ความคุ้มค่าทางการเงินใน ๑๐ ฉากทัศน์แล้ว ยังค้นพบฉากทัศน์สำคัญและน่ากลัว เพราะว่าในส่วนของความมั่นคง คือ ลักษณะทางกายภาพของคลองกระและร่องน้ำตามภาพฉายในทางภูมิรัฐศาสตร์สภาพการณ์เช่นนี้จะนำไปสู่อีกฉากทัศน์หนึ่ง ซึ่งเป็นฉากทัศน์ตอนสุดท้าย ผมใช้ภาษาอังกฤษว่า เอ็นสเทตซีนาริโอ และถือเป็นฉากทัศน์ที่เลวร้ายที่สุด คือ เวิสต์เคส ซีนาริโอ (Worst Case Scenario) สำหรับความเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวของไทยถือเป็นสภาพการณ์ที่เสี่ยงและอันตรายต่อความมั่นคงและบูรณภาพแห่งดินแดนเป็นอย่างยิ่ง และจะเป็นจุดอ่อนในการสร้างปัญหาให้กับประเทศไทย เพราะไปเพิ่มและหยิบยื่นขีดความสามารถให้กับกลุ่มผู้ไม่หวังดี เช่น ขบวนการตามที่กล่าวมาแล้วที่จะแบ่งแยกอะไรต่าง ๆ ที่หวังประโยชน์ รวมถึงประเทศอื่นที่จะร่วมมือ โดยหวังประโยชน์ต่างตอบแทนให้สามารถดำเนินการในเรื่องที่จะกระทบและสร้างความเสียหายให้กับความมั่นคงและบูรณภาพแห่งดินแดนของไทยได้ ในอดีตเคยเกิดเหตุการณ์กรณีของต่างตอบแทน ซึ่งเป็นผลประโยชน์ระดับชาติทำนองนี้มาแล้ว ในกรณีการแยกตัวของจังหวัดปานามาออกจากประเทศโคลัมเบียเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๖ สะท้อนโดยภาพการ์ตูนภาพนี้ล้อการเมืองในยุคนั้น ตอนนั้นปานามาเป็นจังหวัดหนึ่งในประเทศโคลัมเบีย ตามภาพจังหวัดปานามาเปรียบเสมือนลูกไก่ฟักออกจากไข่ของแม่ไก่ คือ ประเทศโคลัมเบีย แนวคิดแบ่งแยกดินแดนเริ่มขึ้น เพราะมีคนคิดที่จะขุดคลอง คือ ฝรั่งเศส คนยืนเบื้องซ้ายในชุดดำจุดชนวนการเกิดในฐานะผู้เริ่มขุดคลองปานามา แต่ไม่สำเร็จ ประเทศสหรัฐอเมริกาต้องการที่จะสานต่อและมีอิทธิพลเหนือคลองปานามา แต่จะด้วยวิธีการใดก็ตาม ทันทีที่จังหวัดปานามาประกาศแยกตัวเป็นรัฐอิสระจากประเทศโคลัมเบีย ซึ่งปานามารีพลับบลิก (Panama Republic) เปรียบเสมือนลูกไก่ฟักตัวออกจากไข่ ประเทศสหรัฐอเมริกา คือ คนยืนเบื้องขวาในชุดสีน้ำตาลถือพลั่วพร้อมและรอจังหวะอยู่แล้วจึงให้การรับรองความเป็นรัฐอิสระใหม่ทันที ปานามาในฐานะรัฐที่เพิ่งเกิดใหม่ก็ต่างตอบแทนประเทศสหรัฐอเมริกาด้วยการมอบสัมปทานการขุดคลองปานามา คือ เอกสารในปากของลูกไก่ให้ในทันทีเช่นกัน บทเรียนการแบ่งแยกดินแดนโดยมีประเทศมหาอำนาจหรือประเทศอื่น ๆ

ให้การรับรองทำนองกรณีปานามาด้วย กรณีแบบคลองปานามาเช่นนี้อาจเกิดขึ้นกับประเทศไทยได้ โดยมีคลองกระและร่องน้ำในทะเลทั้งหมดเป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดขึ้น ดังนั้น ฉากทัศน์ตอนสุดท้ายหากเกิดขึ้นจริงจะเป็นฉากทัศน์เลวร้ายที่สุดสำหรับความเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวของประเทศไทย

บทสรุป คลองกระเป็นเพียงโครงการสิ่งก่อสร้างที่ยังอยู่ในจินตนาการ แนวคิดและความใฝ่ฝันของบุคคลบางกลุ่มที่อยากให้คลองนี้เกิดขึ้นจริง ดังนั้น ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับคลองกระจึงเป็นเพียงการประเมินหรือคาดการณ์ทั้งสิ้น ง่ายต่อการสร้างข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณที่จะเอื้อประโยชน์ทั้งในการสนับสนุนหรือคัดค้านการขุดคลองกระ โดยไม่มีฝ่ายใดสามารถยืนยันได้ชัดเจนว่าข้อมูลที่ฝ่ายตนนำมากล่าวอ้างมีหลักวิชาการที่เกี่ยวข้องรองรับอย่างถูกต้องแล้วหรือไม่ คณะผู้ศึกษาจึงมุ่งทำความจริงในเรื่องข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับคลองกระให้มีความชัดเจนตามหลักวิชาการแขนงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้สามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์หรืออ้างอิงเกี่ยวกับคลองกระได้อย่างถูกต้อง รวมถึงนำเสนอข้อค้นพบต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องจนได้ผลการศึกษาที่สำคัญอยู่ในหน้า ๑๔๔ – ๑๔๘ สรุปดังนี้ ตัวเลขการร่นระยะทางและเวลาการเดินเรือที่เชื่อถือได้กำหนดไว้ในตารางที่ ๑๑ หน้า ๘๔ ของรายงานและตัวเลขความต่างระดับน้ำของระหว่าง ๒ ฝั่งทะเลและความเร็วกระแสน้ำในคลองตามตารางที่ ๙ และตารางที่ ๑๐ ในหน้า ๘๒ ของรายงานเป็นสาเหตุทำให้คลองกระต้องมีประตูน้ำ ประตูเรือหรือล็อกส์ตามที่ พลเรือเอก พงศกร กุวานนท์ ได้นำเสนอแล้ว ความคุ้มค่าของอัตราผลตอบแทนด้านการเงินและด้านเศรษฐศาสตร์ตามภาพที่ ๓๑ ในหน้า ๑๑๑ ของรายงาน ซึ่งแม้แต่ฉากทัศน์ที่ดีที่สุดยังให้อัตราผลตอบแทนด้านการเงินเพียง ๔.๑๙๑ เปอร์เซ็นต์ อัตราผลตอบแทนด้านเศรษฐศาสตร์หรืออีไออาร์อาร์ติดลบ ๒๑๒ เปอร์เซ็นต์ ถือว่าเป็นโครงการที่ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุนตามที่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์มนต์ชัย พินิจจิตรสมุทร ได้นำเสนอรายละเอียดแล้ว ในด้านความมั่นคงชัดเจนว่าคลองกระจะเกิดประโยชน์กับต่างชาติ แต่จะสร้างปัญหาให้กับประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในฉากทัศน์ตอนสุดท้ายเป็นเรื่องเลวร้ายที่สุดสำหรับประเทศไทย และจะทำให้โครงการนี้เสี่ยงต่อการขัดรัฐธรรมนูญ

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ อยู่ในรายงานหน้า ๑๔๙ – ๑๕๑ เพื่อไม่ให้ฉากทัศน์ตอนสุดท้ายที่น่ากลัวสำหรับประเทศของเรามีโอกาสเกิดขึ้น

๑. รัฐบาลควรตัดไฟแต่ต้นลม โดยประกาศแสดงจุดยืนเป็นทางการ ยกเลิกการขุดคลองเชื่อมสองฝั่งทะเลระหว่างอ่าวไทยกับทะเลอันดามัน จะเรียกว่าขุดคอคอดกระ คลองกระ หรือคลองที่ใช้ชื่อเรียกอื่น ประกาศอย่างถาวรให้นานาชาติรับรู้ โดยแสดงผลการศึกษาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันที่ดำเนินการโดยหน่วยงานต่าง ๆ ตามที่ปรากฏอยู่ในบทที่ ๒ และภาคผนวก ให้ทุกประเทศและสาธารณชนของประเทศไทยได้เข้าใจตรงกันว่า คลองกระเคยศึกษามานานแล้ว เสียค่าใช้จ่ายมามากแล้ว เพื่อยืนยันเหตุผลทางด้านวิชาการที่ประกาศไปเช่นนั้น

- ๔๒/๑

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

๒. รัฐบาลควรเผยแพร่ผลการศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ดำเนินการโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติต่อสาธารณชน สถาบันการศึกษาและสถานทูตที่เกี่ยวข้องหรือที่สนใจได้รับทราบทั่วกัน

๓. รัฐบาลควรสร้างความตระหนักรู้กับประชาชนในเรื่องกฎหมายทะเล เขตทางทะเล และผลกระทบของสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ทางทะเล

๔. เพื่อลดกระแสกดดันจากประเทศในตะวันออกไกลที่ต้องพึ่งช่องแคบมะละกา ให้เขาเกิดความสบายใจด้วย กระทรวงกลาโหมโดยกองทัพเรือควรประกาศในเวทีประชุมนานาชาติยืนยันให้ความสำคัญกับการลาดตระเวนร่วมช่องแคบมะละกาหรือเดอะมะละกาสเทรตส์พะโทรล (The Malacca Straits Patrol) ของ ๔ ประเทศอาเซียน และจะไม่ยอมให้มีชาติใด มหาอำนาจใดมาควบคุมและปิดช่องแคบมะละกาได้ในทุกกรณี

๕. ควรสร้างความเข้าใจที่ตรงกันเรื่องคลองกระระหว่างฝ่ายไทยกับองค์กรต่างชาติที่แสดงออกว่าสนับสนุนเรื่องนี้

๖. รัฐบาลควรยืนยันหลักการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๔๔ ต่อข้อเรียกร้องให้มีการศึกษาเชิงลึกของโครงการนี้ กล่าวคือ ต้องไม่ใช้งบประมาณแผ่นดิน แต่ให้ใช้เงินจากองค์กรเอกชนทั้งหมด และต้องไม่มีเงื่อนไขหรือข้อผูกพันใด ๆ กับทางราชการ

๗. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้มงวดตรวจสอบการขออนุญาตให้นักวิจัยต่างชาติเข้ามาสำรวจพื้นที่เก็บข้อมูลการขุดคลองกระ รวมถึงการที่มีบริษัทต่างชาติที่เปิดในไทย แต่ประกอบธุรกิจอื่นมาเคลื่อนไหว ผลักดันการขุดคลองกระว่า ดำเนินการถูกต้องตามกฎหมายครบถ้วนหรือไม่

ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการการคมนาคม วุฒิสภา รวมทั้งคณะผู้ศึกษามั่นใจว่าหากรัฐบาลนำข้อสังเกตและข้อเสนอแนะทั้งหมดนี้ไปขยายผลสู่การปฏิบัติจริงให้สัมฤทธิผลเป็นรูปธรรมโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้วจะช่วยยุติความเสี่ยงที่รัฐบาลไทยจะต้องถูกกดดันให้สูญเสียงบประมาณไปกับโครงการที่ผลการศึกษาออกมาแล้วว่าไม่คุ้มค่าในการลงทุน เสี่ยงที่จะสร้างความเสียหายด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งแวดล้อม และความมั่นคงตามฉากทัศน์

ตอนสุดท้ายตามที่กล่าวแล้ว รวมทั้งจะช่วยยุติความเคลื่อนไหวของกลุ่มต่าง ๆ ที่จะผลักดันเรื่องการขุดคลองเชื่อมสองฝั่งทะเลภาคใต้ของไทย ทำให้รัฐบาลสามารถเดินหน้าโครงการพัฒนาพื้นที่ภาคใต้ตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาประเทศได้อย่างเต็มที่ โดยใช้จุดแข็งเรื่องภูมิรัฐศาสตร์ของภาคใต้ได้อย่างเหมาะสม อันจะทำให้ประเทศไทยมีความมั่งคั่ง ไม่สูญเสียสิ่งแวดล้อมและความมั่นคง นำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองอย่างยั่งยืนถาวรตลอดไป

ทั้งหมดนี้เป็นสรุปสาระสำคัญของรายงานการพิจารณาศึกษาความคุ้มค่าของการขุดคลองเชื่อมสองฝั่งทะเลภาคใต้ของไทยที่คณะกรรมาธิการการคมนาคมขอเสนอให้ที่ประชุมวุฒิสภาได้รับทราบและพิจารณาให้ความเห็นต่อไป ขอบคุณท่านประธานวุฒิสภาครับ

ประธานวุฒิสภา : ขอบคุณ พลเรือเอก พัลลภ ตมิศานนท์ ครับ ท่านกรรมาธิการมีอะไรชี้แจงต่อหรือไม่ ไม่มีแล้ว ท่านสมาชิกประสงค์จะขออภิปรายยกมือแสดงตน มีท่านใดประสงค์จะซักถามหรือไม่ เชิญท่านอนุสิษฐ คุณากร ครับ

นายอนุสิษฐ คุณากร : ขอบพระคุณท่านประธานวุฒิสภาครับ ขอประทานโทษที่แสดงตัวช้าไปนิดหนึ่ง ต้องขอบคุณคณะกรรมาธิการที่ได้ศึกษาเรื่องนี้อย่างละเอียด รายงานฉบับนี้มีประโยชน์ต่อความมั่นคงของประเทศอย่างมาก และที่สำคัญ คือ ขณะนี้ประชาชนมีความสับสนว่ากระบวนการในการผลักดันให้มีการขุดคลอง หรือสร้างแลนด์บริดจ์ (land bridge) ข้อมูลเหล่านี้ยังเป็นข้อมูลที่ประชาชนหลายส่วนต้องการรับรู้รับทราบ ฉะนั้น รายงานการพิจารณาการศึกษาเรื่อง ความคุ้มค่าของการขุดคลองเชื่อมสองฝั่งทะเลภาคใต้ของไทย จึงมีความสำคัญสูงยิ่งต่อการรับรู้รับทราบของประชาชน เพราะผมเชื่อว่าประชาชนหลายฝ่ายต้องการรับรู้รับทราบข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงจากผลการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการมากกว่าความต้องการของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ฉะนั้น รายงานการศึกษาฉบับนี้ผมเสนอว่า ขอให้มีการขยายหรือสร้างการรับรู้รับทราบไปยังภาคประชาชนให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยอาจจะเป็นข้อเสนอต่อไปยังคณะรัฐมนตรี เพราะเหตุว่าประเทศไทยที่เป็นรัฐเดี่ยวแบ่งแยกไม่ได้ เมนแลนด์ของเรา คือ ขวานทอง ฉะนั้น การแบ่งเมนแลนด์ของเราออกไปย่อมมีผลกระทบเรื่องอธิปไตยและเป็นความต้องการ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ของชาติมหาอำนาจเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งสายงานด้านความมั่นคงได้ศึกษาตรวจสอบ รวมทั้งวิเคราะห์สถานการณ์ ซึ่งปัจจุบันกระแสของการสร้างดุลยภาพในภูมิภาคนี้สูงมาก ฉะนั้น ข้อพิจารณาหรือข้อศึกษาครั้งนี้ถ้าเป็นไปได้น่าจะได้มีการนำเสนอไปยังภาคประชาชนให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ขอบพระคุณครับ

ประธานวุฒิสภา : ผมขอให้คำชี้แจงของท่านอนุสิษฐ คุณากร ซึ่งตรงกับประเด็นที่คณะกรรมาธิการได้ชี้แจงไว้แล้ว สอดคล้องต้องกัน ดังนั้น ขอให้คณะกรรมาธิการบรรจุไว้ในรายงานของคณะกรรมาธิการด้วย คณะกรรมาธิการไม่มีปัญหา เห็นด้วยกับข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของท่านอนุสิษฐ คุณากร เป็นอันว่าที่ประชุมได้พิจารณารายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมาธิการเสร็จเรียบร้อยแล้ว และให้พ่วงคำชี้แจงของท่านอนุสิษฐ คุณากร ไว้ด้วย โดยที่คณะกรรมาธิการมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพิจารณาศึกษาบางประการและได้บันทึกไว้ในรายงานด้วยแล้ว หากที่ประชุมนี้เห็นด้วยกับข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการจะได้ดำเนินการส่งรายงานของคณะกรรมาธิการชุดนี้ไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป สมาชิกท่านใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่ครับ

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ประธานวุฒิสภา : ไม่มีนะครับ ถือว่าที่ประชุมเห็นด้วยกับข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการ ขอบคุณคณะกรรมาธิการและผู้ชี้แจงครับ เป็นอันจบการพิจารณาระเบียบวาระที่ ๔

เรื่องที่ประธานวุฒิสภาขอหารือ

- ขอเสนอเปลี่ยนระเบียบวาระการประชุม

ท่านสมาชิกวุฒิสภาครับ ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระเรื่องต่อไปผมขอปรึกษาที่ประชุม โดยจะขอยกระเบียบวาระที่ ๗ ขอขยายเวลาการพิจารณาของคณะกรรมาธิการสามัญเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรม

ของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ออกไปอีก ๓๐ วัน ขึ้นมาพิจารณาก่อน เนื่องจากเป็นเรื่องที่ใช้เวลาไม่นาน มีสมาชิกท่านใดขัดข้องหรือความเห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่ครับ

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ประธานวุฒิสภา : ถ้าไม่มี ถือว่าที่ประชุมเห็นชอบให้ดำเนินการตามนี้นะครับ

ระเบียบวาระที่ ๗ เรื่องอื่น ๆ

- ขอขยายเวลาการพิจารณาของคณะกรรมาธิการสามัญเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ออกไปอีก ๓๐ วัน

ประธานวุฒิสภา : ด้วยคณะกรรมาธิการสามัญเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้มีหนังสือแจ้งว่า ระยะเวลาการพิจารณาของคณะกรรมาธิการจะครบกำหนดในวันศุกร์ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๖ แต่เนื่องจากในการตรวจสอบประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีข้อมูลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรมบางประเด็นที่คณะกรรมาธิการสามัญจำเป็นต้องตรวจสอบอย่างละเอียดและรอบคอบ ----------

- ๔๓/๑

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

รวมทั้งรวบรวมเอกสารพยานหลักฐานที่สำคัญและจำเป็นสำหรับใช้เป็นข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภาในการให้ความเห็นชอบต่อไป คณะกรรมาธิการสามัญจึงขอขยายเวลาการพิจารณาออกไปอีก ๓๐ วัน ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๐๕ วรรคสอง มีสมาชิกท่านใดขัดข้องหรือมีความเห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ประธานวุฒิสภา : ถ้าไม่มี ถือว่าที่ประชุมเห็นชอบ เป็นอันจบการพิจารณาระเบียบวาระที่ ๗

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องที่ค้างพิจารณา ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๖ เรื่องที่เสนอใหม่

- รายงานประจำปี ๒๕๖๕ กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

(ตามมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔)

ประธานวุฒิสภา : ด้วยกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพได้เสนอรายงานประจำปี ๒๕๖๕ กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพมายังวุฒิสภา ตามมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งกำหนดให้กองทุนทำรายงานประจำปีเสนอคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาเพื่อพิจารณาภายใน ๑๘๐ วันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี รายงานฉบับนี้ได้กล่าวถึงผลงานกองทุนในปีที่ล่วงมาแล้ว พร้อมทั้งงบการเงินและรายงานของผู้สอบบัญชี รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่ได้จัดวางให้ท่านสมาชิกสำหรับการพิจารณารายงานฉบับนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีหนังสือมอบหมายให้ผู้แทนจากหน่วยงานเข้าร่วมชี้แจงต่อที่ประชุมมี ดังนี้

| | |
|---|---|
| ๑. ดอกเตอร์สุปรีดา อดุลยานนท์ | ผู้จัดการกองทุน สสส. |
| ๒. ดอกเตอร์ประกาศิต กายะสิทธิ์ | รองผู้จัดการกองทุน สสส. |
| ๓. ดอกเตอร์ นายแพทย์ไพโรจน์ เสาน่วม | ผู้ช่วยผู้จัดการกองทุน สสส. |
| ๔. นางวิภาดา วงศ์เจริญวิทยา | ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีและการเงิน |

นอกจากนี้ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพได้มีหนังสือขออนุญาตฉายวีดิทัศน์เพื่อประกอบการแถลงรายงานฉบับนี้ และคณะกรรมาธิการการสาธารณสุขซึ่งได้รับมอบหมายให้พิจารณาศึกษารายงานฉบับนี้เป็นการล่วงหน้า ได้มีหนังสือขออนุญาตฉายเพาเวอร์พอยต์ (PowerPoint) ประกอบการแถลงรายงานการพิจารณาศึกษา เพื่อประโยชน์ในการพิจารณา ผมอนุญาตตาม ข้อ ๒๖ และข้อ ๕๕ ของข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ เชิญผู้ชี้แจงเข้าประจำที่ครับ

(ผู้ชี้แจงเข้าประจำที่)

ประธานวุฒิสภา : เมื่อผู้ชี้แจงพร้อมแล้ว ขอเชิญชี้แจงต่อที่ประชุมวุฒิสภาครับ

(ฉายเพาเวอร์พอยต์ประกอบการอภิปราย)

นายสุปรีดา อดุลยานนท์ (ผู้ชี้แจง) : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภา ที่เคารพ และสมาชิกวุฒิสภาผู้ทรงเกียรติทุกท่าน ด้วยพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตรา ๓๖ บัญญัติให้กองทุนจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา เพื่อพิจารณาผลการดำเนินงานตามพันธกิจในการสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ โดย สสส. ขออนุญาตนำเสนอรายงานต่อที่ประชุมวุฒิสภา ดังนี้

กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ หรือ สสส. มีพันธกิจในการจุดประกายกระตุ้น สานและเสริมพลังภาคีทุกภาคส่วน ภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม วิถีชีวิต สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่สนับสนุนต่อการมีสุขภาวะที่ดี สสส. บริหารงบประมาณจากภาษีสรรพสามิต สุราและยาสูบเพิ่มร้อยละ ๒ สนับสนุนโครงการมากกว่าร้อยละ ๙๐ ที่ครอบคลุมทุกประเด็นสุขภาพ ทุกกลุ่มประชากร ทุกภูมิภาคทั่วประเทศ ปี ๒๕๖๕ มีภาคีรับทุนรายใหม่ คิดเป็นร้อยละ ๘๒.๓ ดำเนินงานผ่าน ๑๕ แผน เพื่อตอบสนอง ๖ เป้าประสงค์

๑. ลดปัจจัยเสี่ยงหลัก สนับสนุนแผนควบคุมยาสูบ ๗๗ จังหวัด มุ่งเน้นการป้องกันนักสูบหน้าใหม่ สร้างพื้นที่สาธารณะปลอดบุหรี่ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ รณรงค์ ลด ละ เลิก ขับเคลื่อนกฎหมายแอลกอฮอล์และสิ่งเสพติด ขับเคลื่อนงานบุญปลอดเหล้า ส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนปลอดภัย ลดปัจจัยเสี่ยง สร้างจิตสำนึกทางม้าลายปลอดภัย ลดเจ็บ ลดตายบนท้องถนน ส่งเสริมความรู้เท่าทันพนันออนไลน์ สร้างเมืองสุขภาวะนำร่องรองรับสังคมสูงวัย พัฒนาการส่งเสริมกิจกรรมทางกาย สร้างค่านิยมใหม่เพื่อการบริโภคอย่างสมดุล

๒. พัฒนากลไกเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ ขับเคลื่อนการจัดการอากาศสะอาด สร้างกลไกจัดการปัญหาท้องในวัยรุ่น พัฒนามาตรฐานการให้บริการสุขภาพจิต พัฒนาการเรียนรู้ออนไลน์ที่เข้าถึงง่ายเพื่อเยาวชนและครอบครัว สนับสนุนสิทธิกลุ่มเปราะบางเพื่อเพิ่มทักษะการทำงาน ดูแลสุขภาวะรอบด้าน ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

๓. เพิ่มขีดความสามารถเชิงสถาบัน บทบาทของชุมชนและองค์กรที่มุ่งเป้า ๘ ประเด็น สร้างสุขภาวะยั่งยืน ๓,๒๑๔ ตำบล สร้างเสริมสุขภาวะในองค์กรให้การทำงานสร้างสุข

๔. สร้างค่านิยม เพิ่มโอกาสเรียนรู้ สร้างพลเมืองเท่าทันสื่อ ตื่นรู้วิถีสุขภาวะทางปัญญา มีจิตอาสา สร้างภูมิคุ้มใจ ส่งสื่อสุขภาพที่ตรงใจ พัฒนาแอปพลิเคชันและแพลตฟอร์มออนไลน์ให้เข้าถึงง่าย เป็นสื่อเฉพาะบุคคล สื่อสารการตลาดเพื่อสังคม รณรงค์สุขภาวะหลากหลายมิติ สร้างแรงบันดาลใจค่านิยมใหม่ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

๕. ขยายโอกาสและพัฒนาศักยภาพการสร้างนวัตกรรมสุขภาวะ สนับสนุนโครงการรายย่อย ๒,๔๗๓ โครงการ มีสภาผู้นำชุมชน พัฒนาโครงการร่วมทุนกับองค์กรอื่น ต่อยอดสู่กองทุนจังหวัดเพื่อสมทบงบประมาณจัดการปัญหาสุขภาวะในแต่ละชุมชน

- ๔๔/๑

๖. ส่งเสริมสมรรถนะของระบบบริการสุขภาพและระบบสนับสนุน พัฒนาเครือข่ายหน่วยบริการสุขภาพปฐมภูมิไปสู่การจัดการสุขภาพตนเองและสร้างความรอบรู้ทางสุขภาพ พัฒนาสุขภาพช่องปาก สนับสนุนโครงการ “คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ” หรือ พชอ. ครบทุกอำเภอ ต่อยอดงานวิจัย สนับสนุนนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพ บูรณาการเครือข่ายยกระดับสู่การทำงานสากล

ทั้งหมดนี้มีระบบการบริหารและตรวจสอบการทำงานที่โปร่งใส ใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า มีผลการประเมินการดำเนินงานของกองทุนตามหลักบาลานซ์สกอร์การ์ด (Balanced Scorecard) ที่ ๔.๗๖ คะแนน จาก ๕ คะแนน และการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล ที่ ๙.๖ คะแนน จาก ๑๐ คะแนน ในการพัฒนาสู่ทศวรรษที่ ๓ สสส. และภาคีเครือข่ายยังมุ่งมั่นสานพลัง สร้างนวัตกรรมสื่อสารสุขเพื่อสังคมสุขภาวะที่ยั่งยืนและดีขึ้นต่อไป โดยรายละเอียดปรากฏในเอกสารรายงานประจำปีแล้ว จึงเรียนมาเพื่อขอรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากคณะกรรมาธิการการสาธารณสุขและท่านสมาชิกวุฒิสภาผู้ทรงเกียรติทุกท่านด้วยความเคารพครับ

ประธานวุฒิสภา : สำหรับรายงานฉบับนี้ คณะกรรมาธิการการสาธารณสุขได้รับมอบหมายให้เป็นผู้พิจารณาเป็นการล่วงหน้าก่อนบรรจุระเบียบวาระการประชุม รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่ได้จัดวางให้ท่านสมาชิกแล้ว ดังนั้น ขอเชิญประธานคณะกรรมาธิการหรือผู้แทนคณะกรรมาธิการการสาธารณสุขแถลงผลการพิจารณาครับ

(ฉายเพาเวอร์พอยต์ประกอบการอภิปราย)

รองศาสตราจารย์ พลเอก ไตรโรจน์ ครุธเวโช : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาและสมาชิกวุฒิสภาที่เคารพ กระผม รองศาสตราจารย์ พลเอก นายแพทย์ไตรโรจน์ ครุธเวโช รองประธานคณะกรรมาธิการการสาธารณสุข ขอแถลงภาพรวมถึงรายงานการพิจารณาศึกษาเรื่อง รายงานประจำปี ๒๕๖๕ ของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพต่อที่ประชุมวุฒิสภา ตามที่ท่านประธานวุฒิสภาได้กรุณามอบหมายให้คณะกรรมาธิการการสาธารณสุขได้พิจารณาศึกษารายงานฉบับนี้เป็นการล่วงหน้านั้นได้ศึกษาสาระสำคัญดังกล่าวจากเอกสารฉบับที่ได้รับล่วงหน้าแล้ว

และได้เปรียบเทียบกับเล่มที่แจกเมื่อปี ๒๕๖๔ และขออนุญาตนำเสนอเป็นเพาเวอร์พอยต์ มี ๒ ประเด็น สรุปสาระสำคัญรายงานประจำปี ๒๕๖๕ ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการการสาธารณสุข ข้อมูลที่ได้นำเสนอเป็นข้อมูลจริง ไม่เพียงแต่ สสส. เป็นข้อมูลทั้งประเทศว่าเกิดอะไรขึ้นในปีนี้ สิ่งที่จะไม่มีคือเรื่องโควิด ๑๙ (Coronavirus Disease 2019 : COVID-19)

เรื่องที่ ๑ สถานการณ์ปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ

๑. สถานการณ์การบริโภคยาสูบ บุหรี่ เป็นสไลด์ปีที่แล้วพบว่าลดลง เป็นเรื่องที่น่าดีใจ อย่างน้อยไม่ได้มีการเพิ่มขึ้น ปี ๒๕๖๕ ไม่มีตัวเลข จำนวนผู้สูบบุหรี่ลดลง ไม่เพิ่มขึ้น อัตราการจำหน่ายบุหรี่ในประเทศไทยลดลง เน้นว่าสีส้มลดลง เพราะว่าอายุมากคงสูบไม่ค่อยไหว ที่สำคัญคือสีม่วงล่างสุดตัวเลขลดลงเหมือนกัน จาก ๙.๗ เปอร์เซ็นต์ เหลือ ๖.๒ เปอร์เซ็นต์ ล่าสุดนี้ คือ ตัวเลขเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ขึ้นไป คือ ๑๕ ปี เราไม่ได้พูดถึงเด็กนักเรียนที่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ ๓ องค์การอนามัยโลกอยู่ในรายงานของท่าน ปรากฏว่าเด็กอายุ ๑๓ – ๑๕ ปี ที่ศึกษาสูบบุหรี่มากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับปี ๒๕๕๘ จำนวน ๑๔.๕ เปอร์เซ็นต์ จาก ๑๓.๘ เปอร์เซ็นต์ บุหรี่ไฟฟ้ามีการใช้ในภาพรวม ๑๓.๖ เปอร์เซ็นต์ สถานการณ์บุหรี่ไฟฟ้า : เยาวชนอยากลองบุหรี่ไฟฟ้า อันนี้เป็นภาพใหญ่ว่าตัวเลขปีเดียว ตัวเลขจากหน่วยเดียว คือ ๘.๑๐ เปอร์เซ็นต์ ขึ้นมาเป็น ๑๓.๖๐ เปอร์เซ็นต์ แสดงถึงสิ่งที่สำคัญมาก ปีเดียวขยับ ๕ เปอร์เซ็นต์ ปีหน้าตัวเลขน่าสนใจมาก เพราะว่ามาตามกระแส

๒. สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปีที่แล้วเป็นที่น่าดีใจ ไม่ได้เพิ่มขึ้น ทั้งเพศชาย เพศหญิง ลดลงทั้งคู่ โดยที่คิดเป็นต่อลิตรก็ลดลง แต่ถ้าจะดูให้ดี ปี ๒๕๖๔ ไม่ได้ขยับลดจากปี ๒๕๖๐ ช่วงก่อนสถานการณ์โควิด ๑๙ มากนัก เป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องแคมเปญต่อไป แต่ไม่ได้มีการเพิ่มขึ้น ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๖๔ ลดลงตามไปด้วย ที่สำคัญคือการดื่มในระดับอันตรายลดลง เป็นข้อมูลในปี ๒๕๖๔ โดยการดูผลจากปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๓ อัตราการเสียชีวิตเกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นข้อมูลเก่าเหมือนกัน ผมว่าเก่าไปหน่อย ปี ๒๕๖๒ ที่มารีพอร์ต

มีอัตราการเสียชีวิตจากการดื่มแอลกอฮอล์สูงขึ้น โดยสรุปรวมที่รีพอร์ตบอกว่าที่ผ่านมาคงที่ มีแนวโน้มลดลง ถือว่ามาตรการที่เข้าถึงทั้งระบบของประเทศในเชิงกายภาพและควบคุมถือว่าใช้ได้ อันนี้เป็นตัวเลข ปี ๒๕๖๕ เข้าพรรษาลดลงเกือบ ๔๐ เปอร์เซ็นต์ พอดีเอกสารปี ๒๕๖๔ ลดได้ ๘๐ เปอร์เซ็นต์ ถ้าถูกต้องตามตัวอักษร แสดงว่าผลงานปี ๒๕๖๕ สู้ปี ๒๕๖๔ ไม่ได้โดยตัวอักษร

๓. ความปลอดภัยทางถนน ซึ่งเป็นเรื่องใหญ่ ที่ผ่านมามีการลดลงอย่างที่เห็นได้ ผู้บาดเจ็บที่ไปรับการรักษาในโรงพยาบาลลดลง และสิ่งที่เป็นประเด็นที่น่ามอง คือ ผู้เสียชีวิตเพิ่มมากขึ้น ขณะเดียวกันผู้บาดเจ็บลดลง เชื่อว่าเกิดจากแคมเปญเมาไม่ขับน่าจะเป็นผล แต่ขณะเดียวกันผู้ที่ขับแล้วไปชนกลายเป็นพวกเมามาก กลายเป็นว่าตัวเลขการเสียชีวิตสูงขึ้น การเสียชีวิตในกลุ่มคนเดินเท้า รวมถึงคนข้ามทางม้าลาย ข่าวปีที่แล้วเป็นเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบต่อเรื่องนี้มาก อย่างไรก็ตาม จากแคมเปญ พบว่าอัตราการเสียชีวิตลดลงจาก ๖๒๙ คน เหลือ ๕๔๘ คน

๔. สถานการณ์การมีกิจกรรมทางกาย ๕ ปีขึ้นไป คือ ๕ ขวบขึ้นไป ปี ๒๕๖๔ อันนี้คือสไลด์ใหม่ จะเห็นได้ว่าปี ๒๕๖๔ ขยับขึ้นค่อนข้างมาก แต่พอปี ๒๕๖๕ สเทเบิล จนเกือบจะเท่าเดิม อันนี้คือผลที่ท่านส่งมาสีชมพู อัตราการมีกิจกรรมทางกายที่เพียงพอของประชากร อายุ ๕ ปีขึ้นไป พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๖ แต่สีชมพู คือ เด็กอายุ ๕ – ๑๗ ปี ซึ่งเป็นเยาวชน เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมาลดลงมาก สไลด์ที่ทำมาดูแล้วลดมาก ที่เหลือใกล้เคียง

- ๔๕/๑

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

๕. การบริโภคผักและผลไม้ ตัวเลขที่ผ่านมาให้ข้อมูลปี ๒๕๖๒ ข้อมูลรายงานฉบับนี้ปี ๒๕๖๔ ลดลง ผมเอาตัวเลขปี ๒๕๖๔ มา เพราะผมคอนเซิร์นว่าเรื่องเด็กอ้วนเป็นประเด็นใหญ่ ซึ่งจะนำไปสู่ทุกเรื่องที่พูดกันจากปัจจุบันสู่อนาคต ตัวเลขปี ๒๕๖๔ ดีขึ้น คือ อ้วนน้อยลง แต่ปี ๒๕๖๕ ไม่มีข้อมูลให้เรา ตัวเลข ๑๑ เปอร์เซ็นต์ อ้วน แปลว่า เด็กไทยเดินมา ๑๐ คน อ้วน ๑ คน ส่วนตัวผมเห็นว่าน่าจะดูผลเอเชียนเกมส์ว่าประเทศไต้หวันมีตัวเลขเท่าไรมาเทียบพอดีหาไม่ทัน เพราะตอนนี้เขาได้เหรียญมากกว่าเรา

๖. สถานการณ์โรคไม่ติดต่อเอ็นซีดี (Non-Communicable Diseases : NCDs) เป็นผลมาจากเรื่องอาหาร เห็นได้ชัดว่าอัตราการตาย ๓ ใน ๔ ซึ่ง ๔ คนที่ตาย ๓ คน มีส่วนเกี่ยวข้องกับ**เอ็นซีดี** นับเป็นผลเสียด้านเศรษฐกิจ ๑.๖ ล้านล้านบาท ซึ่งผมคิดว่า สสส. เห็นประเด็นนี้ ตัวเลขปี ๒๕๖๕ เป็นตัวเลขใหม่ จะเห็นว่าโรคความดันโลหิตสูงและโรคเบาหวานเพิ่มขึ้น ถ้าดูสโลปแล้วคุมความดันโลหิตสูงได้ดีกว่าเบาหวานเล็กน้อย สโลปเตี้ยกว่า

ผลการดำเนินงานของ สสส. ตามที่รายงาน ปี ๒๕๖๕ ท่านใช้เงิน ๓,๓๐๐ ล้านบาท กับ ๓,๔๘๒ โครงการ โดยแบ่งออกเป็น ๑๕ แผนงาน โดยผลงานเด่นที่นำมาเสนอมีทางกาย จิตปัญญา และสังคม ตั้งแต่เรื่องยาเสพติด เรื่องเด็ก เรื่องทางจิตใจซึ่งตอนนี้กำลังเป็นประเด็นใหญ่ เรื่องทางม้าลาย และสังคมสุขภาวะ ประเด็นปีที่แล้วที่คณะกรรมาธิการได้นำเสนอท่านนำไปใช้มีผลงานออกมาชัดเจน ต้องขอชื่นชม

การบริหารงบประมาณกองทุน สสส. ปี ๒๕๖๔ และปี ๒๕๖๕ ท่านใช้เงินเพิ่มขึ้นประมาณ ๒๐๐ ล้านบาท โดยนำไปใช้ในโครงการต่าง ๆ ๙๐ เปอร์เซ็นต์ ไม่แตกต่างกัน แต่จะเห็นว่า ๙๐ เปอร์เซ็นต์ของทั้งหมด มีปริมาณงานทางบริหารสำนักงานเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ไม่แตกต่างกันมาก แต่จำนวนยอดเงินแตกต่าง โดยการกระจายทุนไปที่มูลนิธิ องค์กรสาธารณะมากที่สุด องค์กรชุมชนชาวบ้านน้อยกว่าประมาณ ๒๐ ล้านบาท มูลนิธิ องค์กรสาธารณะ ๑,๐๐๐ กว่าล้านบาท กลุ่มที่ ๒ สถาบันการศึกษาและกลุ่มบุคคล ๕๐๐ ล้านบาท กลุ่มองค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการ ประมาณ ๑๐๐ ล้านบาท ส่วนน้อยเป็นเรื่องของ

โรงพยาบาล หน่วยงานที่ไม่ใช่ราชการและองค์กรชุมชน ปีนี้สลับ ตัวเลขปี ๒๕๖๔ การกระจายทุนไปที่มูลนิธิ ๔๖ เปอร์เซ็นต์ ปี ๒๕๖๕ กระจายทุนไป ๓๗ เปอร์เซ็นต์ และลงมาสู่สถาบันการศึกษาหรือองค์กรอื่น ๆ เพิ่มขึ้น เปรียบเทียบแผนควบคุมแอลกอฮอล์ ปีที่ผ่านมา ๑๐ เปอร์เซ็นต์ก่อนหน้านั้น ๙ เปอร์เซ็นต์กว่า แต่ปี ๒๕๖๔ ท่านให้แผนควบคุมยาสูบเป็นเรื่องใหญ่ที่สุด ปีนี้ให้เรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รองลงมา ที่เหลือมีการปรับปรุงระดับหนึ่ง การกระจายทุนตามพื้นที่ ข้อสังเกต คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือคนมากที่สุด และปัญหาน่าจะอยู่แถวนั้นมากที่สุดในบรรดาผู้ดื่ม ตัวเลขนี้ถ้าเอาสัดส่วนนี้มาวิเคราะห์สูงสุดอยู่ที่ภาคเหนือ ที่อื่นลดน้อยลง หารแล้วตัวเลขเพอร์เฮด (per head) ๒๐ – ๓๐ กว่าบาท เอาเงินไปให้ใครทำงานบ้าง ปี ๒๕๖๔ มีคนเดิม ๆ ที่ทำงานอยู่ ที่ทำผลงานให้กับเราประมาณ ๑,๕๐๐ คน แต่ปี ๒๕๖๕ ลดลงเหลือ ๕๐๐ คน ขณะเดียวกันจากภาคีรายใหม่ ปี ๒๕๖๔ จำนวน ๒,๒๐๐ คน ปี ๒๕๖๕ เพิ่มขึ้นประมาณ ๒๐๐ คน แต่โดยเปอร์เซ็นต์แล้วมีความแตกต่าง

การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลที่ส่งผลงานมาจะเห็นว่าคะแนนเฉลี่ยการดำเนินงานในปี ๒๕๖๕ เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ย ๓ ปี ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๔ สิ่งที่มีระดับต่ำลง คือ ด้านการเงินจากคะแนน ๔.๖ เหลือ ๓.๗๘ ที่เหลือเพิ่มขึ้นเป็นผลงาน แต่เป็นจุดที่เห็นจากรายงาน ผลสัมฤทธิ์รายแผนเมื่อเปรียบเทียบ ๒ ปี สุขภาวะชุมชนดีขึ้น สร้างเสริมความเข้าใจสุขภาวะสเทเบิล พอดีผมเป็นกุมารแพทย์ด้วย สุขภาพเด็ก เยาวชนและครอบครัวลดลง ซึ่งน่าจะเป็นเรื่องสำคัญ โดยเฉพาะประเด็นทุกวันนี้ผลการประเมินการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล คะแนนโดยเฉลี่ยดีเต็มเกือบหมด หลักนิติธรรมต่ำกว่า หลักความโปร่งใสไม่ถึงหลักอื่น ไม่ถึงยอดเต็ม แต่ที่สำคัญมาก คือ หลักปราศจากผลประโยชน์ทับซ้อนลดลง ต่ำกว่าหลักอื่น การประเมินผลการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลปี ๒๕๖๕ หลักการตอบสนองดีขึ้นมาก สูงจนถึงระดับท็อป (top) หลักปราศจากผลประโยชน์ทับซ้อนไม่ต่างจากปีที่ผ่านมา แต่โดยภาพรวมดีขึ้นทั้งหมด ซึ่งคณะกรรมาธิการการสาธารณสุขมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

๑. การดำเนินงานตามแผนเพื่อสุขภาวะ จากเป้าหมายที่ตั้งใจให้โรคเอ็นซีดีที่เป็นสาเหตุของการเสียชีวิตน้อยลงเหลือ ๒๕ เปอร์เซ็นต์ ในปี ๒๕๖๗ คือ อีก ๓ ปีข้างหน้า แต่ปรากฏว่าปัจจุบันมีผู้เสียชีวิตมากกว่า ๔ แสนคน คิดเป็นร้อยละ ๗๔ ของผู้เสียชีวิตทั้งหมด เพราะฉะนั้น ดูตัวเลขน่าจะเป็นปัญหาใหญ่ซึ่งทำได้ยาก ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ คือ

- ต้องมีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระทรวงสาธารณสุข โดยเฉพาะกรมอนามัย กรมควบคุมโรค ควบคู่กับการประชาสัมพันธ์ผลกระทบทางสุขภาพจากโรคเอ็นซีดีให้มากขึ้นและเข้มแข็ง

- ๔๖/๑

- ควรให้ความสำคัญในการกำหนดตัวชี้วัด เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพที่จะก่อให้เกิดโรคจากการบริโภคอาหาร หวาน เค็ม มัน ซึ่งก่อให้เกิดโรคร้ายแรง โดยเฉพาะโรคมะเร็งและโรคอ้วน ความดันโลหิตสูง เบาหวาน และโรคอื่น

- การกำหนดตัวชี้วัดข้อมูลการบริโภคน้ำตาล ซึ่งเชื่อว่าเป็นสาเหตุสำคัญของโรคที่ได้กล่าวแล้ว ควรพิจารณาผลจากการบริโภคมากกว่าปริมาณการอินเทค หรือการบริโภคน้ำตาลโดยดูจากปริมาณบีเอ็มไอว่าคนไทยบีเอ็มไอเป็นอย่างไร มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร ข้อมูลการจ่ายยาเกี่ยวกับโรคเอ็นซีดี โรคมะเร็ง ยาเบาหวาน จำนวนผู้ป่วยโรคอ้วนมากขึ้นหรือน้อยลง

- กำหนดแนวทางขับเคลื่อนการมีสุขภาพดีจากอาหารให้เกิดผลในทางปฏิบัติครอบคลุมทุกกลุ่มประชากรโดยเร็ว

- ปรับแนวทางการรณรงค์ ลดการบริโภคหวาน มัน เค็ม ให้มีลักษณะเชิงรุกมากขึ้น มุ่งเน้นการผลิตสื่อให้เกิดความรอบรู้ด้านสุขภาพ

๒. การดำเนินงานตามแผนควบคุมยาสูบและบุหรี่ไฟฟ้า

- ควรกำหนดแผนนโยบายเชิงรุก รวมทั้งแนวทางจัดสรรทุนวิจัย ร่วมมือกับภาคีเครือข่าย เพื่อลดการเข้าถึงการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้า โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน ร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อควบคุมการนำสินค้าบุหรี่ไฟฟ้าออกสู่ตลาด

๓. การดำเนินงานตามแผนควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

- ควรกำหนดแผนนโยบายเชิงรุกเพื่อลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มนักเรียน นักศึกษา และกลุ่มวัยทำงาน โดยร่วมมือกับกลุ่มประชากรเป้าหมาย เยาวชนและครอบครัว คนวัยทำงาน และกลุ่มเปราะบาง เพื่อนำไปสู่การรณรงค์ให้เกิดผลในการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ

๔. แผนการจัดการความปลอดภัยและปัจจัยเสี่ยงทางสังคม

- ควรมีการกำหนดงบประมาณมุ่งเป้าเพื่อลดอุบัติเหตุบนท้องถนน

- ควรผลักดันการรณรงค์ลดอุบัติเหตุบนท้องถนนให้มีลักษณะเชิงรุกมากขึ้น

- ควรเพิ่มการให้ทุนศึกษาวิจัย โดยเฉพาะอุบัติเหตุที่เกิดจากรถจักรยานยนต์

๕. การดำเนินงานตามแผนส่งเสริมกิจกรรมทางกาย

- ควรเพิ่มบทบาทในด้านการรณรงค์ให้ประชาชนออกกำลังกาย รวมทั้งผลักดันการผลิตสื่อที่น่าสนใจ เพื่อส่งเสริมให้ครอบคลุมทุกกลุ่มวัย โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชน

- กำหนดแผนให้เชื่อมโยงและสอดคล้องกับแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๐) ซึ่งส่งเสริมกิจกรรมทางกายสำหรับกลุ่มเยาวชนได้มากขึ้น

๖. การสนับสนุนส่งเสริมสุขภาวะทางจิต

- ควรมีการกำหนดเป้าหมายเพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการกำหนดต้นเหตุที่นำไปสู่ปัญหาทางสังคม การทะเลาะวิวาท และอุบัติเหตุบนท้องถนน

- ส่งเสริมโครงการและกิจกรรมที่นำหลักการความเป็นเมืองพุทธ ยึดถือคุณค่าของศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งมีอยู่เดิมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๗. การรณรงค์โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

- การรณรงค์โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ค่อนข้างถูกละเลยในขณะนี้ และพบว่ามีตัวเลขผู้ติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์มากขึ้น มีโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่มีเชื้อรุนแรง เช่น ฝีดาษวานร เป็นต้น

- ควรกำหนดมาตรการรณรงค์โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

๘. การบริหารงบประมาณกองทุนในด้านการสนับสนุนโครงการเสริมสร้างสุขภาพ

- การกระจายทุนสู่แผนงานส่งเสริมสนับสนุนโครงการจำนวนมาก อยากให้มีการนำเสนอผลงานเด่น ๆ มากขึ้น ๑๐ - ๒๐ โครงการ ที่สามารถแสดงถึงประสิทธิภาพการดำเนินงาน

- หลักเกณฑ์การกระจายทุนสนับสนุนการดำเนินโครงการ จะเห็นว่าให้ทุนมูลนิธิหรือองค์กรสาธารณประโยชน์ประมาณ ๑,๒๐๐ ล้านบาท แต่ให้ทุนองค์กรชุมชน องค์กรชาวบ้าน เพียง ๒๐ ล้านบาท

- ควรพิจารณาให้น้ำหนักกับโครงการที่จะเกิดผลลัพธ์กับประชาชนได้มากขึ้น เช่น การส่งเสริมโครงการหรือกิจกรรมขององค์กรชุมชน องค์กรชาวบ้าน ซึ่งมีความสอดคล้องกับวิถีชุมชน

- ควรพิจารณาทบทวนการให้ทุนสนับสนุนโครงการ/กิจกรรมที่มีความซ้ำซ้อน

- ควรมีหน่วยงานกลางเข้ามาทำหน้าที่ติดตามประมวลผลแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๙. นโยบายสุราก้าวหน้า/สุราเสรี

- ควรติดตามการผลักดันนโยบายสุราก้าวหน้า/สุราเสรี เนื่องจากอาจส่งผลให้ประชาชนบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น

ทั้งหมดนี้เป็นรายงานที่คณะกรรมาธิการได้พิจารณารายงานประจำปี ๒๕๖๕ กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พร้อมทั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเสนอต่อที่ประชุมวุฒิสภาเพื่อกรุณาพิจารณาต่อไป ขอบคุณครับ

ประธานวุฒิสภา : ขอบคุณ รองศาสตราจารย์ พลเอก ไตรโรจน์ ครุธเวโช ต่อไปเชิญท่านสมาชิกที่ประสงค์จะอภิปรายแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ กรุณายกมือขึ้นเพื่อแสดงความประสงค์ ตอนนี้มี ๗ ท่าน คือ

๑. ท่านวัลลภ ตังคณานุรักษ์

๒. ท่านทวีวงษ์ จุลกมนตรี

๓. ท่านเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์

๔. พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครืองาม

๕. ศาสตราจารย์เกียรติคุณไกรสิทธิ์ ตันติศิรินทร์

๖. ท่านอนุศักดิ์ คงมาลัย

๗. ท่านสมชาย ชาญณรงค์กุล

เชิญท่านวัลลภ ตังคณานุรักษ์ ครับ

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ สมาชิกวุฒิสภา เรื่องที่ สสส. ได้นำเสนอรายงานปี ๒๕๖๕ เข้าสู่ที่ประชุม ต้องขอชื่นชม เหตุที่ต้องชื่นชมมี ๒ ประการ

ประการที่ ๑ ผมเป็นประธานคณะอนุกรรมาธิการติดตามมติของวุฒิสภา ซึ่งต้องติดตามรายงานประจำปีของทุกหน่วยงาน ตอนนี้หน่วยงานต่าง ๆ พยายามทยอยที่จะเสนอผลงานในรอบปีมายังวุฒิสภา สสส. ถือเป็นหน่วยงานที่ทำภารกิจได้แม้จะไม่เร็วที่สุด เร็วที่สุดจะมีหน่วยงานอื่นประมาณเดือนพฤษภาคมเขามาส่งแล้ว ของท่านส่งมาเดือนตุลาคมถือว่าไม่ช้า ไม่ได้ข้ามปี ต้องขอชื่นชม

ประการที่ ๒ ผมคิดว่ามีบางเรื่องที่ท่านเสนอเข้ามาตอนนี้น่าจะเป็นประโยชน์ เนื่องจากว่าได้มีการศึกษาหลายเรื่องที่สอดคล้องต้องกันและเป็นประเด็น ซึ่งผมขออนุญาตพูด ๒ ประเด็น

ประเด็นที่ ๑ เรื่องผลงานเด่นที่ท่านได้นำเสนอต่อที่ประชุม เรื่องที่ผมสนใจมาก คือ เรื่องบุหรี่ไฟฟ้า เหตุที่สนใจเพราะว่าขณะนี้สภาผู้แทนราษฎรได้ตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญศึกษาเรื่องบุหรี่ไฟฟ้าขึ้น และขอบคุณที่ผมไม่แน่ใจว่าจาก สสส. หรือจากคณะกรรมการต่อสู้เรื่องเกี่ยวกับบุหรี่ได้ทำหนังสือคัดค้านรายชื่อกรรมาธิการ ๒ ท่าน ซึ่งมีผลประโยชน์กับบริษัทที่เกี่ยวข้อง ที่เขาเป็นกรรมาธิการร่วมด้วย ต้องขอขอบคุณ เราต้องกล้าแสดงจุดยืนนั้น

ประเด็นที่ ๒ เรื่องที่เพิ่งเกิดเหตุสด ๆ ร้อน ๆ คือ เรื่องเกี่ยวกับสภาวะจิตใจของเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความรุนแรง

ประเด็นที่ ๑ ผมสนใจมาก คือ มีการสำรวจทัศนคติ รายงานฉบับนี้ ปี ๒๕๖๕ มีเด็กและเยาวชนเกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ที่เป็นมวนกับบุหรี่ไฟฟ้า ๓๖ เปอร์เซ็นต์ ประเด็นที่ ๒ ที่น่าตกใจ คือ เปลี่ยนจากมวนมาเป็นไฟฟ้า ๓๔ เปอร์เซ็นต์ และประเด็นที่ ๓ คือ สูบบุหรี่ไฟฟ้าอย่างเดียว ๓๐ เปอร์เซ็นต์ น่าคิดมากว่าขณะที่บุหรี่ทั่วไปที่เราสู้กันมานานหลายปีดีขึ้น บุหรี่ทั่วไปเราชนะมามากแล้ว มีเขตจำกัดการสูบ จนเดี๋ยวนี้ถ้าใครที่จะสูบต้องหลบไปสูบในที่ที่จัดไว้ให้ --------

แต่บุหรี่ไฟฟ้ามาแรง ผมอ่านจากกูเกิล (Google) อ่านจากอะไรต่าง ๆ ปรากฏว่าฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ไฟฟ้าทุ่มงบมากในการโฆษณา ในการใช้ข้อมูลจริงหรือไม่จริงหลอกลวงเยาวชนมาก เยาวชนพูดเป็นเสียงเดียวกันว่าสูบบุหรี่ไฟฟ้าปลอดภัยกว่าสูบบุหรี่มวน จึงหันมาสูบบุหรี่ไฟฟ้ากันมาก ผมคิดว่าน่าสะท้อนใจมาก

ประเด็นที่ ๒ ถ้าไปเชื่อมโยงกับโครงการที่ สสส. ทำ โดยเฉพาะ ๒ มาตรการ มาตรการพัฒนาเยาวชนเป็นนักการสื่อสาร ที่นำแอปพลิเคชันติ๊กต็อก (TikTok) มาใช้ดี ขณะเดียวกันมีการสานพลังเครือข่ายเยาวชนเจนแซด เจนสตรอง (Gen Z Gen Strong) ไม่สูบบุหรี่ใน ๖๑ จังหวัดทั่วประเทศ น่าคิดว่าทำอย่างนี้แล้ว แต่ตัวเลขเยาวชนที่ไปเกี่ยวข้องกับบุหรี่ไฟฟ้าเพิ่มมากขึ้น แสดงว่ายังทำไม่พอ เมื่อรู้ว่าทำไม่พอจำเป็นต้องกำหนดมาตรการในปี ๒๕๖๖ ปี ๒๕๖๗ ปี ๒๕๖๘ ให้ชัดว่าจะสู้เรื่องบุหรี่ไฟฟ้าอย่างไร จะมีข้อเหวี่ยงอะไร เช่น ทำในเชิงปริมาณเยาวชนเพิ่มขึ้น ผลิตสื่อทันสมัยเพิ่มขึ้น กระจายจังหวัดเพิ่มขึ้นหรือไม่ อาจจะต้องคิดจริง ๆ เพราะสู้ไม่ทัน

ประเด็นที่ ๓ มีกฎหมายเกี่ยวข้องอย่างน้อย ๓ ฉบับ

ฉบับที่ ๑ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ “มาตรา ๕๖/๔ ผู้ประกอบธุรกิจหรือผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการว่าด้วยความปลอดภัย ตามมาตรา ๒๙/๘ วรรคสอง หรือมาตรา ๒๙/๙ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ฉบับที่ ๒ ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บารากู่และบารากู่ไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๗

ฉบับที่ ๓ พระราชบัญญัติการส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒ “มาตรา ๒๐ ผู้ใดส่งออกหรือนำเข้าซึ่งสินค้าต้องห้ามตามมาตรา ๕ (๑) หรือฝ่าฝืนมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับเป็นเงินห้าเท่าของสินค้าที่ส่งออกหรือนำเข้า หรือทั้งจำทั้งปรับ...”

คำถาม คือ กฎหมาย ๓ ฉบับนี้ มีการจับบ้างหรือไม่ ไม่ปรากฏเป็นข่าว ทำให้พวกที่ขายหรือนำเข้าไม่กลัวทั้งที่มีกฎหมาย เรื่องการบังคับใช้กฎหมายอยากจะฝากให้มีรายงานนี้เข้ามาด้วยจะได้ประกาศออกไปว่ามีความผิด และถูกจับ

ประเด็นที่ ๔ เรื่องจิตใจของเด็กและเยาวชน ดังที่ท่านมีนวัตกรรม “ภูมิคุ้มใจ” ลดปัญหาสุขภาพจิต ฟื้นฟูสุขภาพใจ จะคุ้นกับรูปแบบเดิม คือ เยาวชนฆ่าตัวตาย เครียด แสดงออกในทางที่ผิด เมื่อเยาวชนมีปัญหากระทำต่อตัวเอง ทำร้ายร่างกายตัวเอง ฆ่าตัวเอง หรือทำลายสิ่งของใกล้ตัว ยังเป็นแบบนั้นอยู่ และเรื่องการทำกิจกรรมแบบนั้นตอนนี้ไปไกลมาก เป็นความรุนแรงสะสมที่พร้อมระเบิดอย่างไม่มีทัศนคติว่าคือความผิด เป็นความสะใจ มุมมองเรื่องนวัตกรรม “ภูมิคุ้มใจ” ลดปัญหาสุขภาพจิต ฟื้นฟูสุขภาพใจ ต้องมองบริบทให้ไกลกว่านั้น ที่ท่านทำเป็นของมหาวิทยาลัยทั้งนั้น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บริษัทแห่งหนึ่งและสายด่วนสุขภาพจิต ๑๓๒๓ หนักไปยังเด็กในระดับอุดมศึกษา ตอนนี้เด็กอายุต่ำกว่าระดับอุดมศึกษาอันตรายที่สุดกำลังเป็นระเบิดเวลาทีละลูกที่รอวันระเบิด ผมจัดงานเสวนาเมื่อวันศุกร์ที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๖ กรณีเด็กอายุ ๑๔ ปี สะท้อนได้ชัดเจนมากว่าที่พึ่งของเด็กไม่มี สายด่วนสุขภาพจิต ๑๓๒๓ ไม่พอ ยกตัวอย่างเป็นรูปธรรม สมัยเป็นวัยรุ่น เรียนระดับมหาวิทยาลัย เมื่อไม่มีเงินจะเข้าโรงรับจำนำมีทั่วไป ถ้าอายเปิดม่านมูลี่ไม้ไผ่ เบียดตัวเข้าไปจำนำนาฬิกา ๑ เรือน ยังมีที่พึ่งไปจำนำได้แม้จะมีความอาย มีคลินิกวางแผนครอบครัวตามถนนต่าง ๆ ปัจจุบันมีสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย ทำให้หลายคนที่ไปนอนกับผู้หญิงกลัวติดโรค ผู้หญิงบางคนตั้งครรภ์แอบเข้าไปสอบถาม มีศูนย์เรื่องนี้มาก แม้ในขณะนั้นเป็นความอายที่ไม่ค่อยกล้าใช้บริการ ขณะนี้โลกอินเทอร์เน็ตไปไกลมาก แต่กลับไม่มีที่พึ่ง ฝากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพสนับสนุนให้เกิดที่พึ่งให้มากขึ้น โดยเฉพาะครูแนะแนวในโรงเรียน สร้างให้เป็นครูแนะแนวทางชีวิต เด็กระดับอุดมศึกษาโตแล้ว เด็กระดับมัธยมศึกษา คือ ตัวแปรสำคัญที่สุด อยากให้ท่านสนับสนุนแบบนี้เด็กจะได้มีที่พึ่งมากขึ้น ขอบคุณท่านประธานครับ

ประธานวุฒิสภา : ขอบคุณท่านวัลลภ ตังคณานุรักษ์ ต่อไปเชิญท่านทวีวงษ์ จุลกมนตรี ขออนุญาตฉายเพาเวอร์พอยต์ ผมอนุญาตครับ

(ฉายเพาเวอร์พอยต์ประกอบการอภิปราย)

นายทวีวงษ์ จุลกมนตรี : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายทวีวงษ์ จุลกมนตรี สมาชิกวุฒิสภา ก่อนอื่นขอแสดงความยินดีกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ๑ ปีเร็วมาก เหมือนเพิ่งมาเมื่อเร็ว ๆ นี้ ในแต่ละปีมีความเปลี่ยนแปลงมากขึ้น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพให้ความสำคัญเรื่องความโปร่งใสขององค์กร การดำเนินงานตามกรอบการประเมินผลของคณะกรรมการประเมินผลที่ได้รับการแต่งตั้งจากคณะรัฐมนตรี การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ ถือเป็นสิ่งสำคัญ ปัจจุบันทันสมัยไม่ว่าหน่วยงานเอกชนหรือหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐ ความโปร่งใส ตรวจสอบได้เป็นสิ่งสำคัญต่อความเชื่อมั่น ตอนนี้มีรัฐบาลใหม่ มีโครงการดีใหม่ ๆ ออกมามาก หลายโครงการยังเป็นที่ครหาความไม่สบายใจของพี่น้องประชาชนแสดงถึงความโปร่งใสที่จะตรวจสอบได้ ส่อถึงความเชื่อมั่นของภาครัฐหรือประชาชน ทั้งในประเทศและนอกประเทศ ส่งผลต่อการทำงานที่จะประสบความสำเร็จทั้งในระยะสั้น ระยะยาว รวมทั้งความยั่งยืนของรัฐบาล รายงานประจำปี ๒๕๖๕ กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ตามมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔ ผลประกอบการในการตรวจสอบความโปร่งใส ปี ๒๕๖๖ ดีกว่าปีที่ผ่านมา เป็นสิ่งสำคัญที่อยากให้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพดำเนินการเรื่องความโปร่งใสเป็นสิ่งสำคัญที่สุดต่อความเชื่อมั่นในการทำงานของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

ผลงานเด่น งานสานพลังสู้ภัย “สิ่งเสพติด” ปกป้องเยาวชนจากภัยบุหรี่ไฟฟ้า เรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นที่ทราบกันดีว่าโรคมะเร็งปอดและมะเร็งตับพบได้ในอันดับต้น แม้แต่ในคนอายุน้อย เมื่อเร็ว ๆ นี้มีนายแพทย์ท่านหนึ่งเป็นมะเร็งปอด เรื่องบุหรี่ไฟฟ้า ยาสูบ

ยาเสพติด อย่างที่ท่านสมาชิกได้อภิปรายแล้ว สิ่งที่อยากจะย้ำ คือ ในภาวะวิกฤตโลกร้อน สิ่งที่ต้องติดตามและทิ้งไม่ได้ คือ วิกฤตจากภาวะโลกร้อน โรคอุบัติใหม่ โรคอุบัติซ้ำยังอยู่กับเรา ไม่ทราบเชื้อโรคตัวไหนจะมาอีกเมื่อไร รวมทั้งภัยพิบัติจากภาวะโลกร้อน เรื่องภัยแล้ง ไฟป่า พายุ น้ำท่วมเมือง น้ำป่าไหลหลาก ภัยพิบัติต่าง ๆ เป็นสิ่งที่อยากให้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพติดตาม รวมทั้งกลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรังหรือโรคเอ็นซีดี เมื่อสักครู่ได้อภิปรายแล้ว โรคไขมัน เบาหวาน ความดันโลหิตสูง หลอดเลือดหัวใจ หลอดเลือดสมอง มะเร็ง อ้วนลงพุง ต้องติดตามตลอด นวัตกรรม “ภูมิคุ้มใจ” ลดปัญหาสุขภาพจิต ฟื้นฟูสุขภาพใจ ที่ท่านวัลลภ ตังคณานุรักษ์ ได้อภิปรายแล้ว เป็นสิ่งที่ทันสมัย รายงานของปี ๒๕๖๕ จำได้ว่ามีเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดที่นครราชสีมา และไม่คิดว่าเมื่อสัปดาห์ที่แล้วมีเหตุการณ์อย่างนี้ซ้ำในเมืองหลวง เด็กอายุ ๑๔ ปี เป็นเรื่องสภาพจิตใจ เป็นภาวะที่สังคมมีความเครียดทุกอย่าง เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สังคม รวมทั้งความรักความผูกพันในครอบครัวของพ่อแม่ที่มีต่อลูก เป็นสิ่งที่สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพให้ความสำคัญ ดีใจครับ

การขับเคลื่อนสังคมสร้าง “ทางม้าลาย” ปลอดภัย เป็นสิ่งที่อยากให้ข้อเสนอ เพราะเข้าใจว่า คงเป็นวิกฤตจากการสูญเสียคุณหมอท่านหนึ่ง เมื่อ ๒ ปีที่แล้ว อย่าลืมว่าการสูญเสียรวมอยู่ในระบบความปลอดภัยหรือการสูญเสียจากความปลอดภัยทางถนน ----------

- ๔๘/๑

ซึ่งความปลอดภัยทางถนนแก้ไขได้ยาก เป็นปัญหาเรื้อรังของประเทศไทย เราสูญเสียบุคคลสำคัญหรือสูญเสียประชากรจากอุบัติเหตุจราจรมาหลายปี สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุจราจรมีองค์ประกอบมากมาย จากคน จากรถ จากถนน ใน ๓ องค์ประกอบจากคนหรือพฤติกรรมการขับขี่เป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดที่ทำให้ทุกวันนี้เกิดอุบัติเหตุบนถนนและแก้ไขได้ยากที่สุด แม้แต่อุบัติเหตุบนทางม้าลายก็เกิดจากพฤติกรรมของผู้ขับขี่ซึ่งไม่เคารพกฎหมาย ไม่เคารพกฎจราจร ประมาท ขับรถเร็วเกินกว่ากำหนด ฝ่าฝืนสัญญาณจราจร ตัดหน้ากระชั้นชิด เมาแล้วขับ เป็นองค์ประกอบที่พบได้มากที่สุดและแก้ไขได้ยาก อยากให้ สสส. แก้ไข ไม่อยากให้ระบุลงไปในเรื่องทางม้าลาย แต่ให้เป็นเรื่องความปลอดภัยทางถนนในเชิงระบบ เพราะ สสส. เป็นหน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย ทำเรื่องการรณรงค์หรือสร้างภาพให้ประชาชนเห็นเรื่องความปลอดภัย แต่การรณรงค์หรือสร้างภาพอย่างเดียวไม่สามารถแก้ไขปัญหานี้ได้ โดยเฉพาะ สสส. ทำงานร่วมกับองค์กรอื่น เช่น วุฒิสภาหรือหน่วยงานอื่น โดย สสส. มีงบประมาณสนับสนุนเป็นสิ่งดี แต่ที่บอกว่างานหลักของ สสส. คือ การรณรงค์ โดยรณรงค์หรือสร้างภาพมาหลายปีแล้วเป็นสิ่งดี แต่หน่วยอื่นที่มีศักยภาพมากกว่า สสส. ในการสร้างระบบความปลอดภัยทางถนน เมื่อ สสส. ร่วมงานกับหน่วยงานอื่นที่มีศักยภาพมากกว่าอยากให้นโยบายหรืองบประมาณลงไปสร้างระบบความปลอดภัยทางถนนมากกว่าเรื่องสร้างภาพ นอกจากทางม้าลายแล้ว อุบัติเหตุหนึ่งที่พบมาก คือ อุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์ ผู้ขับขี่ไม่สวมหมวกนิรภัย ซึ่งท่านวัลลภ ตังคณานุรักษ์ ขออนุญาตเอ่ยนามท่านให้ความสำคัญต่ออุบัติเหตุในเด็กและผู้ใหญ่ที่ซ้อน หรือขับขี่รถจักรยานยนต์แล้วไม่สวมหมวกนิรภัย เมื่อเช้าขับรถเข้ามาในวุฒิสภาผมเห็นคนขับขี่รถจักรยานยนต์ ๓ คัน อยู่ในที่จอดรถของวุฒิสภา ไม่แน่ใจว่าเจ้าหน้าที่ของวุฒิสภาหรือเป็นคนนอกที่ขับขี่เข้ามา หรือเจ้าหน้าที่อื่น มีคันหนึ่งที่ประทับใจ คือ มีพ่อ แม่ และลูกซ้อนกันมาแต่ไม่มีใครสวมหมวกนิรภัย ผมพยายามขับรถเข้าไปใกล้เพื่อเปิดกระจกถามว่า ทำไมไม่สวมหมวกนิรภัย ปรากฏว่าเขากลัว ขับขี่รถหนีไป ผมจึงไม่รู้ว่าเป็นเจ้าหน้าที่ระดับไหน ขนาดเป็นที่จอดรถของวุฒิสภา ถ้าบนถนนจะเป็นอย่างไร เรื่องหมวกนิรภัยจำได้ว่าเมื่อปีที่แล้วเคยคุยกับ สสส. ว่า นอกจากการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวด

ในประเทศญี่ปุ่นถ้าท่านไม่จอดรถให้คนข้ามทางม้าลาย หรือไม่สวมหมวกนิรภัย เจ้าหน้าที่ตำรวจจะออกมาจับทันที เคยคุยกับ สสส. เมื่อปีที่แล้วว่า สร้างแบรนด์ของ สสส. บนหมวกนิรภัยดีหรือไม่ หรือตอนนี้รัฐบาลกำลังจะแจกเงินดิจิทัลซึ่งเป็นนิมิตหมายที่ดี ทำนโยบายอะไรบางอย่างดีหรือไม่ เช่น ท่านขี่รถจักรยานยนต์มาซื้อของที่เซเว่น – อีเลฟเว่น (7 Eleven) พนักงานเซเว่น – อีเลฟเว่น อาจเรกคอร์ดว่า ท่านสวมหมวกนิรภัยหรือไม่ ถ้าสวมหมวกนิรภัยให้คะแนน เมื่อถึงจุดหนึ่ง อาจมีการลดราคาให้เป็นพิเศษ หรือแม้แต่การลงพื้นที่หลายแห่ง เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) หลายจังหวัดก็ทำ โดยมีเจ้าหน้าที่คอยสังเกตว่าประชาชนที่มาใช้บริการของ รพ.สต. สวมหมวกนิรภัยมาหรือไม่ ถ้าสวมหมวกนิรภัยมาจะให้คะแนน เมื่อถึงจุดหนึ่งท่านมารับเงินค่านมลูกหรือค่าขนมลูก เป็นโพรโมชันพิเศษ ซึ่งปีที่แล้วเคยคุยกับผู้ประกอบการผลิตรถจักรยานยนต์ว่า มีมาตรการบังคับอ้อม ๆ ให้ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์สวมหมวกนิรภัยดีหรือไม่ เช่น มีโพรโมชันว่า รถจักรยานยนต์คันนี้มีออปชันพิเศษ ถ้าท่านไม่สวมหมวกนิรภัยที่บริษัทให้จะสตาร์ต ไม่ติด ผมว่าต้องรณรงค์จริงจัง เป็นเชิงระบบมากกว่าเป็นนโยบายรณรงค์หรือสปอตต่าง ๆ ซึ่งขณะนี้อุบัติเหตุจราจร โดยเฉพาะผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ไม่สวมหมวกนิรภัยยังเกิดอยู่เนือง ๆ ถึงแม้ปริมาณลดลง หรือดีขึ้น แต่ยังเกิดอยู่สม่ำเสมอ โดยเฉพาะในถนนรอง

การพัฒนาศักยภาพนิสิตนักศึกษาแพทย์ สร้างผู้นำสุขภาพปฐมภูมิ เป็นสิ่งที่น่าชื่นชมเพราะในยุทธศาสตร์ชาติฉบับหนึ่งเรื่องระบบสุขภาพปฐมภูมิ ขณะนี้การติดตามพบว่ายังเป็นอุปสรรคปัญหา ไม่สามารถทำให้เกิดยุทธศาสตร์ชาติที่ประสบความสำเร็จได้อย่างชัดเจน พลโท อำพน ชูประชุม ขออนุญาตเอ่ยนาม ท่านให้ความสำคัญเรื่องสุขภาพปฐมภูมิ การที่ท่านให้นิสิตนักศึกษาแพทย์ได้สัมผัสเรื่องสุขภาพปฐมภูมิตั้งแต่ยังเป็นนักศึกษาแพทย์ เป็นเจตนารมณ์ที่ดีให้กับนิสิตนักศึกษาแพทย์เห็นความสำคัญ หรือประโยชน์ของระบบสุขภาพปฐมภูมิตั้งแต่ยังเป็นนักศึกษาแพทย์ เมื่อนิสิตนักศึกษาเหล่านี้จบมาเป็นแพทย์แล้วอาจได้แพทย์ไปประจำตามจุดปฐมภูมิให้มากขึ้น น่าชื่นชม

การยกระดับสุขภาวะประชาชนด้วยกลไก คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) สร้างเสริมสุขภาพตามบริบทพื้นที่ คือ การใช้ชุมชนเป็นฐาน อยากให้ สสส. ให้ความสำคัญต่อเนื่อง เท่าที่ทราบ สสส. ให้ความสำคัญเรื่องชุมชนอยู่แล้ว พรุ่งนี้จะมีการอภิปรายเรื่องกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน เมื่อปีที่แล้วกองทุนได้กระจายงบประมาณ ๒๐๐ กว่าล้านบาท ลงสู่ชุมชนในการสร้างความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน โดยเฉพาะรถจักรยานยนต์ การใช้กลไก พชอ. คือ การใช้ชุมชนเป็นฐาน สำคัญคือเรื่องด่านชุมชน ด่านครอบครัว ซึ่งด่านชุมชนด่านครอบครัวเดิมเป็นเรื่องความปลอดภัยทางถนน ต่อมาขยายความเป็นเรื่องอื่น ๆ ตามมา เรื่องโรคอุบัติใหม่หรือโควิด ๑๙ ซึ่งประสบความสำเร็จด้วยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หรือ อสม. รพ.สต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชนในการสร้างระบบความปลอดภัยโดยการทำด่านชุมชนด่านครอบครัว นอกจากเรื่องอุบัติเหตุจราจร โรคอุบัติใหม่ โรคอุบัติซ้ำ ภัยพิบัติจากภาวะโลกร้อนที่ผมกล่าวตอนต้น คือ เรื่องน้ำท่วมฉับพลัน น้ำป่าไหลหลาก สุขภาวะ กิจกรรมทางกาย สุรา บุหรี่ โรคเอ็นซีดี ยาเสพติด อาชญากรรม จะเห็นว่าด่านชุมชนและด่านครอบครัวขยายความรวมเป็นระบบที่ค่อนข้างยั่งยืนแต่ขาดงบประมาณ เมื่อชุมชนเข้มแข็ง นโยบายจากจังหวัดลงสู่อำเภอ ซึ่งอำเภอเป็นหน่วยงานกลางในการเชื่อมโยงระหว่างนโยบายของจังหวัดกับท้องถิ่น การขับเคลื่อนในแนวราบใช้ท้องถิ่นเป็นฐานสำคัญในทุกด้านที่ผมกล่าวแล้ว เมื่อชุมชนเข้มแข็ง อำเภอเข้มแข็ง จังหวัดเข้มแข็ง ประเทศจะเข้มแข็งในทุกมิติ ทุกด้านที่กล่าวแล้วสอดคล้องกับแผนตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ของ พลเอก วรพงษ์ สง่าเนตร ขออนุญาตเอ่ยนาม เป็นสิ่งที่ดี ขอให้กำลังใจ สสส. อีกครั้งหนึ่งที่จะยกระดับหรือพัฒนาคุณภาพในการสร้างสุขภาวะให้กับประชาชนคนไทยในทุกมิติของสุขภาวะและในทุกสถานการณ์ ขอบคุณมากครับ

ประธานวุฒิสภา : ขอบคุณครับ ต่อไปเชิญท่านเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ครับ

นายเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ สมาชิกวุฒิสภา จากผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องของ สสส. เข้าสู่ทศวรรษที่ ๓ ปรากฏผลการดำเนินงานเชิงรุกที่ได้รับความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ว. ๒๐ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วรนุช ๔๘/๔

๒๐,๐๐๐ กว่าองค์กร และเพื่อให้การแก้ไขปัญหาสุขภาวะสอดคล้องต่อนโยบายของรัฐ

5 แผนการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี จึงขอเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานเชิงรุกของ สสส. ๒ ประเด็น ดังนี้

- ๔๙/๑

ประเด็นที่ ๑ เสนอให้สนับสนุนกระบวนการศิลปะ วัฒนธรรมเพื่อเยียวยา ฟื้นฟู สุขภาวะอย่างรอบด้าน วิกฤตค่านิยมด้านลบที่โหดร้ายและรุนแรงที่สุดของยุคสมัยในสังคมไทย เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๖ ที่ศูนย์การค้าใหญ่กลางกรุง ถือเป็นค่านิยมวิกฤตที่รุนแรงที่สุด สะท้อนให้เห็นว่าโลกเจริญขึ้น แต่จิตใจคนยิ่งสวนทาง โลกวัตถุเจริญ จิตใจจะลาญ น่าเป็นห่วง เป็นเรื่องที่พวกเราต้องช่วยกันทบทวน สสส. ควรจะต้องทบทวน เพราะการทำงานของเรา คือ การทำงานด้านการแก้วิกฤติสังคมในเรื่องทำนองนี้ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์ประเวศ วะสี ปูชนียบุคคลของสังคมไทย ท่านเคยกล่าวไว้ในความเป็นมนุษย์กับการเข้าถึงสิ่งสูงสุด ความจริง ความดี ความงาม โดยท่านอธิบายว่า ความจริง คือ ความรู้ ความเป็นวิทยาศาสตร์ ความดี คือ ระบบศีลธรรมของคุณธรรมต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อมนุษย์ ขณะที่ความงาม คือ ศิลปะที่จะหล่อหลอมมนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่แท้จริง ท่านผู้รู้บอกว่าเด็กอายุตั้งแต่ ๐ – ๗ ปี กำลังพัฒนาทางร่างกาย เติบโตทางร่างกาย ตั้งแต่ ๗ – ๑๔ ปี กำลังเติบโตทางจิตใจ วิกฤตที่ผมกล่าวเมื่อสักครู่เป็นตัวอย่างที่กระเทือนไปทั้งโลก หรือแม้กระทั่งวันนี้อิสราเอลใช้ด้านลบมาแก้ปัญหา จะด้วยเหตุผลหรือไม่เหตุผลก็ตาม ผมคิดว่าเราต้องดูแลช่วงวัยชีวิต ช่วงเป็นเด็กสำคัญที่สุด เป็นพื้นฐานของมนุษยชาติก็ว่าได้ ผู้รู้เคยกล่าวไว้ว่าเด็กวัยรุ่นต้องการ ๓ อย่าง คือ ๑. ความรู้ ๒. ความรัก ๓. ความเป็นตัวของตัวเอง ถ้าเราจัดการ ๓ อย่างไม่ถูก เด็กของเราจะดิ่งลงเหว ยิ่งเจริญก็ยิ่งจะลาญ อย่างที่ว่า เด็กต้องการความรู้ แสดงถึงความล้มเหลวของระบบที่จะทำให้เด็กเติบโตอย่างมีคุณภาพ เด็กต้องการความรัก ต้องการความเอาใจใส่จากพ่อแม่ สิ่งแวดล้อม เพื่อน เวลานี้หาได้ยากยิ่ง มีแต่สัมผัสสัมพันธ์ แต่ไม่ผูกพันในทางที่ดีขึ้น ความรักล้มเหลว เวลานี้เด็กเป็นโรคซึมเศร้ากันมาก เพราะขาดความรัก เด็กต้องการความเป็นตัวของตัวเอง ไม่รู้จะไปหาจากไหน เขาต้องรวมกลุ่มกับเพื่อน พยายามจะทรยศกบฏต่อกรอบประเพณีทั้งหลายที่ดำรงอยู่ เป็นด้านลบที่ผมคิดว่า สสส. น่าจะช่วยกันเอาใจใส่ให้มากขึ้น เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นประเด็นสำคัญที่ สสส. ควรให้การลงทุนสนับสนุนต่อกระบวนการ กิจกรรมและโครงการมากขึ้น กระบวนการด้านศิลปะและวัฒนธรรมจะสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ด้านสุขภาวะทางปัญญาเพื่อสร้างสังคมที่เกื้อกูล

และร่วมฟื้นคืนชีวิตสังคม เป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญและสอดคล้องต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี คนเก่งและมีคุณภาพ รวมถึงแผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ และแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคมกำหนดเป้าหมายการปฏิรูปให้สื่อเป็นโรงเรียนของสังคม ที่จริง สสส. มีโครงการทำอย่างนี้อยู่ และแผนการปฏิรูปด้านการรู้เท่าทันสื่อของประชาชน การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปสู่การมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้นของ สสส. อีกด้วย

ประเด็นที่ ๒ เสนอให้เกิดการสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการเปิดพื้นที่ศิลปะ วัฒนธรรม ยกระดับสู่การจัดตั้งวิสาหกิจเพื่อสังคมสู่สุขภาวะชุมชน ที่จริงแล้วเรื่องนี้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ โดยเฉพาะมาตราที่เกี่ยวกับหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะ “มาตรา ๕๗ รัฐต้อง (๑) อนุรักษ์ ฟื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย” เรื่องนี้สำคัญ อย่ามองเป็นเรื่องอีเวนต์ แต่คุณจะต้องจัดประจำสม่ำเสมอให้มีทุกจังหวัด มีทุกชุมชนได้ยิ่งดี ให้เด็กมีพื้นที่ได้แสดงออกซึ่งความสามารถในทางศิลปะ วัฒนธรรม สังคมจะต้องปูพื้นฐานตรงนี้ด้วยระบบการศึกษา สถาบันการศึกษาจะต้องมีกิจกรรมเหล่านี้ให้เพียงพอและเหมาะสมตามพื้นที่ ตามภูมิสภาพ และขอเสนอให้ สสส. ให้การลงทุนสนับสนุนต่อกระบวนการกิจกรรมและโครงการเพื่อการเปิดพื้นที่ศิลปะ วัฒนธรรม ยกระดับสู่การจัดตั้งวิสาหกิจเพื่อสังคม โซเชียลเอนเทอร์ไพรส์สร้างภาคีเครือข่ายวิสาหกิจเพื่อสังคมทั่วประเทศ โดยสนับสนุนผ่านกลไกที่ สสส. มีอยู่ ข้อเสนอแนะดังกล่าวจะช่วยให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมต่อการอนุรักษ์ ฟื้นฟูมรดกวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเองได้อย่างมีดุลยภาพ เกิดรูปธรรมในการบริหารจัดการแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน บูรณาการกิจกรรมและโครงการให้เชื่อมโยงกับพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. ๒๕๖๒

ผมมีความหวังว่าเราพยายามทำกันอยู่ แต่ว่าบางทีลงไม่ถึงในบางส่วนที่เป็นด้านมืด ที่ไม่สามารถจะไปครอบคลุมได้ทั้งหมด แต่เมื่อเกิดวิกฤตอย่างนี้ต้องทบทวนให้ละเอียดถี่ถ้วน ที่ผมพูดวิกฤตว่า โลกวัตถุเจริญ แต่จิตใจจะแหลกลาญ เนื่องจากเหตุการณ์ เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๖ ทำให้ผมเกิดความรู้สึกและเขียนบทกวีบทนี้ ขออ่านจบเป็นสุดท้ายนี้ ชื่อ “อันตราย”

คนมีปืน ก็จะคิด ติดแต่ปืน สติแหลก แตกตื่น ยกปืนส่อง
มีอำนาจ ในมือ ได้ถือครอง แค่ปืนจ้อง ก็เป็นจริง ยิ่งใหญ่นัก
เอาชนะ คะคาน บ้าขันแข่ง ติดตำแหน่ง แต่งตรา บ้ายศศักดิ์
ทั้งการเรียน การเล่น ไม่เว้นวรรค ติดกับดัก ผลักกระเด็น เป็นผู้แพ้
เป็นผู้แพ้ มีแต่ช้ำ เหมือนต่ำต้อย ถูกปมด้อย โดนกัก เป็นดักแด้
จึงชิงดี ชิงเด่น เป็นตัวแปร ขอเพียงแค่ ตัวเอง ได้เบ่งพอง
มีปืน ก็ใช้ปืน เป็นอำนาจ มีบาตรใหญ่ ก็ใช้บาตร ผงาดผยอง
สังคมคลั่ง แข่งกัน เป็นครรลอง ต่างไต่เต้า เข้าครอง กองอาจม
ไม่รู้แล้ว อะไรเลว อะไรทราม ทั้งความดี ความงาม ความเหมาะสม
พื้นฐาน การศึกษา ค่านิยม ผลักสังคม ล้มเหลว จมเหวลึก

ขอแสดงความเสียใจต่อทุกความสูญเสีย ขอบคุณครับ

ประธานวุฒิสภา : ขอบคุณท่านเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ต่อไปเชิญพลอากาศตรี เฉลิมชัย เครืองาม ครับ

พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครืองาม : กราบเรียนท่านประธานและสมาชิกวุฒิสภาที่เคารพ กระผม พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครืองาม สมาชิกวุฒิสภา ขอขอบคุณท่านเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ที่ได้เขียนบทกลอนที่มีความไพเราะและมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อบรรยากาศการรายงานของ สสส. วันนี้สมาชิกวุฒิสภาชุดนี้จะรับทราบรายงานประจำปี ๒๕๖๕ กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ เป็นปีสุดท้าย เพราะปีต่อไปเราคงจะไม่ได้ให้ความเห็นหรือข้อเสนอแนะต่อ สสส. อีกแล้ว คงเป็นสมาชิกวุฒิสภาชุดใหม่ ถือโอกาสนี้แสดงความยินดีกับ สสส. ที่ได้ฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ มากมาย โดยเริ่มจากปี ๒๕๔๔ ปีนี้เป็นปีที่ ๒๒ ท่านใช้เอียร์มาร์คแท็กซ์ (Earmarked Tax) ของคนไทย ผมคำนวณแล้วประมาณ ๗๐,๐๐๐ – ๘๐,๐๐๐ ล้านบาท เฉลี่ยปีละ ๓,๐๐๐ – ๔,๐๐๐ ล้านบาท เพราะฉะนั้น ความเป็นน้ำมันหล่อลื่นของท่านต้องบอกว่ามีประสิทธิภาพในระดับที่สามารถกล่าวคำชมเชยได้ แต่เป็นน้ำมันหล่อลื่นที่มีราคาแพงพอสมควร ผมเข้าใจว่า สสส. ตระหนักในหลักการข้อนี้ เพราะท่านเขียนไว้ในรายงานว่า สสส. ทำหน้าที่จุดประกาย กระตุ้น สานและเสริมพลังบุคคล ชุมชน และองค์กรทุกภาคส่วนให้มีขีดความสามารถและสร้างสรรค์ระบบสังคมที่สนับสนุนต่อการมีสุขภาวะที่ดี โดยการเป็นน้ำมันหล่อลื่นให้เกิดการพัฒนาอย่างคล่องตัวและต่อเนื่อง ผมขอเพิ่มอีกคำหนึ่ง คือ “คุ้มค่า” จะคุ้มค่าหรือไม่มาดูในรายงานฉบับนี้ ซึ่งทำมาได้งดงามและดี อัดแน่นไปด้วยเนื้อหาและเกือบทุกเรื่องที่ทำไว้ ผมคำนวณในปี ๒๕๖๕ ได้รับงบประมาณ ๔,๐๐๐ ล้านบาท รายงานฉบับนี้มีจำนวน ๓๕๒ หน้า เฉลี่ยหน้าละประมาณ ๑๒ ล้านบาท แต่ทุกหน้ามีความหมาย ผมอ่านดูแล้วต้องบอกว่า วิธีการทำรายงานประจำปี ๒๕๖๕ ปรับพอสมควร มีหัวข้อย่อยต่าง ๆ มาก อ่านแล้วอาจจะเข้าใจยาก แต่ถ้าใช้สมาธิในการอ่านจะสามารถเรียบเรียงได้ ผมเห็นด้วยกับประเด็นที่เขียนไว้ในหัวข้อผลงานเด่น ๕ ด้าน

ด้านที่ ๑ สานพลังสู้ภัย “สิ่งเสพติด”
ด้านที่ ๒ เสริมพลังปัญญา สร้างทักษะ “เด็กปฐมวัย”
ด้านที่ ๓ นวัตกรรม “ภูมิคุ้มใจ” ลดปัญหาสุขภาพจิต ฟื้นฟูสุขภาพใจ
ด้านที่ ๔ ขับเคลื่อนสังคม สร้าง “ทางม้าลาย” ปลอดภัย
ด้านที่ ๕ สร้างสังคมสุขภาวะ “ปลอดภัย เท่าเทียม เป็นสุข”

ขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานผ่านไปยัง สสส. ว่า งบประมาณ ๔,๐๐๐ ล้านบาท ด้วยความเคารพอย่างยิ่ง มีผลงานเด่น ๕ เรื่องนี้ไม่เพียงพอ ต้องพยายามเจาะเข้าไปในปัญหาของระบบสุขภาพที่เพิ่มเติมตามที่วุฒิสภาได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะหลายเรื่อง ท่านนำมาใส่ไว้ในรายงานและปีนี้ทำไว้มาก เรื่องโรคเอ็นซีดีได้ทำไปพอสมควร เพราะตระหนักดีแล้วว่าโรคเอ็นซีดีเป็นมหันตภัยร้ายแรงที่สังคม ไม่ใช่เฉพาะประเทศไทย แต่ประเทศทั่วโลกล้วนมีปัญหาเรื่องนี้ทั้งสิ้น ประเทศไทยมีผู้เสียชีวิตจากโรคเอ็นซีดีปีละประมาณ ๔ แสนคน คิดเป็นเงินประมาณ ๑ ล้านล้านกว่าบาท ประเทศทั่วโลกมีปัญหามากมายเช่นเดียวกัน เพราะฉะนั้น ในปี ๒๕๖๕ พยายามทำเพิ่มขึ้น แต่คิดว่าไม่เพียงพอ สิ่งที่เพิ่มในรายงานเขียนไว้อย่างเป็นรูปธรรม ความจริงทำไว้ก่อนจะเกิดเหตุการณ์วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๖ ตามที่รับทราบกัน คือ ปัญหาทางจิตหรือสุขภาพจิต เพราะตระหนักดีว่า คำว่า “สุขภาวะ” เป็นบทบาทสำคัญของ สสส. ไม่ใช่เฉพาะเรื่องสุขภาพกายเพียงอย่างเดียว แต่รวมถึงสุขภาพจิต ปัญญา และสังคม เน้นเรื่องบุหรี่ แอลกอฮอล์ การบริโภคผัก หรือการออกกำลังกาย ซึ่งเข้าใจว่าพยายามปรับยุทธศาสตร์แล้ว เน้นเรื่องลดหวาน มัน เค็ม และเรื่องโรคเอ็นซีดีมากขึ้น ใส่เรื่องสุขภาพจิตไว้ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ เรายอมรับกันแล้วว่าเวลานี้คนไทยมีปัญหาสุขภาพจิตมาก ขึ้นอยู่กับว่าจะยอมรับหรือไม่ มีพระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. ๒๕๕๑ บังคับใช้ แต่ยังปล่อยให้คนที่มีปัญหาสุขภาพจิตเดินเพ่นพ่านอยู่ในสังคม พร้อมที่จะควักอาวุธมีดหรือปืนออกมาเพื่อประหัตประหารคนที่อยู่รอบข้างได้ ไม่ทราบว่าเหตุการณ์นี้จะเกิดขึ้นกับเราหรือสมาชิกในครอบครัวเมื่อไร ไม่ใช่บทบาทหน้าที่ของกรมสุขภาพจิตหรือรัฐบาลเพียงอย่างเดียว สสส. ต้องเข้าไปช่วยดูแลด้วย

ท่านใช้คำว่า “การพัฒนามาตรฐานการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพจิต สร้างสังคมไทย มีระบบดูแลสุขภาวะทางจิตที่ดี” เพียงเท่านี้ยังไม่พอ สิ่งนี้เป็นข้อมูลพื้นฐานและเป็นดาตาเบส (data base) ซึ่งทำให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ให้คำปรึกษาด้านสุขภาพจิตนำแบบฟอร์มหรือข้อมูลนี้ไปใช้ แต่ทำอย่างไรจะให้คนที่มีปัญหาสุขภาพจิตเข้าถึงระบบคัดกรอง ผมเน้นคำว่า “คัดกรอง” ให้นำไปคิดและระดมสติปัญญาของ สสส. เพื่อทำให้คนที่มีปัญหาสุขภาพจิตเข้าถึงระบบคัดกรองได้มากขึ้น สายด่วนสุขภาพจิต ๑๓๒๓ ของกรมสุขภาพจิตไม่เพียงพอ ให้ลองไปสอบถามคนจำนวน ๑๐๐ คนว่าหมายเลข ๑๓๒๓ คืออะไร เขาไม่ทราบ คนที่มีปัญหาสุขภาพจิตไม่ได้มีเฉพาะวัยรุ่นหรือเยาวชน มีปัญหาหมด แม้กระทั่งสถานการณ์โควิด ๑๙ พบว่าปัญหาสุขภาพจิตมีมากขึ้น แต่เท่านี้ไม่เพียงพอ ทราบหรือไม่ว่ามีผู้สูงอายุมีปัญหาสุขภาพจิตหรือเป็นโรคซึมเศร้า จากที่กรมสุขภาพจิตสำรวจข้อมูลพบว่า ผู้สูงอายุมีการพยายามฆ่าตัวตายหรือซุยไซด์แอตเท็มป์ (suicide attempt) มีอัตราที่สูงขึ้นในรอบ ๑๐ ปีที่ผ่านมา แต่ซักเซสซุยไซด์ (success suicide) หรือไม่เป็นอีกเรื่องหนึ่ง อัตราของการพยายามฆ่าตัวตายสูงขึ้น แต่อัตราความสำเร็จลดน้อยลง อันนี้ยอมรับ แต่เท่านี้ไม่พอ กรมสุขภาพจิตและ สสส. ต้องร่วมมือกันในการคิดเพื่อคัดกรองและดูแลผู้สูงอายุ เด็ก เยาวชน และวัยรุ่น เพราะฉะนั้น สุขภาพจิตของเด็ก เยาวชน และวัยรุ่น ต้องให้เข้าถึงระบบคัดกรองมากขึ้น เด็กหรือเยาวชนน้อยคนที่จะยอมรับว่าตนเองมีปัญหาสุขภาพจิต สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นยอดภูเขาน้ำแข็งเท่านั้นเอง ใต้ฐานภูเขาน้ำแข็งมีอีกมากมาย ความเครียดสะสมเรื่องครอบครัว เศรษฐกิจ การครองชีพ การเรียน หรืออื่น ๆ ความกดดันจากครอบครัวหรือพ่อแม่ บางคนใช้คำว่า “พ่อแม่รังแกฉัน” ตอนนี้ไม่พอแล้ว กลายเป็นลูกรังแกหรือแก้แค้นพ่อแม่แล้ว ขอขอบคุณ สสส. ที่ให้ความสำคัญในเรื่องนี้ ผมเน้นเรื่องการคัดกรองผู้มีปัญหาสุขภาพจิต สสส. ตระหนักถึงภัยของโรคเอ็นซีดีแล้ว และพยายามดูแล เรื่องลดหวาน มันเค็ม ไม่เพียงพอ ท่านต้องคิดเรื่องสารก่อมะเร็ง สิ่งแวดล้อม มลภาวะ หรือฝุ่นพีเอ็ม ๒.๕ (PM 2.5) ผมขอฝากให้ต่อยอดในสิ่งที่ทำอยู่ ----------

ความคุ้มค่าที่ผมฝากไว้นั้นต้องประกอบด้วยสิ่งที่เขียนไว้ในรายงาน ซึ่งใส่เข้ามาในรายงานปีนี้หน้า ๑๑๖ – ๑๑๘ หัวข้อ การดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาลในการจัดทำแผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ นำสิ่งที่คณะกรรมการประเมินผลเสนอแนะใส่เข้ามาในรายงานเป็นหลัก ๘ ข้อที่ใช้ ปีนี้เป็นปีสุดท้ายที่ผมมีส่วนในการให้ข้อเสนอแนะ ฝากขอให้ปฏิบัติตามแนวนี้แล้ว สสส. จะประสบความสำเร็จในการได้ใจคนไทย ได้ใจประชาชน และใช้เอียร์มาร์คแท็กซ์ปีละประมาณ ๔,๐๐๐ ล้านบาท ได้อย่างคุ้มค่าจริง ๆ หลักการ ๘ ข้อ คือ หลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักการตอบสนอง หลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล หลักการมีส่วนร่วมหรือการคำนึงถึงประชาชนทุกกลุ่ม หลักฉันทามติ และหลักปราศจากผลประโยชน์ทับซ้อน เมื่อครั้งที่รายงานฉบับนี้เข้าสู่ที่ประชุมคณะกรรมาธิการการสาธารณสุข ผมได้ฝากผู้แทน สสส. ที่มารายงานต่อคณะกรรมาธิการการสาธารณสุขว่า หลักธรรมาภิบาลมีความสำคัญ กองทุนนี้จะอยู่รอดหรือไม่ต้องยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล สุดท้าย คือ หลักปราศจากผลประโยชน์ทับซ้อน ยกตัวอย่างกรณีที่เรียกว่า “ผลัดกันเกาหลัง” คืออะไร ในอดีตได้ยินเสียงซุบซิบแล้วบอกว่า ต้องเข้าไปตรวจสอบ เข้าไปดูแล คณะกรรมการของ สสส. ซึ่งตอนนี้อาจไม่มี ในอดีตอาจมีหรือไม่มี ไม่ทราบ ในที่สุดไม่ได้มีการสอบสวนและเปิดเผยผลการสอบสวน คือ ตั้งโครงการเข้ามาให้ สสส. พิจารณาและได้รับการอนุมัติและได้เงินไปดำเนินโครงการ ในที่สุดดำเนินโครงการไปเสียหลายล้านบาท เพราะฉะนั้น ผมฝากไว้แล้วกันตอนนี้คงไม่มีแล้ว ผมเพียงแต่ยกประเด็นให้เห็นว่าหลักธรรมาภิบาลมีความสำคัญในการดำเนินงานของทุกกองทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกองทุนที่มีมูลค่าปีละ ๔,๐๐๐ ล้านบาท ยิ่งต้องใช้เงินได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า ขอขอบคุณและชื่นชมในประสิทธิภาพของผู้บริหารกองทุนนี้แล้วหวังว่าปีต่อไปจะดูแลกองทุนนี้ และดูแลสุขภาวะของคนไทยทั้งกาย ใจ ปัญญา และสังคมได้อย่างครอบคลุม ๓๖๐ องศา ขอบคุณท่านประธานครับ

ประธานวุฒิสภา : ขอบคุณ พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครืองาม ต่อไปเชิญศาสตราจารย์เกียรติคุณไกรสิทธิ์ ตันติศิรินทร์ ครับ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ศาสตราจารย์เกียรติคุณไกรสิทธิ์ ตันติศิรินทร์ : กราบเรียนท่านประธาน วุฒิสภาที่เคารพ กระผม ศาสตราจารย์เกียรติคุณไกรสิทธิ์ ตันติศิรินทร์ ขอขอบคุณที่ให้โอกาสผมเสนอข้อคิดเห็นในรายงานประจำปี ๒๕๖๕ กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ก่อนอื่นผมขอแสดงความชื่นชม ๒ เรื่อง

เรื่องที่ ๑ รายงานประจำปี

เรื่องที่ ๒ ผลการปฏิบัติงาน

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การได้รับคะแนนจากการประเมินของคณะกรรมการประเมินผลที่แต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรี ได้คะแนนการปฏิบัติงาน ๙๕ เปอร์เซ็นต์ ได้คะแนนจากการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ๙๖ เปอร์เซ็นต์ มีการประเมินคุณธรรมความโปร่งใสของหน่วยงานของรัฐ โดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้ ๙๓ เปอร์เซ็นต์ ถือว่าเป็นรายงานที่มีคุณค่า ผลงานที่เกิดขึ้นไม่ได้เป็นผลงานของ สสส. อย่างเดียว เป็นผลงานร่วม เป็นคอลเลกทีฟเอฟฟอร์ต (collective effort) ของ สสส. ที่ทำงานโดยยึดหลักว่า ส่งเสริมสุขภาพเป็นเรื่องของทุกคน ทุกองค์กร ทำงานเป็นภาคีเครือข่ายร่วมสร้างเสริมสุขภาพของคนไทยให้มีสุขภาพที่ดี หรือสุขภาวะที่ดี สสส. ทำหน้าที่เหมือนหล่อลื่น กระตุ้น จุดประกายอะไรต่าง ๆ การให้ทุน สสส. มีเงินนิดเดียว ๔,๐๐๐ ล้านบาท เมื่อเทียบกับเงินสาธารณสุขทั้งประเทศ ผมไม่ทราบว่ากี่เปอร์เซ็นต์ เชื่อว่าไม่ถึง ๑ เปอร์เซ็นต์ของทั้งหมด ผมพูดด้วยความเป็นธรรม เห็นว่างานที่ดำเนินงานมา ๒๒ ปี มีแนวโน้มทำให้ควบคุมภาวะเสี่ยงและปัญหาต่าง ๆ จากการบริโภคบุหรี่ แอลกอฮอล์ และบริโภคอาหารที่ไม่ดีต่อสุขภาพ ตลอดจนพฤติกรรมเนือยนิ่ง ฟิสิคัลอินแอกทิวิที (physical in activity) หรือขี้เกียจ ทั้งหมดเป็นตัวแปรทำให้สุขภาวะไม่ดี ขอชื่นชมว่าเป็นคอลเลกทีฟเอฟฟอร์ต มีงานเด่นที่เสนอ ๕ ด้าน ๖ เป้าประสงค์ ๑๕ แผนงาน ผมไม่ลงในรายละเอียด จะขอไปที่ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

ข้อ ๑ อยากให้ยึดหลักการและเป้าประสงค์การทำงานต่อไป ทำงานเป็นภาคีเครือข่าย ในรายงานเขียนแค่ภาครัฐ เอกชน และประชาชน แต่ในเพาเวอร์พอยต์มีภาควิชาการ ภาคประชาสังคม อยากให้ในปีต่อไปรายงานสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะการทำงานของ สสส. ไม่ได้ทำคนเดียว ต้องอาศัยภาคีและเครือข่าย ทำงานทุกระดับ ตั้งแต่ระดับบุคคล ระดับชุมชน ระดับชาติ อยากให้เน้นเรื่องระดับนานาชาติ ขณะเดียวกันยุทธศาสตร์ในการทำงานเป็นแหล่งให้ทุน ไปกระตุ้นเหมือนเป็นคานดีดคานงัดให้หน่วยงานอื่นทำงานได้ดีมากขึ้น กระตุ้นให้เขาคิด ตระหนัก อันนี้สำคัญ ทำให้นึกถึงจอห์น ดี. ร็อกกีเฟลเลอร์ เวลาเขาทำงานกับภาคีเครือข่ายใช้ความรู้ใช้วิชาการ กระตุ้นเป็นคานดีดคานงัดให้หน่วยงานลงทุนและรับผิดชอบมากขึ้น เป็นหลักการที่ผมอยากให้เน้นเป็นหลักการที่ ๑ ขณะเดียวกันขยายผลงานดีเด่นที่ทำไว้และงานอื่น ๆ ที่ผมเห็นชัดเจน คือ งานสานพลังกู้ภัยสิ่งเสพติด อยากจะเน้น ๒ เรื่อง คือ บุหรี่และสุรา ขณะนี้บุหรี่และสุราเป้าอยู่ที่เด็กและเยาวชน ต้องทำงานกับภาคีให้มากขึ้นเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันไม่ให้บุหรี่และเหล้ามาสู่เด็กและเยาวชน ที่ห่วงคือทั้ง ๒ อย่างพุ่งเป้ามา บุหรี่ที่กำลังจะเป็นอันตราย คือ บุหรี่ไฟฟ้ามาแรง ขณะเดียวกันเงินไม่กี่ร้อยล้านบาทจะสู้อย่างไร นอกจากภาคีที่เข้มแข็งและมีภูมิปัญญาที่อาศัยความรู้วิชาการเป็นหลัก

ข้อ ๒ เรื่องเสริมปัญญาเพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน เรื่องสุขภาพจิตที่ทำมาแล้ว ผมคิดว่ายังไม่พอ ต้องอาศัยภาคีเครือข่าย นอกจากกรมสุขภาพจิตแล้ว หน่วยงานวิชาการที่มีหน้าที่เรื่องสุขภาพจิต รวมถึงศาสนา ต้องทำให้มากขึ้น จะได้มีภูมิคุ้มกันตั้งแต่บุคคล ครอบครัวและชุมชน คนมีโอกาสจะบ้า ๓๐ เปอร์เซ็นต์ ที่อยู่ได้เพราะเหมือนขนมปังอิงครอบครัว อิงเพื่อน ด้วยเหตุนี้การดูแลเรื่องสุขภาพจิตจึงมีความสำคัญ

ข้อ ๓ เรื่องการเรียนรู้ ที่อยากเน้นให้ทำเรื่องโรคเอ็นซีดีมากขึ้น คนไทยตายจากโรคเอ็นซีดี โรคเรื้อรัง โรคอ้วน ความดันโลหิตสูง เบาหวาน หัวใจและหลอดเลือด หัวใจขาดเลือด สมองขาดเลือด ตายถึง ๗๔ เปอร์เซ็นต์ เรื่องนี้ทำได้ดีอีกมาก ยึดหลักเช่นเดียวกันทุกคน ในวงจรชีวิตมนุษย์ถ้าเกิดมาน้ำหนักน้อยมีความเสี่ยง

จะเกิดมากขึ้น เรื่องนี้ผมไม่มีเวลาขยาย แต่เชื่อว่า สสส. จับประเด็นได้ ขณะเดียวกันผมคิดว่าในการทำงานขอเน้นเรื่องหลักธรรมาภิบาล ๘ ข้อ ที่คณะกรรมการประเมินผลทำ อยากให้มีการวิเคราะห์และลองขยายผลดู เชิญอาจารย์มหาวิทยาลัยที่ทำการประเมินมาขยายความเรื่องผลตอบแทนด้านเศรษฐกิจและสังคมจากการลงทุนด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โครงการใหญ่ ๆ

- ๕๒/๑

ข้อ ๔ การทำงานเพื่อลดโรคเอ็นซีดี จะไปเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ ซึ่งเป็นเป้าหมายที่ ๓ การสร้างหลักประกันการมีสุขภาวะที่ดี และส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับทุกคนในทุกช่วงวัย ลดอัตราการตายของแม่ ของลูก ของอะไรต่าง ๆ รวมถึงเรื่องอัตราการตายจากอุบัติเหตุบนถนน รวมทั้งโรคเอ็นซีดีด้วย กรุณาไปจับให้แม่นอีกทีหนึ่ง ทำงานในลักษณะภาคีเครือข่าย อาศัยคอลเลกทีฟวิสดอม (collective wisdom) คอลเลกทีฟเอฟฟอร์ต เพื่อคอลเลกทีฟแอกชีฟเมนต์ (collective achievement)

ข้อ ๕ อยากให้เชื่อมโยงกับนานาชาติ สสส. มีการประเมินโดยนานาชาติเมื่อ ๕ ปี ๑๐ ปี และ ๒๕ ปี น่าจะวางแผนประเมินไว้ได้แล้ว การที่มีนานาชาติมา คือ ธนาคารโลก ดับเบิลยูเอชโอ (World Health Organization : WHO) จอห์น ดี. ร็อกกีเฟลเลอร์ ถ้าเราดีจริง เขาจะตีปี๊บว่าเราประสบความสำเร็จ ถ้าเราไม่ดีจริงเขาจะเสนอแนะว่าคุณควรจะมีโฟกัส มีวิธีนั้น วิธีนี้

โดยสรุป ผมขอชื่นชมการทำงานของ สสส. และขอให้รับข้อสังเกต ข้อเสนอแนะไปพิจารณาประกอบ พัฒนางานให้ดียิ่งขึ้นโดยยึดหลักการในการทำงาน อย่าบอกว่าเป็นผลงาน สสส. แต่เป็นผลงานร่วมกัน ถ้าประสบความสำเร็จจะทำให้คนไทยมีสุขภาวะดีขึ้น และลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรคภัยไข้เจ็บ ขอบคุณมากครับ

ประธานวุฒิสภา : ขอบคุณศาสตราจารย์เกียรติคุณไกรสิทธิ์ ตันติศิรินทร์ ต่อไปเชิญท่านอนุศักดิ์ คงมาลัย ครับ

นายอนุศักดิ์ คงมาลัย : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายอนุศักดิ์ คงมาลัย สมาชิกวุฒิสภา ขออนุญาตอภิปรายเพื่อแสดงความเห็น บางส่วนเป็นการให้ข้อเสนอแนะกับท่านผู้แทนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ซึ่งได้รายงานประจำปี ๒๕๖๕ เกือบ ๒๒ ปีในการดำเนินงานมา ซึ่งมีบทเรียน มีสิ่งที่น่าชื่นชม และสร้างผลงานให้กับสังคมสุขภาพของประเทศไทยมาโดยตลอด ผมขออนุญาตอภิปรายในมุมมองเชิงนโยบาย เชิงกลยุทธ์ และภารกิจโดยตรงของ สสส. คือ การสื่อสาร ตรงกับที่เน้นในปีนี้ว่า สานพลัง

สร้างนวัตกรรม และสื่อสารสุข ในทศวรรษที่ ๓ สสส. มีวิสัยทัศน์ ซึ่งผมถือว่าเป็นคอมมิตเมนต์ (commitment) ที่ค่อนข้างสำคัญ คือ ทุกคนบนผืนแผ่นดินไทยจะมีวิถีชีวิต สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งหมายถึงการดำเนินชีวิตภาพรวมของคนที่อยู่ด้วยกัน และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ด้วย ที่สนับสนุนต่อการมีสุขภาวะที่ดี ซึ่งเป็นเรื่องใหญ่มาก เป็นภารกิจที่ไม่ง่าย และที่สำคัญจะเป็นฐานของการสร้างสังคมสุขภาวะที่ยั่งยืน พอใช้คำว่า “ยั่งยืน” ต้องหาตัวกลาง ตัวการในการที่จะทำให้เกิดความยั่งยืน และ สสส. เป็นกลไกสนับสนุนช่วงเปลี่ยนผ่านของสถานการณ์โควิด 19 ที่ผ่านมาได้อย่างมีประสิทธิภาพระดับหนึ่ง ทั้ง ๆ ที่ช่วงนั้นเรามืดมน อึมครึม และไม่เห็นอนาคต ในขณะที่ สสส. ได้ช่วยกันสร้างและรวมพลังขับเคลื่อนประเทศ กลไกในกระบวนการสาธารณสุขมูลฐานที่มีอยู่ในพื้นฐาน ตั้งแต่ อสม. ไม่มากก็น้อยได้รับผลจากการดำเนินงานไม่น้อยทีเดียวในภารกิจของ สสส. ที่เป็นการขับเคลื่อนในการสร้างองค์ความรู้ สร้างความเข้าใจในการป้องกัน ดูแลสุขภาพที่ถูกต้อง ซึ่งพูดเรื่องนี้ตั้งแต่เฮลท์ฟอร์ออลบายเดอะเยียร์ทูเธาซันด์ (health for all by the year 2000) สุขภาพดีก่อนปี ๒๕๔๓ ซึ่งผ่านปี ๒๕๔๓ มา ๒๓ ปีเต็มแล้ว พบว่ามีความท้าทาย และมีสิ่งที่เป็นแรงกดดันในวิถีชีวิตใหม่นิวนอร์มัลมากมาย ในส่วนที่ สสส. ได้ดำเนินการปฏิบัติตามกลยุทธ์ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นการสร้างสุขภาพของคนไทย สนับสนุนเชิงรุกด้วยการจุดประกาย กระตุ้น สานพลัง หรือเป็นการสานพลังเพื่อสร้างนวัตกรรมในการสื่อสารสุขดังปรากฏอยู่ที่หน้าปก ประเด็น คือ กลไกภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม หรือภาคชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ทั้งหมด ได้มีการสื่อสาร สานพลังได้อย่างจริงจังมากน้อยเพียงไร เสริม หล่อหลอมลักษณะของความคิดความอ่านในการที่จะสื่อสาร ส่งเสริมซึ่งกันและกันได้มากน้อยแค่ไหน ในการดำเนินนโยบายกลยุทธ์ในฐานะกลไกนวัตกรรมทางการเงินการคลังเพื่อสร้างเสริมสุขภาพและเพื่อพิสูจน์สิ่งที่สำคัญของ สสส. ที่เป็นตัวอย่างที่ดีที่ผมคิดว่าได้ถูกนำเสนอไว้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการดำเนินงานตามการประเมินผลของคณะกรรมการประเมินผลที่ได้คะแนน ๔.๗๖ จาก ๕ คะแนน หรือคะแนนการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลภาพรวมได้ ๙.๖๗ จาก ๑๐ คะแนน และผลการประเมินคุณธรรมความโปร่งใส หรืออินทิกริทีทรานสพาเรนซีแอสเซสเมนต์ (Integrity Transparency

Assessment : ITA) หรือไอทีเอ โดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช) ได้ ๙๓.๒๕ ลองหาสักเล็กน้อยได้หรือไม่ว่าที่ขาด ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ไปอยู่ตรงไหน จะไปเติมเต็มอย่างไร ถึงแม้ว่าจะน้อยมาก แต่สิ่งสำคัญที่สุดผมรณรงค์เรื่องการส่งเสริมการปฏิรูประบบการคุ้มครองผู้บริโภค โดยการใช้พระราชบัญญัติการจัดตั้งสภาองค์กรของผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งเพิ่งเกิดมาไม่กี่ปี

และกำลังเดินตาม สสส. อาจจะห่างชั้นเล็กน้อยในเรื่องกระบวนการการบริหารจัดการ และยังมีปัญหาเรื่องระบบการเงินของเขาอีก สสส. น่าจะสามารถใช้โมเดลรูปแบบการบริหารงบประมาณทั้งหมดที่จะเป็นแท็กซ์ (Tax) ที่ได้มานำไปใช้ในเครือข่ายที่เรามีอยู่ทั้งหมดให้เกิดเป็นบทเรียนสำคัญ กระบวนการที่ทำให้เกิดอินทิกริทีทรานสพาเรนซีแอสเซสเมนต์อย่างไร มีเรื่องธรรมาภิบาลอย่างไร มีการประเมินผลเอาต์พุต เอาต์คัม และอิมแพกของโครงการต่าง ๆ ที่ภาคีเครือข่ายได้นำไปใช้ทั้งหมดเป็นอย่างไร ตรงนี้จะกลายเป็นการถอดบทเรียนที่ทำให้องค์กรที่ถูกท้าทายตลอดระยะเวลา ๒๐ กว่าปีที่ผ่านมา จะทำให้เห็นว่าเป็นองค์กรแห่งอนาคต และจะได้มีส่วนร่วมในการสร้างนวัตกรรมด้านสุขภาพหรือด้านสังคมใหม่ ๆ ให้กับคนไทยได้เป็นอย่างดี ดังนั้น ในการดำเนินการตามกลยุทธ์ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องแผนเชิงประเด็น แผนเชิงองค์กร แผนเชิงพื้นที่ หรือแผนเชิงระบบสนับสนุนล้วนมีคุณค่าทั้งหมด ทำอย่างไรที่จะเกิดความยั่งยืนขึ้นมา ต้องอาศัยแผนเชิงองค์กร แผนเชิงพื้นที่ แผนเชิงระบบสนับสนุนที่ต้องแข็งแรงและต้องยั่งยืนให้ได้ โดยที่แผนเชิงประเด็นอาจจะมีการแปรเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง และที่สำคัญแผนเชิงพื้นที่ แผนเชิงองค์กรได้อาศัยกลไกขององค์กรในทุกพื้นที่ที่จะไปรองรับว่าทุกคนบนผืนแผ่นดินไทย ที่ผมพยายามจะเน้นพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่มีส่วนช่วยทำให้องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็ง ซึ่งปัจจุบันยังไม่เข้มแข็ง กำลังอยู่ในภาวะที่จะต้องตั้งหลัก ตั้งไข่กันอีกมากมาย อาจจะไม่ได้ถึงครึ่งหนึ่งของ สสส. ด้วยซ้ำไป เพราะไม่มีงบประมาณ ไม่มีระบบสนับสนุน และอยู่ภายใต้การสื่อสารที่ยังขาดตกบกพร่องอยู่ ดังนั้น ในการวิเคราะห์สถานการณ์ของปัจจัยเสี่ยงที่ สสส. ได้ยกตัวอย่างออกมา ๖ ประการ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องยาสูบ แอลกอฮอล์ ความปลอดภัยทางถนน ทางกาย บริโภคผัก ผลไม้ และโรคไม่ติดต่อ

อยากให้นำไปวิเคราะห์ในเชิงของการต่อยอด เช่น เรื่องการจัดไพรออริทีที่น่าจะสามารถสร้างแวลูเชนหรือสร้างแวลูแอดเดดกับโครงการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริโภคผัก ผลไม้จะช่วยสร้างผลงาน สร้างสังคมที่มีผลิตภาพได้มาก อาจจะรวมไปถึงโปรตีนในการผลิตต่าง ๆ หรืออะไรที่เป็นอาหารปลอดภัย อาหารสุขภาพ อาหารที่จะช่วยเสริมสุขภาวะของร่างกายของเรา ส่วนเรื่องทางกายจะลดเฮลท์เอ็กซ์เพนส์ (health expense) หรือต้นทุนค่าใช้จ่ายทั้งหมด พูดออกมาให้ชัดว่าจะต่อยอดอย่างไร และที่สำคัญเราอาจจะยังไม่ค่อยเห็นว่าสังคมชื่นชมเรื่องความปลอดภัยทางถนนเท่าไร เนื่องจากว่าปัญหาเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังไม่หมดไป ยังมีความท้าทายใหม่ ๆ ที่ออกมาในเรื่องโลคัลโพรดักต์ (local product) หรือสินค้าแอลกอฮอล์ชุมชนที่กำลังตามมาอย่างใกล้ชิด และมีความท้าทายจากคนรุ่นใหม่ ----------

- ๕๓/๑

ดังนั้น ในส่วนอื่นน่าจะทำให้เกิดการต่อยอดที่เป็นนวัตกรรมจริง ๆ และเป็นนวัตกรรมที่สามารถจะเชื่อมโยงกับสิ่งที่เป็นผลงานเด่นของ สสส. ทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นสิ่งเสพติด เรื่องปัญญาทักษะปฐมวัย อันนี้สำคัญที่จะทำให้เด็ก ๆ เติบโตขึ้นมา ภูมิคุ้มใจที่มีส่วนสำคัญที่น่าจะต้องทำคือ นอกเหนือจาก สสส. จะต้องทำหน้าที่ในการแคมเปญการรณรงค์ การสื่อสารสุขทั้งหลายให้ออกไปสู่สังคมทั่วไปแล้ว ยกตัวอย่างการอภิปรายของสมาชิกวุฒิสภาในครั้งนี้ ถ้าหาก สสส. สามารถนำคลิปที่มีการเผยแพร่ในยูทูบ (YouTube) ไปเผยแพร่ให้กับภาคีเครือข่ายรับทราบและได้มีส่วนมองกลับเข้ามา และให้ข้อคิดเห็นน่าจะเป็นการสื่อสารระหว่างภาคีเครือข่ายขององค์กรและช่วยสร้างความเข้มแข็งทั้ง ๒ ทาง แต่ในทางเดียวกัน มีหลายเรื่องที่เป็นปัญหาการสื่อสารในตน คนไทยมีปัญหาการสื่อสารในตน หรืออินทราคอมมูนิเคชัน (Intra-communication) ที่ทำให้ไม่สามารถจะสร้างภูมิคุ้มใจได้มากเท่าที่ควร วันนี้ถ้าเปิดยูทูบหรือในสื่อจะเห็นคนที่ออกมารณรงค์เรื่องการสื่อสารในตน ทั้งที่ศาสนาพุทธมีการพูดถึงสติ สมาธิ หรืออะไรทั้งหลาย แต่ถ้าไปฟังเป็นนิวโรลิงควิสติกโปรแกรมมิง (neuro linquistic programming) หรืออะไรคนจะสนใจและติดตามทั้งที่เป็นเรื่องเดียวกัน แม้ว่าเรื่องนี้จะเป็นนามธรรม แต่สามารถที่จะสื่อสารรูปธรรมของความสำเร็จในการทำให้คนไทยมีการสื่อสารภายในตนที่เข้มแข็งที่จะสร้างภูมิคุ้มใจได้อย่างเข้มแข็ง ฝากท่านผู้แทนว่า นอกจากผลที่นำมาเสนอทั้งหมดแล้ว อยากเห็นผลเอาต์พุตที่ได้ทำและเอาต์คัมที่ออกมาสู่สังคม รวมทั้งอิมแพกที่เกิดขึ้นในแต่ละปีและเห็นเป็นความสำเร็จในช่วงต่อไป ต้องเน้นการสื่อสาร สร้างสรรค์ สามัคคี เพื่อให้สังคมมีความสันติและมีความอารยะ ขอบคุณครับ

ประธานวุฒิสภา : ขอบคุณท่านอนุศักดิ์ คงมาลัย ต่อไปเชิญท่านสมชาย ชาญณรงค์กุล ครับ

นายสมชาย ชาญณรงค์กุล : ขอบคุณท่านประธานครับ กระผม นายสมชาย ชาญณรงค์กุล สมาชิกวุฒิสภา ขณะนี้เวลา ๑๘.๑๒ นาฬิกา น่าจะเป็นเวลาอาหารของหลาย ๆ ท่าน ที่ผมพูดถึงอาหาร คือ ผมจะอภิปรายประเด็นนี้ที่มีผลต่อสุขภาวะ และ สสส. ให้ความสนใจเรื่องนี้

ค่อนข้างมากและอยู่ในรายงาน ชื่นชมครับ อาหารมีผลต่อสุขภาพ มีผลต่อสุขภาวะมาก หลายท่านพูดเรื่องโรคเอ็นซีดีที่เกิดขึ้นแล้ว อาหารมีส่วนสำคัญมากและมีผลกระทบต่อความมั่นคงของบุคคลที่มาจากความมั่นคงด้านอาหาร ตามที่ สสส. รายงานไว้ในหน้า ๑๖๗ เรื่อง การดำเนินงานตามแผนอาหารเพื่อสุขภาวะ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ว่าด้วยการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในขณะเดียวกัน เป็นไปตามนโยบายรัฐบาลว่าด้วยการพัฒนาด้านการเกษตรที่ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรสอดรับกับเป้าหมายของเอสดีจี เป้าหมายที่ ๒ ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการและส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน รวมทั้งเป็นไปตามเป้าหมายที่ ๓ ว่าด้วยการสร้างหลักประกันการมีสุขภาวะที่ดี และส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับทุกคนในทุกช่วงวัย มีกิจกรรมทำหลายประการ ผมดูในรายละเอียดของกิจกรรมตั้งแต่หน้า ๑๖๗ - ๑๖๙ เรื่อยไป ประเด็นที่ผมอยากจะชื่นชมและแสดงความเห็นเพิ่มเติมไว้ เรื่องลดหวาน มัน เค็ม ผมเห็นด้วยและเป็นประเด็นที่จำเป็นมากที่จะต้องรณรงค์อย่างเน้นหนัก ปัจจุบันเยาวชน วัยรุ่น ผมได้พบหลายครอบครัว อาหารที่บริโภคประจำวัน พ่อ แม่ต้องทำงาน ลูกอยู่บ้าน ครัวของเขาไม่ได้อยู่ในครัวในบ้านอีกแล้ว แต่ไปอยู่ร้านสะดวกซื้อ หิวเมื่อไรก็แวะมา เขาได้รับสารอาหารไม่ครบถ้วนและไม่สมบูรณ์ ผมเชื่อมั่นว่าอาหารที่ทำจากฝีมือแม่ นอกเหนือจากคุณภาพที่มีผลต่อสุขภาพแล้ว สิ่งที่มากกว่านั้นคือ ความผูกพันทางใจที่แม่ทำอาหารให้กินทุกวัน เป็นความผูกพันที่เกิดขึ้น เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็กในสังคม แต่ปัจจุบันโดยข้อเท็จจริง หรือการแข่งขันทางการค้าที่ทุกหัวถนน ทุกหัวมุมร้านต่าง ๆ เหล่านี้ เมนูต่าง ๆ เหล่านั้นที่สร้างสรรค์อาหารและเป็นอาหารที่ไม่มีคุณค่าต่อการสร้างสรรค์ที่ดีตามที่ สสส. ดำเนินการ สิ่งเหล่านี้มีผลกระทบต่อสุขภาพของคนในวันนี้และแน่นอนในวันข้างหน้าสำหรับเยาวชนของเรา ผมอยากเสนอเพิ่มเติมว่า สสส. น่าจะรณรงค์เรื่องลดหวาน มัน เค็ม ให้ความรู้กับพี่น้องประชาชน สิ่งสำคัญ คือ เมนูอาหารที่มาจากฝีมือแม่ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว ความเข้าใจที่เกิดขึ้นจากการหาอาหารที่ดีต่อสุขภาพให้บุตรหลาน ไม่พึ่งพาอาหารจังก์ฟูด (junk food) และเกิดค่านิยมมากมาย มีอะไรก็แวะมาที่นั่น

เป็นประเด็นที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ผมชื่นชมการดำเนินงานของ สสส. อีกเรื่องหนึ่ง คือ การดำเนินการเพื่อเพิ่มความรู้เรื่องอาหารสุขภาพและเพิ่มอัตราการบริโภคผัก ผลไม้ ปรากฏในรายงานหน้า ๑๗๒ ท่านทำที่จังหวัดสุพรรณบุรี ๒ จุด กับที่จังหวัดกระบี่ ๑ จุด เพื่อรณรงค์การเพิ่มการบริโภคผัก ผลไม้ เรียนไปยัง สสส. ว่า เรื่องให้ความรู้ให้ความเข้าใจ กระตุ้น เป็นงานของหน่วยงานหลักต้องทำหน้าที่ แต่ สสส. ไปกระตุ้นให้เกิดมุมนี้ขึ้นมา คือ การเกิดความรู้ความเข้าใจที่จะบริโภคอาหารบนพื้นฐานของการดูแลเรื่องภาวะโภชนาการที่จะเกิดขึ้น แต่ท่านทำแค่ ๓ จุด ผมคิดว่าเรามีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแน่นอนในอนาคตต่อไปหลายหน่วยงานในกระทรวงสาธารณสุขจะไปอยู่กับเขา เขามีงบประมาณ บุคลากร มีอะไรต่าง ๆ ที่เขาต้องดูแลประชาชนของเขาที่นั่น น่าจะใช้เครือข่ายเหล่านั้นเป็นเครื่องมือ แล้ว สสส. เข้าไปช่วยกระตุ้นให้ความรู้ความเข้าใจ ขยายให้มากขึ้นจะเป็นประโยชน์กับประเทศชาติของเราในการเพิ่มการบริโภคอาหารที่มีผลดีต่อสุขภาพให้มากขึ้น ผมขออนุญาตเป็นข้อเสนอเพื่อให้ท่านสามารถไปดำเนินการได้ แต่ผมดูรายงานหน้า ๑๗๔ เรื่องการสร้างความเชื่อมโยงอาหารเพื่อการบริโภคที่ปลอดภัย ส่งเสริมการบริโภคอาหารที่ปลอดภัย ยั่งยืน ดูแลเรื่องตลาดเขียว ตลาดท้องถิ่น มีการอบรมผู้นำ การเผยแพร่ความรู้วิชาการด้านอาหาร บอกว่าทำในศูนย์ชุมชน ๑๐ แห่ง โรงเรียน ๔๐ แห่ง และผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโควิด ๑๙ จำนวน ๗๙ ราย ทั้งหมดนี้ผมอยากจะเพิ่มเติมและขยายให้มากขึ้น ให้ความรู้เรื่องโรคเอ็นซีดีกับประชาชนให้มากขึ้นจะเป็นประโยชน์ที่สุด

ผมขออนุญาตเรียน สสส. ในฐานะที่ทั้งเคยทำงานและได้ติดตามเรื่องที่ สสส. ทำมาแล้ว คือ ให้ทุนกับองค์กรภาคเอกชนองค์กรหนึ่งไปดำเนินการเรื่องอาหารไม่ปลอดภัย ผมเห็นด้วยและสนับสนุนเป็นอย่างยิ่งที่ทำอย่างนั้น แต่การทำต้องโปร่งใสและชัดเจนตามม็อตโตที่ สสส. กำหนดไว้ การเก็บตัวอย่างสินค้าจากตลาดสินค้า จากห้างสรรพสินค้าที่มีเครื่องหมายรับรอง สสส. ให้ทุนกับองค์กรเอกชนบางแห่ง ผมไม่ต้องเอ่ยชื่อ ท่านที่อยู่ สสส. นาน คงจะจำได้ แล้วนำเสนอรายงานซึ่งถูกทักท้วงมากมาย ถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง เป้าหมายอยู่ในห้างสรรพสินค้าดัง

ห้างสรรพสินค้าสำคัญ ซึ่งห้างสรรพสินค้าเหล่านั้นดูแลอยู่แล้ว สินค้าที่จะเข้าห้างสรรพสินค้าของเขาไม่เสียหาย สินค้าจะมาขายในพื้นที่ของเขา เขาต้องดูแลเต็มที่ หมายถึงชื่อเสียงของเขาด้วย แต่ สสส. ให้ทุนกับองค์กรที่ไปเก็บตัวอย่างหรือดำเนินการด้วยการวิเคราะห์หรืออะไรก็แล้วแต่ถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง ดำเนินการว่าไปตามหลักทางวิทยาศาสตร์ แต่สิ่งที่เกิดขึ้นน่าจะให้ความสนใจปัจจุบันสังคมไทยมีอีกบางพื้นที่ที่ผู้บริโภคอาหารไม่ปลอดภัย ถ้าออกไปชนบทมีตลาดนัดชุมชนท้องถิ่นทั่วไปหมด ทั่วทุกหัวระแหง สินค้าที่นำมาขายที่นั่นเคยไปตรวจสอบหรือไม่ อาจจะไม่ใช่หน้าที่ของ สสส. แต่เป็นประเด็นหนึ่งที่ผมคิดว่า สสส. น่าจะรณรงค์ ไปดูตามตลาดชุมชนท้องถิ่น หมู ไก่ เป็ด ขายกันดูแล้วน่าอันตรายมาก คอนเทมิเนต (contaminate) ที่มาจากสิ่งรอบข้าง ผักผลไม้ หรืออะไรต่าง ๆ ที่จำหน่ายตรงนั้นไม่มีการดูแล ไม่มีการตรวจสอบ หรือแม้แต่ตลาดสดในเมือง แต่มุ่งเป้าไปที่ห้างสรรพสินค้าใหญ่ ๆ ที่เขาต้องรับรองดูแลตัวของเขาเอง นำรายงานมาเผยแพร่ นำไปสู่ข้อกังขาว่าทำเพื่ออะไร ทำให้ข้อมูลสาธารณะด้วยความเป็นจริง ด้วยความตรงไปตรงมา หรือทำเพื่อการอื่น ประโยชน์อื่น ถ้าสนใจผมพร้อมที่จะให้ข้อมูล ----------

แต่อย่างไรก็ตาม ด้วยหลักการ ผมมีข้อเสนอแนะต่อ สสส. ว่าการให้ทุนสนับสนุนองค์กรใดก็ตามที่จะไปทำ แล้วนำผลมาขยายหรือไปขยายผลโดยใช้เงินของ สสส. ผมคิดว่าสิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่การดำเนินการที่อาจจะเกิดการไม่เข้าใจหรือไม่ถูกต้อง แล้วเกิดการไม่ยอมรับในสังคม ผลกระทบมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พี่น้องเกษตรกรที่ตั้งใจผลิตอย่างดี ผมฝากประเด็นสำคัญ คือ การให้ข้อมูลสาธารณะ การให้ทุนกับหน่วยงานใดหรือองค์กรใดไปดำเนินงานจำเป็นต้องดูแลและทำให้เกิดความโปร่งใสในการดำเนินการและความชัดเจน เพื่อนำไปสู่ผลสรุปที่นำมาใช้ประโยชน์ได้ อีกเรื่องหนึ่งที่ผมฝาก เยาวชนทุกวันนี้หลายครัวเรือนแทบจะไม่มีโอกาสบริโภคอาหารจากฝีมือแม่ หิวเมื่อไรก็แวะไป สุดท้ายจะย้ายบ้านก็ย้ายไม่ได้ เพราะว่าห้างสรรพสินค้าอยู่ใกล้บ้าน เรื่องนี้เป็นประเด็นที่เกิดขึ้นและผมประสบด้วยตัวเองที่พบว่าเพื่อน ๆ มีปัญหาอย่างนี้ อยากให้ สสส. เร่งดำเนินการและรณรงค์ให้มากขึ้น ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ปัญหาในอนาคตของประเทศ ขอบคุณครับ

ประธานวุฒิสภา : ขอบคุณท่านสมชาย ชาญณรงค์กุล ต่อไปเชิญผู้ชี้แจงจาก สสส. ตอบชี้แจงข้อซักถามและความคิดเห็นของท่านสมาชิกครับ

นายสุปรีดา อดุลยานนท์ (ผู้ชี้แจง) : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ ผมขออนุญาตฝากขอบพระคุณท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติต่อข้อสังเกตและข้อเสนอแนะจากคณะกรรมาธิการการสาธารณสุขที่ได้ติดตามต่อเนื่องจากปีที่แล้ว และท่านผู้มีเกียรติทั้ง ๗ ท่านที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็นและเสนอแนะ ผมขอรับหรือตอบสนองต่อสิ่งที่ท่านเสนอแนะสักเล็กน้อย โดยรวมผมขอขอบพระคุณอย่างสูง ทุกข้อเสนอแนะมีค่าอย่างยิ่ง ในหลายงานที่ สสส. ได้ทำช่วงที่ผ่านมาได้รับความสนับสนุนจากวุฒิสภาไม่น้อย ไม่ว่าจะเป็นคำแนะนำจากปีก่อน ๆ หรือแม้แต่ปีนี้ หนึ่งในผลงานเด่น เช่น

เรื่องทางม้าลายมาจากความริเริ่มและการเป็นหัวเรือใหญ่คณะกรรมการบูรณาการกู้ชีพฉุกเฉินความปลอดภัยทางถนนของวุฒิสภาร่วมกับเรื่องอื่น ในภาพรวมข้อเสนอแนะจากกรรมาธิการหลายท่านบางส่วนตรงกับที่พยายามทำอยู่และพัฒนาจุดต่าง ๆ ให้มากขึ้น เช่น การเน้นการทำงานเชิงรุกหรือการให้น้ำหนักกับโครงการที่ส่งผลลัพธ์ต่อประชาชนให้มากขึ้น

เรื่องบุหรี่ไฟฟ้า ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่เพิ่งเข้ามา ข้อมูลจากการสำรวจของคนไทยอาจจะยังไม่สูงอยู่ระดับหลักแสนคน แต่การที่เพิ่งเริ่มเข้ามาก็เพิ่มขึ้นมากในเด็ก เยาวชน เป็นเรื่องที่พยายามเต็มที่ และหวังว่าในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาคนโยบายหรือกฎหมาย รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายคงได้รับการสนับสนุนจากทั้ง ๒ สภามากขึ้นต่อไป

เรื่องความปลอดภัยทางถนนที่เน้นเรื่องรถจักรยานยนต์

เรื่องกิจกรรมทางกายตามกลุ่มวัย

เรื่องสุขภาพจิตการใช้มิติเชิงพุทธ โดยภาพรวมตัวเลขอาจจะคงที่และลดลงเล็กน้อย แต่ในส่วนของความรุนแรงหรือระดับอันตรายจากการดื่มแอลกอฮอล์ลดลงชัดเจน

เรื่องชุมชนเข้มแข็ง เรื่องศิลปะ วัฒนธรรม ยกตัวอย่างสุขภาพจิต เมื่อสักครู่ท่านแนะนำเรื่องการคัดกรองในเด็ก สสส. ทำงานร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและโรงเรียนในสังกัด ร่วมตั้งเครือข่ายเฝ้าระวังรับคำปรึกษาจากบุคลากรสาธารณสุขผ่านครูและระบบแอปพลิเคชัน มีนักเรียนเป็นสมาชิก ๓๗,๐๐๐ กว่าคน มีการวิเคราะห์กลุ่มเสี่ยงประมาณ ๑๐.๐๖ เปอร์เซ็นต์ และช่วยเหลือ ๗๗ เปอร์เซ็นต์ คิดเป็นจำนวนคนที่ช่วยเหลือประมาณ ๖๘๑ คน เป็นต้น หรืองานด้านพัฒนาศิลปะ วัฒนธรรม การช่วยส่งเสริมสุขภาวะให้เข้าถึงความดีงาม ความจริง และในรูปแบบโซเชียลเอ็นเทอร์ไพรส์

ตัวอย่างกิจกรรมเกี่ยวกับเด็ก เรื่องปิดเทอมสร้างสรรค์ สสส. ประสานภาคีทุกภาคส่วนให้ใช้เวลาช่วงปิดเทอมให้มีคุณค่า ปีล่าสุดจัดกิจกรรมทั่วประเทศ ๒,๑๓๔ กิจกรรม มีเด็กเข้าร่วมประมาณ ๓๔๖,๐๐๐ กว่าคน มีกิจกรรมต่าง ๆ งานศิลปะเป็น ๑ ใน ๗ กิจกรรมหลักที่มีการจัดขึ้น เป็นตัวอย่างที่ สสส. กำลังทำและสอดคล้องกับที่ท่านแนะนำมา พยายามขยายงานต่อไป หรืองานสภาองค์กรผู้บริโภค ซึ่งได้ร่วมพัฒนาต้นแบบผลักดันตั้งแต่รัฐธรรมนูญฉบับก่อนหน้า ๓ ฉบับ จนกระทั่งเป็นกฎหมายและนำไปใช้ได้จริงในปัจจุบัน ขณะนี้ สสส. ดำเนินการติดตามและให้การสนับสนุน เช่น เรื่องอาหาร แม้ว่าต้นแบบมีไม่กี่จุด เมื่อสักครู่ตัวอย่างบางจังหวัด แต่ว่าข้อเสนอแนะที่ทำงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน ถ้าดูข้อมูล

เรื่องการทำงานกับชุมชน สสส. มีตำบลเข้ามามีส่วนร่วมเป็นตำบลสุขภาวะ ๓,๒๒๒ กว่าตำบล ได้นำต้นแบบดี ๆ จากงานเชิงประเด็นไปทำรวมทั้งเรื่องอาหาร ฉะนั้นมีหลายร้อยชุมชนที่ใช้ต้นแบบเรื่องอาหาร เช่น เรื่องอาหารปลอดภัยหรืออาหารโภชนาการไปทำงานต่อในระดับชุมชน เป็นต้น

เรื่องธรรมาภิบาล ซึ่งมีการริเริ่มหรือการประเมินผลโดยองค์กรที่เป็นกลางใน สสส. โดยกฎหมายเป็นหนึ่งไม่กี่องค์กรในประเทศไทยที่มี ๒ บอร์ด คือ บอร์ดบริหาร นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และบอร์ดประเมินผล ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับการแต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรีจากข้อเสนอของกระทรวงการคลัง ดูแลการประเมินผลอย่างเข้มข้นมาโดยตลอด รวมทั้งการสร้างตัวชี้วัดธรรมาภิบาลที่ใช้ต่อเนื่องถึงปัจจุบัน

มีบางส่วนที่ชี้แจงเพิ่มเติมถึงการปฏิบัติ เช่น การกำหนดตัวชี้วัดงานให้เป็นการลดลงของกลุ่มโรคที่ไม่ติดต่อเรื้อรัง เอ็นซีดี ซึ่งเป็นกลุ่มโรคที่ไม่ติดต่อที่มักจะเรื้อรัง โรคมะเร็ง โรคเบาหวาน โรคหัวใจ เป็นต้น ในโรคเหล่านั้นการตั้งเป้าหมายที่จะลดไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะว่าโรคเหล่านี้เมื่อเริ่มเป็นต้องรักษาหรือฟื้นฟูไปตลอดชีวิตก็มี งานของ สสส. ด้านการสร้างเสริมสุขภาพทำงานเพียงต้นน้ำ คือ การทำให้สุขภาพดี เพื่อลดการเป็นโรคเหล่านี้ แต่การป้องกันไปจนถึงการรักษาและฟื้นฟูต้องการหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมกันอีกมาก การดูแลต้นน้ำมีผลการทำงาน เช่น การลดการสูบบุหรี่ในประชากร พ.ศ. นี้ ในข้อมูลวิชาการส่งผลต่อการลดมะเร็งปอดใช้เวลาประมาณ ๓๐ ปีข้างหน้า เป็นต้น ฉะนั้น การกำหนดตัวชี้วัดนี้มีความเป็นไปได้ไม่มาก แม้แต่สหประชาชาติที่นำอะเจนดาเรื่องโรคเอ็นซีดียังประเมินประเทศต่าง ๆ มอนิเตอร์โดยโกลบอลอินเด็กซ์ (global index) ๑๙ ตัว เป็นลักษณะมาตรการสำคัญที่ทำให้โรคเอ็นซีดีลดมากกว่าจะวัดการลดของโรค ข้อเสนอแนะทั้งหลาย สสส. ขอรวบรวมบันทึกไว้อย่างละเอียดและนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์สูงสุด ไม่เพียงแต่คำแนะนำในปีนี้ ผมขอขอบพระคุณท่านสมาชิกวุฒิย้อนหลังในระยะเวลา ๓ – ๔ ปี ในสมัยที่ท่านเป็นสมาชิกวุฒิสภา ได้ให้ข้อมูล ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาของ สสส. ในการสร้างเสริมสุขภาพของประชาชนไทยมาโดยตลอด ขอบพระคุณครับ

ประธานวุฒิสภา : ขอบคุณดอกเตอร์สุปรีดา อดุลยานนท์ ผู้จัดการกองทุน สสส. ที่ตอบชี้แจง มีสมาชิกท่านใดยังติดใจในประเด็นที่ท่านชี้แจงอีกหรือไม่

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ประธานวุฒิสภา : ไม่มี ผมขอปิดการอภิปราย เป็นอันว่าที่ประชุมได้พิจารณารายงานประจำปี ๒๕๖๕ กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ตามมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔ เรียบร้อยแล้ว ขอบคุณคณะกรรมาธิการและสมาชิกทุกท่าน เป็นอันจบการพิจารณาระเบียบวาระที่ ๖

ท่านสมาชิกครับ วันนี้หมดระเบียบวาระการประชุมแล้ว ขอขอบคุณทุกท่านที่มาประชุม ผมขอปิดประชุมครับ

เลิกประชุมเวลา ๑๘.๓๐ นาฬิกา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

บันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกวุฒิสภา
ในการประชุมวุฒิสภา
ครั้งที่ ๒๐ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง)
วันจันทร์ที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๖
ณ ห้องประชุมวุฒิสภา อาคารรัฐสภา ชั้น ๒
ถนนสามเสน แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

---

การประชุมวุฒิสภาในครั้งนี้ มีสมาชิกฯ ลงชื่อเข้าร่วมประชุม จำนวน ๒๓๒ คน และมีการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกวุฒิสภาในการพิจารณาระเบียบวาระการประชุม คือ ขออนุญาตออกหมายเรียกตัวสมาชิกวุฒิสภาไปทำการสอบสวนในฐานะผู้ต้องหาในคดีอาญา (ตามมาตรา ๑๒๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย) (เรื่องด่วน)

๑. **<u>การตรวจสอบองค์ประชุม</u> (เพื่อลงมติ เรื่องด่วน)**
มีสมาชิกฯ แสดงตน จำนวน ๑๘๗ คน

๒. ที่ประชุมเห็นควรอนุญาตให้ออกหมายเรียกตัวสมาชิกวุฒิสภา (นายอุปกิต ปาจรียางกูร) ไปทำการสอบสวนในฐานะผู้ต้องหาในคดีอาญา หรือไม่

| | |
|---|---|
| ก. สมาชิกฯ แสดงตนเพื่อตรวจสอบองค์ประชุม | จำนวน ๑๘๗ คน |
| ข. สมาชิกฯ แสดงตนเพื่อลงมติ | จำนวน ๑๙๑ คน |

**<u>ผลการลงมติ</u>**

| | | |
|---|---|---|
| - เห็นด้วย (อนุญาตให้ออกหมายเรียกตัวสมาชิกวุฒิสภา) | ๗ | เสียง |
| **- ไม่เห็นด้วย (ไม่อนุญาตให้ออกหมายเรียกตัวสมาชิกวุฒิสภา)** | **๑๗๔** | **เสียง** |
| - งดออกเสียง | ๑๐ | เสียง |
| - ไม่ลงคะแนนเสียง | - | เสียง |

โดยมีรายละเอียดปรากฏตามบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกวุฒิสภา ตามที่แนบ